

Dag 1:

De sidste dage op til afrejse er hektiske. De bærbare pc'er går ned to dage før vi skal af sted og Jan knokler med både dem og hjemmesiden og sover næsten ikke i mange nætter. For mig betyder det lidt ekstra stress over alle de andre ting vi skal have klaret inden afrejse: indkøb af fødselsdagsgaver, vinterudstyr til ungerne til når vi kommer hjem og ting til turen, foruden adresseskift og mange andre ting.

Lørdag morgen ti minutter før toget skal komme, arriverer vi med alt vores bagage, til Vejen banegård, hvor mormor og morfar til vores store overraskelse står og venter for at sige farvel. Det har vi ellers klaret pr. telefon i går, så vi bliver virkelig overraskede. Mosters bil er brudt sammen på vej hertil, så hende har vi sagt farvel til i telefonen.

Mormor har en gigantisk slikpose med til hver af ungerne, med det i de hver især bedst kan lide, og så chokolade til Jan og jeg.

Da toget ankommer knuser vi farvel og hopper på toget.

Da vi kører fra stationen og mormor og morfar forsvinder af syne, er det lige før jeg kniber en tåre. Det er enormt surrealistisk endeligt at stå der i toget. Vi har ventet og ventet på den her dag i næsten 2 år og så er det bare nu. Jeg kan ikke lade være med, sammen med alt spændingen og glæden, også at være en lille smule angst. Bare det nu vil være godt for alle vores unger og bare der ikke ville ske dem noget på turen. Jeg er dog overbevist om, at det vil være katastrofalt for børnene, hvis angsten for katastrofer får lov at forhindre os i at føre vores drømme ud i livet, så jeg må lære at forholde mig til det.

Inden vi er ved Lunderskov, får Jan en sms der fortæller os at flyet er forsinket cirka to timer. Vi vil altså ankomme til Kastrup klokken tolv, men skal nu først flyve klokken sytten.

Ventetiden i lufthavnen er lang. Særligt Sofus kan næsten ikke holde ud at spille tiden med at vente og der bliver sagt: "Lad nu være" og "nej" et utal af gange.

Flyveturen går glat, vi flyver med Thai Air og bliver sørget for i alle ender og kanter. Josefine og Sofus finder det anstrengende at skulle sidde stille så længe og ingen af os får sovet ret meget. Tidsforskellen gør, at selv om vi skal lande otte tredive efter thailandsk tid, så er klokken efter dansk tid kun halv to om natten da vi står ud af flyet og vi er trætte. Bagageudleveringen går hurtigt og efter at have børstet tænder og nettet os lidt på et af lufthavnens toiletter, går vi til banegården som ligger lige ved siden af lufthavnen. Fra banegården går der tog direkte til Hua Lumphong station, hovedbanegården i Bangkok. Det er bagende varmt og lidt kringlet at finde den rigtige perron. Selvom vi har bagagevogne til vores tre store og fem små rygsække er det et mas at komme omkring. Banegården er ligesom forbundet med lufthavnen af nogle overdækkede gange, men fordi togperonnerne og lufthavnen ikke er niveau er gangene stejle og vi må både op og ned. Desuden skal vi have afhentet billetter til nattoget til Chiang Mai. Billetterne har vi bestilt hjemmefra og de skal afhentes et eller andet sted ved en af perronerne. Da vi har gået forkert et par gange beslutter vi os for, at jeg skal blive stående i en af gangene og vente med vores tre meget trætte børn, imens Jan henter billetter til nattoget og finder den rigtige perron.. I ventetiden leger vi "gæt et dyr", en leg opfundet til lejligheden og Eline redder os alle fra at dø af tørst, da hun kommer i tanker om tre små juice fra mormors slikposer der endnu ikke er drukket. Vi sender en MEGET kærlig tanke til mormor.

Endelig dukker Jan op og vi finder den rigtige perron. Jan kan berette, at det ikke er muligt at komme til Chiang Mai samme aften, da store regnskyl har lukket jernbanetrafikken imellem Lampang og Chiang Mai. Altså vil Lampang blive første stop på turen, men det anser vi for at være skæbnens vilje og er enige om at få det bedste ud af det.

På den modsatte perron end den vi befinder os på, som i øvrigt er meget hyggelig og provinsielt indrettet med palmer og hyggelige bænke, er der en lille udendørs biks med drikkevarer og lidt forskellige snacks og der vil Jan og ungerne hente vand og sodavand. For at komme over til biksen skal man passere skinnerne over en lille sti, lavet af tilfældige brædder. Imellem de to spor, er der en lille låge, som en mand, stationsbetjenten, sørger for at lukke op og i, alt efter om der kommer

tog eller om der er fri bane. Det ser ikke ud til han laver andet, men systemet ser ud til at fungere upåklageligt.

Vi må vente cirka halvanden time på toget og Josefine og Sofus haler tegnesager frem og fordriver tiden med at ligge på fliserne og tegne. Vi andre ser på hvad der sker omkring os. Folk smiler venligt til os og nogle vinker endda. Det er varmt og alt ser så eksotisk ud. Jeg tænker på, at det meste af formiddagen er gået med nærmest ingenting, men at det ikke stresser mig som det ville have gjort derhjemme. Roen er allerede faldet over mig og den stressede hverdag derhjemme er langt væk.

Toget kommer først da klokken er næsten elleve tredive og ungerne er fuldstændigt udmattede. Vi kører på tredje klasse og det kan ses. Bænkene er lavet af hård plast og alt er møgbeskidt. Til gengæld bliver vi mødt med stor venlighed. Mange mennesker smiler til os og Josefine flirter med flere. Hver gang toget stopper kommer handlende ind i toget og udbyder mad og drikkevarer til salg. Maden er pakket i palmeblade eller små plastikposer og det ser spændende ud. Vi køber ikke noget, fordi vi ikke lige orker at finde ud af hvordan.

Turen ind til Hua Lumphong varer cirka en time og der er så meget at se på undervejs. Jo tættere vi kommer på byen, jo mere slum kører vi forbi. Eline falder desværre i søvn og det ærgrer mig, for jeg vil gerne dele de mange indtryk med hende. Sofus iagttager alt hvad vi ser, særligt banan- og kokos palmerne er han optaget af, imens Jan og jeg er mere optaget af menneskene.

Det ser ud som om der er et meget stort fællesskab i slumkvarterene. "Husene" eller skurene er bygget af blikplader, pap og andet ragelse, men der oser af liv og fællesskab. Mange af skurene, næsten hver anden eller tredje, fungerer både som hjem og restaurant eller købmand og jeg spekulerer på hvordan det mon lader sig gøre at opretholde livet på den måde. Der kan jo ikke være ret mange kunder til hver butik. Jeg spekulerer også på: Hvis en af familierne i slumkvarteret vandt en million dollars i lotto og købte sig et fint hus, mon de så ville føle sig rigere eller fattigere? Forskellen på den familie som rig og deres eksisterende fattige sociale netværk ville jo være uforlignelig? Hvis alle dem man kender bor i et blikskur, er det så ikke bare den standard man stræber efter og kan være tilfreds med? Eller stræber de, der bor i slumkvarterene, efter de samme ting som jeg, der lever i et rigt land, stræber efter? Jeg ved det ikke, men "filmen" jeg ser da jeg kigger ud af vinduerne giver stof til eftertanke.

Vi ankommer til Hua Lumphong station og afleverer det meste af vores bagage i et hjørne af selve banegården, som er primitivt indrettet til bagageopbevaring. Der står bare en gammel skranke og en kvinde og et par mandlige medhjælpere tager imod bagagen, mærker den af osv. Omkring skranken står en masse poser, sække og rygsække. Jeg spekulerer på om det mon er sikkert at lade sin bagage opbevare der, men jeg holder min mund, fordi vi jo ikke rigtigt har andre muligheder end at gøre det. Josefine bliver dikket og flirtet med af hver anden person vi passerer og de fleste gange flirter hun med.

Vi ved at der ligger en stor park, Lumphiniparken, i Bangkok og der vil vi gerne fordrive resten af eftermiddagen. Først klokken atten går vores tog nordpå til Lampang.

Ungerne er forfærdeligt trætte og varmen intens, så selvom vi voksne trænger til at røre os lidt, beslutter vi os for at hyre en tuk tuk, som er en slags motorcykel med et lille sæde monteret bagpå og overdækket med et lille tag som ly for sol og regn. Jeg har læst i LP at man skal tage sig i agt for snydere og under ingen omstændigheder begive sig af sted med en chauffør som lige vil omkring et smykkehus el. lign. på vej til bestemmelsesstedet. Med den viden føler jeg mig godt klædt på til at hyre et køretøj. Vi går ud på gaden som er larmende og fuld af trafik og får straks øje på en tuk tuk med chauffør. Den flinke chauffør forklarer, at hvis han lige først må køre os forbi et smykkehus, hvor vi bare lige skal tilbringe ti minutter og "no no buy", kan han køre os til parken for tyve bath. Ellers koster det to hundredeog.

Hvis vi tager forbi smykkehuset først, vil chaufføren nemlig få brændstof til sin tuk tuk, som en slags betaling for at bringe potentielle købere dertil. Naturligvis behøver vi ikke at købe noget, vi skal bare lige gå lidt rundt og se interesserede ud.

Vi har megen forståelse for den, sikkert fattige, mands svære situation og sætter os ind på det lille sæde, fem mand høj (godt den mindste kun er en meter) og drøner af sted. Ud og ind imellem biler, tuk tuk'er og motorcykler går det igennem Bangkoks gader. Ungerne griner højt og jubler, de syntes det er vildt fedt. Jeg syntes det er ret skægt og bekymrer mig en anelse om sikkerheden. Jan bekymrer sig en stor smule om sikkerheden og syntes det er en smule sjovt.

Vi ankommer til smykkebutikken sammen med mindst ti andre tuk tuk'er med turister.

Smykkehuset både producerer og forhandler smykker og det er tydeligvis et meget fint sted. Der står nærmest en hel velkomstkomite og tager imod os og damen der viser os rundt, spørger os meget ud om, hvordan det er muligt for os at holde ferie i to måneder når vi begge har arbejde og børnene går i skole. Jeg forklarer så godt jeg kan og hun fortæller, at det ikke ville kunne lade sig gøre i Thailand og at hun aldrig har hørt om noget lignende før.

Der kan man bare se. Det er ikke uden grund vi føler os rige.

Da vi har set butikken går vi ud og finder vores tuk tuk chauffør, men han vil have os til at blive ti minutter mere før han vil køre os hen til parken, han har nemlig ikke fået brændstof endnu. Jeg bliver vred og det gør Jan også, så vi går derfra uden at betale chaufføren. Vi har desværre ikke nogen anelse om hvor vi befinder os, efter tuk tuk turen rundt i byen, så vi har ikke mange andre muligheder end at shanghaje en ny tuk tuk og håbe på en mere pålidelig chauffør. Gaderne myldrer med tuk tuk'er og vi prajer en med det samme, som vi forhandler ned i hundredeogogtyve bath fra hundredeogoghalvtreds. Vi bliver kørt lige til Lumphiniparken, uden svinkeærinder, for den aftalte pris. Helt sikkert turistpris, men okay med trætte børn. Vi finder parken som har flere gode legepladser og det er dejligt at komme lidt væk fra trafikken. Vi har jo ikke fået noget at spise siden morgenmaden i flyet og det føles som en evighed siden, så Jan går efter kylling, vand melon og vand på flaske. Han køber det ved nogen af de mange små boder, som står overalt. Det ser ikke ud til at kræve de store investeringer at lave sin egen butik, nogle har en vogn med to hjul og håndtag, hvorfra de sælger kønt udskåret frugt fx melon, ananas, papaya mm. i små poser med en pind i til at spise frugten med. Andre har bare et lille bord og en kogeplade hvorpå de stegte pølser, kylling og andre spyddellikatesser. Hende der har boden med drikkevarer, har en vandtæt vogn som en halvstor dreng henter en sæk is til en gang imellem og så er den ellers bare fyldt op med drikkevarer, mest vand, som sælger godt i Bangkoks hede. Ud over den store dreng, har kvinden også en lille fyr med på cirka halvandet år der bare tusser rundt. Jeg får lov at fotografere den lille. I parken ser vi flere voksne i gule T-shirts, som hjælper børnene på legepladserne og vi taler om, at de måske ligefrem er ansat i det ærinde? Eller måske kan folk aflevere deres børn til en times pasning imod betaling?

Josefine og Sofus får brændt en masse indestænget energi af på alle legeredskaberne og vi andre slapper af, nyder synet af de små og taler om hvor fantastisk det er, at vores eventyr nu omsider er begyndt. Lige inden vi må tilbage til stationen for at nå toget til Lampang, sætter Sofus sig ned og siger: "Nu er jeg så udmattet, at jeg ikke engang kan lege mere". Så går vi hen til den nærmeste metrostation som ligger i et hjørne af Lumphiniparken, for vi har fundet ud af der går en metro lige til Hua Lumphong station.

Metroen er i stor kontrast til den afdankede Hua Lumphong station. Ny og supermoderne. På Hua Lumphong vil vi lige på toilettet inden vi skal med toget. På toilettet betaler man to bath for at komme på toilet, hvis man ville have bad koster det ti. De ansatte der holder det hele rent, bærer gule T-shirts som dem vi har set i parken og vi spekulerer på om der er en sammenhæng eller det bare er et tilfælde?

Josefine vil ikke tisse på det toilet, som bare er et hul i gulvet og hun er lige ved at kaste op ved tanken, selvom det faktisk er nogenlunde rent og pænt, så da vi sætter os ind i toget har Josefine således ikke tisset siden vi var på toilet i lufthavnen mange timer tidligere. På togperonnen er der et mylder af handlende. Mange, mange boder sælger mad og det hele dufter så dejligt. Mange henvender sig til os og rører ved børnenes hår imens de siger: "beautiful, beautiful". Toget vi skal køre med er et anden klasses sovetog. Det viser sig at man får et helt dobbeltsæde pr. plads og at to dobbeltsæder skal slås ud til en dobbeltseng, som kun en person skal benytte, eftersom der også hænger "sæder" på væggen som bliver slået ud til overkøjer. Sofus og Josefine venter dog ikke på

at sæderne bliver lavet til senge, de lægger sig ned på hver deres sæde og falder i søvn på mindre end et minut. Vi andre bliver overraskede over, at der kommer en venlig herre rundt og tager imod bestillinger til aftens- og morgenmad. Vi bestiller begge dele får en tre retters menu serveret ved et lille bord der bliver fremtryllet til lejligheden. Det smager helt fantastisk, selvom Eline syntes min green curry derhjemme er væsentligt bedre, eller i hvert fald mindre krydret. Jan spiser kun næsten op og jeg lover at skrive i min dagbog at han levner, selvom han godt kunne have presset mere ned. Da vi har spist kom en dame rundt og reder senge. Vi får også redt op til Sofus og Josefine og lægger dem begge i den nederste køje. Vi børster tænder på et lille bitte toilet for enden af vognen og går til ro, Jan og jeg i samme seng.

4. september, 2006, dag 3:

Sengene i toget er så fine. Desværre vågner Sofus, da vi andre går i seng og han ligger vågen i flere timer. Først skal han tisse, så er han tørstig, så skal han lave stort, så sparker Josefine osv. osv. Jan sover som et væltet træ, så da jeg kan høre at Josefine endeligt er blevet vækket af alt postyret, sender jeg Sofus hen i min seng med Jan og tager selv Sofus's plads ved Josefine og så er der ro. Jan, Josefine og jeg vågner tidligt og ser, ud af vinduet, solen stå op. Toget triller langsomt af sted og vi kan rigtigt nyde det smukke landskab der passerer forbi. Vi har jo bestilt og betalt for morgenmad, i går da vi spiste til aften og vi tror derfor togdamen vil komme og lave sengene om til stole, når vi skal spise morgenmad, i god tid inden vi er ved vores station i Lampang (50.700 indbyggere ifølge LP). Da toget pludselig stopper, sover Sofus og Eline derfor stadig og vi har slet ikke pakket vores ting sammen, da togdamen resolut kommer og begynder at bære vores rygsække ud af toget. Vi vækker Eline og Sofus i en fart og pakker nødtørftigt sammen. Jeg spørger efter morgenmaden, som jo er betalt og hastigt bliver jeg fulgt hen til kokken i enden af vognen, hvor der er indrettet et lille køkken og jeg får mine penge tilbage. Da vi endelig, lidt rundt på gulvet, står på stationen vrimler det med songtaws, som er en pickup med en speciel anordning på ladet, med sæder langs siderne og et tag henover. Songtaws bruges som en slags taxa. Solen skinner, det er allerede varmt og sveden driver af os, under vores lange bukser og trøjer. Songtawchaufførerne stimler sammen omkring os og tilbyder os, i munden på hinanden, at fragte os til Chiang Mai "cheap, cheap price". Det er svært ikke at lade sig overrumple af alle de venlige mennesker, men vi har allerede besluttet os for at blive i Lampang i et par dage og vi får hurtigt en aftale med en chauffør om at køre os til et guesthouse, Riverside guesthouse, som vi har læst om i LP. Vi forhandler ikke længe om prisen, for vi aner jo ikke hvad turen bør koste. Byen er godt i gang med at vågne selvom klokken ikke engang er seks og gaderne vrimler med scootere, biler og orangeklædte munke på gåben, ude for at hente mad i deres grydelignende beholdere, som de gør hver morgen ved solopgang. Maden doneres af byens borgere.

Personalet på Riversider guesthouse, bestående af en thaikvinde og en kvinde af europæisk afstamning, er dårligt stået op da vi ankommer, men de kommer venligt ud da vi banker på porten og tager smilende imod os. Da vi har betalt chaufføren viser de os ind i stedets lille morgenmadsrestaurant. Stedet, som ikke er så stort, ligger helt ud til floden og har flere små terrasser og haver. Rundt omkring i de små hyggelige nicher hænger/ står flere hængekøjer, senge, hængestole, bænke mm. Guesthouses værelser er fordelt på to plan, i to huse som nærmest er bygget sammen og flere værelser har egen balkon, men intet er ens. Stilen er nærmest lidt boheme agtig og der står og hænger grønne planter overalt. Restauranten er hjertet af stedet, åben og med udsigt over floden. Vi kan få morgenmad næsten med det samme, men må vente på vores værelse til omkring middagstid. Vi er så heldige at vi kan få et familieværelse med fire sovepladser og egen balkon for syvhundrede bath. Vi får lækker morgenmad med friskpresset appelsinjuice, frisk frugt og brød og børnene hygger sig med at rende rundt i de små nicher og lege med stedets hund Pepe. Efter morgenmaden beslutter vi os for at gå en tur. De venlige damer på Riverside siger at vi bare kan efterlade bagagen i restauranten, så det gør vi. Vi går efter et marked vi har læst om i LP, men må gå noget rundt for at finde det. Efter to nætter næsten uden søvn, er jeg udmattet af træthed, men spændingen over endeligt at være på farten, huserer stadig i kroppen og jeg suger alle nye dufte, lyde og synsindtryk til mig. På vejen ser vi en watt eller et tempel, men det er ikke nævnt i LP og desuden lukket for besøgende. Jeg er ellers begejstret over at se noget der ligner de flotte billeder i guidebøgerne. Lige om hjørnet derfra er det lille marked. Vi vil gerne købe noget friskt frugt, men der er mest småbitte gadekøkkener, de fleste kun med et enkelt bord og et blus, men der er også lidt større steder med flere borde. Hvis jeg skulle spise der, ville jeg være nødt til at lade være at tænke på hygiejne, for den lader noget tilbage at ønske. Der er tilsyneladende ikke installeret vand ved boderne, så opvasken fra madlavning og spisning bliver klaret i store baljer med ikke helt rent vand. Der er også boder med tøj, sko og andet skrammel. Vi får købt et stykke sæbe, det har vi glemt at få med hjemmefra. Det er et meget lokalt marked, vi ser ikke andre turister og ungerne, mest Josefine, bliver aet og smilet til fra alle sider. Jeg føler mig nærmest som en berømthed pga. alt opmærksomheden.

Sofus og Josefine bliver hurtigt trætte. Sofus ville gerne køre i songthaew igen *eller* gå over en af broerne over floden. Vi ser også hestevogne, som er byens varemærke, små vogne trukket af bare en enkelt pony og det vil Sofus også gerne prøve, men det syntes vi er for dyrt, så vi vælger gåturen over broen, for at få bugt med utilfredsheden. Vi køber vand flere gange på vejen og ungerne deler en sodavand, eller rettere *næsten* en sodavand, for Sofus spilder en del af den ned af tøjet.

Vi går over broen til den anden flodbred og tilbage igen af en anden bro, som ligger tættere på Riverside guesthouse. Det er spændende at se på bylivet og de sjove huse, køretøjer og mennesker, men varmen er næsten ulidelig og Jan brokker sig over hans egen lugt, som ikke er rar efter to svedige døgn uden bad. Sjovt nok forekommer det mig uendeligt ligeegyldigt. Da vi endelig er tilbage på vores egen lille, smalle gade får jeg øje på en bananpalme, inde i en have. Palmen har en stor klase grønne bananer, som jeg udpeger for Josefine, som kiggede begejstret. Netop som hun siger: ”Wow, bare de snart blev gule så vi kunne spise dem”, kommer en ældre, tandløs herre ud af huset lige bag os og spørger hvor vi kommer fra. Vi fortæller at vi kommer fra Danmark og han hilser os varmt velkommen til Thailand. Han ser Josefines blikke efter bananerne og går ind og henter fem småbitte gule bananer som han forærer os. Hans kone kommer straks efter ud med slik, som manden putter i lommerne på Sofus og Josefine. Da vi er tilbage på Riverside guesthouse og Sofus sidder og fortærer slikket, spørger han Eline om hun undrer sig over, at hun ikke fik slik? Eline svarer at det gør hun egentlig ikke. Jeg spørger Sofus om han undrer sig over det og det gør han. Han syntes det er lidt uretfærdigt at han og Josefine fik slik, når Eline ikke fik noget. Eline forklarer Sofus, at med sine næsten fjorten år og hundredeogoghalvfjerds centimeter, syntes de vel hun er voksen og det er helt ok.

Sofus siger, at han syntes det er dejligt, at tage på en rejse til mange lande. Jeg syntes det er dejligt, Sofus syntes det, fordi han på alle måder har prøvet at ændre vores planer om at rejse. Lige til den sidste dag i Danmark prøvede han ihærdigt at overbevise os om, at han ville blive så svær at vække om morgenen, den dag vi skulle af sted, at vi ville komme for sent til toget til Kastrup.

Da vi har siddet lidt i Riversides dejlige morgenrestaurant, er der stadig halvanden time til middag, og jeg tilbyder ungerne at vi kan gå hen i en nærliggende park. Jan vil gerne med derhen, men Eline vil blive tilbage og skrive stil. Vi, altså de fire af os, går efter parken og finder på vejen, hvad Jan tror er en genvej. Genvejen er nærmest en lille sti imellem tæt bebyggede huse og det er ret hyggeligt, i forhold til de ret trafikerede gader vi ellers har bevæget os i. Desværre kommer vi lidt på vildspor og går alt for langt, men sådan er det som regel når Jan har en ”genvej”. Til gengæld udvider det vores horisonter og vi får tit set ting, vi ellers ikke ville have set. Da vi endeligt finder parken er den lille og faldefærdig og den lille legeplads kun delvist brugbar. Jan vil lige selv gå på turistkontoret som ligger i nærheden, imens børnene får lov at lege lidt. Netop som han er gået skal Josefine lave stort, noget hun har forsøgt, uden held, flere gange på den to dage lange rejse. Vi kan se der engang har været et toilet i parken, men tilbage er kun et lille rum, med et lille hul i gulvet og det hele er overdynget med affald. Vi løber alt hvad vi kan i den retning vi har set Jan forsvinde af og vi spotter ham heldigvis næsten med det samme, for han har fundet turistkontoret lukket og er derfor allerede på vej tilbage til parken. Hvis vi bare var løbet hjem, uden at give ham besked, ville han være blevet bekymret. Vi skynder os hjemad sammen. På vejen løber Jan lige ind i en lille butik og køber moskito beskyttelse. Da vi kommer hjem kan Josefine alligevel ikke og jeg er bekymret for begyndende forstoppelse. Josefine og Eline når lige at falde i søvn på en af de små senge i haverne, inden vi får vores værelse så vi lader dem sove, imens vi andre går op i bad. Værelset er fint med en dobbeltseng og en køjeseng og det ligger på første sal med egen balkon. Badeværelset er stort og nogenlunde rent, bortset fra en masse lange, sorte hår på gulvet.

Badet er fuldstændigt vidunderligt. Da vi har badet, vækker vi pigerne, som også får sig et bad og så går vi ud for at spise frokost. Jeg har set en lille lokal biks, lige i nærheden, som vi vil hen til. Det ser lukket ud, men en dame, som ikke kan engelsk, viser os hen til et bord og giver os et menukort, som står både på engelsk og thai. Netop som vi sætter os ned på de små taburetter, bliver radioen stillet over på noget amerikansk musik i stedet for thaitonerne, der før strømmede ud af transistoren. Formentlig fordi de ønsker at glæde os? Vi bestiller lidt forskelligt fra menuen og får næsten med det samme, serveret nogle kæmpe portioner mad. Desværre er det ikke lige det vi tror, vi har bestilt,

og Eline og jeg får noget sødligt suppe med flæskestykker i og kan slet ikke spise op, til vores store ærgrelse, for vi vil jo gerne komplimentere maden og det gør vi nok ikke ved at efterlade langt over halvdelen, af det der blev serveret. Ungerne spiser kun ris og øver sig ihærdigt i at spise med pinde. På væggene i restauranten hænger mange billeder af hvad vi gætter på, er ejernes voksne børn fra deres universitetsafslutninger, deres tid i kloster osv. I Thailand er det helt almindeligt at man som buddhistisk dreng eller mand, opholder sig i en kortere eller længere periode af sit liv, i et kloster, hvor man lever som munk og lærer om de buddhistiske værdier.

Maden koster hundredeogtyve bath, inkl. drikkevarer som er vand på flaske.

Vi går hjem for at vaske tøj i håndvasken og sove til middag og vi sover til klokken er næsten sytten tredive. Så står vi op og går ud for at spise igen. Denne gang vælger vi Riverside restaurant, som er rost i flere guidebøger. Den ligger, ligesom vores guesthouse, helt ud til floden og der hænger store reklameskilte udenfor med Heinekenbeer, American Ekspress osv., alt i neon. Stedet har ikke noget med vores guesthouse at gøre, men ligger lige i nærheden. Menukortet er langt og internationalt og det er priserne også. Der bliver spillet amerikansk popmusik til den store guldmedalje og det gør der desværre også på naborestauranten, så larmen er, i mine ører, infernalsk. Udsigten over floden er fin. Der er lys på broerne, som vi forsøger at fotografere og ungerne og Jan syntes det er et dejligt sted. Jeg syntes det er forfærdeligt. Der er ingen lokale folk til stede i restauranten, kun turister som os selv og desuden bekymrer det mig, at vi allerede på tredjedagen begynder at bruge mange penge på mad. Vi kommer af med over syvhundrede bath for det hele, inkl. dessert til ungerne og så lover Jan oven i købet Eline, at vi skal spise der i morgen igen, for da kan man nemlig få pizza. Æv hvor jeg syntes det er træls, som om vi er kommet til Thailand for at spise pizza. Jeg holder nu klogelig min mund og den gode stemning bevares.

Efter den lange middagslur tidligere, er vi sprængfyldte med energi og eventyrlyst, så vi går hen til byens aftenmarked, ikke så lang fra restauranten. Det er et rigtigt hyggeligt marked. Eline elsker det og selv Sofus siger igen, at det er rart at være på ferie. Eline får kigget efter fødselsdage gave til Sofus og Josefine, som skal fejre fødselsdag i Laos om nogle uger og vi ser små hundehvalpe til salg i alt for små bure. Vi andre syntes det er forfærdeligt at se på, men Josefine falder pladask for hvalpene. Da vi kommer hjem skriver vi dagbog, leger med lego og læser Bulderby. Vi går trætte i seng og drømmer om thailandske elefanter.

5. september, 2006, dag 4:

Vi står tidligt op for at tage til "Lampang elephant conservatory center" otteogtredive kilometer uden for byen. Sofus faldt meget sent i søvn i går og alle ungerne er temmelig svære at få liv i. Jeg har haft dårlig mave og kastet op flere gange i løbet af natten og jeg føler mig en anelse mast. Vasketøjet fra i går havde vi hængt til tørre over balkonens rækværk og det er desværre blevet farvet af træet på rækværket, så det må vi lige vaske igen. Vi hænger det, det samme sted, men ligger en stribe sorte affaldssække under, medbragt fra Danmark. Vi spiser morgenmad her på Riverside. Samme menu som i går. Vi vil gå hen til busterminalen, men netop som vi skal til at forlade Riverside, får vi øje på en songtaw uden for porten. Chaufføren kan intet engelsk overhovedet, men viser mig en pjece over forskellige sights i og uden for byen. Han vil køre os til elefanterne og flere andre steder for bare ottehundrede bath per mand. Vi er ikke interesseret, men ville egentlig gerne have haft et lift til busterminalen. Det kan vi dog ikke forklare manden, så vi ender med at gå derhen. Der er et godt stykke og det er allerede varmt, men børnene klarer det alligevel fint. Busterminalen vrimler med busser, songtaws og mennesker og det hele er omgivet af mange, mange boder der sælger mad og drikkevarer. I samme øjeblik vi træder ind på terminalen, spørger et par lokale os om, hvor vi skal hen og de viser os hen til den rigtige bus, som kører med det samme. Vi er de eneste turister i bussen.

Man køber billetter i bussen, imens den kører. Det koster enogfirs bath for os fem. Billetten køber vi af en mand. Derefter kom kontrolløren, som kontrollerer om billetterne, som den første mand lige har udstedt, nu også er helt i orden. Da de to herrer er halvvejs igennem bussen med hhv. at sælge billetter og kontrollere dem, står nye passagerer på bussen og der går tydeligvis ged i systemet. I bussen er der blæsere i loftet, godt halvdelen virker. Flere lampeskærme er faldet ned, men en enkelt hænger delvist fast endnu. I den ende hvor den er gået af, er der tydelige spor efter en nødreparation med gaffatape, men da bussen rumler usædvanligt meget, har reparationen ikke kunnet holde og derfor har man konstrueret en slags et reb ud af et par plastikaffaldsposer, som man har bundet fast under lampen, for på denne måde at holde den fast.

Landskabet på vej ud af byen, adskiller sig ikke så meget for andre mellemstore byer vi kender fra Europa. Der ligger både et stort moderne indkøbscenter, et gartneri, et pottemagere osv. Senere kører vi i bjerge, smukt beklædt med grønt. Vi har vel kørt i cirka en halv time, da vi bliver sat af på en stor hovedvej uden for elefantcenteret, som ligger på den modsatte side af vejen.

Efter at have krydset vejen går vi først et lille stykke af en sti som er fint afmærket. Derefter skal vi køre med en lille, flot dekoreret, bus ned til det sted, hvor elefanterne holder til. Vi ankommer netop som elefanterne skal bade. Jeg er overrasket over hvor mange elefanter der er alle vegne, måske ca. treds i alt og hvordan de bare går rundt imellem os, helt tæt på. Hver elefant har en fører, med hvem den er nærmest uadskillelig. Jeg har læst at en elefant og dens herre nærmest kan betragtes som et ægtepar. Udover elefantførerne deltager også kursister i flodbadet. Man kan købe sig til kurser på tre, eller helt op til femogfyrre dage, hvor man bor og spiser på centret, imens man lærer at passe og træne elefanterne.

Der er bænke tæt ved floden hvor mange elefanter, hunner og hanner i forskellige størrelser og aldre, bader og hygger sig. De optræder for publikum og sprøjter med vand og flere elefantførere og kursister lander i floden under badet. Bagefter optræder elefanterne og deres førere på en plads i nærheden af floden. Der er bygget en fin showplads hvor vel ti eller femten elefanter skal optræde. De viser, at de kan hilse, trække tykke bjælker, gå på line på en træstamme, åbne for en vandhane og drikke vand af den, spille musik og male billeder. Ikke alle elefanter har de samme færdigheder. En mand fortæller over en højtaler på thai og på engelsk hvad der foregår og jeg syntes hele showet er fint og underholdende. Bagefter får vi lov at klappe elefanterne og vi køber bananer og sukkerrør til at fodre dem med. Børnene syntes det er fantastisk og Jan hjælper dem, imens jeg fotograferer. Jeg klapper også en elefant og bliver overrasket over hvor hård og ru dens hud er.

Vi går hen og køber billetter til en ridetur på elefantryk eller dvs. en tur i en slags sofa som er monteret på elefanternes rygge. Jeg når lige at købe et par elefant T-shirts på vejen til Sofus og Josefine til i alt trehundrede bath. Josefine tager sin på med det samme.

Vi lejer to elefanter med fører i en halv time, for ottehundrede bath.. Jan tager den ene elefant med

Sofus og Josefine, Eline og jeg tager den anden. Vi klatrer op på et tårn i elefanthøjde, bygget af træ som alle de andre barakker og bygninger. Derfra kan man let stige på elefanten, som står ved tårnet og venter på, vi tager plads i den lille sofa, hvori der er plads til to eller tre personer. Turen går først over floden hvor elefanterne badede tidligere. Her tager en mand et billede af os, hvorefter elefanterne fortsætter ind i junglen, hvor alt er frodigt, grønt og meget, meget smukt og en masse flotte kæmpestore sommerfugle blafrer omkring os. Eline og jeg taler om hvor uvirkeligt det er, at sidde på ryggen en elefant i Thailand, omgivet af jungle og kæmpesommerfugle. Ikke alle steder er stien lige fremkommelig, nogle steder er den smal og mudret, men elefanter kan bevæge sig på utroligt lidt plads og er derfor også utroligt effektive til skovarbejde, da de ikke ødelægger vegetationen som maskiner.

Elefanterne drikker ca. hundredeliter vand og spiser ca. hundredeogfemogtyve kg. mad om dagen, så vores elefant både spiser af vegetationen og drikker af floden på den korte tur. Da vi kommer tilbage til lejren, bliver vi sat af ved et tårn, magen til det vi stod på ved og ham der har taget billeder af os tidligere, står og sælger billederne i ramme for tohundrede bath. Vi køber dem fordi lejren desperat mangler penge og dette, får vi at vide, er med til at støtte projektet.

Så går vi hen til de to babyelefanter der står i hver deres indhegning med hver deres mor. Også her kan man købe bananer og fodre med. Jan giver først den ene mor en banan, men så bliver ungen tydeligt fornærmet og giver Jan et ordentligt dask med snablen. Siden ville ungen slet ikke kendes ved Jan og tager ikke engang de bananer han rækker den, men den vil gerne have af os andre. Eline og jeg går på toilet. Det er igen et ståtoilet, denne gang med den indretning, at der ikke er træk og slip men blot en balje vand med en øse i, som man bruger til at ”skylle ud med”.

Senere går vi i souvenir butikken for at købe post kort til kusinen og fætrene i Vandel, til Victor og til børnehaven.

Sofus køber en sjov fløjte til ti bath og Josefine køber fire bitte små porcelænselefanter til ti bath stykket.

Derefter går vi hen for at spise frokost og vi får noget halvdårligt thaituristmad. Jeg spiser kun ris pga. min, endnu, lidt sarte mave fra i nat.

Da vi skal hjem, bliver vi kørt med den lille bus, hen forbi selve hospitalet, hvor flere elefanter står med bandager på. Så bliver vi kørt ned til den store vej, hvor vi skal have fanget en bus der kan køre os til Lampang. Der er et meget fint læskur, bygget i ægte thaistil, hvor vi kan vente i skyggen. Det lykkes ret hurtigt at få stoppet en bus, som har så meget fart på, at vi må løbe et langt stykke for at komme på.

Sofus og Josefine falder i søvn i bussen og vi må tage en songtaw fra busterminalen til Riverside. Vi har lovet ungerne is efter middagsluren, så da vi har sovet går vi ud for at finde et sted, hvor de sælger is. Vi finder det oppe i byen, i et indkøbscenter, i flere etager, hvor Eline foreslår at vi skal gå ind. Hele den ene etage er et sandt slaraffenland af karruseller, af den slags hvor man skal putte en mønt i for at få den til at køre i et par minutter, karaoke bokse, hvor folk kan sidde i ro og mag og synge, computere(dog uden net forbindelse), bowlingbaner og meget andet. Isskiltet ligner et der kunne have været dansk og selv priserne er næsten ens, her bare i bath i stedet for kroner.

Vi går hen til Restaurant riverside for at spise som Jan har lovet Eline. Josefine er frygteligt træt og græder næsten nonstop. Vi bestiller til os alle sammen og vi fire der ikke skal have pizza, får vores mad ret hurtigt. Da vi har været færdige med at spise i adskillige minutter får Eline omsider sin pizza, men da er Sofus ved at være så livlig ved bordet, at Jan tager ham og Josefine med ned til floden, så Eline kan få madro. Vi har lagt mærke til, at man her, ikke som derhjemme, serverer alles mad samtidig. Man serverer maden når den er færdig og hvis det betyder alle i et selskab må spise forskudt, så er det bare sådan. Man venter ikke med at gå i gang til alle har fået, men spiser sin portion, imens den er varm.

Da alle er færdige, går vi hen til aftenmarkedet. Josefine køber hårspænder til tyve bath og Sofus køber en pung til femoghalvfjerds. Eline er træt af Sofus, fordi han har lovet hende, at han vil ønske sig en pung af hende til sin fødselsdag, men Sofus siger bare, at så kan han jo bare ønske sig en til. Eline syntes han er dum og skælder ham lidt ud.

Vi køber friskpresset juice, friskt udskåret frugt og små forårsruller på markedet.

Så går vi hjem og skiver dagbog og læser Bulderby. Ungerne er helt ude af deres døgnrytme. Når vi skal sove er de vildt friske og når vi skal op, kan vi næsten ikke vække dem. Josefine som har tudet en stor del af eftermiddagen, af bare træthed, er nu til aften nærmest hyperaktiv. Efter at have skældt ud cirka ti gange lægger jeg mig til at sove.

6. september, 2006, dag 5:

Igen er der noget galt med teknikken, altså PC- udstyret. Vi har to bærbare Pc'er med og en ekstern harddisk, foruden tre kameraer. Sofus, Josefine og jeg spiser næsten morgenmad alene, imens Jan bakser med den PC det er galt med og Eline sover længe. Eline vil bruge dagen på at lave lektier og har derfor valgt ikke at tage med os til Wat Prahat Luang Prabang, som er Thailands bedst bevarede watt, i teak træ.

Vi er vågnet sent, først ved 7.30- tiden og klokken er over 9.30 inden vi kommer af sted, fordi Jan først skal have løst teknikproblemet. Da vi omsider er på vej opdager Jan at han har glemte sine zipoffbukseben. Dem er han absolut nødt til at hente, da man skal have tildækkede knæ og skuldre når man besøger et tempel. Jeg er efterhånden noget utålmodig, så vi aftaler, at børnene og jeg bare skal gå videre hen til den songtawopsamlingsplads inde i byens centrum, som ifølge vores hotelmutter er det bedste sted at få et billigt lift til Wat Prahat Luang Prabang. Vi går efter et kort, vi har fået af hotelmutter. På kortet har hun indtegnet ruten fra Riverside til opsamlingspladsen, men da det kun er de store veje der er med på kortet, er det lidt svært at navigere efter og jeg går vist forkert et par gange. Desuden er det kun mig der har et kort og selvom Jan har set kortet og mener han nogenlunde vil kunne finde derhen, kan jeg, efter at have gået et stykke, godt gætte at det måske bliver svært at finde hinanden igen.

Ungerne og jeg går nærmest i slowmotion og holder flere pauser undervejs og vi bliver mere og mere frustrerede over at Jan ikke dukker op. Til sidst opgiver jeg ideen om at vi finder hinanden i byen og jeg tænker at børnene ikke vil kunne holde til at gå tilbage til Riverside, for derefter at gå til opsamlingspladsen igen. Jeg spørger ungerne om vi skal tage af sted til waten selv eller om vi skal tage hjem og gøre noget helt andet. Ungerne vil gerne af sted til waten, så vi fortsætter vores gang imod opsamlingspladsen, men stemningen er lidt trykket. Vi går ad nogle smadderhyggelige gader. Der bliver solgt mad, snacks og drikkevarer alle vegne og børnene bliver smilet til, vinket af, klappet osv. Da vi omsider finder opsamlingspladsen er det egentlig ikke særligt indlysende, at der er opsamling. Der er masser af songtaws, men jeg kan ikke se hvem, der skal hvor hen og netop som jeg står og overvejer hvordan jeg skal gribe sagen an, får jeg øje på Jan i myldret af køretøjer og mennesker og jeg råber på ham så højt jeg kan. Sjældent har jeg været så glad for at se ham og det samme gælder ungerne.

Vi laver en aftale med en chauffør, om at køre os de femten kilometer til byen Khohat, som ligger tre kilometer fra templet. Hotelmutter har forklaret, at en chauffør fra Luang Prabang vil køre os til Khohat, men at vi derefter vil være nødt til at finde en ny chauffør, til at køre os de sidste tre kilometer til templet. Prisen for de femten kilometer er halvtreds bath idet vi ikke skal betale for børnene, oplyser chaufføren.

Turen igennem byen er ligeså livlig og sjov, som den har været de andre gange, vi er blevet kørt. Gaderne myldrer med hestevogne, små tuk tuk'er, cykloer, mennesker til fods, biler, songtaws og knallerter i alle afskygninger, ofte med helt op til 4 personer på af gangen. Mange forbigående vinker til os, når de ser vores lyse hår. Da vi ankommer til Khohat, bliver vi sat af. Byen er bare en lille flække, men den er delt i to af en lang, bred hovedgade, hvor handlende driver deres små boder. Vi finder straks en anden chauffør, men han vil have hele halvtreds bath for de sidste tre kilometer og han vil slet ikke forhandle om prisen, så vi beslutter os for at prøve at finde en anden. Der er bare ikke lige nogen i nærheden og jeg tænker på, at det vi vil give for turen, faktisk kun er to kroner under det chaufføren vil have og det er næsten fyrre grader udenfor, så ungerne vil bestemt ikke kunne gå de tre kilometer. Altså syntes jeg vi skal gå tilbage til den første chauffør, men det syntes Jan vil være et alt for stort nederlag og vi køber derfor en flaske vand og noget dejligt, sødt ananas, imens vi overvejer, hvad vi skal gøre.

Man kan vist altid få mad i Thailand. Alle steder kan man købe mad i små poser eller palmeblade. Om det er suppe, gryderet, friskpresset frugtjuice, frugt, nødder eller andet, så serveres det bare i en lille pose med hank og så kan man gå der og spise, med fingrene eller med en pind, eller drikke af et sugerør.

Nå, netop som vi har fortæret det meste af vores ananas, kommer en songtaw kørende. Vi får den stoppet og mener vi får forklaret chaufføren, hvor vi vil hen og aftaler en pris på fyrre bath. Da

chaufføren begynder at køre, kan vi straks se han kører den gale vej, så vi stopper og forsøger at forklare, men han kan ikke et ord engelsk og vi kan ikke et ord thai og vi beslutter os derfor for at håbe på det bedste og tage alt andet som en oplevelse. Det viser sig, til vores store fornøjelse, at chaufføren bare lige skal samle en veninde op på vejen og at han desuden kender en genvej, så inden længe bliver vi sat af lige foran Waten. Den er mægtigt stor, kan man se nede fra vejen. En lang, flot dekoreret trappe, førte op til waten. Ved toppen af trappen går vi igennem en port og der bliver vi mødt af et skilt, der beder om, at man tog skoene af, så det gør vi naturligvis. Selve waten består ligesom af flere små templer. Det første tempel, som er meget berømt fordi det er så velbevaret, er lavet af teak og har en meget speciel tagkonstruktion. Det er åbent til alle fire sider og det er det første tempel man går ind i og også det største. For enden af templet er placeret en kæmpe budda og mange små buddaer og både buddaerne og alt omkring er flot dekoreret med masser af guld. Jeg er lidt spændt på om ungerne nu kan lade være at pille og klatre på de fine ting, men det viser sig hurtigt at der falder ligeså meget ro på dem, som på os, når vi går og ser på de fine ting. Josefine bliver hurtigt træt af at se på buddaer og sætter sig på pladsen imellem de forskellige templer og leger med sand og bygger "budda budda tårne" som bliver fint dekoreret med sten og blade. Sofus er interesseret i alt hvad der er at se. I et af de små templer, sidder en gigantisk guldbudda og foran, altså inde i templet, sidder nogle lokale og beder. Ved indgangen sidder en ældre herre, som tilsyneladende fører opsyn. Jeg sætter mig på knæ udenfor på en lille trappe for at beundre templet og siger til Sofus, at vi ikke skal gå derind når nogen beder, af respekt for dem og deres tro. Da de rejser sig op og forlader templet, inviterer opsynsmanden Sofus, jeg og Josefine der i mellemtiden er kommet til, ind for at se buddaen og han viser os hvordan en skygge af et bagvedliggende tårn, kommer ind af et lille bitte hul i væggen og lander på en stor hvid plade, der ligger der for det samme. Jan er rundt for at se på nogle andre ting, blandt andet et lille tempel hvor kvinder ikke har adgang. Til sidst ser Jan og Sofus stedets museum, imens Josefine sidder og leger i sand og jeg sidder og betragter hende.

Da vi vil hjem, går vi ned på en lille markedsplads som ligger lige skråt foran templet, på den anden side af vejen, hvor vi blev sat af. Der er ikke så meget gang i boderne og de handlende er temmelig påtrængende for at få os til at købe i netop deres bod. Vi får smagsprøver flere steder og ender med at købe vand, søde riskiks, grillede bananer, og pølse lavet af nudler og ris, så frokosten er i hus og bliver fortæret på en lille bænk midt imellem alle boderne. Da vi går derfra griber en dame fat i min arm og binder, trods mine protester, en snor, som skal bringe mig lykke, om min arm. Damen opfordrer mig til at kalde på min familie også og give hende nogle penge, så vil vi alle få megen lykke siger hun.

Da jeg indhenter de andre, er Jan midt i en samtale med en herre i uniform, som gerne, sammen med sin kammerat, vil køre os til Khokat på knallert. De har to knallerter og har derfor snildt plads til os fire. Med udsigten til lang ventetid i varmen er jeg lige ved at takke ja, men Jan kommer mig i forkøbet og siger, smilende, nej tak. Jan forklarer herrerne, at det er for farligt at have børnene med på knallert uden styrthjelm, men heldigvis forstår de det vist ikke. Vi har på intet tidspunkt set, hverken børn eller voksne, bære hjelm når de kører på knallert og jeg spekulerer da også på, om sikkerheden er bedre i en songtaw end på en knallert. Heldigvis kommer der snart efter en songtaw, som vil køre os til Khokat for fyrrer bath. Da vi kommer til Khokat, sætter han os af ved en anden chauffør, som vil køre os til Lampang for halvtreds. Det er bare så dejligt med alle de venlige mennesker.

Chaufføren sætter os af ved busterminalen fra i går og der er et stykke vej at gå til Riverside, men ungerne er ret friske, så vi vælger at tage turen til fods. Afstanden føles dog noget længere i eftermiddagsheden end i går formiddags, så vi må stoppe op og drikke vand flere gange og vi køber også en kold sodavand til børnene, da de næsten ikke kan gå mere. Klokkeren er næsten tre da vi kommer hjem, men vi har sendt en sms til Eline, for at hun ikke skulle blive bekymret. På de cirka fem en halv time vi har været væk, har vi fire, drukket cirka fem liter væske.

Eline har haft en fin dag og har hygget sig med selv at gå ned og spise morgenmad, få lavet lektier osv.

Eline og Jan går på internetcafe for at få sendt besked hjem om, at vi er vel ankommet til Thailand.

imens læser jeg for Sofus og Josefine og leger med legoklodser, i stedet for at tage en middagslur som det er blevet lidt for sent til.

Da Jan og Eline kommer tilbage, er vi klar til at tage hen til børnemekkaet fra i går, hvor ungerne må prøve en tur hver. Bagefter spiser vi på en lille bitte fortovsrestaurant hvor Jan i går har lavet en aftale med ejeren, om at vi ville komme i dag. Disken med grønt og andre råvarer står helt ud til fortovet og wokken står lige bagved disken. Den mandlige ejer og en ældre dame, som måske er hans mor, står så der og kokkererer imens vi står og ser på hvad der bliver hældt i wokken og hvordan det bliver tilberedt. Det er en skøn oplevelse. Vi får superlækre fried rice med kylling og æg og der bliver venligt serveret vand i blikkrus til os alle. Jeg vil så nødtigt støde folks venlighed, men vi må gå ud fra at vandet ikke kommer fra flaske, når vi ikke har bestilt det. Alligevel trodses Jan alle guidebøgernes formaninger og risikerer en dårlig mave, for ikke at virke utaknemmelig og Eline følger modigt trop. Måltidet koster femoghalvfjerds bath for tre portioner.

På vej til natmarkedet, hvor vi vil slutte dagen af, bliver Sofus og Jan klippet ved en lille frisør salon. Sofus er noget ked af at se lokkerne falde og spørger hvordan vi nu kan få håret på igen, for sådan vil han altså ikke se ud. Det koster hele tohundredeogoghalvtreds bath for dem begge to.

På natmarkedet køber vi som sædvanligt lækkerier i form af frugt og juice i poser og lidt andre ting, som vi fortærer på en trappe på vejen hjem.

Derhjemme pakker vi alle vores ting sammen, så vi er klar til morgendagens rejse videre til Chiang Mai.

7. september, 2006, dag 6:

Vi spiser morgenmad, imens vi kigger på regnen der laver smukke mønstre i flodens brune vand. Da vi er færdige beder vi den belgiske hotelmutter bestille en taxi, der kan køre os til stationen. Imens vi venter løber ungerne rundt og leder efter Pepe, som vi jagede væk fra vores balkon i går aftes, da den prøvede på at komme ind på vores værelse. Omsider finder jeg Pepe, under bænken på vores balkon, hvor den åbenbart har tilbragt natten og børnene bryder ud i jubel da de opdager mit fund.

Vi bliver kørt til stationen i den bestilte songthaew, som er fyrrer bath dyrere end normalt. Vi forstår at hotelmutter har en aftale med netop denne chauffør, som hun ringer efter når gæsterne vil bestille en bil. Merprisen får hotelmutter sikkert lidt del i og det er jo helt fint at de på den måde kan hjælpe hinanden.

Da vi ankommer til busstationen som oser af liv, sætter vi os, med alt vores bagage, under det skilt hvorpå der står "Chiang Mai". Eline finder dog snart ud af, at den bus vi skal med, holder et andet sted med motoren tændt og vi skynder os at få slæbt alt bagagen og børnene derhen.

Bussen er af samme standard som den vi kørte i forleden da vi skulle til elefantlejren og vi tager plads bagest i bussen, hvor der i forvejen sidder en orangeklædt munk og en mand på Jans alder. Sofus falder i søvn så snart bussen begynder at køre, men vi andre nyder det skiftende og meget smukke landskab vi kører igennem og glæder os over at det klarer op, som vi nærmer os Chiang Mai.

Trafikken, bliver tættere og tættere og flere bærer masker eller tørklæder, som værn imod bilosen. Vi bliver ikke sat af bussen ved en egentlig busstation, men på en vej, langs en flod, Mae Nam Ping, som løber igennem Chiang Mai (170.300 indbyggere ifølge LP). Straks bliver vi omringet af chauffører, som tilbyder at køre os til et guesthouse. Jeg har fået et, JB's house, anbefalet af en bekendt, så jeg viser en chauffør adressen på stedet og han nikker og ser ud som om, han ved hvor det er. Den indre by er inddelt i soi's og et nummer, lidt ligesom i storbyerne i USA.

Vi kører noget rundt, op og ned af smalle, smalle gader i den gamle bydel, men vi finder ikke JB's house, selvom vi spørger om vej flere gange. Omsider finder vi ud af, at JB's house har skiftet ejer og nu hedder Five Seasons. Stedet ser meget hyggeligt ud og ligger for enden af en smal beton vej. Foran bygningerne er der en stor grusbelagt plads og der ligger en lille overdækket træterrasse med borde, stole og en lille primitiv bar. Det hele er smukt omgivet af ukrudt.

Ejeren af stedet fortæller at alt er booket for i dag, men at Jeg og børnene er velkomne til at tage plads på terrassen med alt bagagen, imens Jan går ud for at finde et logi et andet sted. Vi tager imod tilbuddet og Jan drager af med en flaske vand og et kort over den indre by, ejeren af Five Seasons har udstyret ham med. Jeg tager plads med børnene på terrassen og ejeren serverer vandmelon og koldt vand på husets regning. Ved det ene af stedets i alt tre borde, sidder en lille flok lokale og spiller kort. En yngre mand spørger til børnenes alder og da han hører at Josefine og Sofus er tvillinger, fortæller han at buddhister bruger at afholde en ceremoni for tvillinger af hvert køn, for symbolsk at forene dem i ægteskab. De skal derefter ikke leve som i ægteskab med hinanden, men vil være frie til at finde lykken hver for sig.

Da Jan kommer tilbage en god times tid senere, er han afsvedet af solen og drivende våd. Han har været inde at se mange værelser og har nu besluttet sig for et som ligger i soi fem, ikke så langt fra Five Seasons. Han har der fået fremvist to værelser, med hver to senge, som vi kan få for femhundreder bath i alt, hvis vi tager det i fem nætter.

Vi trasker hen til stedet, som også ligger på en meget smal og stille gade og mere ligner et hotel end et guesthouse. Under hotellet, ud mod vejen ligger noget der egentlig ligner en garage, men som bliver brugt som bar og reception. Ved siden af ligger der en lille hyggelig have og på første sal ligger de to værelser. En kvinde viser os op, men giver os et andet værelse, end det de tidligere har vist Jan og det lugter af fugt. Vi beder om at få det værelse Jan har sagt ja til, men så stiger prisen til femhundredeoghalvtreds bath, fordi det værelse har TV. Det er ret smart. Først aftaler de noget med Jan og når han så kommer tilbage, slæbende på tre trætte børn, en trætkone og bunkevis af bagage i fyrre graders varme, så laver de aftalen om, så den bliver mere fordelagtigt for dem. Jeg må minde mig selv om, at vi har mere end de og måske er det her den måde de kan få det hele til at løbe rundt

på. Jan bliver stiktosset, men forsøger at skjule det, for her i Thailand, taber man ansigt hvis man viser sine emotioner for tydeligt. Man siger bare "Mai pen rai", "Det gør ikke noget" og trækker på skuldrene, så slipper man med æren i behold. Damen forklarer at vi jo får TV på det ene værelse og vi forklarer damen, at det har vi slet ikke brug for. Jan er så vred at han klogelig går sin vej og damen og jeg ender med, i alt fordragelighed, at enes om femhundredefemogtyve bath per nat for de to værelser i fem nætter.

Eline får foreløbigt lov til at få det ene værelse, vi fire andre tager det andet.

Vi pakker nødtørftigt ud og går ned på gaden for at finde et spisested. Det finder vi få meter fra hvor vi bor. Et lille sted, hvor man både kan sidde inde og ude. Vi sætter os ude og bestiller nudelsuppe og fried rice og Jan vover sig ud i at bestille "Ice tea, the old original style", som viser sig at være noget skrækeligt sødt stads.

Imens vi spiser kommer en herre forbi og præsenterer sig som værende frivilligt ansat i en hjælpeorganisation. Han samler penge ind til handicappede børn og vi giver ham et bidrag på tohundrede bath. Bagefter ryster vores søde servitrice på hovedet og siger "No good".

Da vi har spist går Jan, Sofus og Eline sig en tur, men Josefine og jeg vil op og hvile med det samme. Vi går lidt op af gaden. Jeg mener vores hotel skulle ligge her, men det gør det ikke, så vi drejer om et hjørne og går lidt videre. Gaderne er så hyggelige og kun meget lidt trafikerede. Kun en enkelt scooter eller tuk tuk kommer forbi engang imellem.

Hotellet dukker stadig ikke op, mit hjerte banker pludseligt lidt hurtigt, for jeg husker nemlig ikke hvad hotellet hedder, jeg har ingen mobiltelefon og heller ingen penge. Heldigvis tager Josefine det helt roligt. Hun tager et fastere tag i min hånd og trækker mig ned af en tværgående gade, hvor vores hotel ligger på højre side. Jeg kan se ned til restauranten hvor vi lige har siddet og spist og vi må altså være vadet lige forbi hotellet. Jeg får Josefine til at love at hun aldrig vil fortælle det til nogen.

Desværre støder vi ind i Jan, Eline og Sofus, der ankommer til hotellet samtidig med os, efter deres spadseretur og de spørger undrende om vi ikke ligger og sover?

Da vi har hvilet og leget lidt, vil vi ud for at finde Chiang Mai's natbazar.

Jan mener, efter eftermiddagens vildfarelse ikke jeg er egnet til at være kortfører, selvom jeg påpeger at jeg jo ikke havde et kort i eftermiddags, så Jan viser vej til bazaren og der er noget længere end angivet i LP. Heldigvis siger Jan, for vi er jo lidt tidligt på den og hvis vi var gået den rigtige vej første gang, var vi ankommet til bazaren længe før boderne åbnede og ville heller ikke have set så meget af byen. Eline syntes også det er helt okay, for hun har nemlig fået købt en ny bog hos en lille brugtbogshandler. Hun har læst alle de danske bøger hun havde med hjemmefra og nu må hun til at læse på engelsk.

Bazaren er stor og de fleste boder er placeret langs fortovene på en trafikeret gade. For at se boderne, skal man gå på de smalle fortove og Lp's beskrivelse som "crowded" er en mild underdrivelse. Man kan købe bunkevis af forskellige håndarbejder, nogle sjovere end andre og så er bazaren STEDET, hvis man skal have kopimærkevarer. Eline elsker det og Jan er ved at brække sig over det. Børnene vrøvler lidt og vi finder snart madboderne der ligger på et torv, lige bagved en af markedsgaderne. Vi køber mad og drikkevarer. Børnene får lov at få en sodavand, men jeg er stadig påpasselig med isterninger og sodavandene er varme og smager ikke godt. Jan syntes jeg er tåbelig, da han jo ikke har fået dårlig mave, selvom han ikke tager de forholdsregler mere. Vi køber også frugt og grillede majscolber, som vi indtager på en kantsten. Sofus køber en slangebøsse, som Jan ikke syntes han er gammel nok til og da Sofus forsøger at affyre en sten, trækker Jan arrigt af med ham for at finde en tuk tuk der kan køre os hjem. I virkeligheden er det vist mig og ikke Sofus Jan er irriteret på, men da vi drøner hjemad i tuk tuk'en imens ungerne hviner af fryd, forsvinder irritationen som dug for solen.

8. september, 2006, dag 7:

Vi tager et koldt bad, fordi der ikke er noget varmt vand og så går vi hen til restauranten fra i går og spiser morgenmad. Her kan man få pandekager, french toast, friskt frugt og meget andet til særdeles rimelige priser og så er der TV med tegnefilm, som opsluger ungerne totalt.

Ved siden af bor en lille, tynd, gammel og gråhåret vaskekone. Hun vasker tøj og stryger det, for kun tyve bath per kilo og til formålet bruger hun en enkelt vaskemaskine, en masse snor og klemmer og et strygebræt og strygejern. Vaskeriet, som også er damens hjem, er kun nogle få kvadratmeter stort og derfor hænger tøjet ikke til tørre inde i vaskeriet, men på snore ude på den smalle gade. Man kan få vasket sit tøj mange steder, men vi afleverer vores hos vaskekonen. Ved siden af vaskekonen bor scootermekanikeren, som ikke har et rum, men bare et lille halvtag, med et par blikvægge. Værktøjet ligger i bunker på jorden eller i primitive kasser.

Vi bevæger os op til en større vej og følger den ud imod Chiang Mai's svar på Lumpini, Buak Hat park, som ligger cirka tre kilometer væk fra vores hotel.

Om morgenen bliver parken brugt til jogging og Tai Chi, men om formiddagen er der mest mødre med småbørn og ældre mennesker. Vi køber fiskefoder ved indgangen til parken, som er grøn og frodig med masser af kæmpebambus, græs og orkideer der kravler op af træernes stammer. Børnene fodrer fiskene i parkens lille sø, sammen med Jan og Eline, imens jeg går rundt og fotograferer. Vi finder en lille og meget gammel legeplads i den anden ende af parken og vi taler om at det er lidt usselt af en by af Chiang Mai's størrelse, ikke at give byens børn lidt bedre legefaciliteter, men børnene brokker sig ikke. De syntes det er fantastisk at kunne lege og løbe uden at blive tysset på og de går kun modvilligt med, da vi andre vil videre.

På vej hjem, finder vi et dejligt, stort, lokalt spisested. Bordene er der mange af og de er store og med bænke. Mange lokale er allerede i gang med at indtage frokosten og vi bliver vist ned bagest i lokalet hvor der stadig er tomt. Restauranten er omgivet af store akvarier med farvestrålende fisk og bure, med store flotte fugle. I midten af lokalet ligger køkkenet, ganske åbent, hvor flere kokke er travlt beskæftiget med at lave mad. Vi får udleveret et menukort af en midaldrende tjener og vi opdager at man her ganske åbenlyst har turistpriser. Alle retter koster på thai tredive bath og på engelsk fyrrer.

Men maden smager helt fantastisk og det er vel også i orden at vi skal betale lidt mere for maden end de lokale der har ikke har råd.

Imens jeg hviler med børnene, går Jan på netcafe. Da han kommer tilbage er vi stået op og har leget i haven, men Sofus har slået Josefine og råbt og skreget, så jeg har sendt ham op på værelset i frustration og vel nærmest afmagt. Jeg syntes børnene har relativt dårlige forhold til at lege og larme og derfor forstår jeg godt det er svært for en frisk dreng at passe ind i rammerne hele tiden, men på den anden side, bryder jeg mig heller ikke om at være til gene for andre. Jan går op til smågrædende Sofus og inviterer ham med ud for at købe toiletpapir og de trasker af sted hånd i hånd. Den dårlige samvittighed nager mig lidt.

Jeg har bragt mig selv i et dilemma. I går, da Josefine gerne ville blive lidt længere på aftenbazaren, lovede jeg hende at vi kunne tage derhen igen i dag. Det havde jeg desværre glemmt, da jeg i dag lovede Eline, at hende og jeg kunne gå lidt selv på aftenmarkedet og se på teenageting og tøj. Nu vil altså begge piger på aftenmarked, Eline alene med mig, men Jan og Sofus gider ikke derhen. Da drengene kommer tilbage, nu i meget bedre humør, efter at have drukket cola i smug uden at tage noget med hjem til os andre, overtaler vi dem til at tage med på marked. Jan indvilger i at følges med børnene, imens Eline og jeg oser selv en times tid.

På vej derhen, som er en hel anden vej end i går, støder vi helt tilfældigt ind i de lokales marked, Warorot som ligger i en stor markedshal omgivet af et sandt mylder af handlende, cykloer, tuk tuk'er, scootere og meget andet. Vores anser bliver nærmest bombarderet da vi træder ind i hallen, som er fuldstændigt tæt pakket med varer, mest spiselige varer. Børnenes lyse hoveder vækker opsigt og de bliver aet og klappet og vi får smagsprøver flere steder og vi køber hjemmelavede flæskesvær, forårssuller og riskager.

Da vi går videre til aftenbazaren er Jans humør steget et par grader og da vi skilles aftaler vi at mødes ved madboderne om en time. Eline og jeg trasker gade op og gade ned i menneskemylderet,

indtil hun har fundet og købt de helt rigtige T-shirts til den rigtige pris. Jeg ville nødtigt handle med Eline, hun er dreven. Når den handlende siger en pris, tilbyder Eline det halve. Så går de lidt ned og Eline går lidt op. Hvis de ikke kommer hende nær nok, vender hun om og går, indtil de råber af hende og handlen afsluttes. Jeg ved ikke rigtigt om det er i orden at vi presser prisen sådan. Jan er overbevist om, at vi ofte bliver snydt så det driver, men jeg ved det ærligt talt ikke.

Vi stiller os hen på madtorvet og snart efter kommer Jan og ungerne gående, ungerne med hver deres flotte ballon. De fortæller at de på et andet lille torv stødte ind i nogen der øvede sig i at klatre på en klatrevæg og der havde børnene både fået ballonerne og noget slik foræret af lokale. Desuden havde Jan lært Josefine at hun skulle række tunge, hvis nogen klappede hende imod hendes vilje og det gjorde hun sødt smilende, til alle der så meget som rørte hende.

Vi vil gerne tage imod de lokales venlighed, men vi oplever at børnenes grænser bliver overskredet gang på gang. Selv når børnene siger ”No, no”, fortsætter folk med at røre dem og mange tager dem op og krammer dem. Børnene er nu begyndt at slå og sparke når de oplever folk bliver for nærgående og det syntes vi ikke er helt okay, så nu har Jan altså fundet på det med at række tunge. God ide syntes jeg, men vist ikke særligt virkningsfuld. Vi køber lidt mere mad og sætter os på en kantsten igen. En yngre kvinde fra en butik bagved hvor vi sætter os, kommer ud med et par plastikstole vi kan sidde på. Hun har fire børn med på arbejde, den mindste er bare en baby og hendes butik sælger sjove ting lavet af kokosnøddeskaller. Jeg vil gerne købe nogle sjove fyrfadsstager, men Jan pointerer at de er temmelig uhåndterlige og ikke vil passe godt i de i forvejen proppede rygsække.

Jeg er overrasket over hvor megen venlighed vi møder alle vegne og jeg giver kvindens børn resten af vores riskager, som de tager imod med store varme smil.

Inden vi tager en tuk tuk hjem, får Sofus og Josefine købt nogle sjove fjæs, som er lavet af en slags gummi, med kartoffelmel inden i, så man kan forme dem på mange forskellige måder og give fjæsene forskellige ansigtsudtryk.

Sofus er helt pjattet med at køre i tuk tuk og Jan mener han ikke kender til dødsangst, som Jan selv møder lidt af, hver gang vi drøner ud og ind imellem gedens øvrige trafik i det lille sjove køretøj.

Vores vasketøj er færdigt, vasket og nystrøget og vaskekonen har rullet sin sovemåtte ud på gulvet, da vi henter det inden vi går hjem i seng.

9. september, 2006, dag 8:

Jan starter dagen med en løbetur allerede klokken seks. Da han kommer hjem fortæller han, at han så masser af munke på madindsamling i gaderne og de lokale dyrkede Thai Chi henne i den park vi besøgte i går. Han har desuden det rene vasketøj med fra vaskedamen og det er rent, velduftende og nystrøget. Vi kommer i tøjet og går ned for at spise morgenmad. Eline og Jan har set, at man lige om hjørnet, på et hotel med "thaicookingschool" kan få "all you can eat" for bare nioghalvfems bath og så er det endda halv pris for børn. En nærmere undersøgelse af stedet viser at der i buffeten både er french toast, pandekager, æg og meget andet og desuden en fantastisk saftevandsmaskine, hvor Sofus kan hente saft til ham og Josefine.

Josefine mave er i orden igen, men hun er stadig ikke helt fit for fight, så hun får ikke meget for pengene, kun en enkelt pandekage. Sofus og Jan derimod spiser så jeg bliver helt flov. Sofus drikker desuden cirka ti glas saft og isvand, pga. den smarte maskine hvor han selv kan hente, så da jeg trækker ham ud på toilettet er det kun lige i rette tid vi når det. Usædvanligt i denne varme hvor vi drikker og drikker og ikke behøver at gå på toilettet ret mange gange om dagen.

Efter morgenmaden begiver vi os hen imod busstationen, hvorfra vi vil tage en bus til paraplylandsbyen, som vi har læst om i LP. Man skulle kunne tage bussen for kun seks bath pr. mand, til gengæld skal vi gå et godt stykke for at komme til busstationen. Da vi er lige ved at være der, bliver jeg stoppet af en songtawchauffør som tilbyder at køre os hele vejen til landsbyen for halvtreds bath og det tilbud kan vi ikke sige nej til. Da vi kommer ud til paraplylandsbyen er det slet ikke nogen landsby, men mere en forstad til Chiang Mai, som huser en større virksomhed, der producerer og sælger paraplyer, vifter og lign. Butikken er stor med paraplyer, parasoller og vifter i et utal af kvaliteter og variationer. Butikken munder ud i en slags gård, som er overdækket med tag rundt langs siderne og åben i midten. Langs kanten sidder en masse malere som dekorerer paraplyerne og vifterne og desuden tilbyder at male et motiv på vores tøj og tasker. Det koster fra tyve til halvtreds bath alt efter motivets størrelse. Jan, Sofus og Josefine får et motiv på deres hatte, Eline får et på sin bæltetaske og jeg får en fin sommerfugl på min kamerataske. Man kan gå hele vejen rundt langs siderne af gården og se hvordan tingene bliver til. Alt, lige fra de tynde træstrimler, til skelettet i vifterne og paraplyerne, bliver snittet i hånden og til det hele bliver samlet og beklædt osv. Vi køber lidt forskellige småting som vi vil bruge til gaver og desuden en stor parasol, som vi får sendt hjem med skib. Den håndlavede parasol inkl. forsendelse koster cirka tretusind bath.

Chaufføren tilbyder at køre os videre indenfor en angivet rute for kun hundredeoghalvtreds bath. Vi slår til og beder om at blive kørt til "silkelandsbyen", som svarende til paraplylandsbyen, det er en virksomhed med silkeprodukter. Vi får ved ankomsten dertil en lille silkeblomst hæftet på vores tøj, hvorefter vi bliver budt på en kold drik. Vi kan vælge imellem tre forskellige drikke, som alle har en helende effekt. Så bliver vi vist ind i selve virksomheden, som er nydeligt og eksklusivt indrettet og en meget venlig dame viser os rundt. Først ser vi hvordan silken bliver udvundet af pupperne, så hvordan det bliver spundet og til sidst hvordan det bliver vævet på store væve. Så bliver vi vist ind i butikken, hvor Eline vil vælge et stykke stof til en kjole. Der ligger, langs to vægge, stoffer fra gulv til loft i et utal af farver og nuancer. Eline vælger den farve hun gerne vil have og vi spørger, om vi også kan få syet en kjole der. Eline forklarer hvordan kjolen skal se ud og et par damer tegner i fællesskab en tegning efter Elines anvisninger, hvorefter de tager mål til projektet. Jeg går rundt med Sofus og Josefine og sørger for de ikke piller i alle de spændende ting i butikken. Der er en mængde ansatte og de fleste står bare og er klar til at hjælpe og snakke med børnene. Det må virkelig være billigt at ansætte personale. I en tilsvarende butik derhjemme ville der måske være tre til fire ansatte, her er der nok omkring tyve, hvis ikke mere. De mange ansatte skaber en rar atmosfære og vi føler ikke, at vi var nødt til at købe, selv efter gratis rundvisning og velkomstdrik.

Da vi er færdige med at se hele virksomheden og vi har lavet en aftale om hvornår de vil bringe Eline hendes kjole, spørger vi chaufføren om han vil køre os til en slangefarm jeg har læst om. Jeg tænker det må være noget for børnene. Der er et pænt stykke derud, cirka tredive minutters kørsel. Da vi ankommer finder vi ud af at de først viser shows halvanden time senere, så chaufføren

tilbyder at køre os til en sommerfugle og orkidefarm lidt derfra, så vi kan se det og spise, imens vi venter på slangeshowet. Det indvilger vi i. Det koster fyrrer bath pr voksen i entre'. Sommerfuglene er i et kæmpe bur, stort nok til at man kan gå rundt inde i det og se alle sommerfuglene helt tæt på. Der hænger pupper på blade og i små bure og der går store larver rundt på alle planterne imens sommerfuglene flyver dovent omkring. Sofus går rundt og fanger sommerfuglene og slipper dem løs igen og Josefine sidder og leger med sten. Vi andre går rundt og kigger på de mange store og meget smukke sommerfugle. Bagefter ser vi orkideer i massevis. Alt i alt tager det vel godt en halvtimes tid at se det hele.

Restauranten er udendørs, stor og fuld af turister. Man kan få en buffet med rigtig mange thai retter til hundredeoghalvtreds bath pr. mand. Eline og Jan er klar til at slå til, men jeg er så bange for at bruge for mange penge og jeg syntes pengene sidder lidt løse på Jan, eftersom mor altså mig, i den slags vigtige spørgsmål altid får det sidste ord, beder vi om ala carte kortet og vi får mad og drikke til næsten femhundrede bath. Vi har lovet ungerne at de måtte få sodavand i dag så fire af os får en cola til maden, Josefine drikker vand for at få en is i isbuden bagefter.

Vi kører ud til slangefarmen, det tager bare fem minutter. Vi falder næsten på halen da vi skal betale entréen som er på tohundrede bath pr. voksen, børn er gratis, altså sekshundrede bath for os alle. Det er ekstremt dyrt i forhold til hvad vi ellers har oplevet.

Show arenaen er udendørs, men under tag. Gulvet er bare stampet jord omgivet af etagebænke på tre sider. På den sidste side står en speaker ved at forfærdeligt dårligt lydanlæg og kommenterer på engelsk og thai, alt imens han skruer op og ned for musikken ("Final count down" af Europe) alt efter om han taler eller holder pause. Han taler med en syngende stemme og det hele minder mest af alt om noget fra en meget dårlig film. Slangetæmmerne er meget modige og laver mange tricks med de farlige dyr, men jeg bryder mig slet ikke om, at de gør hvad de kan for at forskrække publikum, bla. ved at lade som om de smider slangerne op til publikum. Særligt slemme er de ved en thaikvinde som er sammen med en fedladet hvid mand. Hun bryder sig tydeligvis ikke om at være der. Jo mere skræmt hun ser ud, des mere driller slangetæmmerne hende. På et tidspunkt smider de et stykke tov hen til thaikvinden og hendes mand som selvfølgelig tror det er en slange og de farer forskrækkede sammen. Showet afsluttes med at publikum kan lade sig fotografere med en kæmpe pytonslange om halsen og Eline falder for fristelsen og lader sig forevige i selskab med krybet. Desværre må jeg, i selskab med en skræmt Sofus og en grædende Josefine, forlade arrangementet på dette tidspunkt og jeg går derfor glip af at se slangetæmmerne opfordre publikum til at smide penge ud i arenaen, men Jan og Eline beretter om det senere. Efter showet kan man gå rundt og se på slanger og andre dyr som er placeret bag ved arenaen i små usle bure lavet af trådnat, også bunden. Det er de mest kummerlige forhold, jeg nogen sinde har set. En stor pragtfuld ørn, i et lille bitte bur. Ikke nogen gren at klatre på, ikke noget spiseligt, kun vand. Nogle dyr er helt apatiske andre virker nærmest skøre og hopper fra side til side. I en stor indhegning bagest i foretagendet bor en masse kaniner (slangefoder) som også kun har vand, intet spiseligt. Heldigvis er indhegningen omgivet af græs, så i stedet for at se på de sørgelige forhold, kaster Josefine, Eline og jeg os over at plukke græs til de mange kaniner. Inden længe er hele flokke af kaniner samlet om græsbunkerne og vi syntes, vi trods alt har givet dem en lidt bedre dag. Da vi forlader det skrækkelige sted siger jeg til noget af personalet, at det er sørgeligt at se de kummerlige forhold og at jeg vil anbefale alle jeg møder, IKKE at komme der. Det sørgelige er, at man ser reklamer for stedet alle steder, fordi det ligger på en turistrute med masser af den slags gejl, bla. et elefantcenter, der skulle være helt fantastisk.

Da vi endelig er hjemme ved halvfire tiden vil chaufføren have firehundrede bath for turen. Hvordan han kommer frem til beløbet aner vi ikke, men han har været yderst behagelig og sympatisk at være sammen med og det er absolut rimeligt for de mange timer han har brugt på os. Når det så er sagt har det været en dyr dag og måske ikke så meget i vores ånd. Alt det turistgejl er ikke lige det vi syntes bedst om, og dagen i dag er bestemt en reminder om det.

10. september, 2006, dag 9:

Vi står op med solen og Jan, Sofus, Josefine og jeg trasker ud i byens gader for at se på munke på madindsamling. Gaderne er næsten tomme og vi møder kun nogle få orangeklædte munke. Vi går helt ud til parken, men netop som vi træder ind i den begynder det at regne ret kraftigt og alle de Thai Chi dyrkende thaier pakker hurtigt sammen og løber i tørvejr og det samme forsøger vi på. For at hyre en songthaew må vi over på den anden side af en ret bred tosporet vej, som er delt midt på af en smal flod. Vi løber hastigt over en lille faldefærdig bro som er fuld af brede huller, hvor nogle planker er rådnet væk. Jeg holder fast i Josefine med et fast greb og det er godt, for pludselig forsvinder hun ned i et af hullerne og hvis jeg ikke havde haft fat i hende, var hun, næsten, drattet i floden. Hun skriger og jeg hviner og vores hjerter banker stadig hurtigt, da vi står i læ under et halvtag et øjeblik senere og venter på der kommer et køretøj forbi, der vil tage os med. Sofus vil forfærdeligt gerne køre med tuk tuk, så vi lader et par songtaws passere, men næsten alle er søgt i tørvejr og der bliver længere og længere imellem køretøjerne, så vi ender med at køre hjem i songthaew, Sofus med en blafrende tommelfinger ud af vinduet i håb at en tuk tuk vil stoppe os og tilbyde ham et lift.

Vi henter Eline og da det holder op med at regne går vi ud for at spise morgenmad. Vi vil gerne hen til buffetstedet, men det har desværre lukket i dag, så vi går ind af nogle smalle gader, hvor vi finder et dejligt, lille, bitte spisested, som nærmest bare består af en lille, primitiv skranke der er stillet i en lille niche på den smalle gade og foran den et par små vakkelvorne borde med stole til. Der er kun en mand til at lave mad og betjene, så han går hurtigt i gang med at lave maden, som vi får serveret i samme tempo som han bliver færdig med det.

Eline vil hjem og læse lektier og vi andre går en tur hen imod et tempel jeg så i går. Templet er ligesom opdelt i flere små bygninger og udenfor hver bygning sætter man sit fodtøj inden man går ind. Da vi syntes vi har set det hele, kommer en yngre mand hen og inviterer os hen til en sidste lille, smukt dekoreret, bygning, hvor han fortæller vi kan få en samtale med en munk. Det er meget almindeligt at munkene har samtaletid, dels for at lokale og turister kan få en samtale, dels for at munkene kan holde deres engelsk ved lige.

Vi bliver modtaget på trappen af en ældre orangeklædt munk, som straks forærer børnene hver en pose boller og en lille sojamælk med sugerør. Munken inviterer os ind i templet og vi er lidt i tvivl om hvad vi skal gøre, men munken begynder at fortælle at han har besøgt USA flere gange og at dette tempels øverste munk lige nu er i Sydafrika. Munken taler ret godt engelsk, så vi forklarer at børnene er tvillinger og spørger om han vil udføre den ceremoni der forener dem i ægteskab. Munken sætter sig ned på et tæppe, som er omgivet af en masse forskellige buddaer og små skåle og den slags og tager nogle remedier frem.

Han gør tegn til at børnene skal sætte sig ved siden af hinanden, foran sig og han binder nogle bomuldsnøre omkring deres håndled imens han messer nogle ord vi ikke forstår, hvorefter han dypper en lille riskost i noget væske og tjatter lidt på børnene. Bagefter gør munken det samme ved Jan og jeg.

Så tager han nogle pengesedler op af nogle kuverter han har liggende ved siden af sig og giver Sofus hundrede og Josefine halvtreds bath. Til sidst tager han nogle ting op af en pose, en rangle og noget babytøj, som er alt for småt til vores børn, men han forærer dem det smilende og vi går helt overvældede derfra og føler os nærmest lidt skyldige i at modtage noget som andre har meget mere brug for. Da vi står ude på pladsen foran templet og misser lidt med øjnene i den skarpe sol, kommer en midaldrende herre hen og spørger hvor vi kommer fra. Han fortæller at han er fra Japan og gift med en dansk tøjdesigner, som tidligere har været ansat ved Lilly brudekjoler, men nu er selvstændig. De er i Chiang Mai efter silke, da her fås den bedste kvalitet. Han fortæller at silke skal købes i "The government shop" og forklarer hvor den ligger. Så fortæller han om et andet tempel, som ligger ned til en flod og i dag har en særlig ceremoni hvor unge drenge optages i kloster. Han forklarer os hvordan vi skal finde derhen og hvor meget turen bør koste med tuk tuk. Desuden fortæller han os om et marked som vil finde sted i aften, i vores del af byen og som vil være både meget stort og meget festligt. Glade går vi ud på vejen og hyrer en tuk tuk, som kører os hen til templet. Dette tempel er ret stort og også fordelt i flere bygninger og det vrimler med mennesker,

både turister og lokale. Vi går ind flere steder, efter at have stillet vores sko uden for og vi kan godt se der er noget i gang, men forstår ikke helt hvad, så vi går ned til floden hvor man kan stå på en lille bådebro og kigge ned i vandet. På bådebroen møder vi en kvinde, der spørger hvor vi kommer fra. Hun fortæller, at hun kommer fra Bangkok og er i Chiang Mai for at få syet sin brudekjole i "The government shop". Hun skal giftes med en nordmand og kan flytte til med ham Norge så snart de er blevet gift.

Damen fortæller også at grunden til at mange sidder og stirrer ned i vandet fra broen, er fordi det bringer held hvis man ser en ganske bestemt fiskeart i vandet. Vi ser ingen fisk i det brune vand, men vi tager et billede af damen og hun tager et billede af os og vi siger farvel og hyrer en tuk tuk til at køre os til "The government shop". Der er en del trafik i gaderne i dag og det ser ud som om flere gader er lukkede, måske på grund af festlighederne i aften.

I silkebutikken bestiller Jan et par skjorter og jeg en lang nederdel. Jeg tøver noget, fordi jeg syntes det er lidt unødvendigt at bruge penge på, men Jan lokker. Tøjet vil blive afleveret til afprøvning hjemme på vores hotel allerede i aften.

Vi henter Eline og spiser frokost, det samme sted som vi spiste morgenmad. Denne gang serverer en feminin, engelsktalende, yngre mand og maden er igen rigtig god. På vej hjem ser vi et hus under ombygning, omgivet af en stillads lavet af bambus.

Ungerne er godt trøtte og får sig et hvil med Jan, imens Eline og jeg går ned og får massage. I en times tid befinder vi os tæt på himlen, for kun tohundrede bath per mand. Da vi er færdige med hver vores, går vi hen til et nærliggende guesthouse, hvor vi forleden så de har en lille swimmingpool. Vi spørger derhenne om vi kan "købe" os til en svømmetur og det får vi lov til. Stedet er et rigtigt backpackersted, men vi har alligevel pølen næsten for os selv. Vandet er meget klorholdigt og der er ret dybt så Sofus og Josefine kan ikke selv lege i vandet, men må sidde på arm og da det begynder at regne, er vi klar til at gå hjem.

På hotellet venter vi i "garagen" på at det skal blive tørvejr. Der er ikke rart at være. Der sidder hver dag en flok unge og ældre mænd og drikker øl og stemningen er på en eller anden måde ubehagelig. Hotellet har også en grim hund vi kalder "kødfjæs" og den er børnene bange for, selvom den er flink nok og hver gang den kommer hen til os, hviner børnene højt. Så snart regnen er stilnet lidt af, går vi ud imod gaden, hvor vi kan høre markedet er gået i gang. Lige da vi kommer derhen, står det pludselig ned i tykke stråler igen og vi løber, alt hvad vi kan, tilbage imod hotellet. Vi løber ind på et meget lokalt udseende spisested, tæt ved vaskekønen og sætter os forpustede ned. Stedet er åbent til to sider og væggene til de to andre sider er bare lavet af blik. Bordene og stolene er gamle og faldefærdige og rodet har hobet sig op omkring diskene der fungerer som køkken. Der er en fantastisk hyggelig atmosfære, ikke mindst fordi kokken, som også er servitrice, er en trind og storsmilende kvinde, som tager varmt imod os. Hendes mand sidder på en af stolene i restauranten og smiler og snakker, imens han ser på at kønen arbejder. Sikken en arbejdsfordeling.

Vi bliver enige om at vi skal fejre dagen i dag med øl og frisk kokos mælk, som børnene får serveret i store, grønne, kølige kokosnødder. Da vi har drukket ud regner det stadig kraftigt, så vi køber ispinde også. Da vi har spist dem regner det stadig, så vi bestiller mad, sodavand og flere øl. Da det holder op med at regne er mørket faldet på, men markedet er stadig i fuld gang i det meste af vores bydel. Der er et utal af boder og her sælges mange andre ting end på aftenbazaren. Vi får købt et par bukser til Josefine og en nederdel til mig, foruden et par andre småting. Gaderne vrimler med glade mennesker, handlende, folk der spiller og synger og tiggere med bedende øjne og fremstrakte hænder. Vi har lært os selv altid at gemme vores tibath mønter og har nok så alle kan få en mønt. Vi ser transvestitter i dansende optog og skuespil med udklædte mænd. Børnene forstår ikke rigtigt at mænd vil klæde sig ud i dametøj, men særligt Sofus er meget fascineret over deres overdådige kostumer.

Da vi trøtte lægger vores hoved på puden kan jeg slet ikke forstå at vi har oplevet så meget, på bare en enkelt dag.

11. september, 2006, dag 10:

Vi spiser igen morgenmad ved buffet stedet og Jan og Sofus æder igen til det er pinligt. Efter morgenmaden vil vi finde ud af hvor rejsen skal gå hen efter Chiang Mai. Vi vælger ikke at spørge ungerne til råds, for ikke at være endnu flere til ikke at enes og til sidst bliver vi enige om at tage til Mai Sai (25.800 indbyggere ifølge LP) som er den nordligste by i Thailand. Det vil være en fem timers køretur i bus.

Jan har nogle ting han gerne vil ordne alene så jeg beslutter mig for at tage ungerne med i zoo, som ligger lige uden for byen. Eline vil gerne med og vi fire går ned på gaden og præjer en songtaw til halvtreds bath. Da vi kommer ud til zoen viser den sig, at være kæmpestor og der bor en hel del dyr, som er meget anderledes end de dyr vi har set i zoos derhjemme, bla har de pandaer i et særligt glasbur. Man kan betale for at blive kørt rundt i bus, men vi vælger at gå, fordi vi ikke aner hvor stor parken er. Zoen ligger i et bjergområde, så terrænet er lidt besværligt med stejle bakker og vi klatrer en hel del op og ned. Da vi har set omtrent en fjerdedel af parken, falder Sofus og slår sig og vil hjem. Pigerne er allerede trætte og Eline har lidt ondt i maven, så de accepterer med det samme at tage hjem og vi begiver os hen imod udgangen. Da det går op for Sofus, at vi ikke kan komme tilbage, når vi har været hjemme og få plaster på, græder han igen, for så vil han blive og se resten, men pigerne vil stadig hjem. Eline foreslår det kompromis at vi køber billet til bussen og lader os transportere rundt og se resten så det gør vi. Det er et smart system. Bussen kører rundt og sætter folk af ved de forskellige områder med dyr og en enkelt legeplads. Når man så har set det man vil se, venter man bare til den næste bus kommer forbi. På den måde kommer man rundt og ser det hele. Dyrene i indhegningerne ser ud til at have det godt med god plads, lidt ala løveparken i Givskud.

Da vi har set det meste af parken, tager vi, meget trætte, en songtaw hjem og går direkte hen til spisestedet fra i går, altså der hvor vi fik øl, mad og dessert. Klokkeren er blevet tre og vi er skrupsultne. Sofus og Eline gør sig hurtigt færdige og går hjem, men Josefine tager sig god tid og inden hun er færdig kommer Jan pludselig forbi. Jan har heller ikke spist frokost endnu, så da Josefine er færdig overlader vi regningen til ham, hvilket manden til konen der laver maden, finder vældigt morsomt.

Vi hviler os lidt på hotellet, jeg med dagbog, ungerne med leg og Jan med lidt af hvert (bla. at opdage at ungerne har jokket på den ene bærbare så skærmen er knækket.). Jan spørger om vi vil med ud at gå en tur. Eline gider ikke med, men vi aftaler at vi vil hente hende når vi skal spise aftensmad. Da vi har gået lidt får Jan den ide' at tage til et marked, hvor han mener der er så mange hyggelige steder at spise. Vi er nødt til at hente Eline, så Josefine, Sofus og jeg bænker os på en stor åben plads imens Jan går hjem efter Eline. Jeg får øje på et par unge mænd der står og spiller bold imens deres kærester ser på, så vi sætter os lige i nærheden af dem, så vi har noget at se på. Josefine trasker helt hen til mændene, blinker lidt til den ene og er snart efter i gang med at spille bold. Den ene unge mand og hans kæreste går videre, men den anden bliver og også Sofus vover sig med i spillet.

Netop som Sofus falder så lang han er, passerer den engelske morgenmadstjener fra forleden. I farten råder han os til at få evt. skrammer desinficeret, da stafylokokker er et kæmpe problem i Chiang Mai. Jeg glæder mig igen over folks venlighed.

Da Jan og Eline kommer tilbage vil vi finde en tuk tuk, men den første vi spørger vil have hundrede bath og det vil vi ikke give, så vi begynder at gå. Jeg bliver irriteret. Ungerne er segnefærdige og jeg tænker på dagen i morgen, hvor vi skal tidligt af sted med bus til Mai Sai. Jan syntes vi bare skal gå, men jeg syntes vi stiller urimelige krav til vores trætte børn. Jeg præjer en tuk tuk, men stemningen er elendig. Da vi ankommer til markedet, viser det sig at Jans idet er at vi skal gå rundt og købe ved boderne og spise på fortovet, imens jeg tror vi skal på restaurant. Jeg bliver sur på Jan og han bliver sur på mig. Eline bliver sur på alle og rollingerne piver af træthed. Det ender med at alle kommer i seng uden aftensmad og falder i søvn i intet mindre end elendigt humør.

12. september, 2006 dag10:

Vi vågner meget tidligt, da vi jo gik tidligt til ro i går. Alt er pakket, så vi skal bare have tøj på. Jan går ud allerede ved femtiden for at finde ud af, hvornår man kan få morgenmad de forskellige steder, men der er selvfølgelig ikke skiltet med åbningstider nogen steder. Jeg tror de fleste bare står op med solen og derefter åbner biksen.

Vi har lagt mærke til at grænsen imellem hjem og forretning for mange er nærmest ikke eksisterende. Selv de mennesker i de allermindste butikker, vaskerier, massagebikse, minirestauranter, frisører mm, omdanner hen på aftenen deres lille biks til et hjem, ved hjælp af en madras eller en sofa, et lille TV i et hjørne og måske et mikroskopisk køkken, hvis man da ikke bare køber en skål ris ved nabobiksen. Jeg spekulerede på, at alle her ser ud til at have en funktion. I Danmark taler vi om udfordringer på jobbet og jeg tror mange bukker under for de store krav, men her må man jo opretholde livet ved at arbejde og hvad enten man dner til at feje, klippe billetter i bussen, massere, eller er akademiker, så er der faktisk brug for en. Og hvis man ikke finder sig et job, så må man opfinde et, for arbejde skal man jo for at forsørge sig selv og sin familie. Det ser ud til at fungere ret godt, bortset fra at de allersvageste, nemlig de handicappede, er overladt til at tigge på gaden.

Vi andre står op ved sekstiden og går ned til et sted som Jan har fundet åbent. Det er tydeligt henvendt til turister og der hænger store skilte som reklamerer med "happyhour" og drinks til halv pris. Lokalet har blanke fliser på gulvet, moderne stole og dækkeservietter på bordene. Der er kun en enkelt, meget venlig dame til at servere og lave mad, så der går lidt tid med det. Da vi jo skal nå en bus, beslutter Jan sig for at smutte hjem og hente bagagen som vi har ladet stå på hotellet. Han klarer det på bare to gange. Tre store rygsække, fem små og nogle løse poser og tasker.

Da vi har spist går vi bare lige ud på fortovet og prajer en songtaw. Chaufføren har ikke fået rigtigt fat i hvor vi skal hen, pga. manglende engelskkundskaber (eller vores manglende thaikundskaber), men det klarer han let. Han kører bare forbi et sted eller en biks hvor han kender en der kan lidt engelsk og så oversætter hun. Smart.

Vi er i god tid. Det viser sig at skiltet Jan har læst ikke passer og at bussen først går en time senere end annonceret på skiltet. Og så er billetterne oven i købet dobbelt så dyre som beskrevet i LP så de koster hele tusind bath for en køretur på godt tohundredekilometer eller fem timer.

Vi køber lidt snacks til turen, som compensation for at vi ikke vil kunne få frokost. Eline vælger Pringels chips som vi kender hjemmefra, fordi hun ikke har set at de koster hele femoghalvfjerds bath og da hun så sætter tænderne i dem viser det sig at det er en fedtfri udgave der smager så dårligt at vi ender med at smide de fleste ud. Æv.

Bussen er fin og med aircon og så er billetkontrolløren en nydelig dame som også har til opgave at servere lidt for os. Først får vi en lille æske med to små pakker chips og et glas Fanta med isterninger og bagefter kommer hun rundt med en vådserviet.

Landskabet er fantastisk frodigt, grønt og varieret. Nogle steder er vi i bjerge andre steder i dale omgivet af bjerge. Canaer, som jeg hjemme anser for at være en ret kostbar blomst, vokser her nærmest som ukrudt i grøftekanterne. Der er rismarker og køer som vandrer frit, nogle steder med hyrde. Mange af landsbyerne vi kører forbi er bygget af træ og på pæle, formentlig pga. den store mængde regn der falder i perioder.

Flere gange må vi stoppe ved en politispærring, hvor en betjent kommer ind og tjekker papirer. Han ser også vores pas, men er tydeligvis uinteresset i os. Et sted må en ung kvinde gå med ud af bussen og hun kommer ikke på igen. Vi går ud fra det skyldtes området som er kendt for ret stor narkoaktivitet. Desuden er Mai Sai, Thailands nordligste by, med grænser op til Myanmar og Laos og området kaldes derfor den gyldne trekant. Der produceres og smugles vist opium her i stor stil. Da vi ankommer til byens busstation, stimler en hel flok songtawchauffører sammen om os og vi hyrer en songtaw til at køre os til "Mai Sai guesthouse", som vi har læst om i LP. Det er jo håbløst at lede efter værelse med tre unger og en farlig masse bagage på slæb, så med fare for at gå glib af mere uturistede steder, benytter vi os, som oftest, af LP's logi forslag.

Vi bliver helt sikkert snydt af chaufføren som først vil have hundredeoghalvtreds bath, men bliver forhandlet ned på hundredeog. Det skulle nok kun have kostet halvtreds, men vi oser langt væk af

”dum og uvidende” og første dag i en ny by, koster lidt lærepenge.

Til gengæld har jeg oplevelsen af at være landet lige midt i paradiset, da vi endelig når vores bestemmelsessted. Lidt uden for selve byen, af en meget, meget smal vej, med bjergvæg til den ene side og bebyggelse til den anden og kun akkurat plads til en bil kører vi for at komme til ”Mai Sai guesthouse” som består af små bungalows, foruden en hovedbygning med restaurant, bygget af bambus og en helt vidunderlig have. Overalt er der små hyggelige nicher i haven. Der er plæner af noget som ligner græs, men ikke er det og de er omgivet af masser af blomster i mange farver og masser af grønne planter. Sjovt nok, har jeg observeret, at selv det mindste lille skur af et hus, som regel er omgivet af krukker, ofte bare et sammensurium af afskårne plastikbøtter mm, men tilplantet med grønt og blomster. Og visne blade bliver fejlet væk, men skraldet og gammelt affald, det får lov at stå og flyde.

Vores bungalow (til syvhundrede bath forudsat at vi betaler forud for fem nætter) består af to værelser med hver sin dobbeltseng og hver sin indgang, begge med udgang til vores egen altan, som hænger ud over floden og derfor er forbudt område for Sofus og Josefine uden følge af voksen. Hytten er lavet af noget siv agtigt noget og ligner nærmest et lille dukkehus. Lige på den anden side af floden som vel er cirka 20 meter bred, ligger Myanmar og vi kan se at folk på den anden side, både vasker deres tøj, bader og dumper deres affald i floden. De kommer simpelthen ned med deres skraldespand og tømmer den ud i vandet. Vi ser også et par stykker passere fra denne side af floden til den anden, med deres tøj løftet højt over hovedet.

Skråt over for vores hytte ligger stedets restaurant og reception, som også ser ud til at fungere som familiens dagligstue. Der bliver set Tv, læst avis og passet børn og som det meste her er det åbent til tre sider. Den lukkede side er dannet af en hytte i to etager, nederste etage af hytten er åben ud til restauranten og indeholder køkken og reception, øverste etage er måske beboelse til familiens ældste generation. Familiens yngste generation består af en ung mand og hans kone og deres fjorten måneder gamle søn og de bor i en lille hytte lige bag ved hovedbygningen. Langs floden, nogle meter fra vores bungalow, ligger en lille spiseterrasse, som hænger ud over floden, ligesom vores bungalow. Spiseterrassen, restauranten og vores hus, danner ligesom en trekant og derimellem er der en lille plæne, med et lille skakbord, som vi har set flere af, også i Chiang Mai og Lampang. Et rundt bord med fire bænke omkring og en skakplade i midten.

Stedet har desuden en mægtigt rar gammel gravhund, som børnene er blevet rigtigt gode venner med.

Selv Sofus der næsten dagligt taler om at han syntes vi skal tage hjem, er godt tilfreds med ”Mai Sai guesthouse”. Foruden den venlige gravhund er der nemlig også en lille børnegyngesofa som han og Josefine hygger sig med at gynte i.

Efter at have pakket nødtørftigt ud, går vi en tur op i byen. I LP har vi læst at man ikke skal forvente så meget atmosfære her i byen, men det kan vi slet ikke genkende. Gaderne oses af liv. Folks hjem som mange steder nærmest bare er lerhytter, skure eller primitive betonbyggerier står åbne helt ud til gaden. Det ser fattigt ud og jeg fornemmer en lidt anden forbeholdenhed blandt folk end i fx Chiang Mai. Hønsene går rundt på gaden og ud og ind af husene og hundene ligeså.

Vi kan få vasket tøj i et ”vask selv vaskeri”, der fungerede lidt som en møntvask derhjemme, blot har vaskeriet kun to vaskemaskiner. I vaskeriet sidder desuden et par damer og syr. Det ser ud som om vaskeriet også er et hjem, for da vi henter tøjet igen, er nogle børn kommet hjem fra skole og sidder og laver lektier ved sybordet. Den ene dame er særdeles nærgående, særligt overfor Josefine og tager hende på skødet og krammer hende, men hun er også venlig og hjælper med vaskemaskinen. Vi kan ikke få tørret tøjet, så vi må tage det våde tøj med hjem til ophængning på tilbagevejen.

Varerne man kan købe her i byen, er nogle andre end vi har set andre steder, men princippet er det samme. Når man har set tyve butikker, behøver man ikke at se flere, for udbuddet er det samme. Gaderne i vores ende af byen er smalle, men i centrum af byen, inde ved markedsområdet, løber en bred gade igennem hele byen og ender ved grænsen til Myanmar. Trafikken i byen er stort set begrænset til scootere der suser forbi, ofte med hele familier på et køretøj. Vi ser også nogle enkelte ”ægte” stammefolk vurderer jeg, gamle og unge, med og uden børn, som kommer, slæbende på en

baby bundet fast med et tørklæde og store tunge kurve som bliver båret ved hjælp af en pandestrop. Vi køber en kold sodavand ved en af de rullende boder og så trasker vi hjemad igen.

Vi pakker rigtigt ud og nyder de idylliske omgivelser. Børnene tegner og Eline spørger om vi skal spille kort. Først forsøger vi at lære Sofus og Josefine at spille fisk og gris. Sofus går op i det med liv og sjæl, Josefine trasker til og fra og leger med hunden imens. Bagefter spiller vi røvhul og jeg bliver udnævnt til at være dårligste og mindst strategiske spiller.

Sofus og Josefine går meget op i, hvorvidt vi er snedige eller ej, da vi har læst Bulderby og hørt om hvor snedige børnene der er. Vi forsøger at forklare ordets betydning og de får næsten helt fat i det. Vi spiser aftensmad på den lille veranda eller spiseterrasse. Der bliver tændt lys og myggene sværmer. Vi er smurt ind, men har ikke langt tøj på fordi vi oplever at myggene finder ind til blodet, lige meget hvordan vi kæder os på. Jeg bekymrer mig om sygdomme og Jan og Eline gør nar. Maden er ikke det bedste, men ok og billigt. Vi går tidligt i seng. Jeg skriver dagbog, men da computeren løber tør for strøm, har jeg brug for hjælp og går ind til Jan, som bliver ret irriteret fordi han netop er faldet i søvn. Han og de små sover i det ene værelse Eline og jeg i det andet. Da jeg går ind til os selv igen, knalder jeg hovedet i bliktaget på hytten og redder mig en ordentlig skramme som bløder godt. Jeg mener at skrammen er værdig til noget antiseptisk salve, så jeg banker igen på hos Jan, da jeg tror han har salven. Han elsker mig ikke ret højt, da vi efter begge at have ledt efter salven, finder den inde hos mig.

Jeg falder i søvn ved siden af Eline til lyden af cikader, vindens susen og flodens skvulp og jeg føler mig lykkelig.

12. september, 2006, dag 11:

Jeg vågner ved at Jan banker forsigtigt på vores altan dør. Han sidder ude og iagttager både den thailandske og den myanmarske side af floden vågne og vil gerne dele det med mig. Natten har været behagelig tempereret og vi har begge sovet godt. Jeg sætter mig i stolen ved siden af Jan og ser ud over floden imens solen langsomt står op og kaster sit endnu sparsomme lys over landskabet. Mange mennesker krydser floden og der bliver endda fragtet varer over på store gummiringe, som dem vi derhjemme leger med i svømmehallen. på vores egen side af floden kan vi se munke komme oppe fra bjerget ind imod byen efter mad som i Chiang Mai og folk fra landsbyerne, iklædt typisk landsbytøj, kommer slæbende med deres tunge kurve, som bæres ved hjælp af en slags panderem. I stor kontrast dertil kommer også moderne folk kørende på deres scootere.

Når man går fra byen til dette guesthouse, Mae Sai guesthouse, så deler vejen sig ligesom i en vej der fører op af bjerget og en vej der fører forbi vores guesthouse, som må være den vej folkene fra den anden side af floden bruger når de har passeret floden.

Jeg er nysgerrig efter at vide hvor vejene fører hen, så da vi nogen tid efter sidder og spiser morgenmad i restauranten spørger jeg bedstemor til råds om hvorvidt vi kan gå en tur af en af vejene. Damen siger at vi kan gå op, men ikke hen, så det vil vi respektere. Morgenmaden koster godt firehundrede bath. Tøjet fra i går er knapt tørt på snoren som vi har bundet fast ud over vores lille altan og Eline har kun en kjole tilbage uden stropper og med bare skuldre. Det var fint i Chiang Mai, men det virker for udfordrende her, så hende og jeg beslutter os for at gå i byen uden de andre og købe en nederdel eller et par bukser. Det er hyggeligt at gå selv. Udvalget af tøj er temmelig gammeldags og det er svært at finde noget der falder i damens smag. Vi ender med at købe et par nogenlunde moderne knickers i en praktisk armygrøn farve til hundredeoghalvfems bath.

Vi skal desuden købe toiletpapir, der ikke er at finde på værelset og tøjklammer, så tøjet ikke blæser i floden. Tøjklammer finder vi nu ikke, men toiletpapir kan vi købe i en lille bitte dagligvarebutik i udkanten af bymidten. Vi taler om hvor lidt den slags dagligvarer fylder i butikslivet, når man tænker på hvad der ellers udbydes af varer.

Jeg spekulerer på om de lokale overhovedet bruger toiletpapir? Inde på et af toiletterne på en busstation hvor vi holdt pause i går, hang der små stykker avispapir i en snor på væggen. Jeg går ud fra det var til at tørre sig i.

Et andet sted, i elefantlejren i Lampang, fik vi nogle små porcelænselefanter Josefine havde købt i en lille pose, lavet af et stykke avis.

På vejen hjem ser vi en stammedame med et barn ved siden og en baby på armen. Hun bærer desuden med panden, en stor kurv fyldt med grøntsager. Hun beder mig at købe nogle grønne blade, men jeg prøver at forklare, at jeg ikke har noget køkken og derfor ikke kan bruge bladene. Hun peger på barnets flaske med sojamælk (mælk bruger man ikke, da de færreste har køleskab) og forklarer med tegnsprog og fagter at hun ikke har mælk til barnet. Jeg kigger i min pung efter småpenge, men finder kun tre bath som jeg giver damen og så nogle hundrede bath sedler som jeg syntes er for meget at give hende. Jeg er i tvivl om hvorvidt damen egentlig ikke har mælk, eller om det bare er for stor en chance at lade passere, at lade mig, som må syntes uendeligt rig, gå forbi uden i det mindste at prøve. Jeg beslutter dog at jeg fremover vil gemme godt på mine ti og tyve bath, så jeg altid har lidt at give ud.

Da vi kommer hjem, går Jan. Han vil på internetcafe og ordne nogle småting, men ungerne hygger sig sådan her, med at tegne, lege med blade og grene, snakke med baby som hedder Honda og lege med hundene, så jeg kan skrive dagbog fra resten af i går og starte på i dag. Jeg kommer lidt i snak med Hondas mor. Hun er meget imødekommende og er god til børn. Hun fortæller mig hvilken en af hundene der er rar og hvilken der godt kan blive sur og når jeg rejser mig op for at se efter et af børnene, peger hun straks hvor de er. Hun finder legesager frem til Honda som han og ungerne leger med. Hondas dag foregår i restauranten. Hans mor går mest rundt med ham på armen og hun fortæller at han ikke tåler solen så godt. Han er tit syg og har feber og hun tror det er fordi hun kun havde mælk til ham i et par måneder. Når han er træt, overtager mormor, som synger for Honda og vugger ham i hans vuggeseng som også har plads i restauranten. Så kan Hondas mor lige få tid til at gøre en hytte klar til nye gæster. Der hviler en fred og harmoni her og jeg er helt på bølgelængde

med Hondas mor.

Da Jan kommer tilbage er vi skrubsultne alle sammen, og vi går alle fem op i byen for at finde et spisested. Først køber vi nu granatæbler, ristede kastanier og pomelo som må dyrkes her i området, for det udbydes af ”mobile” handlende. Desuden er vi heldige at få Vandmelon i en lille pose med pind og ungerne går straks i lækkerierne. Markeds og butiksområdet er temmelig stort og noget af det går ned under den bro som fører til Myanmar. Vi går ind i et ret stort, nærmest cafeterialignende sted med udsigt op til broen. Plastikmøblerne har engang været hvide men er nu nærmest mørkegrå, bordene er aldeles primitive og menukortene hænger kun akkurat sammen og er desuden ikke ens, altså der står ikke de samme retter. Vi bestiller noget mad, kun tre portioner, og ris da ungerne ikke har lyst til noget, men hellere bare vil spise lidt ris og frugt. Mange gange har vi smidt næsten urørte portioner ud, så nu er vi begyndt at bestille lidt færre portioner, med mindre børnene beder om noget bestemt og det fungerer fint.

Maden er rigtigt lækker, der bliver skænket vand op, efterhånden som vi tømmer vores glas og vi får endda ekstra tallerkner til børnene.

Vi ser for første gang en dansk/ thai familie på ferie, netop som vi skal til at gå og det er helt skægt at høre nogen tale dansk.

På vej hjem køber vi sodavand ved den lille købmand.

Da vi kommer hjem smovser vi i frugt, kastanier og sodavand og det er lige før vi dropper gåturen op af bjerget som vi ellers havde aftalt.

Eline gider slet ikke, men vi andre går. Den vej jeg troede, jeg havde fået grønt lys til at gå, ligner nærmest en vej der fører op til en privat ejendom, så vi går lidt op imod byen og vælger en vej til højre. Da vi har gået ganske få meter af den vej får jeg øje på en drage trappe der fører op af bjerget. Det ser lidt mærkeligt ud, for oven for trappen er der et lille tempel, men endnu længere oppe, er der noget ret moderne byggeri i flere etager omgivet af en stor terrasse. Vi spørger en mand om vi må gå op og han smiler og byder os velkommen med en armbevægelse. Da vi kommer op af trappen kan vi se, at der foruden templet til højre for trappen, ligger en gigantisk budda i guld til venstre for trappen og rundt omkring i lange rækker står mindre buddaer viklet ind i guldklæder. En mand kommer og siger at han ikke taler engelsk, men hvis vi gør, sidder der en mere som gør, oppe på den store terrasse, under det mere moderne byggeri, som man kommer op til via endnu en trappe. Vi går derop og der sidder ganske rigtigt en kvinde på en bænk, som strækker sig langs rækværket i hele terrassens længde. Hun er klædt helt i hvidt og sidder og taler med et par munke svøbt i orange saronger. Hun byder os velkommen og begynder straks at fortælle. Hun vil vise os hvad stedet er berømt for, en grotte, i hvilken, en nu meget berømt, faktisk verdensberømt munk, the great teacher, har mediteret i treogtyve år. Grotten har haft forbindelse til Myanmar via en gang under floden, men den er nu lukket af regeringen. Grotten er smukt udsmykket nu, med blanke fliser på gulvet og mange buddaer. Damen, Caroline, fortæller at hun er født i England, men har boet i både Canada og USA i mange år og desuden rejst verden rundt. Caroline er femoghalvtreds år gammel, men kunne snildt gå for at være ti år yngre og hun har en utroligt varm og mild udstråling. Hun fortæller, at hun har boet i klosteret i cirka et år nu og at hun bruger størstedelen af sin tid på at meditere, hvorfor hun ikke har tid til at dygtiggøre sit thai som er ok, men godt kunne være bedre. Jeg spørger hvad meditation egentlig går ud på. Jeg tænker at når nogen ligefrem er villig til at bruge det meste af deres liv på det, må det virkelig være noget særligt. Caroline griner lidt da jeg deler mine tanker og siger at hun vil prøve at give mig en kort version: Kroppen er kun et hylster, en begrænsning. Vi er også begrænset af vores sind, som byder os at tænke, hvilket er en begrænsning. Verden er så stor som sindet gør den til. Når man bruger sit liv på at meditere, søger man ”true happiness”, altså en vedvarende konstant lykke, som ikke er betinget af opfyldelse af umiddelbare behov. Indenfor buddhisme tror man på reinkarnation og stræber efter at nå nogle stadier af indsigt. Caroline håber på at kunne dygtiggøre sig/ opnå visdom og indsigt/ true happiness til det de kalder første stadie, men ”the great teacher” er på stadie fire, som er nummeret før Nirvana, som betyder at man ikke har brug for flere genfødsler. Når en sådan dør, altså en på stadie fire, bliver liget ikke til aske ved kremering, men bliver bare til en lille stenlignende ting. Caroline viser os fra grotten, over i en anden bygning, ind i et kæmpe lokale med højt til loftet. Vi tager vores sko af og på og af igen.

Oppe under loftet er der udsmykket med bitte små buddaer hele vejen rundt, foruden at der står en stor budda og mange andre. Der står desuden et skab indeholdende resterne af "the great teachers", altså de afdøde af de, som har nået fjerde stadie. Resterne ligner bare små sten og stenene fra hver afdød er anbragt på et lille bitte klæde i et lille glas med låg, ved siden af et billede af afdøde i deres fysiske form. En dør fra det store lokale fører ind i et mindre lokale, hvor "the great teacher" bor, indtil hans nye hus lidt længere oppe af bjerget er færdigt. Caroline forklarer at det er ret ærgerligt, at man som buddhist stræber efter at gøre sig fri, for når man så virkelig har opnået det, bliver man berømt og ufri, fordi hele verden kalder på ens visdom og man må rejse rundt og lære fra sig. Sofus og Josefine løber rundt og leger imens vi går rundt og Caroline kommenterer deres færd og konstaterer at de to er meget forskellige af sind. Josefine meget livlig og Sofus mere tænksum. Hun kommenterer flere gange hvor søde og gode børn de er og mener det måske ikke er tilfældigt at vi kom forbi. Måske Sofus ville kunne blive en god buddhist ?

Sofus skal tisse, så Caroline viser os hen til toiletterne. Der får vi et glimt af "the great teachers" mor som er nogle og firs år gammel. Vi bliver så vist ind i det store meditationslokale, som ligger i stueetagen af munkenes boliger. Også her er flot udsmykket med mange buddaer. Der ligger små gule måtter overalt på gulvet som munkene knæler på når de mediterer, morgen og aften. Dvs. klokken fire om morgenen og klokken seks om aftenen. Grunden til de skal meditere så tidligt, er at de allerede ved solopgang før seks skal ud på deres runde efter mad.

I lokalet står desuden nogle montre med skeletter og fostre i forskellige stadier i sprit for at minde os om, at dette liv bare er et stadie.

Rundvisningen går videre op til byggeriet af det nye hus til "the great teacher". Den håndværksmæssige del af byggeriet udføres delvist af noviceerne, som er unge knægte der tilbringer tre måneders læretid i klostret. Vi går et lille stykke op af bjerget til noget af byggeriet der ligesom ligger på en terrasse længere nede end det egentlige hus. En hel flok noviceer er i gang med at grave jord iført deres orange saronger, som er viklet, så deres overkroppe er bare i varmen. Tilfældigvis er også den store lærer til stede. Han siger "go dag, hvor dan har du det?" på dansk, han har nemlig været i Danmark for at tale og undervise. Jeg får lov at tage en masse billeder. Vi går videre op af bjerget for at se huset som vel er cirka halvt færdigt og vil få en smuk udsigt over klostret og bjergene.

Børnene leger med noget savsmuld og andet byggerod og Caroline kommenterer igen hvor dejlige børn vi har. Det er bare så fredfyldt at være der og ungerne oser af harmoni. Det er virkelig som om de buddhistiske templer virker beroligende på os alle.

Vi spørger Caroline hvorfor munken forleden i Chiang Mai mon gav børnene penge, men det kan hun ikke svare på. Hun gætter dog på, at han bare har været så charmeret af vores meget lyshårede, yndige børn, at han haft lyst til at give dem en gave. Hun gætter også på at pengene stammer fra donationer.

Jeg spørger Caroline hvad der er med de gule bluser med et bestemt motiv, som også er på et flag der altid hænger ved siden af det nationale flag. Den gule farve dominerer butikkerne og gadebilledet. Caroline fortæller at den nuværende konge var tidligere munk og faktisk har nået til stadie et, som er det stadie Caroline stræber efter og at kongen nu har siddet i 60 år. Dette er blevet fejret og folket, som elsker deres konge meget højt fordi han både er meget klog og meget god, hylder ham ved at bære den gule farve, med hans monogram på.

Jeg aftaler med Caroline at jeg vil sende hende billeder når jeg kom hjem. Vi har været der i over to timer og må hjem så Eline ikke bliver bekymret, men jeg er fascineret af Caroline og alt hvad hun har at fortælle. Det er dog fantastisk som vi er heldige hele tiden at løbe ind i noget uventet spændende og umådeligt flinke folk.

På vej hjem i skumringen falder Josefine og falder samtidig i totalt "tudemode" som indfinder sig hos Josefine, når hun er så træt at hun ikke kan hænge sammen. Jan bærer hende hjem og hende og Jan går i seng uden aftensmad, imens vi andre spiser på verandaen. Sofus sidder ved siden af hunden, som piber hver gang Sofus stopper med at nusse, hvilket betyder at han nusser i stedet for at spise og derfor ikke får aftensmad.

Fantastisk dag, som vi alle har nydt meget og det var i dag vi ikke ville lave noget ? :0)

14. september, 2006, dag13:

Vi vågner som sædvanligt tidligt, lige før solopgang. Jeg klæder mig straks på og går ud på altanen med mit kamera.

Og pokkers, så opdager jeg at det ene batteri er løbet tør for strøm og det andet ikke er opladet, så altså er jeg uden kamera. Jeg falder på knæ for Jan og får love at låne hans, så jeg kan tage billeder af solen der står op, og morgentrafikken over floden og ned af bjerget.

Jan spørger om vi skal gå en tur. Han har morgenmarkedet i tankerne og vi klæder hurtigt de små på og begiver os på vej imod byen, uden Eline der sover som kun en teenager kan det.

Det er blevet lyst og jeg har Jans kamera om halsen og fotograferer mylderet af handlende, som kommer fra alle verdenshjørner. En del kommer fra Myanmar siden og da vi kommer op på den store hovedgade som vi skal gå et stykke af for at komme op til morgenmarkedet, vimler det nærmest med rickshaws fyldte med varer, tungt læssede vogne med varer som folk skubber foran sig, knallerter læsset så det ser nærmest umuligt ud og koner med tunge kurve som de bærer med panderem hvis de ikke har to kurve på et åg. Folk nærmest løber, måske for at få den bedste stadeplads ?

Jeg fotograferer og Jan spadserer med en unge i hver hånd.

Markedet er kæmpe og handlen livlig. Kvinder sidder på hug, på lange borde og skræller pomelo, hvidløg, nødder eller andet og varerne står i sække eller kurve foran dem. En mand er blevet tidligt træt og ligger og sover imellem alle varerne. Jeg tror at man kan få ALLE de fødevarer der bruges i køkkenerne her. Der er levende fisk som ligger i fade med bare en smule vand og en iltslange i, levende krabber, bundet på klørne, frøer i forskellige størrelser, nogle af dem gigantiske, i kurve med net over, som frøerne kan hoppe op i, uden at hoppe ud af kurven, levende larver, nyslagtede kyllinger, chili, ris, alskens frugt, grøntsager, nødder og kerner, tøj, kokkereret mad, søde sager og meget, meget andet.

Vi køber pomelo, ananas og kærlighedsfrugter og er fristet til at købe meget mere, men vi vil komme igen i morgen.

Vi kommer hjem ved ottetiden og vækker Eline, utålmodige efter morgenmad.

Der er flyttet flere gæster ind i Mae Sai guesthouse, så på dette, for os sene tidspunkt, er der godt gang i restauranten. Bedstemor, far og mor, med Honda på armen render stærkt og vi må vente ret længe på maden, i hvert fald efter thailandske forhold, hvor vi er vant til at maden kommer hurtigt. Men alle tager det med et smil, selv mor der render rundt og serverer med en etårig på armen.

Vi beslutter at vi vil prøve at krydse grænsen i dag. Jeg har fået ladet mit batteri op og kan tage mit eget kamera med. Det viser sig at være noget omstændeligt at krydse grænsen. Ved det første sted vi skal have checket passene hænger et skilt hvorpå der står: ”Vi beklager den lange behandlingstid. Vores computere er langsomme, vær venligst tålmodig. ”

Det næste kontor vi skal igennem er småt og primitivt og fyldt med en masse folk i uniformer. Her bliver vi fotograferet med et lille webkamera, får en masse stempler og betaler ti USD pr mand i afgift.

Vi får en lille seddel hver og de beholder vores pas. Vi krydser grænsen over broen og lige på den anden side til højre, ligger et kæmpe marked som vi går ned til. Det ligner til forveksling det på vores egen side, altså ikke morgenmarkedet, men det andet, men her sælges cigaretter i massevis og det ser vi ikke i Thailand. Gadesælgerne er umådeligt påtrængende og nærmest klasker deres cigaretter og små plastikdimser i hovedet på os. Det vimler med tiggere. Nogle er tydeligt invalide og sidder bare med deres små pengekrus, men de fleste er børn, gamle og kvinder med småbørn på ryggen som med samlede hænder foran ansigtet og et buk med hovedet beder om penge. Jeg vil give alle en mønt, men løber hurtigt tør. En dreng jeg har givet ti bath, ser jeg købe bolcher for pengene og jeg ærgrer mig lidt. Derefter beslutter Jan sig for kun at give til de som er synligt invalide, men jeg tænker at de andre kan jo have ligeså meget, eller mere brug for det. Nå, da vi løber tør for mønter opløses det problem.

Jeg fornemmer at stemningen er grisk og ikke venlig og bæltetasken med penge bliver stoppet under blusen og kameraet kommer i tasken. Jeg ville egentlig gerne have været lidt væk fra grænseområdet, men det er varmt og børnene piber.

Vi beslutter ret hurtigt at de i alt halvtreds bath til afgifter var lærepenge og går tilbage over grænsen, hvor vi igen skal udfylde papirer og det hele tager en farlig tid.

Vi spiser frokost på et lille sted med bare fem borde og et køkken der ligger helt ud til vores egen markedsgade. De friske grøntsager ligger til skue bag den gennemsigtige disk og en person er konstant beskæftiget med at snitte grøntsager, en med at stege i wokken og to med at servere. Vi spørger hvad vi kan få og damen foreslår Fried rice med kylling, så det tager vi tre portioner af. Der står vand i flasker på bordene og vi får krus med isterninger. Vi er for længst holdt op med ikke at spise is, så det er fint. Maden smager fortræffeligt og foruden de stegte ris får vi også en lille skål klar suppe. Vi kommer af med ethundredeogfem bath for maden og tre flasker vand.

Vi går hjem og tager et middagshvil. Da vi står op, går vi ud på spiseverandaen og spiser Kærlighedsfrugter og dryppende saftig Ananas imens vi kigger på eftermiddagstrafikken over floden.

Bagefter går vi op til det tårn vi kan se ligger på bjerget. For at komme der op, må man op i byen og op af en meget lang og stejl trappe, flankeret af lange drager i hele trappens længde.

Vi når forpustede toppen og nyder den flotte udsigt deroppefra. Vi kan se over til klosteret eller templet fra i går.

Neden for den lange trappe ligger et andet tempel, som Sofus og Josefine lokker mig ind i imens Jan og Eline står og ser på at unge mænd spiller bold med en flettet bold vi har set flere steder. De bliver enige om at købe par stykker. Jeg bliver en smule fornærmet, for da jeg i Chiang Mai ville købe et par kokosnøddefyrfadsstager sagde Jan at vi umuligt kunne have plads til dem, de var alt for uhåndterlige og nu da han kunne tænke sig noget, har vi pludselig masser af plads.

Vi mundhugges lidt, men Eline skærer igennem og siger at næste gang jeg gerne vil have noget kan hun tage det i sin rygsæk som slet ikke er fuld og nu skal vi lade være at skændes, for det er ubehageligt for vores tre børn. Hun har ret og vi forsones.

Vi ville egentlig have været ind og spise et sted, men Jan får øje på en lille rullende bod, med nogle pandekageagtige brød til kun fem bath, så vi ombestemmer os og vælger i stedet at købe aftensmad ved aftenmarkedets mange boder. Jeg køber udover pandekagerne nogle små forårsruller og lidt andet fritureknas ved en anden vogn og bliver snydt så det driver og kommer af med firs bath. Det koster helt sikkert i virkeligheden kun fyrre.

Vi vil indtage herlighederne ved Thailands nordligste punkt, som ligger på vejen hjem. Stedet er markeret med et skilt, som er placeret på et hyggeligt lille torv som ligger ved flodens bred. Da vi spadserer tilbage imod det lille torv er byen ved at lukke, men i vores mere beboede ende af byen, har byens unger fundet bolde og cykler frem. Pigerne er på ”det nordligste punkts” torv, drengene på en anden lille plads skråt over for. De voksne står eller sidder uden for de primitive huse og snakker. Da vi har spist går Eline og jeg på netcafe og de andre går hjem. Jeg får sendt en meget lang mail til familien hjemme og Eline får chattet og hørt musik.

Da vi går hjem er det blevet mørkt og vi går til lyden af cikadernes sang.

Da vi kommer hjem fortæller Jan at han på hjemvejen var kommet i snak med en fyr fra Myanmar, som fortalte, at grunden til de travler over floden i stedet for at bruge den dertil indrettede bro, er at det koster tyve bath at krydse ved grænsen.

15. september, 2006, dag14:

Jeg vågner allerede klokken fem, ved den infernalske larm, som hunde og haner laver ved den tid Her vrimler med myrer. Jeg har bestemt mig for, at det er vældigt charmerende, for ellers ville det ikke være til at holde ud. Jeg er holdt op med at kalde på børnene, når jeg ser en myresti, for de er alle vegne. Det er små myrer og de tisser ikke på en så det svier. Og det er godt, for hver gang noget kilder på en arm eller et ben, kan man være sikker på det er en myre.

I nat havde vi besøg af et firben på badeværelset, men heldigvis forvildede den sig ind i vores affaldspose, så jeg nemt kunne hjælpe den udenfor i morges. Om ikke andet, så jeg har da en fornemmelse af at være i pagt med naturen.

Jeg tror, jeg har boet i Mai Sai i et tidligere liv. Vi har gået turen fra vores guesthouse og op igennem byen mange gange nu og vi hilser hver dag på mange af de mennesker vi møder på vejen. Jeg har det så godt her, at det smerter mig at skulle herfra allerede i overmorgen, men det er vi nødt til for at være sikre på at nå til Laos i ordentlig tid til at holde fødselsdag.

Jeg har spurgt Hondas mor om hvordan vi kommer til Chiang Kong og hun har sagt at vi skal tage en blå samle-songthaw til Chiang Saen og derefter en bus til Chiang Kong.

Jan siger godmorgen igennem den tynde bambusvæg og jeg går ud på altanen og sidder lidt for mig selv, inden jeg vækker alle ungerne da ”morgentrafikken” over floden og hen af bjerget, går i gang. Vi vil nemlig på morgenmarked. Selv Eline er nysgerrig nok til at stå op klokken seks.

I dag køber vi ananas og bananer på morgenmarkedet og bagefter spiser vi morgenmad på et primitivt hotel vi kommer forbi. To gange om dagen, morgen og aften, spilles Thailands nationalsang i højtalerne ud over hele byen, i respekt for kongen. Alt bevægelse og trafik går i stå og hvis nogen alligevel vover at røre på sig, risikerer de at blive irettesat af en gadebetjent. Vi morer os lidt over sceneriet, men gør naturligvis som alle andre.

Jan og jeg vil gerne prøve at gå ud af den vej, vi ville have gået ud af forleden da vi landede i Wat Tham Pha Job, med Caroline som guide, men vi skal have hentet vores vasketøj så vi kan få det vasket i møntvasken. Jan og Eline går hjem (hun vil lave matematik) imens jeg venter med Sofus og Josefine på torvet foran det nordligste punkt. Straks falder jeg i snak med en ung kvinde med et barn på armen. Hun fortæller at hun så os der i går da vi spiste. Hun kommer fra Myanmar og er gift med en japaner. De bor i Mai Sai, fordi det er så dyrt at leve i Myanmar, hvor kun fødevarer kan betales i bath og alt andet i dollars. En anden kvinde som er malet i hovedet med noget lysegult farve, som vi har set mange andre med også, kommer ud og siger ”hej”. Jeg spørger om det gule farve er beskyttelse imod solen og det bekræfter de og forklarer at det er efter en gammel tradition. Man udvinder farvestoffet af træ, ved at smuldre træet og opløse det i vand. Nogle laver ligefrem flotte mønstre i ansigterne, andre smører det bare på.

Imens vi sludrer kommer en mand ud fra et ”policecheckpoint” som ligger lige overfor torvet, med et bat og en bold til Sofus og en tennisbold til Josefine så de har noget at fordrive tiden med imens jeg snakker. På torvet står også et par meget primitive vægtredskaber og et skakbord som ungerne leger på. Da Jan kommer tilbage, siger vi tak for lån af legesagerne og farvel til den unge kvinde med barnet og begiver os på vandring. Ungerne gider ikke, de vil hellere ind i templet, som jo ligger på vejen, men vi har lyst til at se noget andet, så vi tvinger dem med. Jan føler sig begrænset, idet han har lyst til en lang vandretur, men vi taler om, at selvom vi går glip af nogle ting fordi vi har små børn med, så får vi også mange andre oplevelser, netop i kraft af at vi har dem med.

På vores vandring op, må vi have mange pauser fordi det er varmt og ungerne ikke gider at gå, så da jeg får øje på noget jeg på afstand tror er en bus venteplads lover jeg ungerne at vi kan sætte os der i skyggen og holde en lille pause og drikke vand. Da vi kommer derop, viser det sig at være indgangen til et relativt nyt resort af en lidt finere kvalitet end det vi bor i, men vi sætter os alligevel på jorden i skyggen. En nydelig dame kommer ud og vi forklarede hvorfor vi sidder der. Hun inviterer os op for at se deres store fiskedam, som ligger op af nogle trapper, bag ved de små murstenshytter. Vi går op af trapperne som fører igennem en meget, meget smuk og hyggelig have, med masser af blomster, grønt og små siddenicher. Damen plukker et par bananer fra en hel klase der hænger ved det store bassin med fisk, og spørger hvor vi bor og hvad vi betaler for vores værelser. Hos dem koster et værelse syvhundredede bath, vi giver syvhundredede bath for to værelser,

men at dømmen ud fra omgivelserne er det stadig utroligt billigt. Det ligger nok ikke længere væk fra bymidten end hvor vi bor, men på en noget mere befærdet vej, dog primært befærdet af knallerter. Der er en skøn udsigt fra terrassen ved fiskebassinet og damen opfordrer mig til at tage billeder. Da vi går ned af trapperne igen, får jeg øje på nogle kartoffellignende frugter som hænger i store klaser fra et træ. Vi har set dem på markederne og Jan er svær at overbevise om at det ikke er kartofler, så jeg spørger damen, som forklarer at det er en thailandsk frugt, og hun plukker en håndfuld som hun forærer mig. Der er også et træ der bugner af kærlighedsfrugter. Damen skal af sted på sin knallert, men opfordrer os til at gå rundt og kigge på de forskellige rislende vandløb med små siddepladser rundt omkring. Det er virkelig meget smukt og anbefalelsesværdigt til de som ønsker lidt mindre primitive forhold end vores. Da vi fortsætter vores vandretur op af vejen styrter pludseligt en knallert med en kvinde og en mand på vej ned af bakken. Vi bliver noget så forskrækkede, det ser fuldstændigt vildt ud og de har selvfølgelig ikke hjelm på, men folk fra de små huse langs vejen iler til for at hjælpe. Det unge menneske slipper heldigvis nogenlunde helskindedt fra det og kan efter nogle minutter køre derfra igen. Ungerne brokker sig så meget over varmen og gåturen at vi vender om og går hjem.

Vi fordriver et par timer, med leg, lektier, dagbog, frugtspiseri og andre sysler, indtil vi går til byen efter frokost. Ungerne har planlagt at de vil prøve at spise et mere moderne sted, med billeder på væggen af de forskellige retter. Stedet ligger lige overfor fried rice stedet fra i går. Da vi har bænket os, går det op for os at menukortet kun indeholder supper og det af den mere traditionelle thailandske slags med fx griseblod i. Heldigvis har de også frugtshakes, så vi nøjedes med at bestille shakes til børnene, for derefter at gå over på den anden side af gaden og i dag få stegte grøntsager med ris og den lille skål suppe. Det smager herligt. Eline vil på netcafe og vi vil middagshvile. Da ungerne har sovet et par timer og jeg har siddet og set på floden og reflekteret over mit liv, spiser vi frugt igen (vi har spist hele dagen) og så går alle ungerne og jeg op til Wat Tham Pha Job imens Jan går på netcafe. I dag er Caroline der ikke, men jeg guider Eline så godt jeg kan. Først vil vi ned i grotten. Da vi kommer til indgangen står der en dame med samlede hænder foran en buddafigur udenfor grotten. Da vi kommer byder hun os ind i grotten, men giver os først hver en krans af små duftende blomster, der ligner liljekonvaller. Nede i grotten viser hun os hvor vi skal hænge blomsterne foran en (af flere) buddafigurer. Jeg spørger om vi skal knæle og hun viser os hvordan. Alle børnene gør som hun viser. Bagefter viser damen os rundt til nogle små udendørs buddaer som vi ikke så med Caroline og så viser jeg Eline resten. Sjovt nok løber høns og hunde rundt over det hele. De små elsker bare at være her, men her er også en helt speciel rolig stemning. Vi hilser på "the great teacher" og Eline siger bagefter at hun aldrig vil glemme grottebesøget og den stemning der var der.

Vi mødes med Jan oppe i byen og køber aftensmad ved små boder. Desværre er pandekagebrødmanden der ikke i dag, så vi må nøjes med andre lækkerier, som vi tager med hjem og spiser i haven i skæret fra lyset i restauranten, som i dag er helt stille, bortset fra bedstemor og bedstefar der indtager deres aftensmad. Fordelingen er vidst at de unge står tidligt op og åbner og de gamle går sent i seng og lukker.

16. september, 2006, dag15:

Vi går på morgenmarked og køber frugt som sædvanligt. Eline har bestilt ananas, men sover længe i dag. Jeg tror hun får ananasabstinenser når vi kommer til ananasfattigt område, for ananasene er så søde og lækre her, at hun vel spiser en hel ananas om dagen.

Vi spiser morgenmad samme sted som i går. Eline spiser selv på Mae Sai guesthouse. På vej hjem møder jeg damen fra Myanmar fra i går og vi sludrer lidt på torvet. Da vi alle er samlet igen derhjemme, begynder det at regne vildt. Det starter med et enkelt brag og så står det ellers ned i lårtykke stråler. Vi sidder ude på vore egen altan og lytter, ser og fotograferer. Da regnen hører op går Jan og Eline i byen, for at gå på netcafe og købe tegnepapir, som vi ikke har set et eneste sted i denne by og så et par små lommelygter til børnene i fødselsdagsgave. Lommelygter og andet Kina gejl udbydes her i hver anden butik. For resten er det helt skægt at vi ikke har set en håndfuld supermarkeder her i Thailand. Man handler ved de små boder og butikker og så på torvet.

Jeg sidder i regnen tænker på, at jeg har lyst til at gemme denne by i lommen og tage den frem og kigge på den når jeg kommer hjem. Torvet ved det nordligste punkt, hvor unge, mødre med børn, større børn og folkene fra police check point overfor, mødes hver dag og snakker. Det andet lille torv, skråt overfor hvor drengene spiller fodbold om aftenen. Hjørnet af fodboldtorvet, ved det første T- kryds, hvor en dame har et spisested, under to parasoller. Restaurantens borde, består af kun et langt, hvor ingredienserne til maden fylder næsten hele den ene halvdel, så de spisende gæster må sidde i den anden ende. Der er bare et enkelt blus til madlavningen, men spisestedet samler gamle som unge i løbet af dagen. Møntvaskeriet med to vaskemaskiner og en flok damer der syr.

Hjemmet som er restaurant om dagen og hjem om aftenen og natten.

Det gamle ægtepar som nærmest bor i et skur. Gulvet er jordstampet. Rummet de bor i er vel højst syv eller otte kvm. stort. Møblementet består af en plade med fire ben og en måtte, hvor de sover, en lille bænk og et primitivt bord, et ildsted i hjørnet og en måtte på gulvet til at sidde på. Fatter laver riskoste og desuden vokser over deres skur et træ med stjernefrugter, som de udbyder til salg på et fad udenfor døren, som er åben hele dagen.

De to gamle som laver riskoste dagen lang og bor i et primitivt hus med cementgulv.

De to mekanikerværksteder. Det ene med en dobbeltmadras stående op af væggen i det eneste rum der er, som er værksted om dagen og hjem om aftenen. Det andet med den unge mand, som har sådan et godt øje til Josefine.

Morgen trafikken over floden og ned af bjerget.

Morgenmylderet på hovedgaden.

Aftenmylderet omkring de massevis af madboder og gaderestauranter på hovedgaden.

Hundene og hønsene, der render rundt i gaden og husene, som om de ejede det hele.

Jeg kunne blive ved. Åh, hvor bliver det trist at rejse herfra.

Ungerne og jeg går over i restauranten hvor vi leger med legoklodser og tegner. Igen får jeg sludret en del med Hondas mor, som jeg fatter meget sympati for.

Imens vi sidder og leger kommer Hondas bedstemor pludselig og serverer pandekager for os.

Utroligt.

Jan og Eline er vel væk i et par timer og da de kommer tilbage går vi op for at spise frokost samme sted som de sidste par dage. Bagefter går vi over for at få en shake som i går. Der er rigtigt lørdagsmylder i gaden. Børn fylder gadebilledet og der er endnu flere boder, vogne og folk end sædvanligt.

Sofus er særligt optaget af nogle børn der har store biller i snor, som de leger med.

Vi sover middagslur, spiser frugt og går i byen igen, lidt tidligere i dag.

Jan har for resten en både lidt sjov og ret stressende uvane. Han ligger noget vigtigt, fx penge, pas eller andet et bestemt sted, som han hurtigt glemmer. Når han så skal finde det frem fordi vi skal bruge det, bliver han helt vild i øjnene og himler op og gør os alle nervøse, indtil, ofte en af os andre, kommer i tanker om, hvor han har lagt pågældende ting og han så finder det.

Noget så stressende og det finder sted cirka en gang dagligt også i dag da vi skal af sted.

Eline køber en badedragt hun har set på og får selv handlet prisen femogtyve bath ned. Josefine er blevet vækket af sin middagslur og er så træt at hun må sidde på Jans skuldre. Hun spurgte for resten i dag om de ikke har ret mange mursten her i Thailand, når nu så mange huse er bygget af træ. Ret godt set af en femårig. Hun lægger desuden mærke til de mindste detaljer på husene og omgivelserne og er meget bedre end jeg til at huske hvor vi har gået osv.

Skægt, at vores øjne ser så forskelligt.

Vi køber mad (Eline køber sit efterhånden obligatoriske ananas) og ellers en masse forskelligt som vi indtager på torvet med øl og sodavand. Vi fodrer et par omkringløbende hunde og kommer i snak med en mand fra England, som har rejst i over et år. Han har mødt en pige på Phillipinerne og har planer om at bosætte sig der med hende. Vi sidder og snakker lidt og Eline spørger om han ved hvorfor vi ser så mange slanger, skorpioner, drager og den slags i templerne og englænderen fortæller at de farlige dyr jager onde ånder væk, så de bliver brugt som beskyttelse af templerne. Desværre må vi hjem for at pakke færdigt og vi tager afsked med englænderen og ønsker ham held og lykke på rejsen.

17. september, 2006, dag16:

I dag skal vi forlade Mae Sai guesthouse. Det er, for mig, forfærdeligt vemodigt og jeg fælder en tåre da vi, efter at have spist morgenmad, sætter os ud i Hondas fars bil, for at blive kørt til de blå songtaws, som er en slags opsamlingsbusser til Chiang Saen.

Det er kun os der skal med og det vil koste fyrrer bath pr person. Det øsregner også inde i bilen, som er en pickup hvor ladet er indrettet med sæder langs begge langsider og så er overdækket med tag og vinduer i siderne, og bare åbent bagtil, hvor man stiger ind. Da vi kommer til Chiang Saen efter cirka halvanden times kørsel på rumlevej, tror vi at vi vil kunne finde en bus, der går videre til Chiang Kong, hvorfra vi vil rejse til Laos omkring på onsdag, men der går tilsyneladende ikke nogle busser, så vi måtte tage en anden songtaw videre til Chiang Kong, med "mellemlanding" i Ban Sao. Denne tur koster treds bath pr. mand, men de små er gratis. Opsamlingsstedet i Chiang Saen, ligger langs floden og der er nærmest lavet en slags "strandpromenade" med udsigt over Mekong. Hele gaden er fyldt med små madsteder og boder der sælger badevinger og den slags, selvom jeg ikke kan forestille mig at nogen bader i det mudrede vand. Denne gang er vi bestemt ikke de eneste der skulle med, Vores store rygsække må op på taget at ligge, så vi krænger de indbyggede regnslag over, for at beskytte vores tøj fra druknedøden. Inde i føreruset ved siden af chaufføren sætter en mor med et lille barn sig, foruden en yngre mand. På sæderne sidder vi foruden tre mænd, to kvinder og to piger på vel otte og ti år. På trinbrættet ved indstigningshullet, står tre unge mænd og holder sig fast imens vi kører og jeg skal hilse og sige at det er bumlevej. De to mørke thaipiger er særdeles fascineret af Josefine, som gør alverdens kunstner og ansigter til pigernes store fornøjelse. Jeg tror Josefine føler sig, som en meget smuk, lille prinsesse, der fortjener helt særligt opmærksomhed. Eline og Sofus er ved at brække sig over at se på det og blunder hen. Damerne sidder uhæmmet og stirrer på os alle og generer sig ikke for at pege på mine ben, som efter seksten dage uden shave er temmelig ucharmerende behårede.

Da vi når Ban Sao, må vi igen skifte songthaew denne gang til en der er knapt så fyldt som den sidste. Sofus skal tisse undervejs og da chaufføren alligevel må stoppe for at lade en passager stige af, løber Jan ud og hjælper Sofus med at tisse i grøftekanalen, hvilket morer de andre passagerer som primært er mænd, meget.

Ved ankomsten til Chiang Kong (9000 indbyggere ifølge LP), bliver vi sat af på hovedgaden i den lille by og Jan vil gå ud for at se sig om efter et logi. Inden han kommer så vidt, kommer en slank, kortklippet, thaiudseende mand hen og spørger om han kan hjælpe med noget. Vi forklarer at vi mangler et værelse og det er da heldigt, for mandens søster, forklarer manden, har et guesthouse lidt længere henne af gaden til tohundredeoghalvtreds bath for et dobbeltværelse med bad og toilet. Manden tilbyder at køre os derhen på ladet af sin pickup og vi smider alt vores bagage op i bilen og kører med de få meter til søsterens guesthouse. Værelserne er helt basic og møblementet består af to senge i det ene og en i det andet værelse, et lille natbord og et lille badeværelse, men det er okay for et par nætter.

Manden som hedder Sayan har en restaurant lige på den anden side af den lille hovedgade, med både thai og western mad, til aldeles rimelige penge. Desuden arrangerer Sayan visum og slowboat til Luang Prabang i Laos og han kan fortælle at vi nu kan få Visum til Laos i tredive dage i stedet for de femten vi troede. Det betyder at vi allerede kan tage til Laos tirsdag uden at komme i klemme i den anden ende hvor vi først har visum til Vietnam fra den tredje oktober.

Sayan kan tage sig af visumdelen med det samme og vi har pasbilleder med hjemmefra til det samme. På slowboat turen (nihundrede bath pr. person, visum femtinhundrede bath pr. person), som vil tage seks til syv timer pr dag i to dage, vil Sayans lille restaurant levere, inkluderet i prisen take away frokost til den første dag. På anden dagen holder båden ved kaj i en lille by, hvor vi vil skulle finde logi for natten.

Vi vil så være i Luang Prabang allerede onsdag, i god tid til at planlægge ungernes fødselsdag fredag. Jan har læst at der i Luang Prabang er et skandinavisk bageri og vi håber at kunne bestille en kagemand til børnene der.

Efter at have pakket nødtørftigt ud og spist frokost ved Sayan går vi en tur op i byen, hvor vi finder både et post hus (jeg har stadig ikke fået sendt kortene jeg købte i elefantlejren) og en legeplads,

men er denne her by virkelig bare er en lille flække.

På vejen tilbage går vi langs floden, og Sofus finder på at han vil samle på kapsler lige som fætter Søren, da vi ser der ligger kapsler smidt på vejen. På mange haveborde er malet et skakbræt og mange mænd sidder og spiller et spil, som de ofte bare bruger kapsler til, så det er alle tiders legetøj. Josefine finder store, spidse sneglehuse, som vi tager med hjem og vasker.

Det er dejligt at kigge ud over Mekong og livet med de forskellige både og vi finder ud af, at vores lille logi også har et par dejlige terrasser med udsigt over floden, så da vi kommer hjem, sidder vi bare der og nyder det. Da mørket falder på, går vi over for at spise. Sayan har fortalt at der er engelsk fodbold til aften, så vi har aftalt at vi skal have steak og øl/frugtshakes til maden.

Det er ret hyggeligt, selvom der ikke er mange gæster ud over os. Sayans familie er i restauranten og hjælper til. Hans kone laver mad og hans tre døtre på hhv. ni, tolv og femten år, ser ud til at bruge restauranten som hjem. Sayan bidrager med flere hundredeprocent til kapselsamlingen, så da ungerne er færdige med at spise, leger de med kapsler imens vi ser fodbold (ja, jeg kigger nu mere på mennesker).

Jeg går hjem og putter de trætte unger før kampen er færdig og læser Bulderby og tager et (ufrivilligt) iskoldt brusebad. Jan går også straks i seng, da han kommer hjem og da ungerne heldigvis er gået ud som to små julelys, er der tid til kærtegn.

Vi falder i søvn, men vågner snart efter ved at Eline står grædende uden for vores dør. Hendes hukommelseskort til mobiltelefonen telefonen er tilsyneladende gået i stykker og nu er alle hendes ”mobilbilleder” af bedstevennerne hjemmefra væk.

Vi må straks træde til, Jan med teknisk, jeg med psykisk, førstehjælp til barnet, men der er ikke noget at gøre. Alle dataene er væk og Eline har nu på den hårde måde lært, at man ALTID skal tage backup af teknisk data.

18. september, 2006, dag17:

I dag er bare en rigtig dasedag. Fire af os går på byens morgenmarked, som ligger i den anden ende af hovedgaden. Vi går først langs floden fordi børnene gerne vil lede efter kapsler til samlingen, men pludselig begynder det at regne og vi styrter op til hovedgaden, hvor hver anden butik sælger paraplyer og køber et par stykker. Det er ikke fordi det regner mere her end i Danmark, men her bruger man paraplyer, både for at beskytte imod regn og sol, og selv når folk kører på knallert, har de en paraply i hånden, så på den måde giver det god mening at der sælges så mange af dem. Morgenmarkedet er da meget hyggeligt, men tåler ingen sammenligning med det i Mai Sai, så vi tager snart en tuk tuk hjem og går over og spiser morgenmad. Derefter skriver Jan dagbog imens ungerne leger på terrassen og Eline og jeg går på posthuset og får desuden handlet lidt toiletpapir og slik til fødselsdagen på fredag.

Da vi kommer tilbage, skriver jeg dagbog og Jan går på netcafe. Der løber en lille dreng på omtrent otte år rundt og leger her og Sofus spørger ham, ”do you wanna play? Do you wanna play?” og viser ham sit lego, men drengen er for genert og løber sin vej, til vores store ærgrelse, Vi spiser frokost uden at have foretaget os andet end det.

Efter frokost læser vi Bulderby som snart er færdig og tager en lur, de små og jeg, imens Eline og Jan pakker et par fødselsdagsgaver ind og soler sig på terrassen imens de læser om Laos. Da børnene vågner drikker vi sodavand og spiser frugt og nødder og Sofus får fat i alt hvad Jans lommekniv kan præstere, så først snitter han i træ, siden studerer han og Josefine myrer i det lille forstørrelsesglas og ser på deres kamp for at flytte de små madstykker, Sofus og Josefine har smidt til myrerne for det samme. Det trækker op til regn og vi går en tand op til en overdækket terrasse (der er to terrasser i to niveauer, den øverste overdækket) og beundrer derfra en smuk regnbue over Mekong som jeg fotograferer.

Jeg går lige en lille kapselsamletur med ungerne inden vi går over for at spise.

Til aftensmad spiser Josefine kun vandmelon til Sayans store overraskelse og Eline og Sofus beder om spaghetti uden noget på og det får de. Sayan ser at ungerne leger med de beskidte kapsler de har fundet og han forklarer, at der er så mange bakterier her, at man kan få sygdomme og betændelsestilstande i øjnene og sår, hvis man leger med dem så han giver børnene mange flere rene kapsler end de har beskidte i forvejen og smider de gamle ud. Sofus er ikke helt tilfreds. For han syntes det er sjovere at have dem han selv har fundet, men Sayan sætter sig og viser ham de forskellige kapsler og fortæller hvilke der kommer fra Thailand og så glemmer Sofus det med de andre.

Josefine har lidt dårlig mave og hende og jeg render lidt frem og tilbage imellem restauranten og toilettet på værelset, men på et tidspunkt bliver vi trætte af at rende og bliver hjemme og tager bad, imens Eline er på netcafe og Jan og Sofus ser film i restauranten hvor Sofus får en banan af Sayan. Da de kommer hjem pakker vi til i morgen.

19. september, 2006, dag18:

Jeg står så tidligt op, at jeg kan nå at skrive dagbog, inden vi skal af sted. Vi pakker færdigt og går over til Sayan for at spise. Morgenmaden er inkluderet i prisen på vores rejse til Laos og det samme er en madpakke til den cirka seks timer lange sejltur.

Det øsregner. Det har det gjort alle de gange vi har skullet rejse, men i dag er det da helt vildt. Det er godt vi havde fået købt paraplyer, for bare at gå over på den anden side af gaden er nok til at gøre os sjaskvåde. Sayan har lovet at han nok skal køre os og alt bagagen til den lille båd, der skal sejle os over grænsen til Laos, ligesom han også har klaret alt omkring visum og billet og han har sågar stemplet os ud af Thailand. Imens vi spiser morgenmad og venter på vi skal af sted, giver Sayan ungerne hver en lille gipsfigur der forestiller hhv. en frø og en løve.

Jan og Sayan pakker bagagen i bagenden af trucken og dækker alt over med pressening. Vi andre sætter os ind i førerhuset, som også har et lille bagsæde.

Bådelejet består af en meget mudret bred, hvor der ligger en stribe små lange både. Hver båd har fem tværbrædder som sæder og et interimistisk tag sat fast på nogle stænger og det er dem som skal bringe os og alt vores bagage til Laos. Vi får mirakuløst bugseret alt bagagen og os selv om bord, uden at blive smurt ind i mudder højere end til knæene og uden at blive mere våde, end at vi vil tørre inden aften.

Det er vemodigt at vinke farvel til Sayan der giver hver af ungerne en lille legetøjsbil inden vi vinker farvel.

Da vi ankommer til Laos bare fem minutter senere, er det til en knapt så mudret bred, men stadig lige vådt. Der er et lille halvtag sat op, som vi kan smide vores bagage under og en ældre mand introducerer sig, som den der skal hjælpe os videre. Han tager vores pas med visum og går op på et lille kontor for at få dem stemplet. Da han kommer tilbage spørger jeg lidt nervøst om nu alt er i orden og han smiler venligt til os :”No to worry, i take care of you” og det gør han. Han hjælper os med at slæbe alle taskerne op til en lidt større vej, som desværre er ved at blive gravet op og derfor også er mudret og han hjælper os ind på ladet af en songtaw, som kører os og manden til slowboatlejet.

Vi bliver sat af, ved toppen af en lille bakke, som fører ned til lejet, hvor en mængde slowboats ligger ved bredden. Bådende bliver entret via et smalt bræt fra bredden over til båden. Wow, det ser farligt ud.

Vi kan vente i en lille restaurant, der er åben til tre sider og har udsigt over alle slowboats.

Vores hjælper går op på et lille kontor ved siden af og kommer tilbage med vores billetter til båden. Flere backpackere arriverer imens vi venter. Manden forklarer at de pga. af vejret har besvær med at få bådene på plads og derfor kommer vi til at vente lidt. Da vi har ventet i en halv times tid, bliver manden desværre nødt til at forlade os, så vi må selv finde den rigtige båd, men da vi efter en times venten kan se at en båd begynder at blive læsset med folk via brættet, går vi ned imod lejet. Jeg kan se ind i den lange smalle overdækkede båd. Den ser allerede fuld ud. Taget er så lavt at folk på min højde må bukke hovedet og sæderne er primitive træbænke, tæt, tæt sammen, med næsten ingen benplads. Det regner stadig og alt er vådt og mudret. Mirakuløst kommer vi alle ombord uden at falde i vandet. Eline går først med sin store rygsæk og tager imod Sofus og Josefine, som jeg balancerer over med, efterfulgt af Jan som først leverer os resten af bagagen. En flok unge mænd stuver bagagen sammen bagest i båden og begynder med vores, før jeg når at pakke vores rygsække i plastiksække igen, efter vi havde haft dem på, for at bære dem derhen.

Jeg må bagest i båden for at lede efter vores rygsække blandt mange andre i et mørkt og vådt rum, med bådens maskine midt i, der ligger åbent og larmende til skue.

Eline sidder på en smal bæk, med to unger på skødet og Jan og jeg deler en bæk, som vi ikke kan være på og min ene balle hænger derfor udenfor.

Så begynder en laotisk mand at råbe at ti personer skal over i en anden båd, der er læsset for mange i denne. Han ser på os og beder os gå i den anden båd. Jeg siger at vi ikke forlader båden uden vores bagage. Jan slår det lidt hen og påpeger at vi ikke har brug for bagagen under turen. Manden er tydeligvis irriteret på mig og beder os igen om at gå, men jeg holder hårdnakket på at jeg ikke forlader båden uden vores bagage og en yngre kvinde på sædet bag ved bakker mig op, så jeg får

besked på at jeg kan gå ned og finde vores tasker i bunken mellem alle de andre tasker. Det ligner nærmest en umulig opgave, idet mange andre også har fået ideen med at pakke rygsækkene ind i sorte affaldssække og det hele ligner hinanden.

En yngre mand går med for at hjælpe, men er ikke til hjælp overhovedet, han hiver bare nogle tilfældig sække frem og begynder at slæbe dem ud. Jeg kan høre at Jan og ungerne er af borde og omsider finder jeg alle taskerne, på nær en. Jan kommer tilbage og siger at den sidste lå foran på båden og er båret ud. Jeg står der med alt vores bagage, Jan tager det han kan bære, men tilbage er hans store rygsæk, som jeg umuligt kan bære. Den unge mand går sin vej og jeg kan se de gør klar til at lægge fra. Jeg råber til Jan efter hjælp, men han hører mig ikke. Jeg lægger alle kræfter i og slæber og skubber den tunge rygsæk ud. Skrækken for at de skal sejle før jeg er kommet af giver mig styrke og da jeg når udgangen er Jan kommet tilbage og tager imod rygsækken.

Vi skal gå et lille stykke vej, i mudder og regnvejr, for at nå båden hvor Eline og ungerne allerede er ombord. Her entrer vi via en lidt bredere planke og jeg tænker, idet jeg går over, at det måske er tegn på at standarden her er lidt højere, end den var på den båd vi lige har forladt.

Det er det. Her er meget bedre plads og sæderne er polstrede og står længere fra hinanden så der er bedre plads til benene. Desuden er her gardiner for de åbne sider som udgør vinduerne, ganske vist kun til pynt, men alligevel!

I bagenden af passagerkahytten er der ingen fastmonterede sæder, men i stedet er der sat plastikhaviestole op og desuden er der masser af ledig gulvplads. Ungerne og jeg tager de bageste sæder og Jan snupper en havestol. Vores bagage har vi placeret bag ved vores pladser, så vi kan holde øje med det. Førerhuset på båden er placeret i forenden af passagerkahytten, bagest på båden er der en lille gang med et toilet og et stort motorrum, som også fungerer som opholdsrum for ”matroserne”.

Når det regner kan man trække blåstribet pressening for vinduerne, men det kan ikke klares af en mand, så passagerne må samarbejde, hver gang ”gardinerne” skal op eller ned.

Ret hurtigt finder en gruppe backpackere ned på gulvet, hvor et tæppe bliver rullet ud og der bliver spillet kort og snakket. En ung pige spørger Eline om hun vil være med, men hun har desværre ikke mod til at tage imod tilbuddet. Da vi har sejlet en times tid holder vi ind til bredden af floden og et par drenge kommer løbende ind og råber ”Beerlao, Beerlao”, som er navnet på en laotisk øl, nationens stolthed. Drengene bærer deres varer, bestående af chips, øl og sodavand i to plastikvasketøjskurve alt imens de løber rundt og deler ud til højre og venstre. Derefter samler penge ind, hvilket giver anledning til en del uoverensstemmelser, eftersom drengen ikke har overblik over hvad de har udleveret til hvem.

Imens der bliver handlet hiver et par matroser et par gulvbrædder op fra midtergangen. Under gulvbrættet kan vi se der ligger et sprunget kapel og en af matroserne, en ganske ung fyr, kravler ned under gulvet for at forsøge at reparere det. Hans eneste lyskilde er et stearinlys, men heldigvis har Eline lommelygte i sin mobiltelefon og den unge fyr låner den taknemmeligt.

Jeg skal love for der er godt gang i den. Laotdrene og de unge backpackere råber i munden på hinanden, imens matroserne forsøger at reparere båden og jeg fotograferer.

Da vi er på vej igen, spørger et par unge engelske backpackere Sofus og Josefine om de vil låne deres ”fire på stribe spil” som de har kigget interesseret på, så det fordriver vi lidt tid med.

Bagefter finder Sofus sine kapsler frem og vil venligt gøre gengæld ved at udlåne dem til de venlige englændere, så han går hen og spørger: ”Do you wanna try?” Desværre forstår de unge mennesker ikke hvad Sofus vil. Skuffelsen er tydelig at læse i min lille drengs ansigt og mit hjerte græder.

Ungerne falder i søvn. Udsigten er fantastisk med jungle og små landsbyer på begge sider af floden, men det regner snart så meget at vi må slå det kedelige pressening ned.

Da vi efter cirka syv timer er fremme ved vores mellemstation Pak Beng, løber et par unge laotdrenge ombord og går grådig ombord i halvtomme madpakker og andre, tydeligt påvirkede, mænd, begynder at slæbe bagage ud. Vi holder godt fast i alt vores. Josefine er brutalt blevet vækket af sin tornerosesøvn og står og piver. Da vi skal af borde, snupper en, heldigvis tilsyneladende ikke fuld, mand Sofus og bærer ham over på land af en planke, som skal forestille at være en gangbro. Han må have set at jeg har hænderne fulde med Josefine, Sofus og masser af

tasker, men da jeg selv kommer i land er jeg lige ved at panikke, da jeg ikke kan se Sofus. Manden vinker smilende til mig og peger på Sofus.

Ved bredden af floden bader nogle nøgne børn og et virvar af mennesker stikker sedler med navne på guesthouses og spisesteder i hænderne på os. Vi går op af hovedgaden, som bare er beklædt med jord, slæbende på alt bagagen. Der er boder, restauranter og guesthouses på begge sider af gaden. Vi ser nogle stammefolk, med ret små børn, der slæber tunge kurve med panden som i Mai Sai.

En meget fuld mand snupper pludselig Sofus og krammer ham ind til sig og jeg råber vredt: ”NO, No, put him down”, men manden siger bare ”No, its okay, its okay”. Jeg nærmest flår Sofus ud af armene på ham og alt imens jeg råber op og skælder ud. Pyh ha. Heldigvis finder vi snart et logi i et lille hyggeligt guesthouse med en lille butik neden under. Vi får et værelse med tre enkeltsejle, myggenet over den ene, og fælles bad og toilet på gangen. Damen forklarer at byen ikke har strøm efter klokken ti om aftenen, men vi kan få strøm fra guesthouses private generator. Blot kan vi ikke tænde lyset når først vi har slukket det. Det går an for en nat og vi får det til tohundrede bath.

Damen som indlogerer os beder os bestille morgenmad og madpakke på forhånd, så det gør vi samtidig med at vi køber snacks til i morgen. Ungerne snakker med en beostær som damens søn har vist dem, kan tale laotisk.

Vi går ti skridt op af gaden for at spise på en indisk restaurant. Det er blevet mørkt og vi kan mærke det har været en anstrengende og kaotisk dag. Restauranten er særdeles primitiv og jeg ser en rotte pile over gulvet, heldigvis først da vi er færdige med at spise. Prøvelserne vil åbenbart ingen ende tage i dag. Ungerne vrøvler, men heldigvis finder Eline lidt overskud frem og begynder at synge og inden vi går hjem, har vi alle sunget os i godt humør og synger videre lige til vi ligger i vores senge. Eline og Sofus sover sammen i den seng med myggenettet, da det altid er dem der får de fleste myggestik

20. september, 2006, dag19:

Jeg vågner allerede klokken fem og går ud på en lille fælles veranda for at skrive dagbog. Imens jeg skriver får jeg besøg af en grøn græshoppe på størrelse med min tommelfinger, som sætter sig på bænken overfor og vi betragter hinanden lidt.

Jeg har sovet kummerligt, men det har jeg ikke sagt højt. I går så jeg en rotte på restauranten og da der mangler et stykke tag på vores værelse og der derfor er fri adgang ind, har jeg ligget og lyttet efter kryb.

Sofus spørger i skrivende stund, hvorfor vi kun skriver dagbog når vi er på ferie og ikke derhjemme. Det kan jeg ikke rigtigt svare på.

Efter mit dagbogsskrivning, pakker vi sammen og går nedenunder til morgenmad. Til vores store overraskelse regner det stadigt voldsomt. Vi spiser og kan se at andre fra båden i går gør det samme. De vil, ligesom vi, være i god tid til båden som vi får at vide afgår otte tredive.

Imens vi spiser kommer en hel flok munke forbi ude på gaden og vores værtinden knæler for dem og giver dem ris i deres grydelignende beholdere.

Allerede syv tredive pakker vi sammen og klipper huller i et par sorte sække som vi giver Sofus og Josefine over hovedet. Desværre nedprioriterede vi at tage regntøj med på rejsen og det fortryder vi nu, men sækkene er da bedre end ingenting syntes vi. Josefine syntes det er sjovt at blive pakket sådan ind, men Sofus er tosset og helt sikker på at alle ville grine af ham, hvilket de desværre også gør. Da vi kommer ned til mudderbredden, bliver vi anvist den båd vi skal med. Desværre er det en lille smal en, kun med træbænke, men dog med tynde hynder på sæderne. Jan og de andre går bare om bord, men jeg smider mine tasker ind i tørvejr og løber ud for at se om der skulle være en bedre båd, med samme destination. Det er der desværre ikke, så jeg må kravle ombord i den båd vi har fået anvist. Bænkene er beregnet til to personer, men da skroget af båden skrånede indad, er der reelt kun benplads til en. Flere af vores medpassagerer fra i går, ærgrer sig højlydt over de væsentligt dårligere forhold, men vi trøster os alligevel med, at vi i det mindste havde en god båd i går.

Båden ser snart hel fuld ud, men hele små flokke af mennesker iført kulørte regnslag vrimler fortsat ned af den mudrede bakke imod bredden, for at gå ombord på vores båd, som nærmer sig bristepunktet. Selv lastrummet med motoren og alt bagagen er fyldt med mennesker. Jan når lige at købe nogle æbleskivelignende kager af en gammel kone, inden vi lægger fra. Da har vi siddet på båden i halvanden time og har allerede ømme lemmer.

Sejlturen tager syv timer. Vi sidder ubekvem og skifter stilling så tit og meget det kunne lade sig gøre på den sparsomme plads. Når vi skal på toilet, må vi bagest i passagerdelen, hoppe over en bæk, for at komme ud på et toilet, med så lavt til loftet at jeg måtte bukke mig helt fremover.

Skylle ud vandet er flodvand og det samme er håndvaskevandet. Da en ung mand ser at jeg og alle tre børn efter toiletbesøget vasker fingre ud over rælingen i vores drikkevand, giver han os smilende et par vådservietter. Børnene tegner med papirblokken på vores skød og vi læser Pixibøger. Ellers snakker vi og ser på de små primitive landsbyer vi sejlede forbi, hvor børn mange steder bader og leger i vandet, nogle fisker og dyr går rundt ved bredderne. Et sted ser vi sågar en elefant på skovarbejde hvor den flytter fældede træer. Mange gange undervejs holder vi ind til en lille sandbanke, hvor folk står af og stiger på. Slowboatsene bliver altså også brugt af de lokale, når de rejser til og fra deres små landsbyer langs floden. Desværre kommer ingen små købmænd ombord og sælger Beerlao. Det ville vi ellers godt have haft i dag. Jeg har taskerne fulde af kiks og chips og alle får love at æde sig halvt fordærvede bare for at fordrive tiden. Eline konstaterer at turen er næsten ligeså lang som turen fra København til Bangkok, men at her mangler lidt bekvemmelighed. Hun lover sig selv at hun vil nyde flyveturen hjem når den tid kommer.

Jeg falder i snak med et par bagved os som også var på båden i går og som havde sovet samme sted som os (og set en rotte på deres værelse). De hedder Jackie og Paul og skal rejse i et helt år og besøge mange andre steder hen end til asien. De roser vores børn for deres gode opførsel og det er dejligt at høre. Vi syntes også de alle tre klarer det helt fantastisk.

Da vi næsten er ved vejs ende, har vi en sandwich og fem af de små kager til overs, så jeg spørger Jackie og Paul om de vil have det og inden længe har de delt det med flere andre unge backpackere, som åbenbart er enormt sultne og min popularitet er steget med adskillige grader. Ved ankomst til

den relativt store by Luang Prabang (26.000 indbyggere ifølge LP), er der jubel. Jeg morer mig over adgangsforholdene, der også her er en mudret bred som vi entrer via en smal planke. Ungerne og jeg bliver nærmest overfaldet af guesthoseejere, der vil tilbyde værelser og transport, imens Jan tager sig af at få fat i vores rygsække. Eline ser strengt på mig, da jeg er ved at lade mig friste til at tage imod tilbuddet om et værelse. Hun minder mig om, at det sjældent er de med de bedst værelser til den bedste pris, der er nødt til at lefle for kunderne på sådan en påtrængende måde. Da Jan har fået fat i alle vores sække, hyrer vi en tuk tuk som der holder cirka en milliard af ved vejen, over bredden og vi beder om at blive kørt til det område af byen hvor LP skriver de billigste steder ligger. Chaufføren vil have tredive tusind kip for køreturen, men jeg himler til vi fik ham ned på det halve og så tror jeg stadig vi har betalt overpris for turen er ganske kort. I Thailand ville en tur på den længde højst have kostet tredive bath, men måske er det meget dyrere her? Vi blive sat af ud for et sted, som er omtalt positivt i LP og billigt. Det ligger i en lille bitte smal gade, som vrimler med børn, voksne og hunde. Jan går ind for at se værelserne som kostede seks USD stykket. Værelserne har hhv. to brede enkeltsejge og en meget stor dobbeltseng. Jan, Sofus, Josefine og jeg tager det med de to sejge, Eline får det andet. Værelserne er absolut pæne og meget rene. Her er både håndklæder og linned i modsætning til mange af de andre steder vi har boet, hvor sengen bare har været redt med et lagen og vi har måttet bruge vores egne dynebetæk til at have over os. Desuden er her håndsæbe og toiletpapir og vi bor i stueetagen. Det bedste er nu at her er så rent. Vi tager alle fem et meget tiltrængt bad og får rent tøj på, hvorefter vi afleverede fire et halvt kilo vasketøj til otte tusind kip pr kilo her på guesthouse, som hedder Suankeo. Værterne er bedstefar og bedstemor, meget venlige, men kun fransk og laotisk talende. Deres børnebørn bor vist lige her omkring, for et par piger render her lidt, den ældste er fem år. Ude på vejen har Sofus og Josefine allerede spillet fodbold med et par drenge og foran guesthouse er der en lille terrasse.

Mørket er faldet på og vi vil op i byen og have mad. Det viser sig at byens store natmarked ligger højst hundredemeter herfra så der køber vi kylling, ris, frugt og brød. Vi kaster os over brødet, som vi ikke har kunnet købe i Thailand, men det viser sig nu at være temmelig kedeligt. Vi tager maden med hjem på terrassen, hvor bedstefar kommer med service til os og en hundemor med en lille legesyg og meget nuttet hvalp tigger mad og får det.

Jeg er overbevist om, at det her bliver dejligt, men min krop sejler stadig så jeg har fornemmelsen af at være ombord på båden endnu.

21. september, 2006, dag 20:

Vi står op til silende regn. Jan vågner ved firetiden og er ude at gå byen rundt. Han går sågar op af det lille bjerg, med et tempel på toppen, Phu Si, der ligger inde midt i centrum, hvorfra man kan se ud over hele byen, hvis det altså er lyst, hvilket det jo ikke er klokken fire. Da han kommer hjem er han drivvåd, til skræk og advarsel for os andre.

Man kan ikke få morgenmad her på stedet, så vi skal have fundet et morgenmadssted. Desværre har vi kun de to paraplyer fra Chiang Kong og de forslår som en skrædder i helvede i det her vejr, så vi går ind til naboen, som bare er et lille bitte guesthouse, med en mikroskopisk restaurant, som jeg tror også er familiens stue. Der står to borde udenfor, men dem kan vi jo ikke bruge i dag. Indenfor. I restauranten, som er åben til to sider, står to bitte små borde i sofabordshøjde og nogle små lave skamler til at sidde på. Vi kan akkurat være rundt om de to ovale borde når de er sat sammen.

Menuen er mere begrænset end vi er vant til og vi kan fx ikke få pandekager, men vi får brød og æg og Eline bestiller french toast som hun finder ud af, er noget helt andet her, end vi kender det. Det er brød vendt i et eller andet æggenøget, men ikke sødt og med lidt grønne krydderier i. Det smager fint. Da vi bestiller er herren i huset ikke lige hjemme, så sønnen og konen forsøger at tage imod bestilling, men det er svært fordi de slet ikke taler engelsk og derfor heller ikke kan læse menukortet som er skrevet på engelsk. De ser meget lettede ud da fatter kommer hjem og overtager. Ved bagvæggen af det lille lokale står en disk og bagved kan vi se et lille bord med et blus, en elkedel og en miniovn hvor vores måltid bliver tilberedt. På disken står et lille Tv, som vores værter venligt skruer over på BBC, hvilket vi er glade for, for i går aftes modtog Eline en Sms fra sin far Heinrich og Annette hvori der stod, at der er erklæret undtagelsestilstand i Bangkok og at militæret nu er ved magten. Nyhederne beroliger os med, at befolkningen generelt og endda den højt respekterede konge bakker op omkring kuppet og at alt er roligt i Bangkok.

Da vi har spist beslutter vi at Jan skal gå ud for at hæve penge og købe regntøj, imens vi andre går hjem, men vi er ikke helt hjemme da vi får øje på bedstemor med det lille barnebarn på armen, som vinker til os fra balkonen på Suankeos første sal. Da vi træder ind på terrassen inviterer bedstemor os op på en dejlig stor balkon på første sal, som er en slags hvilerum for gæsterne. Balkonen er overdækket og der er derfor dejligt svalt. Både vægge, lofter og gulv er beklædt med lakeret, mørkt træ, som skinner af renhed og rummets møblement består af fire madrasser med puder og små borde med stabler af magasiner og tidsskrifter. Desuden er her masser af gulvplads, så jeg piler ned efter legoklodserne og vi hygger os længe med at lege med bedstemor og den lille pige på halvandet år, som midt i det hele pludselig står i en lille sø af tis. En ung pige som går og mopper gulvet, tørrer hurtigt op. Jeg har lagt mærke til at selv meget små børn ikke har ble på. Den lille pige er så sød og meget interesseret i alle klodserne. Hun finder på en leg der består i, at jeg skal bygge en bil og give den til hende, hvorefter hun giver mig den tilbage igen. Så skal jeg sætte noget nyt på bilen, fx et dyr og bedstemor lærer mig at sige hund, kat, hest osv. på laotisk. Den unge pige går smilende og ordner værelser imens vi sidder og hygger os.

Jan kommer tilbage uden penge og uden regntøj, for det er åbenbart nærmest umuligt at hæve på visakortet og da han endelig havde fundet et sted hvor han kunne hæve, ville de se hans pas, som han desværre ikke havde med. Regnen er stilnet en smule af, så vi pakker sammen, forærer den lille pige en hest med rytter, kalder på Eline og begiver os af sted. Vi bliver hurtigt våde, men går alligevel hen og hæver penge og finder derefter en butik hvor de har fire regnslag. Jeg spørger om de har flere, og de stikker de os et brugt. Den ene medarbejder, en ung mand klædt i pigetøj, er villig til at sælge os sit. Regnslagene er alt for lange til Sofus og Josefina. De har godt nok et indbygget system med en klemme så man kan hejse regnslaget op, men desværre virker det ikke når slaget er vådt, så det bøvl er vi noget med.

Planen med kagemanden går i vasken, da fire ud af fire bagerier ikke kan lave andet end det de har udstillet.

Vi vil egentlig på det lokale marked, men det er blevet frokosttid, så i stedet går vi på jagt efter et spisested i tørvejr, hvilket slet ikke er så nemt at finde, da de fleste steder i vores ende af byen blot er en samling borde med parasoller eller pressening over. Endelig beslutter vi os for en indisk restaurant hvor vi næsten kan sidde i tørvejr, hvis ve flytter lidt rundt på bordene. Det ligger nede

ved flodpromenaden. Eline har efterhånden ret svært ved at fremkalde et smil og bliver næsten irriteret over at Jan fløjter. Da vi tager regnslagene af ungerne, kan vi se at vandet er løbet ned ved halsen, så de næsten lige så godt kunne være gået uden regnslag, så jeg løber hjem og henter tørt tøj, imens de andre ventede på maden.

Da vi er færdige med at spise et ikke ligefrem vidunderligt måltid, beder jeg om at gå en lang tur alene, så Jan går hjem med ungerne. Jeg spørger venligt Eline om hun vil med mig, men hun ser bare på mig som om jeg havde spurgt om hun ville med en tur til helvede.

Det er dejligt at trave i rask tempo helt alene og at kunne stoppe eller lade være som jeg vil.

Jeg fandt et cirka ti kvm stort supermarked, der sælger plastikkrus, sugerør, små lys, ganske vist uden holdere og tandstikker, jeg kan lave flag ud af. Jeg føler mig enormt heldig at jeg finder alt det. Senere på min færd finder jeg minsandten også et sted som laver rigtige amerikaner fødselsdagskager, med masser af glasur, så jeg er i usædvanligt godt humør da jeg kommer hjem, næsten i tørvejr. Jeg går straks i gang med at producere små flag inde på Elines værelse inden jeg tager en lur med Sofus og Josefine som allerede sover.

Da vi vågner er det blevet tørvejr og vi spiser frugt vi købte i formiddags, ude ved det lille bord på terrassen, inden vi alle fem går op for at se kongepaladset. Desværre er der lukket, men i stedet for går vi op af bjerget med udsigt ud over byen. Der er også en grotte på vej op og en masse budda figurer.

Det er en sej tur, men bestemt umagen værd.

Da vi kommer ned er mørket faldet på og natmarkedet i fuld gang. Det er så dejligt at vi bor så centralt. Tæt ved natmarked, tæt ved morgenmarked, tæt ved kongepalads og bjerg og mange andre seværdigheder. Sofus har glemt sin kasket i Pak Beng, efter vores første overnatning i Laos, så vi har lovet ham en ny kasket. Vi er bestemt ikke enige om hvilken. Jeg har stort set ikke set kasketter på min vandring tidligere i dag, men nu finder vi en butik med nogle forfærdelige nogle med skeletter og den slags på og så koster de seks en halv ud, så vi overtaler Sofus til at gå videre, hvilket Eline syntes er enormt fejlt når vi har lovet Sofus han selv må vælge. Heldigvis finder vi nogle meget pænere på markedet til to en halv USD.

Vi køber grillet fisk og kylling, frugt, kokosbrød og pandekager som vi tager med hjem og spiser ved det lille bord på terrassen. Bedstefar kommer igen ud med tallerkner til os og senere servietter til fingrene.

Vi har læst det sidste kapitel af Bulderby og Sofus og Josefine har hver fortalt en historie som jeg har skrevet ned på Pc'en. Eline og Jan er på netcafe imens.

I morgen er det fødselsdag.

22. september, 2006, dag 21:

Josefine vågner først og vi siger til hende at hun skal lade som om hun sover, imens vi henter Eline og gaverne som ligger på hendes værelse. Så synger vi for Sofus og Josefine og giver dem gaver på sengen. De får seks gaver hver, foruden nogle gaver de kun får et billede af fordi de ligger hjemme i Danmark og venter til vi kommer hjem. Nogle af gaverne har vi købt undervejs. Ungerne bliver rigtig glade for det hele og sagerne bliver straks taget i brug. Josefines Rappedask får nyt tøj, Sofus får lego og der er lommelygter, vifter, armbåndsure, et forstørrelsesglas til Sofus og en hånddukke til Josefine, en tuk tuk i miniature til Sofus og en larmende frø til Josefine.

Vi går ud for at finde et morgenmadssted der både har pandekager og varm chokolade. Vi finder et rædsomt baragtigt sted som har det hele. Vi kommer af med atten en halv ud og det må være vores dyreste måltid overhovedet hidtil og absolut ikke det bedste, men ungerne er tilfredse og det er det eneste der er vigtigt i dag. Fødselsdagsbørnene bestemmer at vi skal se kongepaladset så der går vi hen. Det er spændende og hyggeligt. Bagefter vil vi leje cykler til en ud og køre rundt og se på byen. Vores eget guesthouse har nogle brugbare cykler med ekstra sadler bagpå, så man kan have et barn med. Vi prøver at lade være med at tænke på sikkerheden, for så ville vi ikke kunne se ret meget med børnene. Eline vil ikke med på cykeltur og jeg opfordrer hende til at gå i gang med lektierne i stedet. Hun bliver teenagesur og trasker i forvejen hjem. Vi går hjem for at prøve cyklerne. De har holdt stille længe. Der er tre men den ene duer ikke. En af de andre mangler fodstøtter til børnene, men bedstefar flytter støtterne fra den cykel der ikke kan køre. Den ene cykellås er i stykker, men en af naboerne bliver sendt af sted på knallert efter en anden som kommer næsten med det samme. Sidst men ikke mindst er Jans cykel så lav at den passer til en otte årig dansker, men det klarer bedstefar ved at kalde på en anden nabo, som kommer og sætter sadlen op. Det er skægt at se, hvordan folk hjælper hinanden helt selvfølgerigt og alle er jo tilsyneladende hjemme, fordi de alle har enten et spisested, guesthouse eller andet.

Vi cykler af sted på de stadig alt for små cykler, men det er dejligt at kunne bevæge sig i et lidt andet tempo end vi plejer og vi kører ud til udkanten af byen og ind i den igen. Vi kommer forbi kagestedet jeg fandt i går og børnene vælger en fantastisk giftigt kage, med et flot sukkerglasurlandskab til bare to en halv USD. Butikken vil gerne opbevare kagen i køleskab indtil vi skal spise den, så vi nøjes med at betale kagen. Vi kører hen til minisupermarkedet fra i går og køber paptallerkener og plastikskeer.

Vi kører videre og finder et spisested der har både stegt fisk til Sofus og Pommes frites til Josefine og så vender vi om for at køre hjem og hente Eline. Hun er stadig sur og gider ikke med os ud at spise, så vi cykler hen til restauranten. Vi spiser og drikker i dagens anledning sodavand til maden, hvorefter vi kører hjem for at hvile. Vi har set efter børnetøj fordi Sofus har mistet en langærmet bluse (hvis altså ikke den dukker op i Jans rygsæk senere) og derfor knapt nok har tøj nok, men vi har ikke set en eneste butik der sælger børnetøj. Jeg fatter det ikke. Denne by har mange børn og de er da alle klædt på. Overfor Suankeo, ligger der en lille skrædder, som vi går ind til for at få syet et par bukser og en bluse i bomuld, som området her bla. er kendt for. Butikken er som alle andre lille bitte og er også den kvindelige skrædders hjem. Hun tager mål og vi vælger stof og aftaler en pris på ti ud, af hvilke jeg betaler halvdelen med samme. Tøjet vil være færdigt i morgen.

Så går vi ind og læser et kapitel i Bulderby (nu skiftes de til at vælge et kapitel) og sover middags lur. Da Jan vågner kører han ud for at hente kage og sodavand og Eline og jeg dækker bord ude på terrassen med plastikkrus med sugerør, paptallerkner og slikfad. Slikket har vi med fra Chiang Kong. Jeg har desuden købt en hel pose slikkepinde til uddeling til gadens børn. Jan kommer hjem med kagen som vi sætter to gange fem lys på og de hjemmelavede flag og vi hælder sodavand op i plastikkrusene. Jeg henter desuden hele posen med legoklodser som jeg lægger på det støbte, nyfejede terrassegulv. Børnene står op og syntes det er festligt. Gadens voksne samledes på bænke langs gaden sidst på eftermiddagen og sidder og sludrer og børnene kommer hjem fra skole. Vi synger fødselsdagssang igen og børnene puster lys ud. Da den første af gadens børn kigger nysgerrigt, giver vi ham en slikkepind, hvorefter han straks henter en ven, som henter en ven som henter.....osv. til der er mindst ti børn, piger og drenge, som alle får slikkepinde og de kaster sig over legoklodserne, som havde de aldrig bestilt andet end at bygge med legoklodser og det til trods

for at de formentlig aldrig har set en legoklods før. Josefine syntes næsten det er for meget og leger med hundemor og dennes hvalp, men Sofus syntes bare det er skønt og siger mange gange at det vel nok er en god fødselsdag.

Josefine vil meget gerne op til bjerget og derefter på markedet ligesom i går, så efter et par timer vil jeg gerne pakke sammen, men syntes det er svært at afbryde børnene der så tydeligt er meget optaget af legen. For at efterkomme Josefines ønske inden det bliver mørkt, begynder jeg alligevel at pakke sammen og da jeg først har smidt den første klods i posen, begynder alle ungerne helt selvfølgelig at rydde op. Ej hvor er det dejligt.

Vi går op af de mange trin til tårnet på toppen af bjerget, nyder udsigten og går ned igen. Eline vil give en is og heldigt nok så vi da vi spiste frokost et sted hvor man kan købe is, lige for enden af markedsgaden. På tilbagevejen køber vi lidt forskelligt. Eline finder netop den sjove papirslampe i den helt rigtige farve som hun har været på udkig efter, det samme gør vi og jeg finder desuden en sjov tegning. Lamperne er af hjemmelavet papir med blomster i og fås i forskellige farver, mønstre og faconer, men kan klappes sammen så de bliver helt flade og let kan fragtes.

Sofus og Josefine vælger også en lampe til værelset derhjemme.

De vil desuden have hhv. en minimorter af træ og et træskib der ligner den lille båd der sejlede os fra Chiang Kong til Huai Xai, men pigen der sælger varerne vil kun tage imod ud og kan ikke give tilbage, så vi må gå uden varer.

Til sidst køber vi mad ind som vi plejer, fisk, kylling, frugt osv. og går hjem for at spise på terrassen, hvor bedstefar som sædvanligt kom ud med service til os. Da vi har spist går børnene ind på værelset for at lege, men på vejen ind igennem hallen, som er indrettet hyggeligt med kurvestole og glasbord, finder jeg et stort insekt som ligger på ryggen og derfor prikkede jeg til det for at se om det er dødt. Det er det ikke, men i det samme kommer bedstemor og den unge pige og de viser os at man kan holde insektet og se hvordan det blafrer og siger en sjov lyd. De siger hvad dyret hedder på laotisk og vi forstår at det er en cikade. Børnene kan ikke lide kræet og fortsætter ind på værelset for at lege, men jeg prøver at holde dyret og vi falder i snak med bedstemor som kun taler meget sparsomt engelsk. Vi slår nogle ord og sætninger op i vores parlør og hun udtaler ordene for os.

Senere lærer Eline hende at sige nogle ting på dansk ved hjælp af en dansk- fransk ordbog.

Bedstemor taler nemlig lidt fransk, for Laos har været fransk koloni og hun lærte Eline nogle ord på fransk.

Det er så hyggeligt og vi kommer lidt for sent i seng, hvorfor børnene nu sover imens jeg skriver og Jan prøver at sove, men når han falder hen snorker han, så jeg puffer til ham og nu er han træt af mig.

23. september, 2006, dag 22:

Vi sover længe til morgen, helt til seks tredive. Sofus spørger bedende om det ikke stadig er hans fødselsdag, bare lidt? Hvor efter vi går over til naboen for at spise morgenmad. I dag kan vi sidde udendørs og spise. Dagen starter grå, men inden længe titter solen frem. Vi går på morgenmarkedet, som ligger i en ganske smal gade, parallel med hovedgaden og på tværs af vores gade og det tager kun et øjeblik og gå derhen. Det er meget mindre end det i Mai Sai, men der er alligevel rigtigt godt gang i den, med frugt, grønt, kød, levende og døde frøer, krabber og meget andet. Vi er i vildrede med hvor vidt vi skal sejle over på den anden side af Mekong og se en lille by derovre, eller om vi skal tage ud og se vandfaldene man kan bade i. Det ender med vi beslutter os for vandfaldene. Vi går op på hovedgaden hvor vi straks bliver stoppet af en chauffør, som spørger om vi vil en tur til vandfaldene. Mange chauffører spørger, hver dag fordi det er lavsæson og de bare håber på en tur. Ham her vil gøre det for femten USD. Vi syntes det er for dyrt og takker nej, men straks falder prisen til ti USD. Tur retur inklusive den tid vi ville bruge ved vandfaldene.

Jeg er noget i tvivl om, hvorvidt det er okay at vi altid presser prisen. Jeg har svært ved at gennemskue om deres levestandard vil blive højere, hvis jeg bare betaler det de siger.

Vi kører vel en halv times tid i et tempo. Jan syntes er hasarderet, ud af Luang Prabang af en okay asfalteret vej, med et par små landsbyer langs vejen. Parallelt med vejen løber en lille å og det er tydeligt at se, at landsbyboerne lever en stor del af deres liv der. Kvinderne vasker tøj, børnene bader og drengene fisker. I et ganske lille vandløb helt tæt ved vejkanten fanger to piger en stor fisk til deres store begejstring. Sikke meget man kan få at se på ladet af en tuk tuk, der her i byen nærmest er en minisongthaw. Vi stopper i en lille landsby med en jordvej som hovedgade. Derfra skal vi gå ganske kort ned til floden, hvor en masse aflange, blå både med en lille motor ligger side om side. Det koster tre USD at blive sejlet frem og tilbage. En ganske lille fyr på fem- seks år hjælper sin far med båden. Det er en smuk og idyllisk lille tur på cirka ti minutter. Jeg hæfter mig ved at børn hjælper til i de små marker vi sejler forbi og at der i træer og buske langs floden hænger affald fra når det har været mere højvande. Det er vel nok en skam at de bare dumper affaldet i floden. Vi lægger til og går op af nogle trapper som Josefine falder på og slå en koldbøtte ned i grøften, hvilket hun bliver aldeles ulykkelig over, men det er heldigvis glemt så snart vi får øje på vandfaldene. Først går vi over vandfaldene via en bambusbro og så tilbage igen, for at gå højere op langs faldene. Man kan klatre op af en smal, smattet vej i junglelignende terræn og se de mange fald fra flere vinkler. For toppen af stien er der en lille grotte, som Eline kan lyse op med sin telefon og vi klæder om til badetøj i skæret fra lykten. Grotten er lille og ganske kedelig, men som omklædningsrum er helt fint, så tidligt på dagen som nu.

Nedenfor grotten ligger et indhegnet bassin til badning i faldene og desuden er der et fint plateau hvor der står borde og stole. Ovenover op af bjergskrånningen ligger en hyggelig restaurant som det ser ud som om landsbyens beboere passer. Store piger hjælper også til her.

Vi bader. Eline vover sig helt hen til faldene, imens vi andre sopper lidt rundt ved trappen der fører ned i vandet. Jan inviterer de der har lyst med på en spadseretur op af de ikke så stejle fald. Og Sofus, Josefine og trasker med opad og går lidt rundt og sidder i de forskellige bassiner, som det evigt løbende vand har dannet. Det er helt skægt. Eline får imens varmen efter hendes svømmetur og passer samtidig på kamera, penge og tøj. Flere mennesker kommer til og vi møder det engelske par fra båden, Jackie og Paul som fortæller de har sovet i en lille landsby i nat efter at have trukket i syv timer op af et bjerg. Nu skal de bade som en del af udflugten og derefter skal de i kajak videre til Luang Prabang. Jeg bliver helt misundelig, men det kan jo ikke nytte. Eline og jeg svømmer igen helt hen under vandfaldet, får massage af de hårde stråler og pjasker og griner.

Da vi er færdige med at bade, går vi op til den lille restaurant hvor pigen der tager imod bestilling ikke skriver noget ned, men husker bestillingen i hovedet. Jeg får en green papaya salad som er så stærk at vi må bestille en ekstra Beerlao som vi tillader os i varmen i stedet for det sædvanlige vand.

Vi er trætte da vi kommer hjem, ungerne falder næsten i søvn på vejen.

Da Jan og jeg vågner taler vi om at det kunne være skægt med et minitrek, så vi beslutter os for at undersøge mulighederne. Vi står op og spiser frugt. Bedstefar har taget vores plads udenfor, hvor han sidder sammen med, hvad jeg tror er en datter som er hjemme på weekend og spiser

eftermiddagsmad. For en gangs skyld rejser de sig ikke for at gøre plads, men henviser os venligt til verandaen på første sal, hvor vi går op og sidder på gulvet og spiser frugt. Jeg er på en eller anden måde glad for de ikke altid bare viger pladsen og verandaen er også hyggelig.

Eline vil på netcafe og vi vil gå en tur over en lille bro som fører over en biflod, som løber fra Mekong. På vejen vil vi lige undersøge trekkingmulighederne. Lige rundt om hjørnet på hovedgaden ligger et lille sted der sælger treks så vi går en tur der ind. De kommer straks med et tilbud svarende til det vi ønsker og det vil kunne finde sted allerede i morgen. Det koster hundredeogtrede USD for os alle inklusive alle måltider, en dags køretur og to timers vandring, overnatning i en landsby og to timers vandring igen på anden dagen, samt hjemtransport.

Jeg går straks i gang med at udfylde kontrakten, da Jan pludselig stopper mig og spørger om ikke vi lige skal prøve at høre et par steder mere.

Det skal vi selvfølgelig og vi ender med at købe to timers køretur og derefter tre timers vandring til en landsby, hvor ikke så mange selskaber tager hen. Overnatning i landsbyen og to til tre timers vandring dagen efter igen. Alle måltider og vand er inkluderet og der ville være tre guides til at ledsage os, så børnene kan blive båret når de bliver for trætte til at gå. Prisen er hundredeoghalvtreds USD.

Mørket falder på og det er blevet for sent til broturen, så vi går hjem for at fortælle Eline de gode nyheder og inden vi alle sammen går hen for at købe aftensmad. Eline og jeg tager vores silkekjoler med for at finde et tørklæde der matcher.

På vej hjem fra markedet går Eline ind til en frisør her oppe på hjørnet, for at høre om hun kan få flettet sit hår og det kan hun for to USD så hun går til frisør, imens vi andre går hjem på terrassen og spiser. Hun kommer hjem godt tilfreds med resultatet. Det er tydeligt familieweekend her, og flere unge mennesker er hjemme, jeg ved ikke helt hvordan de er relateret, men ungerne finder deres lego frem og bedstemor lægger et tæppe på terrassen hvor den lille pige og vores børn sidder og leger til klokken bliver så mange at vi må i seng. Det er så dejligt at børnene så villigt deler deres legetøj og i dag kom Sofus endda lidt i snak med bedstemor også og legede en leg med hende hvor de så på hinanden igennem forstørrelsesglasset. Både Sofus og Josefine er så søde til at hjælpe den lille pige og bygge ting til hende.

Det er tydeligt at flere i familien Suankeo passer den lille, og det ser så selvfølgelig ud. Den der har frie hænder, kigger efter barnet, også mændene.

Vi pakker vores små rygsække til i morgen, med sommerfugle blafrende rundt i maveregionen.

26. september, 2006, dag 23 og 24:

Vores trek starter klokken ni, præcis, da vi bliver hentet af en minibus, som skal køre os til det sted hvorfra vores trek skal begynde. Bussen køres af en chauffør og desuden er vores tre guider Seng, Sombat og Chan, med i bussen.

I bilen deler jeg med børnene som er fulde krudt. Bagved os sidder en af guiderne, foran os sidder Jan og snakker en anden guide og den sidste guide sidder forrest ved chaufføren. Jan og Sombat snakker livligt om forskelle imellem Danmark og Laos, blandt andet finder vi ud af, at Laos kun har cirka halvtreds love.

Da vi har kørt en time eller halvanden bliver vi sat af ved en landsby som ligger ved vejkanten. Landsbyens unger tager smilende imod os og følger efter os et stykke, da vi begynder vores vandring af en smal sti, der fører igennem landsbyen og ind i skoven. Sofus og Josefine småløber glade af sted og er allerede tværet ind i rødligt jord.

De tre guider har rygsække med, hvori de bærer vand og mad til hele turen og vi, der på forhånd har lovet at vi godt kan bære vand, får bare et par dunke hver. Vi er blevet anbefalet at tage langt tøj på og sko og strømper af hensyn til myggene, så vi kan godt holde varmen, faktisk løber sveden som små bække ned af vores ansigter og kroppe. Børnene danner fortrop, nærmest småkuldrede over ikke at blive irettesat for at være støjende. Særligt den guide der hedder Seng, som vi også vurderer til at være uformel leder, er god til at fortælle om alt hvad vi går forbi. Vi ser Mango, Pomelo, Teak og mange andre træer. Teak er kun den tredje dyreste træsort i Laos, vi bliver også præsenteret for den dyreste. Vi går over en lille smal flod og over en til og en til. Af med sko og strømper igen og igen. Sofus og Josefine bliver båret over, vi andre bliver omsorgsfuldt tilbudt en hånd. Da vi har gået en lille times tid, får Sofus det pludseligt dårligt med ondt i maven. Jeg skynder mig at hive hans bukser ned og holde ham ud, hvorefter en tynd stråle sprøjter ud af ham. Bukserne er smånavsede, og jeg har kun et par rene trusser og ingen lange bukser med til ham. Der går ikke mange minutter før han skal igen og jeg frygter det vil gå ud over turens længde, hvis det bliver ved. Seng tilbyder straks at bære Sofus, da han har svært ved at gå. Sofus kommer op på hans ryg og sidder nærmest oven på rygsækken. Jeg tilbyder at tage noget af vandet i Sengs rygsæk, men det skal jeg ikke, siger Seng, han er stærk og kan sagtens klare. Det tager nogen tid før Sofus vænner sig til at sidde på en fremmed mands ryg og han vil op og ned nogle gange indtil han finder ud af at det er ganske behageligt.

Vi går igennem rismarker og får at vide at i denne lave højde kan høste to gange årligt, imens de kun høster en gang oppe på bjerget. Vores vandre tur er delt op i tre etaper. Den første er nem og går mest ligeud. De to næste etaper går stejlt op af og landsbyen vi skal overnatte i ligger på toppen af bjerget. Efter første etape holder vi middagspause ved en rismark, som ligger ved en lille smal flod. Vi spiser i en af de hytter som risarbejderne bruger til at holde hvil og nogle gange endda sove i når de arbejder i markerne. Hytten er bygget på stolper og har flettet bambusgulv, ingen vægge og et tag lavet af en slags palmeblade. Man kommer op i hytten ved at klatre op af en planke der ligger skråt op langs hyttens langside. I et hjørne af hytten er der et lille bålsted oven på en flad sten, men det har vi ikke brug for. Vi sætter os på bambusgulvet for at spise. Guiderne serverer medbragt fried rice i flamingobakker for os og imponerer os med at have sørget for at børnenes portioner ikke er krydret med chili. Vi får desuden små bananer og brød. Guiderne selv spiser en slags brød lavet af sticky rice. Brødene har en lidt sjov farve, nærmest gråligt rødbedefarvet. Vi finder senere ud af, at farven skyldes rissorten, såkaldte sorte ris, man har brugt til at lave brødet af. De spiser det ved at tage et lille stykke af brødet eller klumpen og så ruller de det lidt imellem fingrene inden de spiser det. Vi får lov at smage og det smager nærmest bare af ris. Jeg tænker at jeg ville have været fint tilfreds med have spist det samme som de, men jeg forstår at vores guider vil sørge godt for os og derfor har medbragt mad, som de ved vi kender.

Imens vi spiser kommer en lille flok landsbyfolk forbi og de var så optaget af vores meget lyse hår, at de kravler helt op i hytten for at stirre godt og grundigt på os, til Elines store forargelse. Da vi har spist, spørger Seng om børnene vil bade i floden, som også har et ganske lille vandfald og det vil de selvfølgelig gerne. Chan hjælper med at klæde børnene af og går straks i gang med at lege med dem og lave dæmninger og små ”vandhaner” i mudret. De små vandhaner laver han ud af bambusrør

som han lægger i vandet, så kun vand og ikke mudder løber ud af dem.

En flok store drenge bader i floden indtil de får øje på Sofus og Josefine, så sætter de sig på en stor sten i vandet lidt fra os og nyder synet af de usandsynligt hvide børn.

Der er en mængde forskellige sommerfugle ved vandet. Jeg tror stedet repræsenterer mange flere forskellige slags end sommerfuglefarmeren i Chiang Mai. Der er gule, blå, orange, sorte, hvide og mønstrede, nogle bittesmå og andre så store som min flade hånd. Det er helt imponerende.

Eline tager sig et hvil i hytten imens vi andre beundrer naturen.

Seng gør tegn til at vi skal videre og Sombat og Chan hjælper til med at klæde ungerne på, for at undgå at tøjet bliver alt for beskidt af det rødlige jord, men det er nu nærmest håbløst at undgå.

Vi begynder at gå og det bliver hurtigt stejlere. Sofus har det godt igen, men det er så stejlt at begge børn snart sidder på ryggen af hver deres guide, som stadig ikke vil have hjælp til at bære drikkevarer og mad. Eline syntes det er slemt hårdt, så vi tager en masse hvil undervejs. Vi ser en død skorpion på stien og guiderne griner højt af at vi siger ”wow” og ”se”, indtil jeg fortæller at vi ikke har skorpioner i Danmark. Vi møder nogle landsbyfolk, en ung kvinde og to unge mænd. Mændene bærer på nogle tunge sække med frø til at så gummitræer med og guiderne fortæller at regeringen ikke længere accepterer svedjebrug, hvor man dyrker og udpiner jorden til intet mere kan gro der og derefter afbrænder et nyt stykke skov af til dyrkning. Derfor sår man gummitræer som jo konstant leverer gummi og ikke udpiner jorden.

Eline har vredet om på sin ankel og har det så hårdt at Jan tager hendes rygsæk, som ikke er særligt tung, men jo alligevel en byrde og jeg beundrer guiderne og de unge landsbyfolk for alt det de kan slæbe op af det stejle bjerg. Opstigningen tager næsten tre timer for os, foruden det første flade stykke som måske tog halvanden. Man skulle kunne klare hele turen på tre timer, hvis man går til, men det er også den eneste vej op til landsbyen og den kan kun tilbagelægges til fods.

Undervejs laver guiderne forskelligt legetøj til ungerne af ting vi finder undervejs og de synger højt og pjatter og ler på en afslappet facon.

Vi når den første landsby som hedder Mokchong og har cirka tohundredeoghalvtreds indbyggere. Landsbyboerne er Khmu´er. Husene i landsbyen er bygget af bambus og palmeblade og står på stolper. Grise, heste, ænder, høns og hunde løber rundt overalt. Byen er ikke bygget systematisk op som i en større by. Husene ligger tilsyneladende tilfældigt rundt omkring. Alle kommer ud af hytterne og stirrede uhammet på os og jeg føler mig som indtrængende på deres territorium, hvilket jeg jo også er. En af guiderne spørger om børnene må prøve at sidde på en hest der står bundet og straks hjælper en smilende mandlig landbyboer dem med det. Landsbyens unger kommer løbende til i flokke og stirrer på os. Nogle af børnene på måske seks, syv eller otte år sidder og snitter i træ med en kæmpe kniv og da vi kommer helt derhen kan vi se at de laver snurretoppe. Snurretoppene består af et stykke træ snittet som en top og en pind med en snor som bliver snurret rundt om toppen. Så smider børnene toppene fra sig, med et bestemt håndslag som får toppen til at snurre på jorden, hvorefter børnene samler den op på et stykke pap, alt imens den snurrer videre.

Seng fortæller at børnene øver sig i at bruge den store kniv fra de er ganske små og når de er ti år kan de nærmest lave alt med den.

Alle børnene er møgbeskidte og lasede i tøjet. Der er ikke el i byen, ej heller rindende vand, så toiletbesøg foregår bag et vilkårligt træ uden for landsbyen og bad tager man i floden hvor man også vasker tøj og henter vand til at drikke, til madlavning og opvask med mere.

Selv små børn på tre og fire år går rundt med endnu mindre børn på armen eller på ryggen i et bærende tørklæde.

Guiderne fortæller at børnene går i skole fra de er seks år, de voksne arbejder i marken og de gamle, ammende mødre og de mindste børn bliver hjemme, hvorfor børnene er meget overladt til sig selv og dermed også hjælper og passer på hinanden.

Mokchong har igennem flere år sparet op til en parabolantenne og et fjernsyn for de penge de har fået for at turister har overnattet i landsbyen. Strømmen dertil bliver leveret af en generator.

Vi går videre op imod landsbyskolen, som denne landsby og den vi skal overnatte i, er fælles om. Skolen ligger imellem de to byer så der er kun ti minutters gang fra hver landsby.

Skolen er et hus bygget af planker og med vægge og tag, men kun jord som gulv. Huset er delt i tre

lige store klasser, alle med ganske primitive borde og bænke uden ryglæn. På endevæggen i hver klasse hænger to tavler som er så slidte at man næsten ikke kan læse hvad der står på dem, altså selv hvis vi havde kunnet laotisk. Børnene er delt op i klasserne efter alder og denne skole går til og med syvende klasse. Derefter må børnene til en større skole nedenfor bjerget, hvorfor mange børn bare gifter sig i stedet for, bliver boende ved pigens forældre og ernærer sig ved markarbejde.

Jan krøller en tom vandflaske sammen, men Sombat samler den og fortæller at byens børn bruger de tomme flasker til at fragte vand med sig i skole, så vi må endelig ikke smide dem ud. Han sætter flasken for munden, puster den i facon igen og stopper den i tasken.

Vi går videre til den næste landsby, altså den hvor vi skal overnatte, som hedder Pha Phoeng og er en Hmong-landsby.

Igen stimler folk sammen for at se os. Vi går igennem byen til dens udkant, hvor der ligger en stor hytte på pæle, men bygget af planker og ikke af bambus, som mange af de andre. Under huset står der et langt bord, med bænke til hvor vi sætter os, fordi vi ikke ved hvad vi ellers skal. Det meste af byens befolkning, knapt trehundredemennesker eller i hvert fald alle børnene, stimler sammen for at se på os. Seng forklarer at de har set falangs, udlændinge, før, men det er et år siden sidst og de har aldrig før set lyse børn. Eline finder hele situationen meget ubehagelig og har svært ved at finde en grimasse der kan passe.

Jeg prøver at bløde stemningen lidt op ved at tage billeder af børnene og vise dem billederne på kameraet og det jubler de over. Jeg ærgrer mig over at vi ikke har taget gaver med, men da vi havde så kort tid til at planlægge, har vi ikke fået noget købt. Måske er det godt, for vi ville jo nok ikke haft fantasi til at forestille os, hvor mange børn der er. Jackie og Paul fortalte at de havde haft balloner med til børnene og det havde været en succes.

Seng spørger om vi vil se hvor vi kan blive vasket, for snart vil folk komme hjem fra markerne og have brug for at blive vasket og hente vand og så er det bedst vi er færdige. Vi går igennem byen, ned til dens eneste vandkilde, som er en kilde der løber ned af bjerget. Seng fortæller at de mange store træer der vokser omkring kilden, er med til at trække vandet derop, så træerne værner de om. Ved kilden er der lavet en slags vandhane af et langt bambusrør, som det Chan lavede med børnene tidligere da de badede og under vandhanens udløb ligger et par planker, man kan stå på når man henter vand eller tager bad. Alle ungerne er stadig i hælene på os og stimler sammen for at iagttage vores færd. Jeg kan se at et par unge mænd tager alt tøjet, på nær underbukserne af, hvorefter de hælder et spande fulde vand over sig. En har vaskepulver med til at vaske sit tøj i, senere får han selv samme tur. Når tøjet er vasket og skyllet, kommer det på igen. Om de skifter når de kommer hjem, ved jeg ikke. Et par unge piger, svøbt i saronger, bader med sarongen på, men en ældre dame, kommer med blusen knappet helt ned og frit udsyn til et par små slappe bryster. Jeg er forfærdeligt meget i tvivl om hvordan vi skal bære os ad, for jeg har kun en ren bluse og undertøj med til mig selv og børnene, så jeg vasker bare ansigt og hænder på os alle. Ungerne er snart mere beskidte end de var i forvejen, fordi der er så mudret omkring kilden. Jeg spørger Seng hvor vi skal gå på toilet og han kigger forundret på mig og siger at her da ikke er noget toilet. Det er jeg klar over, men jeg vil gerne vide hvor man skulle gøre det. Det kan man gøre hvor man vil forklarer Seng, bare man går lidt uden for landsbyen. Om natten er det dog i orden ikke at gå så langt væk.

Vi går tilbage med hele flokken i hælene. Denne landsby har rigtigt mange dyr og foruden det jeg nævnte i den anden landsby er her også geder og kæmpe store kalkuner. Også her går dyrene frit rundt og der ligger dyreekskrementer overalt hvor vi går. Vores børn løber i forvejen med hele flokken af landsbybørn i hælene. En gammel kone kommer ud af sin hytte og forærer os en stor frugt vi ikke ved hvad er, men som ligner en slags græskar. Guiderne fortæller at det er en agurk og da vi kommer tilbage til hytten skærer vi den ud og spiser den. Også landsbybørnene går rundt og spiser kæmpeagurk.

Vores børn er så specielle at de andre børn bare følger dem og griner af alt hvad de foretager sig. Da vi stiller os op og stirrer på en gigantisk fed gris som ligger og lader sine unger die, stiller landsbybørnene sig op og kigger forundret på os, som ser dette for første gang. Da Josefine bliver begejstret over vores værters små hundehvalpe smitter begejstringen af på de andre børn, som har set hundehvalpe hver eneste dag af deres liv. Hver eneste barns tøj hænger i laser og intet passer i

størrelsen. En har badesandaler på der er mindst fem numre for små, en anden jokker rundt i nogle der er syv numre for store. Mange af de små piger har ens meget, meget hullede kjoler på, som jeg forestiller mig de måske har fået rabat på eller fået forærende og nogle børns bluser hænger kun sammen i trævler. Flere af de mindste har slet ikke noget på, andre bare lidt tilfældigt, en bluse og ikke andet. Alle børn under halvandet eller to år, bliver båret af et større barn eller en voksen. Vi sætter os igen under hytten, fordi vi ikke ved hvad vi skal. Der er en væg på hyttens bageste langside og i den ene ende er husets køkken som guiderne viser frem. Gulvet er af jord.

Der er to ildsteder, det ene er ikke så stort og på det, står en lille wok. Det andet er mere avanceret og bygget næsten som en slags ovn. Vores flutes bliver senere trukket på en kæp og ristet over gløderne i ovnen. Der er få køkkenredskaber og næsten alt står på gulvet. Chan viser mig et bambusrør med sommerfuglelarver som de spiser som en delikatesse i landsbyen. Senere bliver der fanget en rotte af en lille pige der stolt viser rotten frem. Jeg tager igen billeder og viser dem til børn og voksne. Så kommer jeg i tanker om, at jeg har et par pakker Spunk i tasken og jeg deler en Spunk ud, til hvert barn og så en til, indtil den sidste pakke er tom. Børnene kan særligt godt lide dem med vingummismag. Jeg ser et barn tage en salmiakpastel ud af munden og stoppe den i munden på lillesøster som spiser resten.

Chan spørger igen om vi vil vaskes og jeg gætter på at guiderne ikke syntes vi er blevet vasket nok første gang. Jan skynder sig at sige vi gerne vil vaskes, så denne gang tager vi vores tasker med ned til vandet, igen med alle ungerne i hælene. Vi hilser og smiler til alle vi går forbi og vi bliver studeret grundigt. Jeg spørger Jan hvad han havde tænkt sig og han siger at han ville tage sig et bad og så kan vi jo give ungerne et også. Sofus og Josefine syntes det er dejligt at få, det efterhånden meget, meget beskidte tøj af og pjaske i lidt vand. Eline er blevet i hytten, for ikke at få sin blufærdighed krænket. Vi giver børnene rene bluser på og jeg fortryder et øjeblik at jeg ikke har taget rene bukser med til dem. Senere, cirka fem minutter senere, da deres lyse bomuldsbluser er blevet rødbrune, glæder jeg mig over, at vi kun får ødelagt et par bukser per mand.

Jeg tager min bluse af og beholder bukser og BH på og vasker mig under det rindende vand. Bare nu Chan vil syntes det er godt nok denne gang. Jeg ærgrer mig over jeg ikke var klar over at jeg ville have brug for en sarong, men hjemmefra vurderede jeg, at jeg godt kunne holde ud at være beskidt i to dage og derfor gjorde jeg ikke noget for at undersøge det. Guiderne er vokset op i landsbyer som denne og vil selvfølgelig vaskes efter en hel dags vandring i fyrre graders varme. Jan gør som alle de andre mænd og drenge, dog undlader han at vaske sit tøj.

Flere er ved vandet nu, da de er færdige med arbejdet i markerne.

Jeg går ind bag nogle buske med Josefine for at tisse og det er rart at få tømt blæren, efter en hel dag uden toiletbesøg.

Da vi kommer tilbage er Sombat og Seng i fuld gang med at tilberede vores aftensmad og Eline sidder på bænken og spiser hjemmelavede kartoffelchips de har lavet til os. Tænk sig, de har slæbt kartofler og olie op af et bjerg, skrællet kartoflerne og skåret dem i tynde skiver, friturestegt dem over bål og drysset dem med salt. Jeg er absolut målløs over gutternes indsats og det smager helt fantastisk. Børnene nærmest kaster sig over chipsene, men de husker alligevel at dele med deres nye venner og går rundt og deler chips ud. Bagefter får vi hver en stor portion lækre, dampede sprøde grøntsager og ris til og desuden ristet flute. Børnene springer hurtigt over det med grøntsagerne og løber hen og leger med de andre børn, imens vi andre spiser færdigt. Pludselig opdager jeg Sofus og Josefine er væk. Mørket er næsten faldet på og jeg stiller mig ved hegnet der omkranser hytten og ser mig søgende omkring. En dame peger smilende i den retning børnene er løbet og jeg beroliger mig selv med, at når selv de mindste børn får lov at løbe omkring sammen med de andre, må her være rimeligt sikkert. Jeg begynder at gå i den retning damen peger og inden længe lokaliserer jeg børneflokket og hygger mig med at se alle børnene lege i skumringen. Da det er så mørkt at vi næsten ikke kan se mere, kalder jeg på ungerne for at gå tilbage til hytten. I mørket kan jeg næsten ikke finde vej, men landsbybørnene viser mig hvad vej vi skal da de kan se jeg tøver.

Vi har stort set ikke hørt et barn græde hele dagen. Hvis et barn bryder i gråd, bliver det straks taget op af et større barn eller en voksen og bliver trøstet.

Da vi kommer tilbage sidder Jan, Eline og guiderne og spiller kort ved bordet under hytten. Eline

opdagede tilfældigt at hun havde et spil kort i tasken og nu er hun i gang med at lære Sombat, Chan og Seng at spille Røvhul. det er dejligt at se Eline hygger sig og ser glad ud, for hun syntes vi har udsat hende for lidt for mange ubehageligheder på den her udflugt. Jeg sætter mig ned for at være med i skæret fra to olielamper. Eline og Jan har fået anvist hvor vi skal sove, oppe i hytten som man kommer op i via en trappestige. Der er et stort rum deroppe og et mindre. Det store hvor vi skal sove er næsten tomt, bortset fra tre lejer bestående af en tynd måtte og et tyndt tæppe til at ligge på, et par puder og moskito-net spændt ud ovenover. I det mindre rum, vil nogle af familiens medlemmer sove.

Jan fortæller mig, at der senere på aftenen vil blive afholdt en ceremoni til ære for os, men der skal lige slagtes og koges en høne først. Ingen har jo vidst på forhånd at vi kom, eftersom der ikke er telefoner.

Ved siden af bordet vi sidder ved, står en masse sække ris som børnene morer sig med at løbe hen til og hoppe op på og Sofus får særligt en god ven blandt drengene og det er en af dem som bor her i hytten. Bedstefar er ikke hjemme, men hyttens beboere tæller ham, bedstemor, en varm og elskelig, meget gammel kone og så en del af deres børn og børnebørn.

Eline og jeg begiver os ud i mørket med en lomme lygte for at tisse.

Da ceremonien skal starte cirka klokken halvni er både jeg og ungerne segnefærdige af træthed, men også spændte. En mand kommer og spiller for os på en sjov stor fløjte. Bagefter bliver der stillet et stort fad på bordet. På fadet ligger en hel kogt høne med hoved og det hele, to æg, nogle pengesedler, et drikkeglas og et bundt bomuldssnore som dem vi fik i Chiang Mai ved munken. Seng forklarer at vi kan lægge penge eller lade være. Æggene er til børnene. Glasset er til at drikke risbrændevin af, som de har hentet ved risbrændevinslandsbyen som er den eneste landsby der kender opskriften på risbrændevin. Brændevinen er hældt på Beerlao flasker. Snorene vil familiemedlemmerne i hytten binde om vore hænder imens de ønsker os held og lykke i livet. Hønen vil vi spise. Flere voksne familiemedlemmer bliver bænket ved et par ekstra bænke. Ceremonien går i gang, guiderne og familiemedlemmerne rejser sig op og begynder at binde snore om vores håndled på kryds og tværs, alt imens de messer på deres sprog (som kun Seng af guiderne taler foruden laotisk, fordi han også er Hmong og i øvrigt har en fætter i landsbyen). Guiderne messer på engelsk så vi kan forstå hvad de siger. De messer: "May you have a good life, with a good marriage, lots of money and good health" osv. til Josefine siger de også : "And dont be naughty".

Bagefter får vi hver et stykke kød og børnene får æggene. En skål ris bliver sat frem. En ung pige får æren af at hælde brændevin op og Seng fortæller, at vi mindst skal drikke to gange, ellers bringer det uheld. Pigen skænker op og rækker på skift glasset, bordet rundt til os alle. Til damerne hælder hun lidt mindre op og til Eline kun et par dråber. Jeg skænker ikke en tanke at det er lidt ulækkert at vi bruger det samme glas.

Kødet er så sejt at vi næsten ikke kan tygge det og ungerne må spytte det ud på bakken fordi de ikke kan synke det. Jan smider et par pengesedler på bakken. Ceremonien er slut og Seng fortæller at nogle af landsbyens folk vil samles i køkkenet for at spise resterne. Vi må gerne blive og drikke brændevin, siger han, men jeg mærker at vi ikke er inviteret i køkkenet. Børnene og jeg er trætte og vil i seng og da Seng ser vi går op, inviterer han Jan med i køkkenet, hvor Jan siden fortæller at alt, selv knoglerne af kyllingen og ungernes udspyttede kødrester bliver fortæret. Vi begiver os oven på hvor en venlig sjæl har tændt en olielampe. Vi finder et stort tæppe og lægger os alle fire under det samme myggenet efter at have børstet vores tænder uden vand. Underlaget er så tyndt at det næsten er som at ligge på det bare gulv og jeg prøver at lade være med at tænke på, hvornår det tæppe vi har over os sidst er blevet vasket. Vi falder hurtigt i søvn, nærmest af udmattelse.

Alligevel har jeg en elendig nat og syntes næsten den virker uendelig. Mine hofter er ømme af at ligge på det hårde underlag og både Sofus og Josefine vågner flere gange. Jan har lagt sig under et andet myggenet og nogle andre ligger under det tredje, børn og voksne imellem hinanden. Omsider står solen op og vi ligger og lytter til den infernalske larm af hundeglam, hanegal, hestevrinsken, cikadesang og gedebræg.

Alle står op, også os. I køkkenet er kvinderne og guiderne i gang med at lave morgenmad. Først

skal husets beboere have mad, ris og grøntsager, for de skal jo af sted i skole og i marken. De største af de børn der ikke skal i skole, går med i marken for at hjælpe.

Da familien har spist, laver guiderne mad til os, røræg, ristet flute og the. Teen er skænket op i tre glas og Seng undskylder at de kun har tre glas, mon børnene kan vente med te til vi har drukket vores?

Da vi har spist får vi lov at prøve at spille på fløjten som vi hørte spille i går og vi siger farvel til alle husets beboere.

Eline og jeg sniger os væk i et ubemærket øjeblik for at tisse og vi finder et rigtigt godt sted, inde imellem nogle tætte buske. Imens vi sidder på hug og taler om hvor dejligt det er at sidde her uden nysgerrige blikke hvilende på os, lyder der pludselig en høj grynten og vi opdager at en kæmpe so lader sit nysgerrige blik hvile, som havde den aldrig set et par hvide baller før.

Sofus og Josefine syntes vi skulle tage at blive en dag til, men de er desværre nødt til at vinke farvel til alle deres nye venner, så vi kan komme videre. Først skal vi gå op et lille stykke, derefter vil det gå ned hele dagen. Sofus og Josefine bliver hurtigt trætte på den brætte stigning og den meget smalle sti, så de kommer på ryggen af hver deres guide. Vi andre nyder den helt fantastiske udsigt over frodige bjerge med palmer, frugttræer, chilimarker, rismarker, sesammarker og jordnødder. Himlen er blå og solen står allerede højt på himlen. Jeg mærker sveden der stille siler ned af mig. Jeg registrerer en svidende vabel på min højre fod, men jeg er ligeglad med den. Mine lår er ømme af anstrengelse, men det er ikke ubehageligt. Insekter summer og fugle synger. Jeg kan høre mit eget hjerte slå og jeg kan mærke pulsen i mine årer. Lyden af Sombats stemme der synger en laotisk bjergvandringssang svæver op over bjerget og ind i mit hjerte. Jeg tænker ikke på de andre, fortid og fremtid eksisterer ikke, jeg er bare i nuet føler mig lykkelig.

Snart begynder nedstigningen, som er næsten ligeså brat som opstigningen i går. Stejlt, stejlt går det nedad den ganske smalle sti som er knudret af rødde og sten. Eline snubler mange gange og guiderne er bekymrede for hendes ankler. Igen tager Jan hendes rygsæk for at lette byrden. Vi ankommer til den landsby, Hoey kha, som er en Khmulandsby, hvor vi skal spise frokost. Igen bliver vi bænket under en hytte, hvor guiderne får love at kokkerere. Vi bliver vist ned til floden. Her er ingen vandhane, men nogle mænd står og vasker en død gris der er blevet slagtet i anledning af en begravelse. En lille pige vasker en posefuld krabber, en kvinde vasker tøj og nogle børn bader. Sofus og Josefine smider også tøjet, men syntes alligevel det er for koldt. I går fortalte vi guiderne at vi i Danmark har strøm, varmt vand og toiletter i alle huse og det blev de meget forundrede over. Jeg tænker på om det måske er derfor, altså fordi vi er vant til varmt vand at vores unger kun lige dypper tærne når landsbybørnene kaster sig i det kolde vand?

Da Sofus har tøjet af, opdager vi at han har fået en masse kæmpe store myggestik, til trods for det lange tøj og masser af myggebalsam.

Under hytten laver Sombat en flyver til børnene ved at amputere benene på en næsehorns bille og derefter binde dens næse fast i en snor, som bindes på en pind. Næsehorns billen flyver så rundt i cirkler om pinden, fordi den ikke kan andet. Da billen har fløjet længe rundt sådan, sætter den sig til sidst ned af udmattelse og ungerne efterlader den. Jan, som ikke har set at billen mangler det halve af sine ben, prøvede ihærdigt og til alles morskab forsigtigt at tage snoren af uden at såre billen. Da Jan forfærdet opdager hvad de har gjort ved billen, beroliger vores søde guider ham med at landsbyens børn steger billen og spiser den som slik og at billen ikke har mistet livet forgæves. Vi spiser nudler med grøntsager og flutes. Chan spørger bekymret hvorfor børnene kun spiser brødet, skulle de mon hellere servere noget andet for de næste turister?

Men nej, danske børn elsker bare brød.

Sidste del af vandre turen er nem og går mest ligeud. Børnene er så trætte og Josefine falder i søvn først på Chans ryg og siden på Sengs og må bindes fast med Chans bluse for ikke at falde af. Vi må igennem flere vandløb og til sidst vader vi bare igennem med skoene på. Vi møder nogen der ved hjælp af en primitiv traktor prøver at trække et stort læs sække op af en bakke og vi prøver at hjælpe dem ved at binde et reb fast i traktoren, stille os op i en række og trække alt hvad vi kan desværre lykkes det ikke fordi det er for mudret. Alle smiler og griner alligevel.

Jeg spørger Seng hvor den sidste landsbys børn går i skole og han forklarer at de går i første og

anden klasse i landsbyen, men derefter går de halvanden time hver vej for at komme i skole.

Eline følges med Chan og får en god sludder med ham, Sofus går med Sombat i hånden det sidste stykke og Sombat viser ham alt hvad vi går forbi. Piller sesamfrø og ris af stænglerne og laver små ting til ham. Desuden synger han højt og kaster en gang imellem Sofus op i luften.

Seng er gået i forvejen med sovende Josefine og sidder og venter på os på en træstub da turen er ved at være slut.

Trætte og udasede kommer vi til vejen hvor minibussen står parkeret. Eline spørger træet om de må få sodavand til aftensmaden og det må de selvfølgelig. Eline og Sofus, som jo ikke har sovet på turen ned af bjerget, falder omgående i søvn i bilen, imens Josefine er frisk som en havørn. Bedstemor og Bedstefar smiler stort, da vi mere beskidte end jeg nogensinde før har været, ankommer til Suankeo.

Resten af dagen går med bad, spisning og søvn.

Aldrig har jeg oplevet noget så fantastisk.

Dagen i dag, som er dagen efter turen, skriver jeg ikke mere om, for den er gået med at skrive dagbog for de sidste to dage.

27. september, 2006, dag 25 og 26:

i dag er egentlig ikke værd at skrive om. Vi er i Luang Prabang endnu, fordi vi efter vores trek har et par ting vi skal have ordnet. I går skrev vi dagbog hele dagen og nåede stort set ikke andet. Det har været en så uforglemmelig oplevelse, at det for både Jan og jeg, har haft høj prioritet at få alle vores minder skrevet ned imens de er friske i erindringen og derudover har vi et par gaver vi skal have ordnet. Vi har fået printet en del af de billeder vi tog i landsbyen og sat dem i et lille album, så har Seng nemlig lovet at tage dem med op i landsbyen, næste gang han skal derop. Desuden har vi printet billeder til guiderne, af guiderne og børnene og jeg har skrevet flere sider til dem om, hvad vi har syntes om turen. De bad os om at give dem forslag til forbedringer, men vi har kun ros. Ungerne er så glade for det forskellige legetøj guiderne har lavet til dem og derfor har vi fundet på at gøre lidt gengæld ved at bygge en legobil til Seng, som har en søn på tre år. Vi afleverer det hele på kontoret, hvor de desværre ikke er at træffe. Det er vel nok underligt, hvordan man på bare to dage kan komme til at holde af sådan en flok vildt fremmede mennesker. Jeg er dem simpelthen bare SÅ taknemmelig for den måde de var på, på hele turen og jeg har ikke rosende ord nok. Jeg håber at jeg resten af mit liv, vil kunne huske hvor meget andre folks venlighed har betydet for vores rejse og selv være i stand til at dele tilsvarende ud.

Vi har også i fået printet nogle billeder til bedstemor, som er helt fantastisk. I nat havde hun sat vores våde, nyvaskede sko indenfor, for at de ikke skulle blive fugtige af duggen og til morgen satte hun dem ud i solen igen. Når børnene finder deres legesager frem, henter hun straks et tæppe frem de kan sidde på og i går havde hun lyst til at se billeder på computeren fra vores trek med os og hentede også bedstefar som nysgerrigt kiggede med.

Så dagen i dag og den i går er gået med små praktiske sysler. Nå ja, og så har vi købt en stor og komplet uhåndterlig fløjte som den vi spillede på i landsbyen. Guderne må vide hvordan vi får den fragtet med videre på rejsen. Eline var sløj i går med feber, men har det heldigvis fint igen i dag, for Jan er utålmodig efter at rejse videre og vi er vist alle lidt småirritable. I morgen venter os en otte timer lang bustur, østpå til Phonsahvan, som ligger ved de berømte krukkesletter. Ungerne er trætte af at skulle køre, men der går kun en bus, som sikkert er af en elendig beskaffenhed. Der ligger rejsebureauer langs hele hovedgaden der udbyder busbilletter inklusive afhentning ved guesthouse og transport til busstationen som ligger i udkanten af byen, så billetterne har vi købt i dag og vi vil blive afhentet syv femogfyrre i morgen tidlig. Billetterne kostede cirka ti USD per mand. Resten af dagen i dag skal gå med at pakke.

28. september, 2006, dag 27:

Vi bliver afhentet som planlagt på Suankeo. Forinden når vi at spise morgenmad og jeg får hentet nogle sandwich til frokost, ved en lille bod i nærheden. Det virkelig meget sørgmodigt at sige farvel til bedstemor, bedstefar og den lille pige. Bedstemor blev så rørt i går da vi gav hende billederne. Bedstemor råber, "Please, come back next year", da vi kører af sted og jeg fælder selvfølgelig en tåre, til Jans og Elines store morskab. Josefine er også lige ved at græde og Sofus skælder ud på Eline og Jan og siger, "åh pjat, lad nu være med at sige mere, det er da ikke noget at snakke om". Bussen vi skal med ser okay ud. Bagagen bliver stuvet sammen på taget af bussen og dækket over med pressening.

En ældre herre ser vores nye fløjte, som jo altså er antik og stammer fra en landsby og lugter af gammel tobak og han tager den grinende op og spiller på den.

Busturen er smuk men lang. Jeg tror aldrig jeg har set et smukkere bjerglandskab, alt er så grønt og frodigt. Vi passerer en mængde små landsbyer af pælehuse og uden strøm og vand. Børn løber ud til vejen og vinker til bussen og hunde, grise, høns, geder og køer spærrer af og til vejen, så vi må dytte og tage farten af. Efter en halvanden times kørsel holder vi en lille pause i vejkanten hvor et par damer sælger lidt frugt og grønt. En ung mand giver Josefine en lille bitte majsbolle, større end en minimajs, men meget mindre en majs som vi kender den. Kornene har et lilla skær og har størrelse som almindelige majs. Den smager mildt og godt. Så holder vi pause igen til middag, i den første egentlige by med butikker. Det er bare en lille flække, men der er mindst syv butikker og to restauranter, som sikkert kun kan løbe rundt fordi bussen kører igennem en gang imellem. Udvalget er næsten større end i Luang Prabang. Man kan få både tøj, sko og andet ragelse og jeg finder helt tilfældigt et par store blokke papir, som jeg straks køber. Sofus er igen løbet tør for tegnepapir og vi har ikke haft held til at finde noget i Luang Prabang. Mange benytter lejligheden til at få et hurtigt måltid mad, eller låne toilettet i den ene restaurant. Vi har jo sandwiches med og har derfor tid til at se på butikkerne. Jan købte nye sandaler i går til tyve USD og smed de gamle væk og tænk engang, så gik de allerede i stykker i morges, så han kigger lidt på sandaler, men køber ikke nogle.

Klokken er næsten halv fem da vi ankommer til Phonsahvan (57.000 indbyggere ifølge LP). Da vi stiger ud af bussen bliver vi nærmest overfaldet af en hær af guesthouse udbydere, deriblandt en der kalder sig uvildig repræsentant. Han vil køre os rundt og se forskellige guesthouses ganske gratis og uden forpligtelse. Derefter kan vi tage stilling til om vi vil bruge ham som guide til fx at se krukkesletten. Vi tager plads i hans minibus. Fyren har sin lille datter med i bilen og sørger straks for at komme på fornavn med os alle sammen. Vi ser vel fem forskellige hoteller og guesthouses, det ene værre end det andet, før vi endeligt beslutter os for et stort værelse med to store senge, Tv, køleskab og badeværelse med badekar, udelukkende fordi de andre værelser er for uhumske med fugt ned af væggene, afskallet maling og slidte, slidte møbler og lagner. Vi må betale hele femten USD for dette værelse, som ligger i et grønmalet hotel i flere etager og lige i centrum. Det hedder White Orchid. Fyren vil gerne fortælle os om sine turtilbud, men det orker vi altså ikke oven på den lange rejse, så vi laver en aftale om at tales ved i aften. Vi går op og pakker ud og går så ud for at se på byen der i LP beskrives som en laotisk cowboyby. Det ligner den også på en prik. Byen er først opstået midt i halvfjerdserne efter at den egentlige provinshovedstad blev bombet til udryddelse af amerikanerne under vietnamkrigen og det bærer den selvfølgelig præg af. Byen er kedelig, men den har et stort spændende marked i midten af byen, som bærer meget præg af at det er de lokales marked. En del af det er overdækket primitivt, men gulvet er jord og mudder, med et par planker smidt hvor sølet er værst.

Der udbydes masser af lokale specialiteter foruden tøj, sko, køkkenremedier og alt muligt ragelse. Jeg ser endda en bod der sælger bi-larver, som de piller ud af bivoksen med en pincet.

Udenfor vrimler det med tuk tuk'er og en flok drenge i så vild leg, at den ene ender med næseblod. Han græder højt og blodet står ud af næsen på ham, så jeg åbner min pengebæltetaske hvor jeg også opbevarer en lille servietforsyning og giver drengen en serviet. Min tankeløshed resulterer i at drengeflokken bagefter følger efter os og tigger penge. De får ikke nogen.

Vi finder et spisested, de ligger side om side her i hovedgaden, ingen ser særligt hyggelige ud og ingen har menukortene hængende ude, så man må ind og spørge hvert sted. Til sidst er Eline træt af

at spørge uden at gå ind, så vi går ind et sted uden at se menuen først. Sofus bilder mig ind, at jeg har lovet ham, at de må få Cola til aften og Eline bakker ham ihærdigt op og påstår at jeg bare havde sagt ”ja, ja”, uden at høre efter. Imens vi venter på maden kommer en fuld stodder hen og vil tale med os. Han er alt alt for påvirket til at vi vil tale med ham og beder ham mange gange om at gå. Personalet gør intet for at hjælpe, så til sidst siger jeg til dem, at de enten må bede denne gæst om at holde op med at genere os, eller også vil vi gå. Så beder de manden gå og han dingler ud af restauranten. Vi får serveret et, på ingen måde fantastisk, måltid og får foræret en klase bananer til dessert.” Special for you”. Det er vist for at formilde os igen. Senere, da vi har badet ungerne går Jan og jeg ned i receptionen for at mødes med manden fra tidligere. Vi tror han er en værre hustler. Han fortæller at kun certificerede guider må tage turister med til krukkesletten og at en tur dertil derfor koster treds USD. Og det skulle så være en ”special price for you”. Vi vil ikke kunne komme derud på andre måder, da ingen lokal chauffør har lov til at køre derud. Tak skal du have. I LP advarer de netop imod dette fænomen og vi takker smilende nej til det generøse tilbud og aftaler på dansk at vi vil hyre en tuk tuk i morgen. Manden har i øvrigt flere andre guidede ture der lyder spændende, men det skulle de nu også være til de priser. Vi takker for venligheden og går op på værelset hvor alle vores tre dejlige børn ligger i den samme seng og ser tegnefilm. Det bliver spændende hvad vi finder ud af i morgen, jeg håber ikke vi bliver nødt til at blive her i alt for mange dage, for her er en lidt underlig stemning og vi bryder os ikke om byen.

29. september, 2006, dag 28:

Vi er havnet i en særdeles ucharmerende mafioso by. Der står godt nok i LP at firmaer vil bilde os ind, at vi ikke kan blive kørt til de forskellige seværdigheder af tuk tuk, men det passer desværre, det er ikke bare noget de siger.

Jan løb en tur tidligt i morges og prøvede at forhøre sig lidt ved et par chauffører, men de talte så dårligt engelsk at han ikke blev klogere. Vi spiser morgenmad lige hernede på hjørnet. Det er et ret lokalt sted hvor håndværkere, kommer og spiser. Vi kan få brød, æg, frugtsalat eller forskellige asiatiske retter. Jan bestiller kyllingesuppe og får en kæmpe baljefuld, så for en gangs skyld må han levne. Restauranten er åben ud imod en lille terrasse som vender ud imod hovedgaden. Terrassen er hegnet ind med et lavt, rustent, blik hegn. Bag hegnet står en, tydeligvis hjemløs, dreng på omtrent otte år stod kigger længselsfuldt efter vores mad. Vi smører et par stykker baguette til ham og giver ham en pakke kiks og hans øjne nærmest jubler. Han er så møgbeskidt, at skidtet sidder i skorper på ham og håret bare er en filtret bunke. Under T-shirten stikker et par barfodede tændstikkeben ud.

Åh hvor har jeg lyst til at tage ham med op på værelset og lægge ham i blød i badekarret.

Vi gør os færdige og går fortrøstningsfulde ud for at finde en tuk tuk der vil køre os til krukkesletterne. De første chauffører som nærmest sidder i bunker og laver intet, kan desværre ikke køre os derud. Efter nogen forhandling med flere chauffører som stimler sammen omkring os, er der endelig en der godt vil gøre det for tyve USD. Ham griner vi bare af. Endeligt er der en der vil gøre det for seks USD, men han taler så dårligt engelsk at vi ikke forstår hinanden. Han siger: "Plain of jars, walk two kilo and come back, come back ?" Vi prøver at forklare at han skal vente på os derude og tror da også han har forstået det, selvom vi bliver lidt forvirrede over, "walk two kilo", for vi har nemlig læst at man kan køre helt dertil. Vi kører først af en asfalteret vej og derefter et langt stykke af en grusvej, hvorefter galningen vil sætte os af der midt ude på bøhlandet, hvor vi er omgivet af marker så langt øjet rækker.. Han peger ad en smal sti og siger: "reception plain of jars, you walk two kilo". Vi vil igen forklare, at han da skal køre os helt derhen og vente på os.

Pludseligt stiger prisen til ti USD og så tror vi, vi forstår at han godt vil hente os ved "reception" til den pris, men vi begriber jo ikke, at han ikke bare kører os derud.

Efter nogen parlamentaren, efterlader chaufføren fem måbende danskere, midt på en mark i den østlige del af Laos.

Vi begynder at gå. Solen bager fra en skyfri himmel og naturen er smuk. Vi kan se et par af de store krukker på toppen af en bakke, men da vi havde gået en halv times tid begynder vi at blive lidt bekymrede over hverken at se skilte eller reception. Omsider kommer vi da til en asfaltvej, hvor vi langt henne, kan se noget der ligner en indgang. Området hvor krukkerne ligger, er fuldt af miner og usprængte bomber fra USA's raceren under vietnamkrigen, så man må holde sig til anviste stier. Krukkerne er kæmpestore og imponerende. Da klokken er hen ved elleve er vi færdige med at se på krukkerne og går op i "reception" for at vente på vores chauffør, som vi tror vi har aftalt at mødes med klokken elleve. Vi kan se at alle andre turister tre eller fire hold, alle har medbragt en guide. Vores chauffør dukker ikke op og vi har Phonsahvan stærkt mistænkt for, at have mafialignende tilstande og tror at tuk tuk chaufførerne er truet af lokale travelagencies til ikke at køre folk ud til de forskellige seværdigheder. Vi begynder, stærkt nedtrykte, at gå op af asfaltvejen. Der var elleve kilometer til byen. Ret langt for femårige ben og Eline med en betændt tå med flækket negl. Da vi har gået cirka femhundredemeter, får vi øje på tuk tuk'en og den chauffør. Vi bliver glade for at se chaufføren, men han er tydeligvis nervøs og har travlt med at komme af sted. Han ser sig tilbage flere gange undervejs og vi bliver endnu mere bekræftet i vores mistanke.

Da vi kommer tilbage til byen, kører han os helt hen til White Orchid og det er os et mysterium, hvorfra han ved at vi bor der. Så spørger vi ham, om han kunne køre os til de varme kilder hvor man kan bade. Han forstår os ikke og spørger en herre, som sidder og spiller kort ved et lille bord foran en butik, til råds. Herren fortæller at kun travelagencies har lov til at køre turister til seværdigheder i denne provins. Det er simpelt hen så langt ude, at vi ikke kan tro det. Jeg spørger om det er mafiaen der bestemmer det og det bliver han tydeligvis irriteret over og fastholder at det må man ikke i denne stat.

Vi spørger så chaufføren om han vil køre os derud og det vil han da gerne for fyrrer USD. Horribel

pris. I Luang Prabang gav vi ti USD for at komme ud til vandfaldene, der ligesom hotsprings her ved Phonsavahn, lå femogtredive kilometer væk. Vi går ind og spiser frokost med uforrettet sag og vi er fast besluttede på at komme væk fra Phonsavahn i morgen, for her er virkeligt rædselsfuldt. Vi spiser igen på hjørnet. Ungerne bestiller pommefrites for en gangs skyld og straks efter løber sønnen af huset af sted på markedet for at købe kartofler til pommefritterne. Vi får lov at vente lidt, men maden er det værd. Jan får en ret med kylling, jeg en med nudler. Vi får shakes og sodavand til maden og kommer af med nienhalv USD.

Bagefter går Eline på værelset imens vi andre får postet et brev, går en tur på markedet og finder ud af, at den bus vi skal med i morgen kører fra stationen uden for byen allerede klokken otte. Det betyder vi skal herfra ved syvtiden, idet vi hverken har transport derud eller billetter til bussen. Vi går hjem og tager et middagshvil, alle i smådårligt humør. Da vi står op, gider Eline og Sofus ikke uden for en dør, så de bliver liggende på værelset og ser TV imens Jan, Josefine og jeg selv går ud til et indkøbscenter vi har set i udkanten af byen. Centeret er ret stort og relativt moderne efter laotiske forhold og Jan får købt sig et par nye sandaler. Fordi det er fredag og vi har TV på værelset, finder jeg på at købe slik, så vi kan lave rigtig dansk fredagshygge for ungerne. Da vi kommer hjem og viser indkøbene frem, vil jublen ingen ende tage og humøret er steget et par grader da vi går ned på hjørnet og spiser aftensmad. Da vi sætter os, kommer en gammel tandløs dame hen for at snakke med os og hun virker ret nærgående overfor børnene. Hun spørger til deres alder, også Elines og da hun hører at Eline kun er fjorten år, går hun minsandten højt grinende hen og klemmer Elines bryst. Jeg tager om Eline og ser vredt på damen der, stadigt grinende, går sin vej. Både Eline og jeg er vrede og chokerede og Eline også ydmyget.

Vi syntes vi irttesætter Sofus og Josefine alt for meget når vi er ude at spise. De er højrystede og kan ikke sidde stille når vi venter på maden og også i dag skælder jeg ud flere gange. Jeg er noget i dilemma. På den ene side, syntes vi ikke det er okay for andre betalende gæster, at skulle forstyrres af vores larmende unger, på den anden side, er her alt for lidt plads til vild leg, fordi det hverken går på hotellet, ved seværdigheder, under transport eller under spisning. Vi har stort set ikke set legepladser på rejsen og vi har svært ved at finde steder hvor børnene bare kan lege og larme. I dag ender aftensmåltidet med, at jeg tager ungerne med op på hotellet, imens Jan spiser færdigt og betaler. Da de igen løber, højt råbende hen af hotelgangen, bliver det mig for meget og jeg skælder højt ud. Ungerne tuder og så tuder Eline også og skælder mig ud, fordi jeg skælder ud. Jan kommer hjem til en værre ballade og det er Sofus der til sidst afbryder skænderierne da han bedende spørger om ikke nok vi skal have slik og se tegnefilm.

Jeg føler mig som en dårlig mor og en dårlig kone og falder først sent i søvn, imens jeg spekulerer på hvordan vi kan give børnene det de mangler.

30. september, 2006, dag 29:

Vi står tidligt op og slæber vores bagage med ned på hjørnet allerede klokken seks. I samme øjeblik vi træder ud på gaden, tilbyder en tuk tuk chauffør at køre os til busstationen. Vi forklarer at vi gerne lige vil spise først, men chaufføren vil gerne vente på os og han og Jan begynder at læsse alt vores bagage op i tuk tuk'en. Jeg syntes det er aldeles uansvarligt af Jan, men jeg holder stort set min mund til fordel for den gode stemning og håber i mit stille sind, at chaufføren ikke netop står og mangler otte rygsække og en Hmongfløjte.

Jan og chaufføren aftaler en pris på fem USD for turen som er fire kilometer lang.

Jan har på forhånd aftalt med restaurationsejerne at vi vil komme så tidligt og de har endda smurt sandwiches, som vi kan tage med på busturen.

Vi sætter os så vi kan holde øje med vores chauffør. Morgenmaden kommer hurtigt og brødene er allerede smurt. Jeg sidder og vender og drejer mig for at se, om jeg kan få øje på drengen fra i går og da han ikke er dukket op, da vi skal af sted, spurgte jeg manden fra restauranten, hvornår han mon vil dukke op. Manden forklarer på gebrokkent engelsk at drengen er Hmong og at hans forældre ikke arbejder. Jeg siger at drengen ser sulten ud og det bekræfter manden at han er. Så spørger jeg manden om han vil smøre en sandwich til drengen og give ham den når han kommer, hvis vi betaler for den nu og det lover manden. De har været så flinke her at vi stoler på ham og vi giver ham en skilling i drikkepenge. For resten får man her altid et glas varm laothe når man sætter sig. Det har vi grint lidt af, fordi jeg forleden aften vendte om i døren på en restaurant og sagde at her ville vi ikke ind, for det var et drikkested. Nu ved vi at det bare var te de drak derinde. Vores chauffør viser sig at være mægtig flink og han hjælper os med at læsse af ved busstationen. Vi kommer alt for tidligt og kan først købe billetter et kvarter før afgang, så Jan og børnene spiller ratanbold imens jeg holder øje med bagagen. Jeg elsker Jan for at han gider at lege.

Vi skal ikke have billetter til Sofus og Josefine, hvilket vi senere godt kan forstå. Bussen er en minibus. Da vi stiger ind i den som nogen af de første, er hele midtergangen fyldt med ekstra sæder som der ikke er plads til, sække med ris, tasker, kufferter og store kurve. Vores store rygsække er læsset op på taget af minibussen og vi begriber ikke at alt det andet ikke også kan komme derop. Vi måtte nærmest hoppe forhindringsløb for at komme ind og fylder selv meget med vores fem håndbagager idet der ikke er decideret bagageplads eller net og kun meget sparsomt benplads. Ved hjulakslerne er der slet ingen benplads og man må sidde med benene oppe under hagen. Alle andre har sat sig så spredt, at vi må tage to sæder med hjulakslers hvis vi vil sidde nogenlunde samlet. Da vi forlader busstationen tror vi bestemt at bussen er fuld, men vi bliver snart klogere. Busturen er scheduleret til at vare syv timer og allerede inden vi er ude af Phonsahvan har vi fået adskillige ekstra sække ind i bussen.

Vi sidder elendig og kun Jans humør er højt da vi triller af sted, men det varer nu kun kort, for det er altså morsomt. Bussen stopper af de sjoveste grunde. Hver gang nogen har et ærinde på vejen, stopper den. Et sted skal en passager lige ind i et hus på vejen og hente noget en han kender. Det viser sig at kun en lille dreng er hjemme i huset som er aflåst, så der må hentes hjælp ved naboen som har nøglen og låser op. Et andet sted stopper vi fordi en mand lige skal have rakt en madpakke ind af vinduet. Et sted må en mand ud, fordi han skal ind til en familie og købe et par døde eger og et sted samler vi en kvinde op som må sidde på et par rissække med sit net med tre ællinger i og jeg kunne blive ved. Bussen bliver mere og mere fuld og hvis vi troede vi sad dårligt da turen startede, finder vi snart ud af at det ikke kan betale sig at være utaknemmelig, hvis det overhovedet kan blive værre. Benene holder vi oppe under hagen og hvordan vi bærer os ad med at få plads til et barn på skødet også, kan jeg ikke forklare, men efter et par timer er vi ganske ømme flere steder. Da vi har kørt i fem timer, holder vi for gud ved hvilken gang en tissepause, hvor kvinderne sætter sig på hug i grøften i deres saronger, mændene tisser i grøftkantene og jeg kiggede misundeligt på. Jeg har bukser på og kan ikke sætte mig i grøften. Eneste gode er at et par damer stiger af og vi kan kapre hele tre pladser på bagsædet ved siden af vores bagage. Eline har desuden et sæde for sig selv. Få minutter efter ankommer vi til en by, hvor vi skal holde spisepause og det går op for mig, at tissepausen lige inden byen er for at spare passagerne for de få kip det koster at låne et toilet på en restaurant

Chaufføren kommer ned i vores ende af bussen og vil se billetter. Han lader som om det er helt forkert at vi ikke har billetter til børnene og prøver først at forklare at de er til halv pris. Så koster de kun tyvetusind kip hver og til sidst bare tyvetusind tilsammen. Jeg siger flere gange på engelsk at det ikke passer for de sagde noget andet ved busstationen og til sidst lader han os da være.

Bussen holder på byens jordbelagte torv, omgivet af butikker og restauranter, bygget af blik og planker. På torvet spankulerer høns, geder og hunde frit rundt. Den restaurant vi parkerer ud for stiller et toilet til rådighed for tusind kip og det benytter vi os af. For at komme ud på toilettet, må man igennem restauranten, så over lidt mudder og igennem køkkenet som er en lille bambushytte for sig med ildsted på jordgulvet, så ud af køkkenet og over i endnu en lille separat hytte med ståtoilet og det sædvanlige skylleuds-system med øse. Da vi har tisset og spist vores medbragte sandwiches, spiller Jan, Sofus og Eline ratanbold og Josefine går rundt med mig i hånden. Hun er så følsom og har klaget over ondt i ørerne og maven de sidste dage og har næsten ikke fået mad. Vi tror det er fordi vi flytter sådan rundt med hende og hele dagen i dag har hun stort set tilbragt på mit skød.

Pausen varede en halv time.

Landskabet vi kører igennem er utroligt smukt. De kæmpehøje bjerge er grønne og vi kan se hvor der bliver dyrket svedjebrug. Vi kører igennem en mængde små landsbyer. I nogle er hytterne lavet af palmeblade og bambus og har ikke vand og strøm, i andre er de lidt mere avancerede og bor i hytter af planker, har strøm og en fælles vandhane hvor folk tager bad og henter vand.

Alle steder løber børn og dyr imellem hinanden og flere gange på tuen må bussen stoppe fordi der står en ko, et barn eller noget andet i vejen.

Vi ankommer til Sam Neua, tæt ved den vietnamesiske grænse da klokken var halv seks, vi er altså to en halv time forsinket. Vi har set, bjerge og bjerge hele dagen og pludselig bag et sving, ligger Sam Neua nede i en dal. Vi lægger bussen af og Jan og børnene spiller ratan på busholdepladsen imens jeg går ud for at finde et sted at bo. Byen skulle have næsten femogfyrretusind indbyggere, men her er tilsyneladende ikke mange guesthouses. tre af de nævnte i LP ligger lige omkring busstationen så dem går jeg hen til, men jeg er ikke imponeret. Den ene lugter af mug, et andet har bitte små værelser og et tredje har meget små senge og lugtede nymalet, men det sted har et lille bord udenfor på en slags terrasse. Jeg går lidt rundt, men finder ikke andet, så vi tager det sidste med de små senge og Eline og Sofus aftaler at han skal sove inde hos hende.

Vi pakker ikke ud, men går direkte ud for at finde et spisested. Dem vrimler det vist heller ikke med og det ene vi finder var ret lokalt, men ligger lige ved siden af vores nye hjem.

Også her laver man pommefritterne af rigtige kartofler.

Det er lørdag aften, så efter maden går vi en lille tur i håb om at der er lidt liv i gaden. Vi bor lige ud til en lille flod og få meter henne af gaden ligger byens marked, som er ret stort. Der er bygget en stor primitiv markedshal til formålet og den er omgivet af jordveje. Her var fuldt af liv da vi kom og det stadig var lyst, men markedet lukker allerede klokken seks og efter mørkets frembrud er det bare bælgravende mørkt. Turen bliver kort, det er simpelt hen for uhyggeligt. Selv hovedgaden der går igennem byen er fuldstændigt mennesketom klokken otte lørdag aften og vi ser ikke flere spisesteder på vejen.

1. oktober, 2006, dag 30:

Jeg er netop stået ud af badet og smiler lidt af vores sindrige system herude. Gulvet skråner så ingen er i tvivl om hvor faldet går hen og der hvor det er lavest er bare lige hugget et lille hul i væggen, hvor vandet så kan løbe ud. Toilettet er med det sædvanlige system uden træk og skyl, men med en lav vandhane ved siden af til at fylde en stor spand hvori der ligger en øse til at skylle med. Afløbet fra vasken stopper hvor gulvet begynder, så det vand der løber ned i afløbet, løber derefter hen af gulvet og ned til hullet i væggen. Smart nok.

Knud Bæversteg alias Sofus Lyngholm, sidder ved siden af sengen og tegner, Josefine sover hos Eline.

Da vi er færdige med morgensystemerne går vi byen tynd for at finde en pandekage, et stykke brød eller noget andet vi kender. Folk glør underligt på os når vi spørger efter morgenmad og et sted holder restaurationsejeren bare et bundt nudler op, for at vise at det er hvad vi kan få. Vi ender ved restauranten fra i går, som har spejlæg, omelet og brød, dog ingen smør og syltetøj. Det klarer Jan ved at suse hen til markedet lige ved siden af og indkøbe et glas jordbærsyltetøj til femtentusind kip.

Det begynder at regne og det passer såmænd ret godt til Elines humør, Hun er bare SÅ træt af at være her, hvor der ikke engang findes en netcafe og hun vil absolut ikke med på tur i dag. Vi vil gerne ud at se noget der ligner Stonehendge i England og som ligger femoghalvtreds kilometers bjergkørsel væk fra byen, så vi går op til busstationen for at finde ud af noget. Der står egentlig i LP at man kan henvende sig på turistkontoret, men det er lukket i dag, formentlig fordi det er søndag. På busstationen har vi heller ikke heldet med os. Fire eller fem chauffører rådfører sig med hinanden efter at have set i vores bog hvor navnet på seværdigheden også står på laotisk og meddeler os så, at ingen vil køre os dertil..

Vi ved at 46 % af befolkningen er analfabeter så det er sikkert derfor de altid skal rådføre sig i flokke, inden de kan svare på om de vil køre. Vi spørger chaufførerne hvordan vi så kommer derud, men de trækker bare på skuldrene. Det kan de ikke hjælpe med.. Vi spørger så om de vil køre os ud til nogle grotter der ligger niogtyve kilometer uden for byen og det er der en der gerne vil for kun femten USD. Køretøjet svarer til en songtaw, men er lidt mere åben i enderne og siderne. Jeg syntes femten USD er mange penge, særligt fordi der står i LP at der går offentlige busser derud for kun en halv USD per mand, men de fine skilte hvorpå der står, hvor busserne kører hen og hvornår, er skrevet på laotisk og ingen vi spørger kan tale engelsk, så vi laver en aftale med chaufføren og hans makker og håber vi har forstået hinanden. Det tager knapt halvanden time at køre derud. Fordi køretøjet bare er en pickup, hvorpå man har hæftet et stativ med tag og sæder, er det ret åbent imellem bagenden af førerhuset og "passagerkabinen", hvilket i dag betyder at det siler ind med regn. Vi slår vores paraplyer op for at læ lidt for regnen, men det er ikke en behagelig køretur. Vi bliver kørt lige til "grottekontoret" hvor vi skal rette henvendelse for at se grotterne, hvor blandt andet en tidligere laotisk præsident boede under den anden indokinesiske krig. Kontoret har til huse i et lille faldefærdigt parcelhus, som ligger på en lille vej med kun få huse og omgivet af marker og bjerge.

Kontoret har malede betonvægge og hullet betongulv. I midten af det første rum man træder ind i, står et spisebord, pyntet med en forvasket og støvet, blomstret dug, en støvet plastikblomstdekoration og en lille bakke med en tekande og et par kopper. Der er nu ikke noget te i, men det er åbenbart noget man bruger i dette område, for vi har set det flere steder.

I loftet hænger en mindst tredive år gammel fan. Der er en gang til hver side af rummet, med flere kontorer i ligeså miserabel forfatning. Den eneste engelsktalende guide på stedet og i øvrigt vist den eneste overhovedet, byder os velkommen og siger at vi gerne må vente i huset indtil næste rundvisning der finder sted om næsten to timer, klokken tretten. Han forklarer situationen til chaufføren og hans makker som vil køre en tur imens de venter. Heldigvis har vi tegnesager med til ungerne og de får tiden til at gå at tegne og med at jage høns der trasker rundt i haven udenfor. Guiden fortæller at vi kan komme til Vietnam på tirsdag som vi ønsker, på en russisk truck indrettet som songtaw. De afgang hver morgen klokken syv fra Sam Neua. Tirsdag og torsdag går der en bus fra den anden side af grænsen, hvor man de andre dage er henvist til at hyre en motorcykel for at

komme videre derfra. Bussen stopper i en mellemstor by, hvor vi nok vil være nødt til at tage en overnatning, på vejen til Hanoi, for så at køre videre næste dag. Vi forstår at det er en meget lang rejse vi skal ud på, fordi vejene er meget dårlige. Vi kan ikke læse om det nogen steder, fordi denne grænseovergang, kun for nyligt har åbnet op for at turister på passere der, men vi håber at kunne få guidens beskrivelse bekræftet på turistkontoret. Guiden forlader os og kommer tilbage klokken tretten som lovet. De tre grotter vi skal se ligger lidt spredt rundt i området, men heldigvis holder det næsten tørvejr imens vi gik rundt. Det er spændende at se grotterne hvor flere embedsmænd og endda landets tidligere kronprins har levet skjult i grotterne. Vi ser deres soveværelser, kontorer, køkken- og toiletforhold og så videre og det er næsten ubegribeligt at de har levet skjult der i flere år. Da vi vender tilbage til huset er chaufførerne også kommet tilbage og vi kører hjem. Klokken er næsten seksten da vi kommer hjem og vi er mere end sultne. Eline har spist frokost på restauranten fra i går, vi prøver en anden lige om hjørnet, men med det samme sortiment. Eline har brugt dagen på lektier og læsning og er i øvrigt i en smule bedre humør, selvom hun ikke lægger skjul på at hun syntes vi presser citronen.

Vi, Josefine, Jan og jeg kan lige nå at runde markedet inden det lukker og vi køber æbler, brød og tænk en gang; klejner. Da vi skal købe klejnerne, kan de ikke forklare hvad de koster, så vi lægger først totusind kip, så forklarer de noget vi ikke forstår, hvorefter vi lægger en USD. Så griner de højt, giver os dollaren tilbage og fylder en pose med for totusind kip klejner. De smager slet ikke som vores juleklejner men rigtig godt alligevel.

Vi går hjem i øsende regn og hviler og leger. Til aften kommer Eline ind fordi hun var sulten. Vi har Pomelo, Bananer og de andre ting vi købte på markedet i dag så vi laver frugtgilde, imens vi synger og hygger og snakker om hvor dejligt det bliver at komme til Hanoi. Jeg syntes det er dejligt at vi prøver dette her også, for det er virkelig første gang det går op for mig, at der også er ulemper ved at opsøge de steder hvor der ikke færdes så mange turister. Jan siger at hvis han boede her i Sam Neua ville han lave en driftig morgenmadsbiks, men jeg er nu ret sikker på at den ikke ville blive særligt driftig, for lige nu huser byen cirka tre turister udover os og her bor altså næsten halvtredstusind lokale, som ikke ville drømme om at bruge en sådan biks.

Jan vil forsøge at komme til Stonehendge i morgen, men jeg tror nu jeg vil blive hjemme med ungerne.

2. oktober, 2006, dag 31:

I nat lå vi og hørte på den silende regn og det var også den lyd vi stod op til. Pladsen her uden for vores guesthouse er et stort søle af mudder og vandpytter og folk der går forbi, vasker det værste mudder af deres fødder i vandpytterne her, for få minutter senere at have gået ligeså meget mudder i badesandsandalerne igen.

Jan går op og henter brød og juice på markedet og vi spiser på gulvet i vores værelse. Jan vil så gerne ud til "Stonehendge", men jeg kan regne ud at det vil være en køretur på cirka tre timer hver vej og så er der yderligere en gåtur fra vejen til stenene på fem kilometer hver vej. Jeg siger derfor til Jan at jeg vil blive hjemme med ungerne, men at Jan gerne må tage af sted selv. Han beslutter sig hurtigt for at leje en knallert, men spørger hensynsfuldt om jeg nu også er helt sikker på det er okay, for hvis jeg vil gå og være bekymret hele dagen vil han blive hjemme. Det vil jeg bestemt være, hvis han tager af sted alene på knallert, alene, i regnvejre og på dårlige veje, men det kan altså ikke nytte. Vi er nødt til at give hinanden frihed til at gøre de ting vi trænger til.

Da vi har spist går vi hen til turistkontoret i regnvejre. De fortæller at songthawen til grænsen kører allerede klokken halv syv i morgen tidlig og vi skal være der senest tyve minutter over seks.

Vi vil være fremme ved vores "mellestation", hvor vi vil overnatte, hundredeoghalvtreds kilometer fra Hanoi, klokken nitten i morgen.

De fortæller også, at den eneste måde at komme til Stonehendge på, er på knallert, eller med chauffør hvis man har held til at hyre en.

Vi går, stadig i regnvejre, hen og forhører os om hvad det koster at leje en knallert. Det koster seks USD.

På vejen hjem finder vi en lille butik, hvor vi kan købe en fin stor papirblok til Sofus, som igen er løbet tør. Josefine tegner ligeså meget som Sofus, men hun er lidt mere omhyggelig med hver tegning og bruger derfor slet ikke de samme mængder papir.

Da vi kommer tilbage til hotellet, stadig i silende regn, tager Jan, til min store lettelse, modet til at køre i så mange timer, alene på knallert i silende regn og vi beder i stedet Eline om at passe de små imens vi går på marked. Markedet her er ret stort. Der er en stor overdækket bygning med masser af tøj, tekstiler, guld- og sølvsmede, altmulig bikse og den slags. Alle butikkerne er bitte små og opdelt af noget spånpladeværk og alle sammen så tætpakkede med varer, at der dårligt er plads til ekspedienten som bare sidder i skrædderstilling imellem stabler af stof eller tøj. Imellem "butikkerne" er der bare en smattet jordsti.

Udenfor markedsbygningen er der masser af boder under parasoller til beskyttelse imod sol, eller i dag, regn og de sælger alle sammen fødevarer. Det vil sige frugt, grønt, frituremad, brød, grise eller høns i flettede bure, og her også en slags rotter eller marsvin, både levende og døde og meget, meget mere.

Jeg vil gerne have et stykke stof, magen til det alle kvinderne her går med. De bruger det som en sarong, der er syet som et rør af et stykke stof og så bare hægtet sammen med en lille hægte så det passer, næsten som en slå om nederdel, men uden åbning. Stoffet er vævet i forskellige mønstre og farver og de har alle en bort forneden. Jeg køber et stykke til mig selv og et stykke til Kirsten, min søster. Hendes er af en lidt dårligere kvalitet end mit, til min store ærgrelse, men det er i den jeg tror hun bedst vil kunne lide.

Vi får også købt alt for meget snolder til den forfærdeligt lange køretur i morgen og frugt til i aften. Det regner stadig da vi kommer hjem. Ungerne har alle hygget sig på Elines værelse, selvom hun ikke lægger skjul på at hun er MEGET træt af at være her.

Klokken er lidt over elleve, så vi beslutter os for at spise frokost. Vi får pommes frites og øl og sodavand, for at få humøret lidt i vejret. Sofus og Josefine har nu ikke klaget, de syntes det er dejligt med lego og tegning.

Jeg går hjem med Sofus og Josefine, imens Eline og Jan går ud for at undersøge muligheden for at få lavet et smykke, ved sølvsmeden på markedet. Jan har fundet på det, for at "smøre" Eline lidt. Det viser sig desværre at man selv skal komme med en tegning af det man vil have for sølvsmeden selv, har ikke nogle tegninger, så Eline opgiver projektet. Jeg tager en middagslur imens børnene leger og Jan læser. Det regner stadig.

Jeg vågner og vi læser Bulderby og spiser slik. Pludseligt bliver der stille udenfor og jeg beordrer alle på gåtur. Eline får vi nu ikke med. Jeg har læst at der skulle være et uafhængighedsmonument en lille gåtur ud i den anden ende af byen, så der trasker vi ud. Da vi kommer der ud, viser det sig at man har gjort det umuligt at komme op til monumentet ved at spærre det af og bag hegnet er alt groet til. Om jeg fatter at man reklamerer for de seværdigheder der er her og så gør det praktisk talt umuligt at komme dertil.

På vej hjem sker der det tilsyneladende usandsynligt vidunderlige at vi finder en lille bitte internetcafe med bare tre Pc'er. Vi nærmest jubler ved tanken om at kunne komme hjem og fortælle Eline det.

Vi kommer også forbi en lille bitte, smal hængebro, som har mistet en del af sit gelænder og derfor har så store mellemrum at vi let vil kunne falde igennem, hvis vi altså falder, men børnene og Jan overtaler mig alligevel til at vi skal gå over og tilbage igen, bare for at prøve. Jeg er glad da vi er tilbage.

Vi går forbi to gæs, som børnene først tror er ænder. Da Jan fortæller at det ikke er ænder men gæs, siger Josefine: "Ja for de har nemlig ikke svømmehud imellem tærne, men gåsehud".

Vi kommer også forbi en vandpyt hvori der er spildt lidt benzin og Sofus siger: "Ej se mor, her er en regnbue der er faldet i vandet". Jeg prøver at forklare hvordan det hænger sammen og vi taler om at det ser flot ud med farverne i vandet, men at man skal prøve at undgå at spilde benzin, da det er skidt for mennesker og dyr. Så siger Sofus: "Ej mor altså, så kommer der jo aldrig mere regnbuer". Og vi må lige tage det med forskellen på de rigtige og dem i vandet igen.

Vi går hjem og fortæller de gode nyheder til Eline som jubler. Først vil vi spise, så klokken ikke bliver for mange. Jan bestiller stegt kylling på den lille restaurant og får en tallerken små stykker stegt ben, brusk, skin og meget lidt kød, parteret til ukendelighed og han bliver mildest talt skuffet. Ungerne kommer i snak med børnene i restauranten, som også prøver at tegne. Jeg købte en pakke tusser i dag sammen med papiret, så dem lader vi børnene beholde da vi går..

Eline og Jan går på netcafe imens jeg bader børn, læser godnathistorie, pakker og skærer frugt.

Jan og Eline kommer slukørede hjem. Forbindelsen var så dårlig at Eline slet ikke kunne komme på alt det hun gerne ville og Jan kunne ikke uploade hverken tekst eller billeder til hjemmesiden.

Vi spiser frugt og siger godnat. Eline skal sove helt alene i nat.

Hende og Jan har for resten talt om, at vi slet ikke kysser hinanden her, som vi plejer derhjemme.

Derhjemme har vi lange ritualer, når nogen tager af sted eller når vi skal sige godnat, men her glemmer vi det helt, også Sofus og Josefine, som har mest behov for det derhjemme.

Det må være fordi vi helt og aldeles får dækket vores behov for at være sammen, men da Eline og Jan gik på netcafe, fik jeg farvelkys af dem begge to.

Nu vil vi sove, så vi kan komme forfærdeligt tidligt op i morgen.

3. oktober, 2006, dag 32:

Præcis klokken seks, står vi busstationen i silende regn. Der er allerede en del lokale rejsende på stationen og da vi spørger os for bliver vi henvist til en stor russertruck, hvis lad er overdækket med et tag af træ og udstyret indvendigt med træbænke på tværs. Vi spørger mange forskellige om den går til Vietnam for at være helt sikre og da de bekræfter går vi i gang med at læsse vores store rygsække op på taget af trucken og de små rygsække, Hmongfløjten og børnene ind på bagsædet som er ledigt. Da alt er på plads og børnene og jeg har siddet en rum tid og set på hvordan trucken fyldes med lokale, imens Jan går udenfor i regnen og fotograferer, får jeg pludseligt øje på Jackie og Paul, i følge med tre andre backpackere. De råber, "hi" og spørger om den truck vi sidder i går til Vietnam, hvilket vi jo bekræfter, men tænk engang; så bliver de henvist til en songtaw på den anden side af P-pladsen. Vi springer ud af trucken og får spurgt os for igen og får denne gang at vide, vi skal tage en songtaw. Jeg får hurtigt, med Elines hjælp, ungerne og alle de små tasker, bugseret hen til den røde songtaw og en af englænderne, Paul, hjælper Jan med at finde vores store rygsække som ligger nederst på taget af trucken, godt gemt under sække og andet skrammel.

Jeg nåede lige at gå en smule i panik, men vi når det og kører af sted kun femten minutter forsinket. Da vi har kørt omtrent en halv time af de i alt cirka tre, sker der pludselig noget med det ene hjul og vi holder ind til siden, i silende regn, for at se på det. Chaufføren og hans kone bikser længe med hjulet for at få det af, men det lykkedes ikke. Vi får alle, undtagen Eline, tisset i grøften og englænderne fortæller flere rædselshistorier om hvordan de har oplevet masser af punkteringer og endda op til flere punkteringer på en køretur. De er i øvrigt godt trætte af at køre, da de har kørt de to sidste hele dage. Det lykkedes ikke at få hjulet af og efter en halv times tid kører vi videre til en lille landsby med eget værksted, bestående af et træskur, i hvilket et slæng af unge mænd holder til. Foran skuret går en lille gris fornøjet rundt og roder i alt mudderet, for det regner selvfølgelig stadig. Gutterne får svejset hjulet på og vi kører videre. Flere gange på vejen må de stoppe og tjekke om hjulet sidder endnu og det giver indimellem så store "klonk" lyde at vi tror det ryger af. Endeligt når vi grænsen, som består af et par meget primitive skure hvor vi skal "tjekke ud" af Laos og tænk engang; så kommer vores truck kørende og parkerer lige bag ved os. I farten er vi lige ved at glemme vores Hmongfløjte, som Jan har placeret under taget på songthawen og da Jan løber tilbage til songthaewen som heldigvis ikke er kørt, sidder en mand glad og spiller på den. Da vi har tjekket ud af Laos skal vi gå tohundrede meter i ingenmandsland, hvorefter vi ankommer til den vietnamesiske grænse som har om end endnu dårligere kontorforhold end på Laos siden, disse lavet af bambus og så skæve at jeg er bekymret for, om de ville falde sammen om ørerne på os.

Først skal det ene kontor se vores pas og visum, så skal vi udfylde papirer i det næste kontor, hvorefter papirerne skal efterses i et tredje kontor. Et fjerde kontor skal notere alle oplysninger fra passene, med sirlig håndskrift i en stor mappe og give os et stempel og det tredje kontor skal så til sidst gennemse vores bagage og passene en gang til.

Sikken en omgang, men Eline underholder Sofus og Josefine imens bøvlet står på.

Bagagen er så tung at jeg er ved at knække under vægten og det regner stadig, men Sofus og Josefine traller glad af sted og brokker sig ikke en eneste gang. Da vi har gået tohundrede meter igen holder der et par lastbiler og en bus, der for længst har passeret pensionsalderen. De holder på en smal vej, ved hvilken der kun ligger et par træskure, et offentligt kontor af en slags og et primitivt hotel. En smart dame fortæller at bussen kører til Hanoi og englænderne jubler. Vi tror nemlig vi er nødt til at stå af i Than Hoa klokken nitten, men englænderne er glade for at kunne fortsætte helt til Hanoi som bussen vil ankomme til ved toogtyve tiden. Vi har ikke lyst til at ankomme så sent og troede i øvrigt også at Than Hoa var endestationen, for det var jo det de sagde på turistkontoret. En ung pige fra Canada har været ved grænsen siden i går og har måtte bo på et værelse på et hotel der og vente på bussen kom i dag. I går var det ikke muligt at finde transport videre.

Den smarte dame siger at billetterne koster femten USD til Than Hoa og tyve til Hanoi. På turistkontoret sagde de otte til Than Hoa.

Her er ingen mulighed for at proviantere andet end væske og lidt snacks. Vi har masser af snacks, men brødene jeg købte i morges er for længst væk og vi trænger til frokost.

Bussen er fyldt tæt op med korn, majs, foder og rissække overalt. Hele bagenden, midtergangen og under sæderne, hvor der skulle have været benplads er fyldt med sække. Der stinker af stald og bussen er mere beskidt en jeg har set det tidligere. Vores store rygsække bliver smidt ned i bagenden af bussen, oven på en masse sække og vi får nogle sæder næsten bagerst i bussen, men snart anviser den smarte dame, en mand en plads ved Eline og Josefine. Vi begynder at køre, men bussen stoppe jævnligt for at samle passagerer op og når de stiger på anviser damen dem en plads, enten på sækkene eller på et sæde, hvor der i forvejen sidder to, men folk adlyder ordrene. Foruden stanken fra sækkene, er vi belemret med, at alle de vietnamesiske mænd ryger i bussen. Bussen dytter konstant. Vi kører i bjerge og hver gang der er det mindste sving eller den mindste antydning af en mikrolandsby dytter chaufføren mange gange i hornet. Da vi har kørt et par timer punkterer vi. Vi beder englænderne finde en anden bus, vi har aldrig punkteret før vi begyndte at følges med dem.

Vi holder i en lille flække. Bussens medarbejdere har åbenbart ikke det rette værktøj til at få hjulet af med, så den smarte dame kører af sted på en lånt knallert og kommer tilbage med en lang stang til at løsne skruer med. Det regner stadig, men alle stiger alligevel ud af bussen, for klokken er blevet to og vi er helt krumbøjede af at sidde i bussen. Reservehjulet ligger under alle rissækkene som må læsses ud, sammen med alle vores rygsække. Da det endelig ser dagens lys, ser vi at det nærmest ikke har mere mønster og er fuldt af store huller. Det viser sig snart at endnu et hjul er punkteret og de må have lappesagerne frem. Desværre består lappesagerne i, at de selv må lave lapperne af en gammel slange og den slags tager jo sin tid. Josefine har i flere dage klaget over ondt i ørerne og vi har haft mistanke om at drænene i hendes ører er stoppet til, men imens vi holder "pause" flyder betændelsen pludselig og det er et godt tidspunkt, når nu det skal være, for Jan kan lige nu let komme til sin rygsæk, hvor penicillinen vores gode læge Nyhus har udskrevet før turen i tilfælde af ørepine, ligger. Godt vi fik det bestilt i sidste øjeblik før afrejse. Da klokken er fem altså tre timer senere, er vi på vej igen og vi har stadig ikke fået mad eller haft mulighed for at gå på toilet. De mindst blufærdige har tisset bag et skur ved hovedgaden af den lille by. Vi kan nu regne ud at klokken vil være omkring toogtyve inden vi nå Than Hoa og englænderne beslutter sig for også at stå af der. Bussen stopper mange gange for at læsse mennesker og eller, sække af og på. Det passer hver gang med, at kun de som hjælper til i bussen, når at komme af og flere sidder med efterhånden meget fyldte blærer og ALLE med tomme maver.

Eline begynder at synge "i'm a barbiegirl" ligeså stille, men den kender englænderne også og inden længe synger de i kor.

Da klokken er omkring tyve kommer den smarte dame ned til Jan og siger; "Hanoi five USD". Jan spørger hvornår vi da er der og hun skriver "nine o'clock" på et stykke papir. Vi tror så, at de har "skåret" Than Hoa af ruten, idet det faktisk er en ret stor omvej at køre omkring der og at vi derfor faktisk kan være i Hanoi klokken enogtyve. Jan spørger flere gange og på flere måder. Hun bekræfter bare "Hanoi nine o'clock". Vi betaler de ekstra fem USD per person og fortæller englænderne de gode nyheder. Klokken enogtyve femogfyre holder vi ind på en slags benzinstation, hvor vi bliver henvist til en anden, mindre og nyere bus. Da vi i længere tid har kørt i en storby tror vi, vi er i Hanoi og da den smarte dame peger på den lille bus og kalder den "citybus" tror vi, vi skal med den mindre bus rundt i selve Hanoi, hvor den store måske ikke så nemt kan komme omkring. Heldigvis er Paul og Jan ikke så godtroende og spørger om vi er i Hanoi. Det er vi ikke, vi er i Than Hoa. Børnene og jeg er allerede steget ind i bussen og har fået plads til alle de små rygsække, poser og fløjten og Jan har smidt de store rygsække i bagagerummet og så får vi sådan en besked. Vi, især Jan, er så rasende at han kunne have slået den lede af en dame, der i den grad har taget røven på os. Englænderne orker ikke mere og vil af, selvom de har betalt for at køre med helt til Hanoi og faktisk næsten ikke har flere kontanter. Vi orker ikke at skulle have de halvsovende børn og alt bagagen af bussen igen og bliver siddende og Jan raser. Vi vil nu først være i Hanoi ved ettiden og har været på farten siden før seks i morges. Jeg ærgrer mig over at alt er gået så stærkt, fordi vi faktisk, inden damens besked om at vi ville lande i Hanoi klokken enogtyve havde aftalt med englænderne, at vi alle ville stå af i Than Hoa og at de der kunne låne penge af os og bare overføre dem senere. Nu er de nødt til at klare sig i Than Hoa for meget få dollars. Desuden

er alle vores rygsække stuvet i bussens bagagerum, som befinder sig i bussens bagende og vi kan derfor ikke holde øje med, om nogen snupper dem når bussen holder stille. Ikke et eneste øjeblik på turen har børnene gjort andet end at tage alle strabadserne i stiv arm og også nu falder de bare i søvn uden brok eller piv, selvom vi igen sidder som sild i en tønne og kører som død og djævel. Vi har ikke fået andet end morgenmad og slik og vi voksne har ikke været på toilet siden middag og alligevel er der ikke en der brokker sig alvorligt. Min tidsfornemmelse er helt mærkelig. Det er som om jeg, oven på dagens strabadser med alt den ventetid, har skabt mig en slags evne til ikke at tænke frem eller tilbage, men bare befinde mig nu. Jeg minder Jan, der stadig skælder ud over damen, om, at vi sidder i bussen, alle fem, med liv, helbred og oven i købet, vores bagage, i behold og mig selv om, at vi lige nu, er midt i det, vi har drømt om i år og måneder og at det ubehagelige med kørsel, venten, sult og toiletrang, bare er en lille bitte del af rejsen, som også gør det tydeligt at alt det andet vi også oplever og som fylder meget, meget mere, bare er helt fantastisk.

Da vi, fuldstændigt udmattede, lander i Hanoi (tre til fem millioner indbyggere) ved etid er det heldigvis let at få en taxa og han forsøger at køre os til en destination, et guesthouse, vi har valgt ud fra LP. Storbyens lyde, lys og liv er i skarp kontrast til hvad vi har oplevet de sidste mange dage i Laos, men jeg er for træt til at være rigtigt nysgerrig og for bekymret for, om det nu vil lykkes os at finde overnatning på dette ukristelige tidspunkt. Chaufføren stopper ved en mørk gyde og peger ned og siger at guesthouset ligger dernede. Jan går ud og chaufføren åbner døren for mig også, men jeg skal ikke nyde noget. Jeg vil hverken gå fra børn eller bagage, så vi bliver siddende. Josefine ser, til sin store fornøjelse, en rotte pile forbi den åbne bildør. Hun har på rejsen været meget optaget af dyr og småbørn.

Det er ikke det rigtige sted og chaufføren spørger om hjælp ved en dame som sidder i gyden og vasker op efter dagens salg af mad. Vi kører et andet sted hen og finder ud af, at stedet ganske vist hedder det samme som det vi leder, men ikke ligger det rigtige sted. Vi kan ikke banke dem op, men chaufføren ringer dem op fra sin mobiltelefon og de kommer ud og forklarer at det er det rigtige sted, det er bare blevet udvidet med det her også. Det vides ikke om det bare er snyd, men alt er optaget og vi må finde noget andet. Vi vælger et andet sted fra LP, Venus hotel, men så vil chaufføren have ti USD, i stedet for de aftalte syv. Da vi kommer hen til Venus ringer chaufføren en lidt vrissen hotelejer op, som dog viser os et værelse med to senge til ti USD. Han har et værelse mere to etager højere oppe, så jeg siger, at vi så vil nøjes med det ene værelse, men da ser han på mig, som var jeg netop faldet ned fra månen og siger at dette er et værelse til to personer og her kan man ikke bo fem, så vi tager det andet værelse også og der sover så Eline og jeg. Af hensyn til brand, vil jeg ikke ligge så langt fra hende. Klokkeren er halv to da vi lægger hovedet på puden.

4. oktober, 2006, dag 33:

Jeg ved ikke hvad klokken er, da jeg vågner ved siden af Eline, til lyden af storby. Jeg er slet ikke udhvilet, men lyden af scootere der dytter og handlende der råber, gør mig nærmest euforisk og jeg klæder mig hurtigt på og går ned og vækker Jan. Klokken viser sig kun at være seks, det vil sige vi har sovet cirka fire timer. Jeg sætter mig i sengen ved siden af Jan og vi taler om, at hotellet vist er okay og har en ret god beliggenhed og at vi vist godt kan leve med den sure vært, hvis altså vi kan få værelser på samme etage. Ungerne vågner og vi går ned for at få morgenmad, som er inkluderet i værelsesprisen. Hvis vi havde drømt om det helt store morgenbord bliver vi slemt skuffede. Der bliver serveret tre kopper the og tre tørre flutes, med en ganske lille klat smør og en ligeså lille klat syltetøj. Vores maver som er i underskud med mindst to måltider er ikke tilfredse, så vi går ud for at hæve Dong, så vi kan få morgenmad igen. Det er nærmest som at træde ud i en anden verden. Jeg har aldrig set et lignende mylder som det her i Hanoi. Det simpelthen vrimler med scootere, cykler, cykloer, kørende butikker på to hjul, gadekøkkener båret på tunge åg af små kvinder, ballonsælgere med store bundter af farvestrålende balloner og masser af mennesker. Vi er havnet legetøjskvarteret hvor det simpelt hen bugner med legetøjsbutikker, som har legesager til salg helt ud på gaden. I Hanoi ligger alle butikker med samme slags varer til salg typisk i den samme gade. Her altså legetøj, men det kan også være køkkengrejgaden, tømregaden, skogaden, taskegaden og så videre. Jeg er fascineret og glad, nærmest euforisk over endelig at være her, men Jan er forfærdeligt irriteret over mylderet og ATM hæve automaterne der næsten alle er ude af drift, den ene efter den anden. Da vi endeligt finder en, er Jan så sulten, at vi næsten kommer op og skændes over hvor vi skal gå hen og lede efter et sted med vestlig morgenmad. Jan spiser altid meget om morgenen og er skrupsulten, jeg syntes ikke vi har så travlt. Vi er havnet i et helt forkert kvarter, men finder omsider et lille spisested primært henvendt til unge vurderer vi. Vi kan ikke få rigtig morgenmad, men Sofus og Josefine får burger med pommes frites, Eline omelet og Jan og jeg en club sandwich. Maden er bestemt ikke en kulinarisk oplevelse, men med rimeligt fyldte maver er vi ligesom mere klar til at se på byen.

Jeg har aldrig i mit liv set så mange scootere. Når man skal over gaden kommer cirka tredivetusind scootere blæsende imod en og første gang vi skal over gaden, går Jan først over med Josefine og Eline passerer modigt med Sofus i hånden. Jeg venter, helt urealistisk, en mindre evighed på at der skal blive et lille ophold i trafikken så jeg kan bevæge mig ud på gaden uden at risikere liv og lemmer, men opholdet kommer aldrig og jeg indstiller mig langsomt på, at jeg nok ikke kommer over gaden, men må finde en anden vej at gå. De andre venter utålmodigt på mig på den anden side af gaden og til sidst spadserer Jan lige ud i trafikken og over gaden, uden at blive kørt over, tager mig i hånden og nærmest trækker mig over til børnene på den anden side. Vi øver os et par gange og nu har jeg lært det. Man begynder bare at gå ud, uden at se sig noget videre for, og trasker så lige ud foran alt trafikken i roligt tempo, hele vejen over, så sørger trafikken for at køre uden om. Smart. Vi beslutter os for at gå ned til Hoam Kiem lake, som ligger ikke så langt herfra. Vi kommer igennem et kæmpe marked på vejen og jeg suger alt bylivet til mig med alle mine sanser.

Nede ved søen blæser en dejlig, kølig brise og børnene tager ratanbolden frem, som de spiller med søen rundt. Det er lidt af en balance ikke at komme for tæt på hverken vej eller sø, men da bolden ryger i søen, er flere klar til at springe til for at hjælpe og en herre kravler ned i vandet efter den. Selv parkbetjentene vil hjælpe.

Josefine løber på et tidspunkt efter bolden. En parkbetjent bremser den med foden og samler den op til Josefine og hun ligefrem rødmer, da hun glædestrålende tager imod den. Det er ikke så ofte hun kommer så tæt på en flot herre i uniform.

En kvinde spørger om hun må tage et billede af Josefine og det må hun gerne for Josefine som smilende stiller op til fotografering. Damen fører Josefine hen til søens kant og viser hende hvordan hun skal sætte sig pænt, så retter damen lidt på hendes hår inden hun knipser et par billeder.

Vi går over den lille røde bro til øen i Hoam Kiem Lake, hvor man kan se en udstoppet kæmpe skildpadde som har levet i søen. Det siges at det bringer held, hvis man ser en kæmpeskildpadde i søen.

Vi køber en is og en sodavand ved en lille bod og går så hjem for at sove. Luren tager over fire

timer for de andre. Jeg er vist stadig euforisk, for jeg vågner allerede efter to og får pakket ud, skrevet dagbog og kigget efter spisesteder i LP, inden de andre står op.

Vi går hen til det område i den gamle bydel, hvor LP fortæller at spisestederne ligger side om side. Efter Phonsavahn og Sam Neua, trænger vi forfærdeligt til noget mad vi kender hjemmefra og vi ender med at gå ind på en slags pizzeria, hvor man kan få buffet med italienske retter for trestusinde dong. Maden er af ussel kvalitet og jeg tvivler på der har været en eneste italiener indblandet i at lave det, men vi bliver da mætte og eftersom vi også er vældigt udhvilede går vi bagefter hen for at se Water Puppet Show som Hanoi er meget berømt for. Teatret ligger på den anden side af den ret brede, meget trafikerede gade, der fører rundt om Hoam Kiem Lake og vi fik øje på det da vi gik tur om søen tidligere. Det koster fyrretusind dong per mand og yderligere femtetusind hvis man vil have sit kamera med ind. Josefine er gratis fordi hun er under hundredeogti centimeter og derfor må sidde på skødet af en voksen. Salen vi skal være i, ligner præcist en mindre dansk biografsal og vi får pladser cirka midt i. Showet er sjovt og hyggeligt, dukker hopper rundt i et vandfyldt bassin og viser små historier og et flot orkester sidder ved kanten og spiller til på sjove instrumenter. Børnene har svært ved at se fra vores pladser, så jeg sniger mig helt ned til bassinet sammen med dem og Sofus er aldeles optaget af dukkerne og musikken. Et yngre par der sidder på første række er næsten ligeså optaget af at se på Sofus der klapper og rokker i takt til musikken som de er at kigge på vanddukkerne. Josefine keder sig lidt tror jeg. I et af numrene medvirkede en kulisse af den lille røde bro og sagnet om kæmpeskildpadden bliver vist og spillet, så det er helt skægt, nu vi lige har fortalt dem historien i formiddags.

På vejen hjem møder vi søreme englænderne. Det er altså sjovt. Vi har nu ”fulgtes” siden Huan Xai i det nordvestlige Laos og nu er vi i en by med over tre millioner indbyggere og så løber vi ind i hinanden igen. De fortæller at de tog en overnatning i Than Hoa i går og da de så ville med et tog dagen efter, som jo er i dag, fandt de ud af, at det var kørt allerede klokken halv seks i morges, så de havde i stedet betalt en chauffør treds USD, for at køre dem hele vejen til Hanoi. Nu har de fundet et sted at være og har det godt. De fortæller at de har tænkt på os og vi fortæller om vores bekymring for dem og det med pengene. Heldigvis havde der været en ATM hæve automat i Than Hoa så de havde klaret sig. Nej hvor er jeg glad for at møde dem. Vi siger farvel og vore veje skilles atter. Mon vi mødes igen ?

Vi er nær faret vild på vejen hjem, men netop som vi er på vippen til at blive frustreret, opdager jeg, at vi stod cirka tyve meter fra vores hotel.

Nu er Jan og Eline på internettet her på hotellet, nede i foyeren og de to små sover trygt.

5. oktober, 2006, dag 34:

Jeg er så snottet at det bare løber ud af næsen på mig, næsten uden pause og mine øjne og min gane klør. Øv, noget her på hotellet tricker min allergi og vi er nødt til at flytte i morgen, men det kommer jeg til senere.

Vi starter dagen med at gå ned og spiste de tre brød på hotellet inden vi begiver os ud i byen. Vi har fundet ud af at personalet på hotellet består af bedstemor og bedstefar, deres søn, som stadig er små sur, han kone og deres lille dreng på omkring et år. Konen og bedstemor serverer morgenmaden. Vi har bestemt os for at vi vil på marked, til Sofus og Josefines store fortrydelse. De gider det bare ikke mere, særligt Sofus der oplever at det særligt er på markeder, at folk griber fat i ham, aer ham og knuser ham. Stakkels de som kommer til at røre ham, for han både slår og sparker når folk er for nærgående.

Vi går nu alligevel derhen, under påskud af at Eline mangler et par sandaler og dem har de masser af i markedshallen, hvor vi også lige var forbi i går. Der er så meget at kigge på. Butikkerne bugner af varer, som sjovt nok efter vores smag, alt sammen er rædselsfuldt. Små butikker er nærmest proppet med grimt hårpynt eller stakkevis af gyseligt børnetøj. Desværre forholder det sig ligesådan med skoene, som i øvrigt kun fås i størrelse syvogtredive og alt derunder. Først kigger Eline og jeg imens Jan passer børn, bagefter bytter vi. Den tid vi venter med Sofus og Josefine, fordriver vi med at køre op og ned med rulletrappen, så jeg til sidst griner indvendigt ved tanken om, hvad damerne i butikkerne lige ved siden af mon tænker. De stirrer forbavset på os da vi kommer ned af trappen for syvende og ottende gang. De kan da ikke tro vi har rulletrapper i vesten.

Da vi er færdige til at gå, uden at have fået købt sandaler, plager børnene om morgenmad, så vi finder et afskyeligt og alt for dyrt sted, hvor vi kan få alt godt fra vesten. Det er så dyrt, at Jan og jeg vælger at dele en skål mysli med frugt og yoghurt og jeg har været sulten det meste af dagen.

Vi går videre hen til skogaderne som ligger tæt ved søen, men heller ikke der har vi held til at finde noget i størrelse otteogtredive. Vi går igennem et marked mere, som har masser madvarer og vi køber en masse forskelligt frugt. På vejen ser vi en masse små hyggelige gadekøkkener.

Køkkenerne har bare et lille, lavt bord på fortovet, med et enkelt blus på, et eller to små borde til gæsterne og bittesmå, blå, eller røde plastikskamler til at sidde på. Bordene og skamlerne er så små, at vi ville bruge dem til børn hjemme i Danmark og så sidder folk der og spiser den ret det givne køkken formår. Det er ofte oplyst på et skilt. Ved siden af gryderne står altid skåle med friskt grønt som tilsættes hver enkelt portion og får retterne til at se farvestrålende og friske ud. Eline og jeg har bestemt os for at det prøve det en dag.

Vi ser også gadefrisørsaloner. Et spejl på en ellers bar betonmur, en stol og en saks og så sidder folk der på fortovet og bliver klippet.

Vi går hen for at finde Indira Gandhi parken, som ligger lige ved siden af Hoam Kiem Lake. Det er ikke nogen særlig grøn park, men der er godt med flisebelægning til boldspil, så rattan bolden bliver fundet frem og ungerne spæner rundt til de er helt røde i hovederne og våde af sved. Der er en lille pavillon omtrent i midten af parken som tidligere blev brugt ved militærkoncerter. Nu bliver den brugt til dansetræning af unge mennesker og i dag, til de samme unges menneskers, rattanboldspil med to femårige lyshårede danske børn.

De har det herligt. Eline, Jan og jeg sidder imens og spiser langt det meste af det frugt vi, købte tidligere. Bagefter går vi hjem for at hvile. Efter middagsluren er min allergi så slem, at vi beslutter at vi må flytte. Vi går ud for at finde et andet hotel. Vi går efter flere som er beskrevet i LP men det ene har kun luksusværelser frie, et andet er under ombygning, et tredje lugter grimt og så videre.

Omsider finder vi et med to værelser på samme etage, det mindste dog uden aircon. Det koster atten USD i alt. Vi booker værelset fra i morgen, da det er for sent at tjekke ud fra Venus hotel for i dag.

Vi har udset os en indisk restaurant fra LP og sjovt nok viser den sig at ligge få meter fra vores nye hotel. Desværre er klokken kun fem og restauranten åbner først klokken seks. Ventetiden bruger vi i taskegaden og hvor vi køber en sportstaske med hank og hjul, til at slæbe alle de pakkenelliker vi altid har løst i poser. Altså sodavand, vand, frugt, kameraer, regntøj og sådan noget. Jeg vil tro det trods alt bliver lidt lettere at holde styr på når det ligger i en taske.

Præcis klokken seks træder vi ind i den indiske restaurant hvor vi spiser et dejligt indisk måltid til

trehundredeogfiretyvetusind Dong.

Ud på natten hører vi skrig og høje råb fra et andet værelse på hotellet. Vi ved at den sure vært og hans kone bor i et af værelserne og jeg er bange for at det er lydene af konen der får tæsk.

6. oktober, 2006, dag 35:

Vi flytter til det nye hotel. Heldigvis ligger det i gå afstand og selv med alt bagagen på nakken lykkes det os at komme derhen på gåben uden alt for store problemer. Hotellet er meget smalt og dybt, som langt de fleste huse i Hanoi er det. Her betaler man ejendomsskat efter hvor meget fortovsplads man bruger og derfor er det smalleste hus i Hanoi kun hundredeogtrede centimeter bredt. Hotellet bestyres af to yngre mænd, som i underetagen også driver en netcafe og et rejseagentur, der arrangerer udflugter til seværdighederne i og omkring Hanoi. Desuden ligger her en lille restaurant på første sal, som får det til at lugte af stegt bacon og friture på hele hotellet. Da vi kommer ind på værelserne og får set rigtigt på dem, kan vi godt se de ikke spilder tiden med at gøre rent her.

Vores værelse er stort, lyst og venligt og så har det balkon. Beliggenheden er fantastisk, idet vi bor lige ved siden af den rigtigt gode indiske restaurant vi spiste på i går og lige på hjørnet af en lang smal gade, som huser et ret stort og larmende madmarked. Og så er vi kommet endnu tættere på søen. Men hvor er her beskidt. Gulvet er absolut ikke vasket for nyligt og her er ikke tørret af, så vi må gøre skabene rene, inden vi lægger tøjet i. Jeg ærgrer mig over, at jeg ikke tjekkede det bedre i går. Her er kun lagner til at ligge på og hovedpuderne er af nylon og bliver garanteret ikke vasket hver gang en gæst flytter ud. Her er heller ikke hverken toiletpapir, sæbe eller håndklæder og så virker Tv'et ikke. Nå, vi betaler jo atten USD for de to værelser og må til den pris forvente at ovennævnte er i orden, så jeg går ned og spørger en af de unge mænd, med mit sødeste smil om værelset er inklusive håndklæder og toiletpapir. En ung knægt som er ansat, kommer lidt senere med to håndklæder i gæstestørrelse og jeg beder, meget, meget venligt om to mere til det andet værelse. Jeg ender med at få tre håndklæder i alt. En af mændene kommer og piller lidt ved Tv'et så det kan bruges og senere beder jeg om ekstra lagner, som jeg, ligesom med håndklæderne, også får af to omgange. Nå vi gider ikke at ærgre os over det dårlige bytte, da vi jo ikke kunne være blevet på Venus og det her er det bedste af de steder vi så i går.

Klokken er blevet halv elleve og vores oprindelige plan om at se alle Ho Chi Mihn seværdighederne i dag cancler vi til fordel for et besøg i Leninparken. Jan er i dårligt humør og jeg kan hverken gå eller stå ham tilpas, men jeg tror godt han selv kan mærke det er træls, så han bider det snart i sig. Vi går ned og hyrer en taxi, som her rent faktisk er en bil, til at køre os derhen, da det ligger temmelig langt herfra og vi glæder os over at bilen har taxameter, så vi er sikre på ikke at blive snydt. Turen viser sig at koste treoghalvfemstusind Dong og det er næsten lige så meget som det ville have kostet i Danmark for en tilsvarende tur. Leninparken er stor, men helt affolket denne formiddag. Kun få børn, motionister og unge forelskede par holder til i parken. Der er nogle gode legepladser og Sofus og Josefine leger, imens Eline og jeg fortærer det meste af det frugt vi lige nåede at købe inden vi tog af sted. Der er også en del karruseller, men kun en er åben. Vi går en tur rundt om den store sø der ligger i parken og lover ungerne, at vi også vil prøve at sejle i en af pedalbådene. Da vi så kommer helt hen til bådene kan vi se, at de alle er i en forfærdelig stand, men nu har vi jo lovet ungerne.... Og vi betaler for leje af en faldefærdig pedalbåd, ved bådpasseren. Pedaltøjet er vist ikke helt i orden så vi kommer næsten ikke frem og pludselig, i løbet af ganske få minutter, trækker store, sorte, skyer sammen over os og det vælter ned med regn, så vi er dryppende våde, da vi endelig er i land igen.

Vi står i læ til regnen stilner af, Da vi går videre lægger vi rigtigt mærke til, hvor dårligt vedligeholdet alting er. Alt er rusten og har maling der skaller af i store flager, nogle toiletbygninger er nærmest faldet sammen af mangel på vedligehold og store dynger med affald ligger rundt i hele parken. Det koster endda totusind Dong, for turister, at komme ind og jeg tænker at det da ville være helt okay at tage det dobbelte og så bruge pengene på at holde parken i stand. Det er gratis for byens egne borgere at komme ind og jeg glæder mig over at flere på den måde har mulighed for at benytte parken til sport, leg og kærlighed. I Vietnam kysser man ikke offentligt og vi ser flere elskende stå bag ved træerne og kysse eller bare holde i hånd. Det må være svært at være forelsket i Hanoi, hvor der er så lidt plads inde og så mange blikke ude.

Vi prajer en taxa hjem, også en med taxameter og tænk, det koster sekstentusind Dong. Jan bliver så glad at han giver chaufføren tyvetusind. Vi er igen blevet godt og grundigt snydt og bedraget.

Vi spiser frokost på den indiske og får igen god mad.

Da vi kommer tilbage på hotellet ligger den ene af de to mænd hen over tre stole og sover og vi bliver mødt af en ram lugt af øl. Eline og Jan går ud for at finde et nyt hotel, imens jeg læser Bulderby for ungerne. Fem minutter senere kommer Jan og Eline hjem og fortæller, at de havde fundet et sted tre huse længere henne. De har tjekket det nye grundigt for skidt og personalet er venlige. Vi kan flytte i morgen.

Det er fredag og ungerne forlanger fredagsslik og is. Jeg vil gerne hen til vietnamesisk- sovjetiske fredsplads, fordi jeg forestiller mig den er lidt lige som Pompidou pladsen i Paris, med masser af gøglere og liv. Vi klarer det med isen og slikket, som bliver en stor æske Merci til hundredeogfemogtredivetusind Dong først, hvorefter vi går imod fredspladsen. Der er et godt stykke derhen, men Sofus og Josefine hopper kådt af sted og Eline og jeg går arm i arm, på det, for en gangs skyld, brede fortov..

Da vi kommer til pladsen, ligger den næsten øde hen i mørke og kun Josefine har lyst til at springe lidt rundt på trapperne op til kulturhuset, så vi går snart hjemefter for at spise aftensmad. Vi finder et kinesisk spisested på vejen, hvor vi går ind og sætter os i et ret koldt og cafeteria lignende lokale på første sal. Der er mange venlige, unge piger til at betjene, men kun en enkelt anden familie der spiser. Vi får serveret maden, som ligger i små bitte portioner på tallerknerne. Jeg får ingen mad og de forklarer at Jans, meget lille portion, også er til mig. Vi spørger, hvad jeg skal spise maden af og jeg får en lille skål, så vi kan dele maden. Kødet er så fuldt af brusk og ben at det er helt og aldeles uspiseligt og vi beder en ung servitrice tage maden væk. Vi forklarer at maden er uspiselig og viser bruskstykkerne frem, men siger at vi naturligvis gerne vil betale for vores drikkevarer. Den unge pige forstår først ikke og bringer os et par flamingobakker til maden, men Jan ryster på hovedet og beder om regningen. På den figurerer både maden og drikkevarerne, foruden de vådservietter vi fik udleveret til at tørre vores hænder i da vi kom. Jan er nærmest eksplosionsfarlig af vrede og streger med kuglepen maden og vådservietterne ud på regningen og lægger penge for drikkevarerne. Det er virkeligt frækt. Maden er ikke engang billig, men må praktisk talt være lavet af affald. Vi rejser os op og går og jeg nærmest styrter af sted, ud på gaden med børnene, af frygt for at hele staben af vrede servitricer med en vred kok i hælende, skal komme efter os. Kun en enkelt forsagt servitrice stopper Jan og beder ham komme op og tale med kokken. Desværre venter Jan forgæves, idet kokken absolut ikke ønsker at tale med nogen og servitricen giver tegn til Jan om at han kan gå. Sofus og Josefine må have forklaret en del gange, hvorfor vi syntes det var okay, at vi ikke havde spist vores mad og hvorfor vi skulle skynde os sådan da vi gik ud. Vi prøver at forklare sagens sammenhæng og Josefine konstaterer at restauranten ikke ville snyde børn, for deres ris var gode nok. På vejen hjem, stadigt med adrenalinen susende i kroppen, finder vi et lille kebabsted, hvor vi får en dønerkebab i hånden for en USD.

Da vi kommer hjem breder vi et sengetæppe ud på gulvet foran fjernsynet og holder fredag med døner, Merci og sodavand. Det er hygge og Sofus må lige igen have forklaret hvorfor vi ikke syntes der var hyggeligt på restauranten.

7. oktober, 2006, dag 36:

Allerede lidt over seks vågner jeg og jeg tror ikke den er halv syv da en infernalsk larm breder sig over byen. Der sidder højtalere ved telefonpælene ude på gaden, imellem stakkevis af ledninger og ud af højtalerne lyder musik og snak. Og så på en lørdag morgen. Jeg går ud på balkonen og nyder udsigten ned over gaden, som allerede oser af liv. Overfyldte knallerter og cykler, kvinder med tunge åg og gadekøkkener, i hvilke folk allerede sidder og spiser morgensuppe på de små plastikskamler.

Jeg begynder at pakke og er næsten færdig da Jan kommer tilbage fra sin løbetur. Han har været nede ved Hoam Kiem Lake og fortæller med stor begejstring om hvordan mange, mange mennesker i alle aldre, dyrker motion på mange forskellige måder, dernede. Børnene er stået op og sidder og tegner imens Jan fortæller og jeg glæder mig over hvor gode de er blevet til at tegne. Josefines øre ser fint ud her til morgen og vi glæder os over, at den hurtige indsats med penicillin, tilsyneladende har båret frugt og hun er æ med skidtet. Vi vækker Eline og pakker sammen, inden vi går hen til vores nye hotel, hvor vi heldigvis kan få værelserne med det samme. Hotellet her, har også netcafe og rejseagentur i stueetagen og personalet virker meget venlige og smilende. Værelserne er pæne og rene og er endda lidt billigere end de tidligere. Vi vil bruge dagen på at se Ho Chi Mihns pælehus, præsidentpaladset, som Ho Chi Mihn aldrig ønskede at bo i og søen, hvori der ligger et nedstyrtet, amerikansk B 52 militærfly. Vi begynder at gå, selvom der er nogle kilometer derhen og aftaler at vi kan tage en taxi når vi bliver trætte. Vi er ved at være vant til at færdes med børnene i den tætte trafik, hvor fortovet, hvis der er et, ofte er optaget af handlende og man derfor er nødt til at gå på vejen. Jo længere vi kommer ud af den gamle bydel og jo nærmere vi kommer Ho Chi Mihn seværdighederne, jo bredere bliver fortovene og vi kan flere steder gå ved siden af hinanden. Imens vi går, fortæller vi børnene alt hvad vi ved om Ho Chi Mihn og de lytter interesseret. Både Ho Chi Mihn museet, mausolæet, præsidentpaladset, pælehuset og pagoden på en søjle, ligger inden for gå afstand af hinanden og vi ser det hele, undtagen mausolæet som for tiden er under restaurering og museet, som er lukket da vi kommer derhen. Josefine vil så gerne se museet, men det må vi tage en anden dag. På gåben fortsætter vi imod B 52'eren. Det tager lidt tid at finde flyveren, men i vores danske guide står spørgsmålet om vejen dertil, på vietnamesisk og ud fra det kan en venlig herre vise os vej. For at komme derhen må vi gå igennem en masse, meget, meget smalle hyggelige gader og midt imellem de smalle gader og smalle huse ligger så en lille sø, hvori flyet er landet næsten i midten. Det er underligt at se flyet og tænke på historien bag og de som har måtte ladet livet i flyet.

Jeg vil gerne fotografere Sofus foran flyet, men kun pigerne stiller op. Det er ved at være frokosttid og da vi går forbi et meget besøgt og meget lokalt udseende spisested, går vi indenfor. Det er ikke så primitivt, som vi så ofte ser. Det ligger i en rigtig bygning med åben front og der er både stole og borde, men alt er faldefærdigt og det er nogle dage siden gulvet sidst er blevet vasket, men fordi der sidder så mange mennesker i godt humør og spiser, går vi ud fra det må være et godt sted. En hær af servitricer stimler sammen om os da vi sætter os ved et bord og vi får hurtigt udleveret et menukort som vi ikke kan læse og de drikkevarer de beder os bestille med det samme. De har fadøl, cola og Fanta, så det snupper vi. Vi prøver at tyde menukortet ved hjælp af vores ”Vietnamese phrasebook”, men det er helt umuligt, til trods for mange smilende pigers og unge mænds ihærdige forsøg på at hjælpe. Til sidst beder vi dem servere noget der smager godt og vi får to skåle kyllingesuppe og nogle pommefrites med hvidløg. Vi forsøger at bestille flere pommefrites og får straks to skåle suppe mere. Vi kan se ved de andre borde, at de får den lille skål suppe serveret med ris, grønne blade og meget andet, som de så spiser til og det ser mægtigt lækkert ud, men vi opgiver at begive os ud i flere forklaringer.

Da vores øl er tømt får vi straks tilbudt to nye og det kan vi ikke sige nej til i varmen. Det er bare en super oplevelse og Jan lægger da vi går. Jeg kan se at den ene unge mand der serverer ser pengene og smiler stort og den ene af pigerne griber fat i Jan og gør ham opmærksom på, at han har glemt nogle penge.

Vi er trætte og nogle af os halvdøse på grund af øllene, men Josefine insisterer på at vi skal gå forbi Ho Chi Mihn museet for at se om det har åbent nu. Det har det desværre ikke og da det

pludseligt begynder at regne kraftigt løber vi hen til gaden for at praje en taxi. Nu ved vi jo at vi ikke bare skal tage den første og den bedste og bestemt ikke stole på taxameteret, så først den tredje taxi vi stopper, kører vi med til en fast pris på tredivetusind Dong. Josefine garanterer at denne taxi ikke er en snyder som den forleden. Hun kan nemlig huske at taxaens nummer ikke er det samme. Typisk hende..

Det var dejligt med en middagslur oven på øllene og Sofus og Josefine sover da også til klokken er næsten fem, selvom de ikke fik ret meget øl.

Imens de sover færdigt tilbyder Eline at passe dem, så vi kan gå ned og se på ture til Halong bugten. Der er et hav af udbydere og priserne varierer fra nogle og tyve ud til over treds. Det er godt nok svært at vide hvad man skal, så vi kommer hjem uden at have købt en tur, men med Vietnam T-shirts med drager på til Sofus og Josefine. De kostede fyrretusind Dong for to.

Vi går sammen ud og ordner et par ærinder. Eline finde omsider et par sandaler hun kan passe og hun får afleveret et par bukser der trænger til ny lynlås, hos en skrædder. Vi spiser på den indiske restaurant til en forandring. Vi har nu altid tegnesager med til børnene når vi går nogen steder og det er hyggeligt at se på de tegner imens vi venter på maden.

Jeg foreslår at vi går hen til et lille tivoli, vi gik forbi forleden. Gaderne er så fulde af liv om aftenen og det er så hyggeligt at gå. Heldigvis er tivoliet åbent og Sofus prøver små radiobiler og Josefine prøver en karrusel. Hun er så sød som hun smiler og klapper i hænderne af begejstring over helikopterturen til halvanden krone per tur og jeg kan godt forstå at folk kigger sådan på hende.

Bagefter prøver de begge to en stor hoppepude med rutsjebaner og vi voksne inklusive Eline venter tålmodigt imens. Der er mange vietnamesiske børn og voksne og med tanke på at vietnamesere i gennemsnit har et boligareal på en komma to kvadratmeter per indbygger (i Danmark har vi over halvtreds) og at stort set ingen her i Hanoi har en have, kan man godt forstå at selv et lille bitte slidt tivoli trækker folk til. Bagefter går vi hen i Indira Gandhi parken og der er om end endnu mere gang i den. Pladsen vrimler med små biler, man kan leje til fem- eller titusind Dong, alt efter hvor hård man er til at forhandle. Mange, mange mennesker bruger parken. Kvinder får arobicundervisning, halvvoksne drenge spiller fodbold og danse gutterne fra forleden, der spillede rattan med Sofus og Josefine, danser hip hop med deres venner. De er simpelt hen så seje. De laver de vildeste numre med at spinne på hovedet og meget andet. Selv en lille fyr på højst ti år, kan en masse seje tricks og det er meget underholdende at se på. Vi sætter os ned på fliserne for at nyde synet af de dansende, imens Sofus og Josefine bliver inspirerede til selv at prøve nogle numre og de er godt svedige da vi går hjem derfra.

8. oktober, 2006, dag 37:

I dag er der cirkus klokken ni i cirkusbygningen ved siden af Leninparken. Normalt er prisen for at komme i cirkus halvtredstusind Dong, men til denne formiddagsforestilling søndag formiddag, koster det kun tyvetusind. Selvom der er et godt stykke derhen, vælger vi at tage turen til fods, fordi børnene efterhånden er blevet så gode til at gå langt. Jan er småsur på Eline fordi han syntes hun er for længe om at tage bad og han går efter morgenmad i ventetiden. Jeg tænker på om han trænger til et par dage for sig selv, for jeg syntes at han bider af os alle sammen i disse dage og det ligner ham dårligt. Derhjemme er det altid ham der går og fløjter og holder humøret oppe på os alle sammen. Vi gik af sted med en sandwich, købt lige om hjørnet, i hånden. Jan går af sted i raskt tempo og vi andre småløber adskillige meter bagefter ham og alligevel nægter han purre at være irriteret. På vejen, nede omkring Hoam Kiem Lake, opdager vi at der er et løb af en slags, for flere veje er spærret af og der står kamerafolk og politi flere steder rundt om søen. Løberne kommer spændende forbi, flere i bare fødder og der bliver delt balloner ud til børn og unge der kommer forbi. Sofus og Josefine får også en ballon, selvom Sofus er for genert til selv at tage imod sin. Da vi kommer til billetlugen ved cirkusbygningen en halv time for tidligt, er der allerede kø og flere vietnamesiske kvinder, kommer os i møde og tilbyder os billetter. Jan tager imod fem billetter og fandt hundredetusind Dong frem, men damen ryster på hovedet. Hun vil have tohundredeoghalvtreds tusind. Der står tyvetusind Dong på billetterne og også på skiltet ved billet lugen og det varer lidt før det går op for os, at her er tale om billethajer, der har opkøbt alle billetterne til forestillingen, for så at sælge dem med hundredeoghalvtreds procents fortjeneste lige foran billetlugen. Folk kommer jo med deres børn ligesom os og når man har lovet sine børn at komme i cirkus, går man vel ikke hjem uden at have set forestillingen, uanset prisen.

Jan er næsten klar til at gå uden at have været i cirkus og vi er begge to rasende, men jeg minder Jan om at vi jo har lovet børnene at komme i cirkus og at billetterne efter danske forhold, stadig er rørende billige. Da vi kommer ind til forestillingen er salen slet ikke fyldt op og vi spekulerer på, om "hajerne" deler i porten med lugedamen, som så upåvirket betragtede bedrageriet.

Både Krone, Arena, Benneweis og samtlige andre cirkuser jeg har set i mit liv, slår dette med adskillige længder. Numrene er rodede og krydret med et hav af grimme kostumer og glitter og de fleste dyrenumre består bare i, at farlige dyr, såsom en krokodille og en slange, bliver tirret lidt i manegen og ikke andet. I pausen får ungerne nogle afskyelige popcorn som er klistret ind i sukker og da vi går tilbage til vores pladser og der er kø for at komme igennem, bliver en lille dame så utålmodig over at jeg ikke flytter mig, fordi jeg ikke kan, at hun først skubber og derefter slår mig i ryggen for at skynde på mig.

Da forestillingen begynder igen efter pausen, spørger Sofus om vi har tegnesager med og da den slutter er det uden råben efter ekstranummer fra salen.

Desværre springer Sofus' s ballon lige inden vi går ud og en hylekoncert af en anden verden tager fat. På vejen hjem finder vi et meget lille, meget lokalt sted at spise frokost. Der er ikke mange retter på menukortet, men det er oversat til engelsk, så vi kan læse, hvad vi, måske, gik glip af i går. Både hjerne, nyrer og hjerte er på spisekortet, men vi er nu kedelige og nøjedes med to skåle nudelsuppe uden kød (for at være på den sikre side) og 3 gange pommestruer med hvidløg i dag igen og vand at drikke til. Pris: seksogtrestusind Dong.

Vi sidder ved bordet og taler om, at Vietnam ikke er så nemt og turistvenligt et land som Thailand og Eline og Jan er helt stemt for at tage til Thailand allerede i denne uge. Jeg vil gerne rejse i Vietnam, men alt hvad vi gerne vil se, ligger desværre adskillige timers rejse væk i lokal bus og det er heller ikke jeg helt hooked på. Efter frokost går vi hjem for at hvile og Eline tilbyder igen at passe børn så vi kan få bestilt en rejse til Halong bugten. Vi har læst flere steder at det er besværligt og ikke særligt billigt at arrangere turen selv, så derfor vælger vi at booke ved et selskab. Vi går til et selskab der er rekommanderet i LP men der koster en tur næsten hundrede USD per mand. Ved Kangaroo som vi har hørt varm omtalt og også besøgte i går, men da syntes at treds USD var meget i forhold til de mange der tilbyder turen til syvogtyve USD, endte vi til slut med at bestille en tur og vi kan komme af sted allerede i overmorgen, tirsdag.

Inden vi går hjem til ungerne går vi på cafe og drikker en øl. Vi får øje på deres gigantiske

ismenukort og beslutter os for at invitere ungerne på is i aften.

Da vi kommer tilbage på værelset læser vi om forskellige feriesteder i Thailand, imens vi venter på at den indiske skal lukke op. Vi beslutter os for at tage til Ko Tao som ligger sydpå og derefter tage til Kanchanaburi vest for Bangkok, inden vi skal hjem om kun fire uger. Jeg håber vi kan komme af sted torsdag, men det bliver vist først fredag, nu må vi se.

Vi spiser indisk og går i tivoli igen. Eline og jeg får os en hyggelig snak, imens Jan holder øje med ungerne i hoppepuden og bagefter får de sig en tur i de små søde blik radiobiler. Eline og jeg taler om at med de små forhold de fleste her i Hanoi er vant til, så må dette aktivitetssted være alle tiders selvom det set med vores øjne er lidt afdanket. Forlystelserne er slidte og der er ikke så mange af dem. tivoliet ligger i en betongård og foruden de få karruseller og hoppepuderne er der mulighed for at leje små cykler og eldrevne biler. Man kan også male og støbe gips og et par andre hobby ting og så er der naturligvis et par boder med drikkevarer og snacks og et par ballonsælgere. Ingen steder er der plantet en blomst eller noget andet grønt. Det er der for øvrigt også dårligt nok i resten af byen. Bedene er plantet til med plastikblomster. Renovationen her i byen foregår ved, at alle smider deres affald på gaden eftersom der ikke er nogle affaldsspande, undtagen i parkerne og om aftenen kommer gadefejerne så, iklædt refleksveste, og med store vogne og koste og fejer alt møget op. Ved håndkraft. Så billig er arbejdskraft og så ofrer man ikke et par gartnere til at plante rigtige blomster i stedet for plastik i de alt for få bede der er her i Hanoi. Om jeg begriber det, men måske er fattigdommen her så stor at jeg bare ikke, med vores luksus danske øjne, kan se det. I Danmark prioriterer vi brugen af vores penge, men måske er her ikke noget at prioritere med. Måske forstår jeg godt at kvinder fristes til at gøre karriere som billethaj.

Da tivolituren er slut inviterer vi ungerne på isdessert og de jubler højt. Vi bestiller nogle gigantiske isdesserter og hele herligheden koster tohundredeogfyrretusind Dong. Det er første gang vi flotter os så vildt.

Jeg syntes mange sælgere her i Hanoi er meget påtrængende. Man kan næsten ikke slippe uden om og selvom man siger "No thank you" mange gange følger de ofte bare efter en. Jeg er ikke helt klar over, om det er af nød eller det bare er deres anderledes mentalitet der er årsagen, men som dansker opfatter jeg det som ubehageligt at blive presset på den måde.

Jan har fundet på noget sjovt i dag: Cyklochaufførerne råber mange gange hver dag "Helloooo" og overhører det med vilje når vi siger "no thank you". I dag fandt Jan på at svare "Hello", med et stort smil og de kigger lidt forvirrede på os og ved ikke rigtigt hvad mine de skal tage på.

En kvindelig ballonsælger tilbyder os at købe en ballon, ved at række den til Sofus. Da han ikke tager imod den, efter strenge ordrer fra os, løber hun efter ham og dunker ham i hovedet med den. Så rækker jeg ud og tager imod den og fortsætter min gang, indtil hun igen løber efter os og flår den ud af hånden på mig, til Sofus store forbavselse. Det har vi talt igennem mange gange her til aften med børnene, som ikke rigtigt forstår vores besynderlige opførsel.

Josefine er blevet fotograferet så mange gange at hun næsten må være færdiguddannet fotomodel.

Når nogen spørger om de må tage et billede og hiver kamera eller telefon frem, stikker hun dem straks sit sødeste smil og lader dem fotografere.

Mætte og tilfredse går vi hjem i seng.

9. oktober, 2006, dag 38:

I dag vil vi i vandland, for Ho Chi Minh museet, som vi ellers ville se i dag, har lukket om mandagen. Vi går hen og spiser morgenmad på en lille cafe, lige ved siden af vores sandwichsted, men desværre er både maden og serveringen elendig. Eline finder ud af, at man kan få bananpandekage på endnu en facon, nemlig to små pandekager, med to friturestegte bananer i beignetdej ved siden af. Eline går hjem for at lave lektier, for ikke at være nødt til at lave lektier når vi skal til Halong og til Thailand. Vi prajer en taxa ud til Hanoi waterpark. Chaufføren forstår os ikke, heller ikke da han ser parken indtegnet på et kort, men heldigvis stopper en venlig vietnamesisk herre op og forklarer chaufføren hvor det ligger, fem kilometer uden for centrum. Turen ud af byen i dagslys er spændende og vi kan se, at der også i udkanten af byen, er masser af liv og små hyggelige gader. Det viser sig at vandlandet hænger sammen med en forlystelsespark som har et gigantisk pariserhjul, det største jeg nogen sinde har set. Det er det første vi får øje på og vi tror et øjeblik vi er kørt forkert, men den er skam god nok. Vi har forestillet os lange køer ved billetluger, selvom vi er der ved åbningstid, men det er der ikke tale om. Parken ligger næsten øde hen, kun nogle få ansatte går rundt. Godt nok er det mandag og godt nok er det uden for sæsonen, men i en by med tre komma to millioner indbyggere? Det er næsten for mærkeligt. Vi kæder om til badetøj i nogle primitive omklædningsrum og låser vores penge inde i et pengeskab. Smart nok er nøglen vedhæftet en lille vandtæt beholder til penge. Det er heldigt nok overskyet, men lunt, så vi behøver ikke at tænke på Sunblock. Alle forlystelserne er bemanded men intet af det er tændt og først da ungerne stiger i det første bassin, som har klatrestativ med rutsjebaner, gynges, brusere og meget andet, samt et par rigtige vanddrutsjebaner, tænder de ansatte for vandet, så alting sprøjter. Det er skægt for børnene, som aldrig har været i vandland før. Efter nogen tid går vi videre til bølgebassinet, som vi beder om at få tændt. Jeg tager billeder imens de andre leger i bølgerne. Josefine er mest modig og tør komme længst ud, men Sofus morer sig med at flygte fra bølgerne i vandkanten.

Parken er stadig mennesketom, men da vi går hen imod de store rutsjebaner, bliver de også tændt. De fleste kan Josefine ikke prøve, da hun er under en meter og ti, men de får da begge to et par ture hver, selvom det tager lidt tid at tage mod til sig. Jeg er nødt til at tage en enkelt tur, for at tage imod Josefine i bassinet hvor rutsjebanen ender og jeg tror ikke jeg overlever, da jeg suser ned af den stejle bane. Jan får flest ture og er dreng i et par timer. Der kommer et par enkelte unge mennesker, måske en fire fem stykker, men ellers er der kun personale og nogle få ikke badende gæster, som jeg ikke ved hvad skal der, bortset fra at nogle gerne vil fotografere Josefine, som til deres ærgrelse har primadonnanykker i dag og ikke stiller op for pressen.

Omkring middagstid, er ungerne så kolde at de syntes vi er færdige, så vi tager tøj på og går hen til den eneste af mange boder, der er åben, for at få en is. Det er heldigt at vi har aftalte penge, for de har ikke byttepenge i kassen og vi kan heller ikke få noget at spise, som menukortet ellers praler med i form af farvestrålende billeder. Det begynder at regne, så vi bliver siddende under halvtaget lidt, indtil det stilner af, hvorefter vi går ud for at praje en taxa hjem. Selvom området er lidt øde, holder der flere taxaer udenfor. Til ungernes store ærgrelse er tivoliet ikke åbent, ellers ville de gerne lige have haft en tur i pariserhjulet inden vi tager hjem.

Til frokost vil vi gerne have Døner kebab som vi fik forleden aften efter den skrækkelige spiseoplevelse, men det kan børnene ikke lide, så vi går hen til sandwichdamen hvor de får en sandwich. Damen der har den lille bitte butik og hendes veninde, er så betagede af ungerne, at de forærer dem en hel agurk til deling og vi må forklare flere gange, at det er rigtigt nok at de begge to er fem år og ja, der er stor højdeforskel, men de er tvillinger. Bagefter får vi vores Døner og går hjem og spiser. Eline er godt i gang med lektierne og har spist frokost på den indiske. Vi læser Bulderby og tager en lur.

Jan går imens rundt i byen for at skaffe flybilletter til på fredag.

Resten af dagen dalrer vi bare rundt i byen og slutter af med at spise på den indiske inden vi går tidligt i seng, for at være klar til turen i morgen.

10. oktober, 2006, dag 39.

Æv, Josefines øre flyder stadig og vi har netop brugt det sidste penicillin. Vi er nødt til at opsøge en ørelæge, hvordan vi så end gør det.

Turen til Halong starter på ”kangaroo cafe”, The one and only”. Vi spiser morgenmad der, imens flere af de andre der skal med på turen, ankommer. Vi bliver samlet op af kangaroo’s egen bus præcis klokken halv ni. Den er, foruden chaufføren, bemanded med en engelsktalende guide, som fortæller lidt om Hanoi, broerne, den røde flod, forstæderne osv. Vi vil ankomme til Halong klokken tolv og spise frokost inden vi går om bord på den båd, der skal sejle os rundt i Halongbugten. Jeg sidder ved siden af Sofus i bussen og får ikke lov at kede mig. ”Hvad er det for et hul du har der på halsen imellem kravebenene mor?” ”Hvad bruger du det til?” ”Har spøgelse en krop?” ”Har de så tænder?” ”hvordan kan man vide de er der, hvis man ikke kan se dem?” ”Er der nogen der tror på noget andet end Gud eller Budda?” ”Når jeg kommer hjem vil jeg bygge en flyver af.....osv.?” ”Hvad sker der hvis en komet rammer jorden?” ”Hvad nu hvis der går hul i jorden?” Hold da op, og så bliver han endda lidt fornærmet over at jeg ikke ubetinget kan svare på alle hans spørgsmål, det syntes han er mit job, nu da jeg er den voksne.

Vi holder en pause ved et turistsouvenirindkøbssted hvor Kangaroo sikkert får procenter for at køre os hen. Påskuddet er at de skal købe supplies til turen, men den køber jeg nu ikke. Til gengæld køber jeg, til Jans store fortrydelse, et par yndige små skåle som vil passe perfekt til min stue. Jeg finder ud af at stedet bliver drevet af handicappede og jeg undskylder mit køb med, at jeg har støttet et godt projekt.

Vi ankommer til Halong city som planlagt og parkerer ud foran en kæmpe bygning som blandt andre ting også indeholder en restaurant. Det er noget finere forhold end vi er vant til på denne tur og frokosten består af mange forskellige retter, rejer i sovs, blækspruttesalat, stegt fisk, grøntsager og en masse andet, som alt bliver sat på bordet på en gang, så man selv kan vælge eller som jeg, smage det hele. Straks efter frokosten kører vi bare nogle få meter for at komme ned til kajen, hvor hundredevis af turist både ligger til, eller sejler ud og ind af bugten. Det ser flot ud. Vores båd er bygget af mørkt træ og har ”to etager”. Forneden hvor vi stiger ombord, ligger kahytterne og på ”1. sal” er restauranten og soldækket. Alt er pænt og nydeligt, der er hvide duge og roser på bordene i restauranten og vi bliver budt velkomne med et lille glas juice og en våd, kold klud med duft. Her er lunt og dejligt med en let brise og bugten er meget smuk, selvom her desværre i disse dage er noget diset. Vi får hurtigt okkuperet et bord med tegnesager og lego og alle på båden hygger sig med snak, solbadning, læsning eller som jeg, at tage billeder af den smukke bugt, som er kendt som et af verdens smukkeste steder på grund af de tusindvis af små øer, der ligger spredt rundt i bugten.

Vi er kun tretten på denne tur. Tre australske modne ægtepar, et hollandsk yngre par og så os. Vi er ikke rigtigt faldet i snak med nogen, men den ene australske dame siger, at hun syntes vores børn er ualmindeligt smukke og hun spørger hvad vi dog gør for at få dem så velopdragne.

Det er så dejligt at både Eline og de små hygger sig ved at være her.

Da vi har sejlet et par timer holder vi ind til en af øerne, sammen med en hel masse andre både, for at se en kæmpe stor grotte, eller tre faktisk. Vi holder ind ved en bådebro og skal så gå op til grotten af nogle stejle trapper. Grotterne er kæmpe store og flot belyst. Der er mange mennesker, men ikke generende mange. Guiden fortæller at grotterne er cirka tre millioner år gamle, men at de først for nyligt er åbnet for turister.

Vi sejler også forbi flere flydende landsbyer. Simpelthen tømme-flåder med huse og terrasser, hvor folk bor og lever af fiskeri og vi har endda set en østersfarm.

Lige før solnedgang, lægger båden for anker, så de der vil, kan svømme sig en tur. Eline og jeg og et par stykker mere vil gerne, så mens nogle klatrer ned og andre springer i det dybe vand, kan de resterende jo så tage billeder af os. Det er en mærkelig fornemmelse at hoppe i det, næsten badekars lune, grønne vand, når man ikke ved hvornår det ender.

Til aftensmad bliver der dækket fint op og vi får igen serveret mange forskellige retter, næsten som til frokost, men denne gang startende med kæmpe pilselv tigerrejer foruden suppen. Også her får vi udleveret den kolde klud inden måltidet og efter rejerne får vi en lille skål vand med lime og rosenblade, til at vaske fingre i. Vi flottes os med en flaske vin til danske restaurantpriser og

ungerne får sodavand. Vi bliver vartet grundigt op af en meget sød ung pige, som endda skærer børnenes mad ud for dem og Eline bemærker at de andre gæster ikke får samme udsøgte betjening. Efter måltidet som slutter med friskt frugt sidder jeg lidt udenfor med børnene og ser på alle de andre skibe der også har kastet anker og det så smukt ud som alle skibene ligger der og lyser i bugten.

De fleste andre gæster går meget tidligt i seng, men vi bliver siddende lidt og spiller kort med alle ungerne og har hele restauranten for os selv. Guiden har fortalt tidligere, at man i totalt mørke kan se korallerne glitre som sølv i vandet, hvis man enten hopper i det eller smider noget derned. Månen lyser i dag, men vi beder alligevel guiden prøve at smide noget i vandet så vi kan se fænomenet, og selvom han siger at det er tydeligere når månen ikke lyser, kan vi alligevel sagtens se sølvglimmeret når han svinger rebet i vandet. Det er så fristende at Eline og jeg alligevel springer i badetøjet og de søde folk der passer skibet sætter stigen i vandet så vi kan bade i sølvglimmer i mørket, imens Jan, Sofus og Josefine ser på. Det er en helt speciel oplevelse. Trætte og tilfredse med dagen kravler vi til køjs. Vi har fået to kahytter. Den ene med dobbelt seng, den anden med to enkeltsenge, præcis som vi på forhånd har bedt om. Vi har fået kahytterne nærmest soldækket og de ligger ved siden af hinanden, så det er bare perfekt. Der er nydeligt og rent og vi har eget bad og toilet, samt aircon og fan.

Jan sov med Eline ved enkeltsengene og jeg og de små i dobbeltsengen.

11. oktober, 2006, dag 40:

Jeg står op så snart det begynder at blive lyst før halv seks. Jan er også tidligt vågen og kommer ind til os, allerede ved fem- tiden. Personalet på skibet sover på måtter, på bænkene inde i spisestuen, så vi bliver på dækket for ikke at forstyrre. Jeg nyder at se solen stå op og fotograferer, selvom det er for diset til at blive en rød solopgang. Personalet vågner og tænder for det varme vand, så vi kan komme i bad inden morgenmaden halv otte. Vi får baguettes, æg og to slags frugt. Hele dagen i går og tidligt fra morgenstunden i dag, sejler kvinder rundt i små sivbåde og sælger varer til turisterne på bådene, men vi mangler ikke noget så godt som vi bliver serviceret.

Sejlturen er ligeså smuk som i går og i dag titter solen endda frem bag disen. Turen i dag er krydret med en strand og eller – udsigtstur. Vi holder ind ved en lille ø, som har en fin lille strand med badekarslunt vand og fint strandsand som er transporteret herud og så er der over tohundrede trin op til et udsigtspunkt, som Jan går op til, efter at have badet med ungerne. Vi andre bliver på stranden og leger. Der er små boder så man kan købe souvenirs og drikkevarer og den slags, men der er nu ikke mange andre end os og vi kan jo købe hvad vi har brug for på båden.

Om bord på båden igen sætter Eline og Jan sig til at spille kort, imens jeg soler mig på dækket og ungerne leger. De fleste andre gæster har en bog med, men jeg har slet ikke andet end guidebøger med på rejsen af hensyn til vægten i rygsækken. Faktisk har jeg heller ikke savnet at læse, som jeg ellers gør meget hjemme, men bruger stille stunder som i dag og i går, til at tænke over hvad vi oplever og fordøje det.

Få, men dog nogle både har i dag hejst de karakteristiske orange sejl, som jeg fotograferer. Lige før middag er vi tilbage ved udgangspunktet og lægger til kaj ved Halong city, hvorefter og vi kører i bus, hen for at spise det samme sted som i går. En af australierne klager over madens kvalitet og jeg harmes over at nogen vil være bekendt at klage over noget som helst på denne her tur, som har kostet treds USD per mand. Gad vide hvad han syntes alle de folk der har vartet os op i to dage skal have i løn for deres indsats og hvor mange penge han syntes der skal ofres på hver af de fire måltider vi har spist på turen.

Nå, Sofus og Josefine er segnefærdige af træthed og falder heldigvis hurtigt i søvn i bussen. Jan og jeg får også en blunder. Der er ellers noget at se på undervejs. Byerne vi kører igennem er forfærdeligt kedelige, men giver mig alligevel noget at tænke over. Også i de mindre byer vi kører igennem er husene som flest, meget høje, smalle og dybe. Kun facaderne er malet, siderne som oftest er uden et eneste vindue og husets største flader er bare grå beton, hvilket får det til at se lidt underligt ud. Flere steder er der bygget store komplekser af huse midt i ingenting, men omkranset af nydeligt plantede træer i lange rækker. Husene er kun opført i mursten, de er ikke gjort færdige med vinduer, pus, pynt og så videre og der bliver heller ikke arbejdet på dem. Guiden forklarer at regeringen, som jo er kommunistisk, har strenge regler for opføring af huse, hvilket betyder at den almindelige befolkning ikke selv kan opføre et hus. De er derfor nødt til at købe et af de huse eller lejligheder regeringen har bygget og det til det dobbelte af hvad det reelt har kostet at opføre. Når ejeren så overtager huset, gør de det selv færdigt med inventar, vinduer og så videre.

Rishøsten er også i gang og hvis der ikke bliver arbejdet på husene, bliver der det i hvert fald i markerne, hvor køer trasker rundt imellem marker og mennesker. Alle arbejderne er iført de karakteristiske vietnamesiske hatte og de knokler med le, hakke og håndtrukne vogne. En enkelt gang ser jeg en sjov lille traktor, som vi ikke kender hjemmefra, men som Jan siger ligner en forvokset havefræser, ellers foregår alt ved håndkraft.

Sofus sover på hele turen som varer ter en halv time og selv da vi standser ved et indkøbssted, også i dag delvist drevet af folk med handicaps, sover han videre og Jan må blive i bussen med ham. Da vi kommer tilbage til Kangaroo cafe er guiden venlig at hjælpe os med en adresse til en SOS klinik hvor vi kan få hjælp til Josefines dårlige øre og vi vælger at gå derhen så snart vi har smidt bagagen hen på hotellet. Det er et par timers ventetid på klinikken, men vi får da noget penicillin. Lægen der undersøger Josefine, kender slet ikke til dræn i ørerne og bliver ved med at efterspørge en diagnose som årsag til drænene. Jeg forsøger at forklare at det er på grund af væske i mellemørene, men det forstår hun ikke. Det er måske ikke et problem de har i denne del af verden. Klokkeren er over halv ni inden vi er hjemme og har fået spist på den indiske og nu er Josefine bare

SÅ træt og Jan er desværre blevet snotforkølet.

Jeg vil lige bade ungerne imens Jan er på netcafe´ og da jeg tager et håndklæde fra knagen, for at tørre Sofus, dumper et stort firben ned, lige for fødderne af mig, til Sofus´ store fornøjelse.

Jan kommer hjem fra netcafe og fortæller at store dele af Thailand er oversvømmet. Det kunne vi da nu godt have været foruden.

Jeg kommer lige i tanker om noget Josefine sagde i dag, i bussen. Hun sagde: ”man kan godt smile når man ligger og sover, hvis man lige kommer til at tænke på noget rart. For eksempel, hvis man havde rigtigt mange penge og købte et hus til en fattig mand så han blev rigtigt glad.

Det kunne være rigtig godt hvis far havde rigtigt mange kort til at stikke ind i automaten, så kunne vi få rigtigt mange penge og give dem til alle de som ingen penge har, kunne det ikke være godt mor?”

Arveligt belastet ?

Her på hotellet får vi rent sengetøj og håndklæder hver dag. Det må indrapporteres til LP.

12. oktober, 2006, dag 41:

Jan og jeg står meget tidligt op og bærer Josefine og Sofus ind til Eline, som aftalt i går, fordi jeg gerne vil op til Hoam Kiem Lake og se alt morgenaktiviteten. Jeg tror aldrig jeg har set så mange motionister samlet på et sted før. Det er tydeligvis aftalt at man går eller løber rundt om søen, i urets retning. Der er så mange mennesker, unge som gamle, at vi flere gange har svært ved at passere uden at gå i vejen. De der ikke løber eller går, laver øvelser for sig selv, spiller badminton, løfter vægte, dyrker Thai Chi i grupper eller dyrker mere moderne gymnastik på hold. Et hold fylder hele Indira Gandhi pladsen ned imod søen og breder sig helt over på den anden side af gaden. Nogle hold har musik fra små dårlige ghettoblaster eller en lille højtaler koblet til en walkman.

En dame har taget en vægt med og man kan, imod betaling, blive vejjet. Et sted har badmintonspillerne hængt deres ketsjertasker og deres håndklæder i et træ og jeg smiler af det alternative omklædningsrum. Vi går hele søen rundt og hele vejen rundt er aktiviteten stor.

Da vi kommer hjem sover ungerne endnu, så vi sidder og læser lidt om Thailand og er frygteligt meget i tvivl om, hvorvidt vi vælger den rigtige paradiso. Et sted er det regntid, et andet sted dør de med blæst, et tredje med brandmænd og et fjerde noget helt andet.

Ungerne står op og Sofus, Josefine, Jan og jeg går hen til sandwich damen og køber morgenmad. Der koster en sandwich syvtusinde Dong. Eline laver lektier i dag. Vi spadserer hen til Ho Chi Mihn museet som ligger en tre fire kilometer fra hvor vi bor. Desværre viser museet sig at være lidt af en skuffelse. Det koster femtusind Dong at komme ind. Der er nogle billeder og nogle fortællinger om Ho Chi Mihn og nogle genstande fra den tid. Indimellem alt det, står en masse kunst og det er der sikkert en mening med, vi forstår det bare ikke rigtigt og vi er hurtigt færdige. Jeg må mange gange forklare børnene forskellen på et museum og et mausoleum og vi taler meget om, hvorfor mon Ho Chi Mihn ikke er gravet ned i jorden, men udstoppet som man gør med dyr. Og hvorfor mon man har gjort det, når onkel Ho ønskede noget andet? Tja, man skal søreme være klog hvis man skal kunne svare på alle spørgsmål.

Vi slutter af med en sodavand i det lille cafeteria og Josefine stiller villigt op foran en hel bus fuld af turister der gerne vil tage billeder og finder sig gladelig i, at de retter på hendes hår og positur. De ville gerne have haft et af Sofus og hende sammen, men det får de ikke lov til.

Bagefter går vi hen til krigsmuseet som ligger ikke så langt fra Ho Chi Mihn museet. Sofus vil egentlig helst hjem, for han har lidt ondt i maven, men han glemmer det heldigvis hurtigt da han ser flyet og tanken der er udstillet på pladsen foran indgangen. Her koster det tyvetusind Dong at komme ind.

Det er et meget interessant museum, syntes vi alle. Udstillingerne ligger i forskellige bygninger og det ene sted er vi heldige at der kommer en hel flok turister, samtidig med os, så der bliver vist film og illustreret på et stort papmachelandskab med lys, hvordan vietnameserne vinder et stort slag over Frankrig.

Der er flere andre modeller som illustrerer begivenheder fra krigen og udenfor står en mængde krigsmateriel, køretøjer og fly til udstilling.

Et gammelt flagtårn er åbent så man kan gå op af de meget stejle, smalle høje trappetrin for at nyde den fantastiske udsigt øverst oppe fra. Sofus kommer på toilettet og vi slutter af med en sodavand mere, inden ungerne og jeg for sjov skyld hyrer en cyklo til at køre os hjem, imens Jan løber ved siden af og tager billeder.

Vi henter Eline og går ud og finder et MEGET lokalt spisested. Det ligger ud til gaden og har bare en smule gulv plads og lidt fortovsplads som er proppet tæt med små plastik borde og stole og mange mennesker som sidder og spiste. Alt hvad menukortet har at byde på, står i store baljer og gryder ud imod gaden, så man kan pege på hvad man vil have. Vi er lige ved at gå, fordi der tilsyneladende ikke er flere ledige pladser, men en venlig dame viser os op af en meget stejl, smal trappe som først fører os igennem et lille bitte køkken og derefter op på anden sal til et lille lokale med plads til tre borde med stole af de små i børnestørrelse. Vi sætter os og finder tegnesager frem, da det går op for os, at vi vist skulle have bestilt der hvor vi kunne se maden. Jan og jeg begiver os ned af de stejle trapper for at bestille, men da vi kommer ned i stueetagen, har den søde dame der viste os op ovenpå, allerede anrettet en flot bakke til os, med ris og fire forskellige grøntsags og

kødretter. Det er simpelt hen så fint. De har udvalgt retter som er lokale, men ikke så mærkelige at det ikke smager os og det hele er veltillavet og lækkert. Vi bestiller øl og sodavand og jeg prøver at lade være at tænke på hygiejnen i de nussede, for ikke at sige møgbeskidte, lokaler.

Hele molevitten koster ethundredeogtreogtyvetusind Dong og vi kan ikke spise op, til trods for at selv ungerne tog godt fra.

Vi går hjem for at sove. Imens vil Jan ud for at se et fængsel, til trods for at han er blevet rigtigt forkølet og har ondt i halsen og måske feber, men det må han jo selv om. Da Jan kommer tilbage og ungerne stadig sover går jeg ned for at ose lidt alene. Jeg køber en taske og går ind for at prøve en nederdel, som skulle forestille at være af silke. Den passer fint, men i min størrelse har de ikke den farve jeg kunne tænke mig, så det tilbyder de straks at sy og jeg kan hente den i aften.

Vi tilbringer alle fem eftermiddagen i Leninparken, som om eftermiddagen oser af aktivitet.

Legepladserne er fulde af børn og flere af de kørende karruseller har åbent. Også voksne ”leger” i parken og her bliver både spillet rattlebold, badminton, volley og lavet gymnastik og meget andet.

Vi hygger os en times tid og ungerne får en tur i karrusellen, hvorefter vi hyrer en taxi hjem og går op og spiser indisk for en gangs skyld.

Jeg går ned for at hente nederdelen, men bliver slemt skuffet. Den sidder helt anderledes end den jeg prøvede i eftermiddags. Jeg finder i stedet en der passer i en anden farve, end den jeg egentlig ville have og får en discount på syv USD, så den altså har kostet atten.

Nå, det skal nu ikke ødelægge min dag.

Nu skal vi i gang med at pakke, så vi kan blive færdige til i morgen.

15. oktober, 2006, dag 44:

Klokken er næsten halv otte da vi står op.

Der ligger en restaurant her ved vores bungalows, men den ser slet ikke hyggelig ud. Byggeriet er af hvidmalet beton og åbent til tre sider ud imod vandet, men der er ingen dekorationer eller andet til at gøre det hyggeligt, bare firkantede borde, med røde plastikduge. Vi har endnu ikke set et øje der og det plejer jo at fortælle lidt om kvaliteten. Alligevel beslutter vi os for at give det en chance, for ungerne er så utålmodige efter at komme i vandet, at de ikke syntes vi har tid til at gå efter et sted. Maden er faktisk også helt i orden og priserne nogenlunde ligesom på frokoststedet i går, men her mangler nu lidt atmosfære, hvad det så end er for en størrelse.

Vi går til vandet iklædt badetøj og med vores sengelinned over armen og sandlegetøjet fra i går. Vi har jo ikke håndklæder med og har fundet på at bruge vores sengelinned i stedet for at skulle ud at købe badehåndklæder som vi vil være nødt til at efterlade om en uge. Vi går lidt hen af stranden og smider os. Ungerne bader nøgne, selvom de har badetøj med og hele formiddagen går med at bade og sole sig på skift. Da middagssolen begynder at brænde, går vi op til frokoststedet fra i går.

Udenfor en af hytterne, som ligger omkring restauranten sidder en flok europæiske, gamle og fedladne mænd med et tilsvarende antal unge, smukke thaipiger omkring sig. Jeg bryder mig ikke om at se på det, fordi det er så svært at tro at pigerne vælger det af andre grunde end af nød. Men måske er det bedre at få en flink og velhavende mand, man ikke er forelsket i, end at få en fattig, frustreret mand, som man heller ikke er forelsket i? Jeg har ingen forudsætninger for at udtale mig eller endda at mene noget, men det kunne være interessant at undersøge nærmere.

Da Jan går hjem og hviler med ungerne, går Eline og jeg op i byen og køber saronger, solbriller og en bikini. Vi finder ingen badesandaler i Josefines størrelse og heller ikke i Elines, men vi finder ud af, at det godt kan betale sig at gå til udkanten af den lille by, hvor alt er meget billigere. Vi køber sodavand og øl i Seven Eleven og frugt ved en lille bod.

Eftermiddagshvilet varer helt til sidst på eftermiddagen og vi når kun lige en lille eftermiddagsbadetur inden solen går ned. Måske er det godt det samme, for vi er alle røde flere steder, selvom vi har smurt med faktor tredive.

Til aften går vi langs stranden, op til byen, hvor der ligger et lille torv. I midten af torvet ligger der barer med halvnøgne dansepiger, men ved siden af står der små madboder side om side. Man kan købe grillet kød, dønerkebab, supper, frugt, fried rice, pandekager og frugtshakes. Boderne har stillet borde og stole op på fortovet så man kan handle ved flere forskellige og sætte sig ned og spise. Vi vælger nu at tage maden med hjem i dag, men i morgen spiser vi måske her.

Vi spiser ved et lille "skakbord" nede ved stranden og slutter af med at tegne og spille kort.

14. oktober, 2006, dag 42 og 43:

Vi går hen på en fransk cafe, Jan har set forleden. Vi skal jo sikkert rejse hele dagen og vil gerne starte med et solidt morgenfoder. Vi lader som om vi ikke aner hvornår vi får mad igen, selvom vi senere vil købe sandwiches hos sandwich damen til turen og vi bestiller pandekager, æg, frugtsalat og hvad vi ellers har lyst til og juice og shakes at drikke til. Der er trådløst net på cafeen, så jeg besvarer også lige et par mails, imens vi venter på maden. Stopmætte, går vi bagefter ud for at købe slik. Vi kommer op at toppes om hvad vi skal købe, fordi jeg gerne vil handle hurtigt og Jan gerne vil se sig grundigt for. Det ender med jeg går hjem i vrede og efterlader slikindkøbene til Jan og børnene, imens jeg sørger for sodavand og sandwiches.

Vi bliver hentet af en taxi fra Vietnam Airlines lige før elleve og da vi kører ud af byen, er det kun fordi jeg stadig er så vred, at jeg ikke fælder en tåre, for jeg har tabt mit hjerte til Hanoi, som jeg også har til mange andre steder og jeg er ked af at forlade byen. Det er forfærdeligt at tænke på, at de steder vi har været ligger så langt fra Danmark, at jeg måske aldrig får dem at se igen.

Det er heldigvis en ret lang tur til lufthavnen og da vi når frem er min vrede næsten fordampet.

Vi er godt vi er i god tid, for her på en fredag er der trængsel i lufthavnen og flere ting fungerer ikke som vi kender det.

Eline og jeg går hen for at købe noget i en af lufthavnens butikker. Da jeg betaler i USD, tager kassedamen smilende imod mine sedler og giver mig byttepenge tilbage i Dong. Jeg forklarer damen at Dong er værdiløse for mig, da jeg jo er på vej ud af Vietnam, men hun har ikke andet og tilbyder mig i stedet at vælge flere varer, så pengene passer. I Hanoi lufthavn!

Vores sidste Dong forærer vi damen som gør rent på toiletterne og hun tager smilende, men ikke forbavset, imod dem. Jeg tror hun har prøvet det før.

Til vores store fortrydelse lander vi i Bangkoks nye lufthavn, som er stor, flot og fint afmærket, men desværre ikke har en togforbindelse til city som den gamle. Det har vi ikke tænkt på. Der skal gå et sovetog fra Huallumphuong togstation i Bangkok, til Champun hvorfra vi skal sejle til Ko Samui. Sovetoget går nitten trediver og klokken er vel seksten trediver da vi får vores bagage. Den næste forbindelse til Champun går først toogtyvehalvtreds og er ikke et sovetog.

Vi hæver nogle Bath og finder hurtigt ud af hvorfra der går en shuttle bus til city. Desværre, bliver vi oplyst om, går der netop i dag ikke nogen bus til banegården hvor vi skal hen, den holder i stedet et sted i centrum, hvorfra vi må tage en subway videre til Hualumphuong banegård. Nej hvor er vi trætte af det og jeg er ved at knække sammen under bagagens vægt. Vi stiger ind i bussen, som er godt fyldt op med rejsende og kører ind imod byen. Vi har ikke kørt i mange minutter, da vi kan se på det hele, at det bliver en lang tur, for der er så meget trafik, at vi holder stille i meget længere tid end vi kører.

Vi bliver stressede og det gør mange andre også, men endeligt kan vi da lade være at sidde og hoppe utålmodigt, for da klokken passerer atten, kan vi se at slaget er tabt. Da vi omsider bliver sat af midt i det værste mylder, aner vi ikke hvor vi er og må flere gange spørge om vej, for at finde den Metro station som ligger næsten lige ved siden af. Bagagen er så tung at jeg bliver irriteret og kortluntet over for alle de andre og Jan er også lidt stresset, så faktisk er det Eline der holder fanen højt og tager sig omsorgsfuldt af Sofus og Josefine. Det er helt rart at være i Thailand igen, bare fordi jeg kender det. Der er masser af kørende boder med kødvarer og frugt og alt er i stor kontrast til Hanoi.

Vi ankommer til Hualumphuong cirka nitten femogtyve og straks vi træder ind på banegården bliver vi spottet og tiltalt af en herre, der passer en slags turistskranke, som har til opgave at hjælpe turister med hvad de måtte have brug for hjælp til. Han oplyser os om at alle toge til Champun skam er optagede og minder os om, at det jo er fredag. Til gengæld, fortæller han, går der en bus og han viser os straks op på første sal, hvor der, på en slags balkon, ligger et rejsebureau. Eline og Jan løber på toilet, imens jeg bliver tilbudt en bustur inklusive færgebillet til godt ellevehundreder bath per voksen og det halve for børn. Da Jan kommer tilbage beder jeg ham sørge for busbilletterne imens jeg går på toilet med Sofus og Josefine. Jeg møder Eline på toilettet og da jeg fortæller hende om bussen, kan jeg se på hende, at hun ser for sig, en gammel rumlebus, proppet til bristepunktet med rissække, dyr og mennesker og jeg forklarer hende hurtigt at her er tale om en VIP bus, med aircon,

toilet og TV, men at den afgår om tyve minutter og vi har travlt med at få købt noget mad i en fart. Jan har i mellemtiden aftalt med rejseselskabet, at vi må efterlade vore bagage hos dem, imens vi styrter rundt på banegården og handler til turen. Vi bliver hentet oppe på rejseselskabets kontor af en chauffør, som forklarer at han holder udenfor med en lille opsamlingsbus. To andre par skal også med, deriblandt en tysk mand og kvinde. Da vi og alt vores bagage er blevet forsvarligt proppet i bussen falder vi lidt i snak med tyskerne, som skal til en strand som ligger sydligere end Ko Samui, men på fastlandet. De er netop kommet fra tyskland og har kun et par ugers ferie og de havde også regnet med at skulle med toget, men var også blevet tilbudt hjælp af turistguiden.

Dobbeltdækkeren vi skal køre resten af turen i, ligner den vi har set billeder af og vi ånder lettede op. Et venligt ungt par opgiver deres bagsædeplads, for at vi kan få alle fem pladser der. Fyren er smuk og smilende, med et indianeragtigt udseende, langt hår, store turkise ringe på flere fingre og iklædt snavsede slidte jeans, en sort sweatshirt og en lille læder skuldertaske med tyrkismønstreret perlebroderi. Han har et så drangende udtryk, at jeg bliver nysgerrig efter at lære ham at kende.

Tyskerne sætter sig også i den ende af bussen.

Klokken halv fem holder bussen ind ved et lille spisested og vi får at vide vi er i Champun. Jeg har sovet elendigt, i siddende stilling med et barn liggende hen over mine lår, så det er rart at komme lidt ud af bussen. Josefine sover videre i bussen og derfor bliver jeg hos hende lidt, men Eline kommer sødt og afløser mig, da hun er færdig med at spise morgenmad. Da solen står op, kører vi ned til færgen.

Færgen er fin med polstrede sæder indenfor og soldæk øverst og jeg falder snart i søvn, liggende over tre sæder, imens Jan ser efter børnene, som ser tegnefilm på færgens TV.

Efter nogle timers sejlads, lægger båden først til ved Ko Tao, som var vores oprindelige destination. Ko Tao er en lidt mindre ø end Ko Samui og øen er primært for dykkere. Ved Ko Tao skal vi skifte til en anden færge og vi er lige ved at ombestemme os og stå af på dykkerøen fordi der er så smukt, med turkisblåt vand, lange hvide sandstrande, kokospalmer og blå himmel. Den næste færge er lidt større og her kan man endda få massage imens man sejler, hvilket jeg benytter mig af.

Da vi lægger til ved Ko Samui, som ser lige så smuk ud som Ko Tao, har vi sejlet i fire en halv time.

Vi er dødtrætte, da vi står i færgen med alt vores bagage og skal have fundet et sted at bo. Jan efterlader os der, i fyrre graders varme, for at gå ud og lede efter et turistkontor, så han kan få et kort over øen. Da Jan kommer tilbage med uforrettet sag, er alle taxichaufførerne kørt deres vej og jeg har fået fat i et kort på færgens kontor. Jeg mukker og det samme gør ungerne, men Jan stopper et venligt menneske, som tilbyder at ringe efter en taxi.

Taxi chaufføren er en kvinde, som tilbyder at køre os flere forskellige steder hen, så vi kan se hvad øen har at byde på. Vi fortæller hvor meget vi omtrent vil betale og hun viser os et par steder, ud over dem vi foreslår fra LP.

Det er svært at bestemme sig, fordi prisniveauet er meget, meget højere end det har været nogen andre steder vi har været, men vi ender med at vælge to ret fine hytter, som ligger helt nede ved stranden, men ikke på den bedste del af den. Selve arealet omkring hytterne er dødkedeligt og restauranten som hører til, er mennesketom og ucharmerende. Det koster tolvhundrede bath per nat for de to hytter og vi må endda forhandle behårdt. Sofus er faldet i søvn i bilen og siger søvndrukkent at han gerne vil hjem. Vi fortæller at det er her vi bor nu og han stiger ud af bilen og går "hjem". Imens vi pakker ud, går børnene ned på stranden og ser på stedet. Børnene er vilde med den hvide strand, palmerne og det turkise vand og de gider bestemt ikke hen og spise frokost, men klokken er næsten to og nogle af os er ved at dø af sult. Vi går lidt hen af stranden og finder et rigtigt hyggeligt sted som er meget besøgt, også af lokale, har et stort menukort, lækker mad og rimelige priser og resten af eftermiddagen bruger vi på stranden. Vandet er så varmt som i et badekar og helt klart. Stedet, også byen, er fuldstændigt invaderet af turister og alt ser ud til at være på turisternes præmisser. Eline elsker det og Jan og jeg har bestemt os for at nyde det i en uge, selvom vi ikke bryder os om det.

Vi spiser aftensmad på Mac Donalds, der viser sig ikke at have samme sortiment som derhjemme og heller ingen legeafdeling, men bagefter får vi købt strandlegetøj og badesandaler til Sofus.

Måske finder vi nogle til Josefine i morgen.

16. oktober, 2006, dag 45:

Jeg har kvalme og min krop svider af for meget sol. Vi bliver hurtigt enige om, at stranden ikke er en mulighed i dag, eftersom Jan er den eneste der har fået sig smurt ordentligt ind og derfor ikke havde fået for meget sol. Jan er hurtig til at foreslå, at han lige kan smutte op og leje en bil, imens jeg gør os andre færdige. Han kommer dog i første omgang hjem uden bil, idet han er i tvivl om vores komfortkrav, men jeg forsikrer ham om, at jeg gerne vil sidde klemt, bare det er billigt, så han går op og lejer den mindste firhjulstrækker han kan finde til ottehundrede bath plus brændstof. Lige da vi skal til at sætte os ind i bilen kaster en lang grøn slange sig ned fra et træ i jagten på et firben. Jan tror først det er en gren men opdager hurtigt at det er en slange og vi kan stå og iagttage hvordan slangen jager sit bytte og endelig får has på frokosten. Flere af de ansatte her stimler sammen og kigger med og de fortæller at slangen er ”no problem”. Vi kan akkurat presses ind i bilen og det er absolut ikke komfortabelt, men vi drager af sted. Jeg beundrer Jan for at han tør kaste sig ud i at køre i venstre side af vejen, men det går ret fint og vi finder da også et sted hvor vi kan få benzin på.

Vi kører hen til vores frokostrestaurant og spiser morgenmad og jeg håber kvalmen vil forsvinde når jeg får noget at spise.

Først kører vi op til et vandfald vi har læst om i LP. Vejen op til faldet er kringlet og det sidste stykke bare smal og mudret jordvej som går stejlt op og er omgivet af skov, så Jan får lov at lege lidt med firhjulstrækkeren. Da vi når målet og skal til at stige ud for at gå det sidste stykke, bliv det pludseligt regnvejr, sådan rigtigt regnvejr med masser af vand og vi gider alligevel ikke starte dagen med at være våde, så vi bliver siddende og beslutter os for at køre videre øen rundt og så vende tilbage senere. Jeg har voldsom kvalme og har faktisk ikke lyst til noget.. Eline syntes det er synd for en vandbøffel der står bundet i regnvejret, jeg syntes bare det er synd for mig.

Vi kører øen rundt, men overalt er landskabet det samme. Øen har en flot natur med smukke skove, bjerge og masser af kokospalmer midt på øen omgivet af fantastiske strande med turkisblåt vand. Men næsten alt byggeri på øen er grimt og det er svært at få øje på at der har boet mennesker her før øen blev ”opdaget” i tooghalvfjerds. Alt er bare turist hoteller og butikker, Grimt og fuld af glitter og tydeligvis uden klausuler for hvordan bygningerne skal se ud. Alle byerne øen rundt ser fuldstændigt ens ud, men vi finder da et par badesandaler til Josefine, da vi stopper ved et lille marked og jeg får også købt Aloe Vera aftersun på et apotek til vores svidende kroppe. Da vi kommer tilbage til vandfaldet efter at være kørt forkert et par gange, stiger vi ud i tørvejr og jeg kaster op bag en busk inden vi finder ud af, vi er kommet til et sted på faldet, hvor man skal vandre halvanden kilometer op af et bjerg for at komme op til det. Det opgiver vi, men et par unge smilende mænd giver os anvisninger på, hvor vi i stedet kan køre hen. Med mindre selvfølgelig vi hellere vil ride på en elefant, så ligger der flere elefantlejre i området, som vi har set både her og de steder vi er kørt forkert.

Vi kører hen til det andet sted på faldet, hvor vi ligeledes kan leje en elefant eller bare købe mad til den hvilket vi nøjes med. Her er elefanterne, også en lille unge, bundet i meget korte lænker som de står og trækker i og de er tydeligvis ikke i så gode hænder som i lejren i Lampang, men børnene hygger sig med at fodre dem og Josefine mindes hvordan den lille babyelefant i Lampang blev vred på Jan.

Stedet her er meget mere besøgt end det andet sted og her ligger boderne med turistsouvenirs side om side, langs stien der fører hen til vandfaldet. Man skal klatre ned af nogle lidt stejle klipper hvis man vil bade og det orker jeg ikke i dag, så Jan går ned og bader med børnene, imens Eline og jeg køber et par gaver til dem derhjemme.

Jeg trænger forfærdeligt til at komme hjem i seng, så jeg bliver sat af derhjemme, inden de andre kører hen og spiser frokost og tager på shoppetur til et stort supermarked, vi har set på køreturen, for at prøve at få fat i nogle tusser. Det er skønt at komme i seng og jeg falder i søvn da jeg lægger hovedet på puden. Da jeg vågner stod jeg op og går ud på verandaen, netop som de andre kommer hjem. De har både købt snolder og nye tusser og er i højt humør. Sofus spørger:” Hvorfor hedder pink også lyserød når orange ikke hedder noget”? Min kvalme er sovet væk, så jeg går med ned på stranden og ser på ungerne bader i solnedgangen, inden vi kører op for at købe mad på torvet.

Da vi er færdige med at spise i lyset fra en enkelt pære ved det lille skakbord, går Josefine ned til stranden hvor hun, i lyset fra en lygte, kan se nogle børn gynge på en primitiv gyngesving som hænger uden for et hotel med bungalows, der ligger lige ved siden af vores. Jeg følger efter hende og tænker, så er det en dansk familie med tre drenge på fem, ni og tolv år. Forældrene Carsten og Marianne sidder stadig ved bordet i restauranten ud imod stranden og spiser og vi falder i snak så længe at de spørger om ikke jeg vil op og sidde. Sofus er i mellemtiden kommet til og de tre femårige er faldet i leg. Familien har kun været på farten i nogle få dage og er netop ankommet til Ko Samui efter at have tilbragt nogle dage i Bangkok. De skal rejse i tre uger og har i dag fået et mindre chok over hvor svært det er at finde noget at bo i her på øen. De har ledt i tre timer og er til sidst endt i en bungalow på hotellet ved siden af os, men må give femogfyrrehundrede bath for en bungalow med to værelser. Jeg fortæller hvad vi giver for vores, henter Jan og lægger en seddel til Eline, som er gået på netcafe. Da Marianne og Carstens drenge hopper i hotellets pool, inviterer de også vores børn med. Da jeg vil hente Josefines ørepropper og børnenes badetøj, går Marianne med for at se vores bungalow, som er næsten lige så fin som deres og hun er lettet over at høre, at det kan lade sig gøre at bo billigere. Ungerne hygger sig længe i vandet indtil Kasper på fem er så træt at han må puttes. Eline finder over til os og syntes det er hyggeligt at møde danskere. Sofus og Josefine leger lidt videre i poolen med Frederik på ni og Rasmus på tolv, imens vi snakker videre med Carsten og da vi endelig kommer hjem i seng er de så trætte at de næsten falder i søvn inden bulderbyhistorien er læst til ende.

17. oktober, 2006, dag 46:

Efter nøje overvejelse spiser vi morgenmad her på Paradise, som vores hotel hedder. Her har de ikke frugtsalat, men pandekagerne er bedre, juicen er dyrere, men til gengæld skal vi ikke gå efter det.

Jeg er stadig forbrændt og da min ihærdige jagt efter en parasol ikke bærer frugt, lægger jeg mig i skyggen af en palme. Så må Jan bade med børnene. Imens jeg ligger der og slanger mig, får jeg manicure på fødderne af en lille ihærdig thaikvinde og det er tiltrængt efter seks uger med det samme neglelak på. Kvinderne der går rundt på stranden er meget påtrængende og går ligefrem hen og rører ved ens fødder imens de tilbyder manicure eller massage, også selvom man hele tiden siger "no thanks". Jeg ved ikke hvorfor de gør det. En af damerne spørger Josefine om hun vil have neglelak på og begynder at give hende det på, alt imens jeg siger: "no thanks". Alligevel forsøger damen at få mig til at betale for det, men accepterer med et smil jeg venligt afslår. Der går også mænd rundt og sælger frugt, malerier, smykker og saronger, men de er ikke helt så ihærdige. Jeg tænker på at det her er deres levebrød og på at vi bare er rige turister der knapt vil opdage hvis vi bliver snydt for et par kroner og det gør mig lidt mildere stemt.

Marianne og Carsten kommer hen for at fortælle, at de nu også flytter hen til Paradise og efter meget hårde forhandlinger har fået to bungalows mage til vores til fjortenhundredede bath, altså tohundredede dyrere end vores.

Vi spiser frokost som vi plejer og hviler os bagefter.

Jan og jeg står op længe før børnene og Jan skærer frugt ud og stiller sodavand frem på skakbordet. Da der omsider kommer liv i ungerne løber de straks over og leger med Kasper og vi falder igen i snak med Carsten og Marianne. Det viser sig at Carsten arbejder med IT ligesom Jan og Marianne er social- og sundhedsassistent ligesom jeg. Vi anbefaler dem vores frokoststed og der går de hen for at spise til aften. Vi spiser til aften oppe på torvet, hvor vi køber grillede majs, kylling, fried rice og frugtshakes. Hele molevitten koster trehundredede bath og så er alle mætte.

Jeg møder et ungt dansk par da jeg venter på shakesene. De har rejst i to måneder og har halvanden tilbage, men faktisk har de fået nok og trænger til at komme hjem. De syntes Ko Samui er dyrt og det lever ikke helt op til deres forventninger. De fortæller de har rejst rundt i Cambodja og Vietnam i gamle busser og det har været så hårdt undervejs. Josefine får en sludder med den unge dame og vi ønsker dem en god tur videre frem.

Det giver mig en masse stof til refleksioner at tale med det unge par. Jeg tænker meget på, hvad der spiller ind på om man kan holde til at rejse på den her måde. Hvorfor syntes de det er hårdt, når de kun har dem selv at tage vare på? Ville vi også syntes det hvis vi ikke havde børnene? Ville det måske endda være hårdere, fordi vi ikke på samme måde ville være nødt til at tage os sammen når det hele er lidt surt? Spiller det en rolle at vi har drømt om denne her rejse i mange år og derfor er meget klar over hvad vi gerne vil opleve? Spiller modenhed en rolle?

Jeg ved det ikke, men jeg ville ønske det var os og ikke dem der havde halvanden måned tilbage.

Da vi er færdige med at spise går vi hjem langs stranden, som er spækket med oplyste fiskerestauranter, der bliver stillet frem om aftenen når badegæsterne er væk. Vi spiller kort og drikker øl og sodavand ved skakbordet, inden vi går i seng.

18. oktober, 2006, dag 47:

Jan vågner op med diarre og løber i fast rutefart imellem sengen og toilettet.

Ungerne og jeg går selv over og spiser morgenmad hvorefter vi går til stranden, hvor vi får øje på en lille bitte sandfarvet krabbe, der kigger op af et lille hul på størrelse med en glaskugle. Den piler op og ned af hullet hele formiddagen. Heldigvis kommer Marianne, Carsten, Rasmus, Frederik og Kasper snart efter og børnene og Carsten leger i vandet, Eline soler sig og Marianne og jeg snakker. De, som vi, spiser ved vores frokostrestaurant, hvor de også syntes man spiser godt. Jeg går hjem med ungerne og putter dem ved siden af, stadig syge Jan og går op i receptionen, som ligger oppe af vejen, for at spørge om de kan sørge for båd og tog billetter til på lørdag hvor vi vil videre. Det vil den dame lige finde ud af, hun kan slet ikke forstå, vi ikke vil køre i VIP bus, men bare på 3. klasses tog, nu da vi kun skal køre i nogle få timer for at komme til Phrachurap Khiri khan, syd for Hua Hin.

Bagefter går jeg op og handler lidt og Eline går op for at få lavet fletninger med perler i håret til syvhundrede bath.

Resten af eftermiddagen går med leg og badning og jeg går selv hen og spiser med børnene, efter at have hentet et stykke tørt toast til stakkels Jan.

Senere har Jan det lidt bedre og vi tilbringer aftenen på vores terrasse i selskab med familien Eriksen. Vi trakterer med chips, øl og sodavand, som vi drikker af vores fem krus og nogle af resterne af sugerørene efter fødselsdagen.

Vi kommer halvsent i seng efter en meget hyggelig aften.

19. oktober, 2006, dag 48:

Sofus: "hvis der er noget man ikke tør, må man øve sig og øve sig indtil man tør."

Mor: "Eller erkende at man ikke tør".

Sofus: "Hvad nu hvis man øver sig og øver sig i at lave et par solbriller og man ikke kan alligevel?"

Mor: "Så må man jo købe sig et par."

Sofus: "Hvad hvis man øver sig og øver sig i at slå kolbøtter og man aldrig får det lært?"

Mor: "Så må man leve en kolbøtteløs tilværelse."

Sofus: "Hvad hvis der er en restaurant, men der ikke er noget skilt hvor der står på at det er en restaurant?"

Mor: "Så må man gætte sig til at det er det."

Josefine: "Eller se efter hvor der sidder nogen og spiser."

Sofus: "Eller gå ud i skoven og sætte et indianertelt op og dyrke "grøder" og lave mad på et bål ligesom indianerne gjorde. Og fange okser."

Sofus: "Hvad sker der hvis man har en bil, der ikke har nogen hjul?"

Mor: "Så kan den ikke køre."

Josefine: "Så må man tage den på værksted og få nye dæk på."

Sofus: "Men hvordan får man den derhen?"

Det er vist godt vi ikke lever i Spørge Jørgens tid, for så fik Sofus vist smæk og blev lagt i seng.

Jans mave har det væsentligt bedre til morgen og han er ivrig efter at komme over at spise morgenmad. Bagefter vil han og Eline leje en knallert og køre ud og købe et par sko Eline så forleden i indkøbscentret, da de var ude at køre uden mig.

Jeg går til vandet med ungerne, men bølgerne er så høje i dag, at det ville have været skægt hvis der havde været en voksen til hvert barn, men nu da der ikke er det, er det alt for farligt, så jeg inviterer børnene på en sodavand på hotellet ved siden af, så vi kan få adgang til poolen. Eline når lige en dukkert inden hende og Jan, iført et par skrækelige koboltblå styrthjelme, drager af på to hjul.

Det er overskyet og vi har næsten hele poolområdet for os selv. Jeg installerer mig på en fin liggestol og iagttager ungernes leg.

Sofus kan ikke bunde i det dybe bassin og da vi ikke har badevinger med til ham, må han blive i børnebassinet. Et par store drenge leger i det dybe, men da Sofus kontinuerligt og med et stort smil, kaster en bold i hovedet på dem, overgiver de sig til slut og spiller bold med ham, fra det ene til det andet bassin.

Det er skægt at se hvordan Sofus, formentlig af mangel på legekammerater, har udviklet sig fra at være en ret genert dreng, til at være særdeles opsøgende i forhold til andre børn.

Det er næsten middagstid da vi går hjem med lagnerne og bolden, for at gå hen og spise frokost.

Eline og Jan er ikke kommet tilbage, så vi lægger bare en seddel og nøglen under måtten og går selv hen til det sædvanlige sted. Det blæser og bølgerne er endnu højere end i morges.

Da vi kommer hjem, lige inden det begynder at øse ned, læser vi Bulderby og jeg håber ungerne vil lægge sig til at sove, imens jeg begynder på dagens dagbog, men Jan og Eline kommer hjem i højt humør og viser deres indkøb frem og Jan fortæller at vi har fået billetter til en VIP bus på lørdag, da der ikke går noget tog. Desværre standser bussen ikke i Phrachurap Khiri Khan, men først firs kilometer længere nordpå, i Hua Hin. Til gengæld bliver afhentet her på Paradise.

Jeg kan regne ud at min afskallede ryg ikke når at blive pæn inden i overmorgen, lørdag, men jeg trænger nu til at komme ud at opleve lidt igen, selvom ungerne gerne ville blive her lidt længere. Imens Eline og Jan er ude at spise og på netcafe', fejer jeg verandaen, rydder op og skærer frugt ud og da jeg har gjort det, sætter jeg mig ned og tænker, imens jeg kigger ud over det brusende hav.

Det er mærkeligt at tænke på, at jeg for halvanden måned siden, hjemme i Danmark, dårligt kunne sidde stille i fem minutter uden at blive rastløs og nu kan jeg sidde stille, uden at foretage mig noget som helst en hel dag, uden at blive det. De andre glæder sig til at komme hjem selvom de nyder at

være her, men det gør jeg slet ikke, jeg kunne sagtens blive ved at rejse i et halvt år eller mere. Jeg sidder og kigger over på Paradise's restaurant. Flere generationer passer stedet, men ingen laver egentligt rigtigt noget, ser det ud til. Alt er forfærdeligt dårligt vedligeholdt og restauranten kedelig og uindbydende at se på. Vasketøjet vi afleverer, er mange dage undervejs. Selvom vi kan se det er tørt på tørresnoeren, kommer det ligesom ikke videre og rene håndklæder får vi ikke. Det er ikke fordi jeg vil vartes op, men jeg tænker alligevel at stedet kunne blive meget mere attraktivt og mere indbringende, hvis alle de der går rundt og laver ingenting, i stedet gik og lavede lidt hist og pist. Mon det er det LP mener med "laid back atmosphere"?

Familien Eriksen kommer hjem fra køretur i udlejningsbil, samtidig med at Eline og Jan triller ind på pladsen på deres tohjulede lyn. Eline har besluttet sig for at købe en scooter når hun bliver gammel nok. Kasper har det meste af dagen siddet i bilen og holdt en kapsel, han vil forære Sofus, i hånden og Sofus takker ham hjerteligt.

Vi tager alle sammen badetøj på og hopper i de høje bølger, inden ungerne og jeg går på torvet og spiser aftensmad. Jan er stadig ikke helt frisk, men da vi kommer tilbage, går han med over til poolen, hvor vi tilbringer aftenen med badning i mørket og kortspil..

20. oktober, 2006, dag 49:

Jeg vækker Eline, men da hun ikke er dukket op efter en halv time, går vi selv over at spiser morgenmad. Da vi er færdige vækker vi hende igen. Vejret er overskyet med byger og bølgerne i havet er så høje, at vi i hvert fald ikke skal være ved stranden. Jeg går en tur op i byen alene og i silende regn, fordi jeg gerne vil have kigget lidt, på de mange fine smykker man kan købe deroppe. Smykkerne er lavet af sten, skaller og andet fra naturen og jeg syntes det kunne være skægt at have et par stykker med hjem. Desværre bliver jeg skuffet, for alle de små butikker der sælger smykker er lukkede og jeg må i flere små supermarkeder for at få brød, smør, marmelade og papirlommetørklæder. På vejen hjem køber jeg to klaser små bananer for ti Bath, af en gammel dame der har dem liggende foran sit hus.

Da jeg kommer hjem er de andre på vej til poolen, for selvom vejret er gråt og med byger, er det jo dejligt lunt. Eline er muggen over hun ikke kan slikke sol, men går dog med alligevel. Familien Eriksen er også ved poolen og det er hyggeligt at være flere om at lege. Sofus og Josefine øver sig i at svømme i det dybe bassin, fra trappen ud til os som står midt i bassinet og tilbage igen og de bliver mere og mere modige.

Vi går hen og spiser frokost som sædvanligt og da vi sidder der og ser ud over vandet, får jeg øje på en smyksesælger og får købt en enkelt halskæde.

Josefine har igen betændelse i sit øre og efter nogen overvejelser frem og tilbage ringer vi til vores egen gode læge i Vejen, for at få et godt råd. Han anbefaler os ikke at opsøge læge i Thailand, hvis Josefine ikke får det dårligt. De bruger nemlig så bredspektrede typer penicillin, at der let dannes resistente bakterier, som kan være svære at få has på i Danmark.

Da vi har modtaget den gode nyhed, går Jan til byen, for at se om han kan skaffe os en ny ekstern harddisk. Vi har igen problemer med teknikken og er bange for at miste data.

Imens Sofus og Josefine sover, får jeg besøg af Kasper og vi får os en lille sludder og Kasper får leget lidt, inden legekammeraterne vågner. Sofus giver sig straks til at lege med Kasper, Josefine får øje på Rasmus og løber hen og tager ham i hånden.

Det lykkes ikke Jan at skaffe os en harddisk, men ærgrelsen skyller vi af i de kæmpestore bølger, hvor også familien Eriksen leger med deres børn.

Vores sidste Aften tilbringer vi ved poolen, med isdessert og kortspil, vel vidende at vi i morgen skal på eventyr igen.

21. oktober, 2006, dag 50:

Til morgenmad spiser vi det yoghurt og brød jeg købte i går og vi bliver planmæssigt afhentet af en venlig chauffør i en meget fornem minibus. Vi når lige at vinke farvel til familien Eriksen, som også bliver afhentet i dag. Vi skal have fire andre passagerer med også og kører ind forbi deres hotel, men de er ved at spise morgenmad og er ikke i sinde at afbryde deres måltid for at vi kan komme af sted til tiden, så vi venter utålmodigt sammen med en, om end endnu mere utålmodig chauffør i næsten en halv time på, at de får snøvlet sig færdige. Jan er ved at eksplodere og jeg er ved at dø af skræk, da vi endelig kommer af sted fordi chaufføren presser bilen til det yderste for at nå færgen i rette tid.

Vi når det lige.

Den fem timer lange sejlur fordriver vi som vi plejer, krydret med et par forholdsvis nye danske dameblade, Marianne stak mig i går.

Da vi er i havn, finder vi vores VIPbus og forklarer, med nogen besvær, chaufføren at vi meget gerne vil af i Phrachurap Khiri Kahn (27.500 indbyggere ifølge LP). Han smider venligt vores bagage ind til sidst, så han kan sætte os af, før den egentlige destination.

Da vi når Phrachurap Khiri Khan, bliver vi læsset af ved en stor hovedvej, foran en meget lille restaurant og butik, hvor fire motorbikechauffører ligger henslængt på deres tohjulede køretøjer. Man kan altså købe et lift bagpå de små motorcykler og de venlige chauffører tilbyder os da også et lift med det samme. Jeg ser på børnene og på bjerget af bagage der ligger smidt på jorden. Tre store halvfjerds liters rygsække, fem små rygsække, en stor sportstaske, Hmongfløjten, Jans fototaske og PC tasken, alt pakket til bristepunktet. Selv på fire motorcykler og selvom vi er i Thailand hvor meget kan lade sig gøre, har jeg altså ikke fantasi til at forestille mig, hvordan de skal kunne give os et lift, så jeg afslår smilende deres tilbud, selvom de vil gøre det for kun tohundrede bath.

Jan krydser hovedvejen og går lidt ind imod byen. Der møder han en tysk backpacker, som forsikrer ham om, at tohundrede for den køretur er en helt fair pris, så Jan kommer tilbage og nikker til chaufførerne, at vi gerne vil køre med. Eline er overbevist om at de sagtens kan få plads til det hele, men jeg kigger måbende på Jan, der slet ikke synes at have forstået situationens alvor. Den ene chauffør starter sin motorcykel og kører af sted, for tre minutter senere at vende tilbage i en ældgammel og rusten pickup. Han smider børn og bagage op på ladet, imens vi andre selv kravler op. Vi viser chaufføren adressen på det hotel vi valgt ud fra LP og det viser sig at være gammelt, på en hyggelig og velholdt måde.

Man kommer ind i en lidt rodet reception, som også har fire små borde til bispisning og to Pc'er med internet, samt en køledisk med forskellige drikkevarer. Bagved, uden væg eller døre imellem, ligger en kæmpe garage, hvor alskens ragelse, en gammel jeep, en fugl i et bur og en fisk i akvarium holder til. Imellem de to rum står der en bænk, hvorpå der sidder en gammel kone med rollator og lige ved siden af går trappen op til første sal. Alt er meget rummeligt og venligt at se på. Gulvene er af blågrøn terrasse og toiletterne, af den slags hvor man skal sidde på hug med skyl fra en øse.

Bruserne har kun koldt vand og vaskens afløb ender på gulvet. Madrasserne er som beton, men Tv'et har tegnefilm og den søde dame der tager imod os og hjælper os op med bagagen, kommer med to flasker koldt vand til vores tørre ganer.

Vi pakker hurtigt lidt ud og får rejsetøjet skiftet ud med shorts og nederdel. Busserne og færgerne har aircon, hvilket betyder at nogle af os fryser når vi rejser, selvom det er over tredive grader uden for, så det er dejligt at få det lange tøj af.

Vi går ud for at se lidt på byen, som beskrives i LP som en fiskerlandsby, men det kan man nu ikke lige se ved første øjekast. Havnepromenaden er nydelig, uden fiskerbåde, men med flotte fortove og en hyggelig lille park, dekoreret med dyr som børnene kan klatre på og flere drenge har sat drager op. Josefine og Sofus får hurtigt et par thaiveninder og gider ikke med videre, men vi trænger sådan til at gå. Da vi går videre forbi turistkontoret kommer en mand løbende ud og stikker os en folder og et kort over byen og da vi kommer op til foden af det lille bjerg som byen er berømt for og som har et tempel på toppen og ligger midt i byen, er øjnene ved at trille ud af hovederne på os. Vi har læst at der er mange aber på bjerget og at de kan være påtrængende, men at de her midt imellem Seven Eleven, motorcykler, tuk tuk'er og biler, løber rundt overalt, det havde vi alligevel ikke

forestillet os. Det vrimler med aber som klatrer op i træerne og løber rundt på gaden og en løb endda hen i en dames cykelkurv og snupper en pose frugt, som den løber af sted med.

Vi går hjem for at hente et par ting, inden vi vil over på madaftenmarkedet som ligger lige her ved hotellet, for at købe aftensmad. Ved et bord i receptionen på hotellet sidder en lyshåret mand som jeg hilser på og vi falder straks i snak. Han er svensker men har rejst og boet i flere forskellige lande og bruger det meste af sit liv på buddhisme og på at meditere. Han syntes Eline ligner en sangstjerne fra Sverige, så det bliver hun jo lidt flatteret over.

Vi går over på markedet, hvor man kan købe rigtig grillkylling, så vi køber en halv til femogfyrre Bath. Vi køber også seks små forårsruller til i alt tolv Bath, ananas og en halv vandmelon til syvogfyrre Bath, en majscolbe til syv Bath og fire shakes til i alt fyrre Bath. Der er rigtig mange madboder, spredt ud over en grusbelagt plads og indimellem boderne, står faldefærdige borde og stole, så man kan sidde og spise sin mad. Jan får den gode ide´ at vi kan gemme resterne af vandmelon og majscolben og gå hen at give det til aberne. Som tænkt så gjort. Da vi kommer derhen i nærheden, spotter en abe straks posen og piler hen og snupper den ud af hånden på mig. Eline ville så gerne have fodret aberne et stykke af gangen, men vi forbyder hende at prøve at få posen fra aberne igen, af skræk for de vil bide hende. Vi må prøve igen i morgen.

Da vi kommer hjem vil Eline på nettet, så Jan bliver hos hende lidt og da han kommer op har han to dyr med, flettet af palmeblade, fra hoteldamen til Sofus og Josefine. Rørende.

Josefine: ”mor hvorfor er nogle sten så store (der var jo kæmpe sten man kunne klatre på, på stranden på Ko Samui)? Er det fordi de kan vokse ?”

Mor: ”Nej sten kan ikke vokse, naturen har skabt nogle sten store og nogle små. Sten er ikke som dyr eller planter der alle vokser.”

Josefine: ”Bølger er også et dyr, de vokser.”

Sofus stiller en masse spørgsmål om hvorfor bilerne her kun kører med lys når det er mørkt og mange andre ting. Jeg fortæller i den forbindelse at vi derhjemme kører i højre side af vejen og at de her kører i venstre. Sofus tænker lidt og siger: ”Det er bare fordi det her land vender forkert”.

Eline og jeg diskuterer lidt. Sofus ønsker sig en gameboy, som familien Eriksens drenge havde. Eline syntes det ville være super til børnene, på sådan en rejse her og jeg syntes det ville stjæle dem en masse gode timer, som bliver brugt fornuftigt og udviklende. Eline syntes at bustid er ligegyldig tid, hvor man intet kan foretage sig og jeg syntes ungerne udvikler sig enormt, ved at sidde at se, spørge og tænke en hel dag. Ungerne brokker sig ikke så meget som os andre på de lange rejsedage og jeg konkluderer derfor at de ikke keder sig så meget som vi. Udover at de har fået en masse viden, om en masse ting, har de også udviklet deres tegneevner helt enormt på de her syv uger. Jan er vist mere enig med Eline end med jeg. Jan bruger udtrykket:” At slå tiden ihjel”. Jeg begriber ikke at han syntes tiden skal slås ihjel, når nu vi er raske, hele mennesker, der får en masse tid forærende til bare at reflektere over hvad vi oplever og ser og tale med vores dejlige børn og besvare alle deres vidunderlige spørgsmål. Tid skal ikke slås ihjel. Tid skal vi betragte som en gave og tid kan gøre os rigere, klogere og gladere.

Nå, det var blot nogle tanker.

22. oktober, 2006, dag 51:

Vi kan spise morgenmad her på stedet. Udvalget er temmelig begrænset, men vi kan få toast og the og suppleret med et par små yoghurt jeg henter i Seven Eleven er det helt fint. Den søde dame hernede, moderen til hende der hjalp os op med bagagen i går, slutter vores måltid af med, at servere os en kop jasminte på husets regning. Teen bliver serveret i en lille tepotte med tre små bitte krus, uden hank, ved siden af. Jan syntes ikke det smager godt og hare ikke lyst til at drikke det, men jeg syntes at når man bliver budt noget, må man spise eller drikke det, gerne imens man smiler. Eline skyller sit lille krus the ned, selvom hun, ligesom Jan egentlig ikke føler sig forpligtet. Vi vil starte dagen med at gå hen til abebjerget. Sofus vil nu hellere blive hjemme og se TV, men har ikke rigtigt held til at få nogen af os andre overtalt.

Vi har taget en pose jordnødder med til at fodre aberne med og i dag er Eline mere strategisk end i går. Hun fordeler nødderne i hendes egne og de andres lommer, så aberne ikke kan forsyne sig selv og da vi kommer derhen kan vi håndfodre aberne, som kommer hen og rækker ud efter nødderne. En enkelt abe bider ud efter Josefine, der hellere ville have givet sin nød til en anden abe, så man skal nu have lidt respekt for dyrene selvom de er nuttede. Der er et lille vandbassin på et hjørne ved bjerget og aberne klatrer op af bjerget og op i de omkringstående træer og kaster sig ud i vandet så det sprøjter til alle sider. Det er ikke så nemt at fange et billede, men Jan prøver at tage lidt video, med sit kamera.

Der er lang vej op til toppen af bjerget som bliver kaldt "Mirrormountain" fordi der skulle være en slags spejl på toppen, i hvilket man skulle kunne se himlen. Vi kan tydeligt mærke, at vi udsætter os selv for færre fysiske anstrengelser her end derhjemme og jeg må stoppe op flere gange på vejen op, for at få vejret. Aberne klatrer omkring os, men generer ikke. På toppen er der nogle guldmalede tårne og lidt forskelligt, men vi ser ikke noget spejl. Udsigten er dog absolut klatreturen værd. Jan har læst om en lille landsby nord for byen, som skulle bygge fiskerbåde og det vil jeg gerne se, så vi hyrer et sjovt tuk tuk-agtigt køretøj, bestående af en motorcykel med en anhænger med tag over og et enkelt sæde på langs. Vi kan lige være der. Den ældre chauffør vil have halvtreds Bath for at køre os der ud og vi syntes det lyder rimeligt, eftersom der ifølge LP skulle være fire kilometer. Da vi har kørt måske to af de fire kilometer kommer vi til en vej hvor der ligger små huse, restauranter og guesthouses til ene side og strand med en masse små primitive boder under skyggefulde træer til den anden. Her vil vores chauffør sætte os af og han insisterer på at vi er ved den by vi har vist ham navnet på i bogen, så vi stiger ud, vel vidende at vi ikke befinder os det rigtige sted. Vejen er jordet og der kører store maskiner og arbejder og det ser ud som om de er ved at lave bugten mere attraktiv for turister. Vi beslutter os for at vi lige så godt kan få det bedste ud af det og går ned på stranden, så børnene kan få sig en dukkert. Det viser sig nu, at det hurtigt bliver dybt og heller ikke er så lunt og klart som på Ko Samui, men til gengæld vrimler det med smukke skaller, kæmpe sneglehuse og fine konkylier langs vandkanten og vi får langt ude, i bugten langs stranden, øje på en masse både, som vi bestemmer os for at gå ud til. Ungerne går spliterravende nøgne, dejligt lysebrune, på jagt efter de flotteste skaller.

Det er en lang tur i solens brændende stråler, meget længere end vi troede, og da vi når derud kan vi konstatere at der ikke bygges både, men at der til gengæld ligger en masse farvestrålende fartøjer og vipper i vandet. Måske holder fiskebådbyggerne fri fordi det er søndag? Vi går igennem det brændende sand, ud til vejen, som ligger langs med stranden, jeg ked tasken fuld af smukke skaller, konkylier og kæmpe sneglehuse. Vi håber på at møde en tuk tuk på den ellers ret øde vej, så jeg stikker tomlen i vejret, hver gang jeg hører lyden af et køretøj. Næsten med det samme, stopper en ellers næsten fuld, pickup. Bedstemor og bedstefar er ude at køre med deres barnebarn og ladet på bilen er fyldt op med gammelt ragelse, men bedstemor hopper om på bagsædet af pickuppens førerhus og viser smilende, med en håndbevægelse at der også er plads til mig. Alle ungerne, inklusive Eline og barnebarnet kan være på forsædet og Jan tager plads imellem gamle papkasser og affald på ladet. Sofus er træt efter den lange spadseretur og falder i søvn med det samme, selvom klokken kun er halvtolv. Da vi bliver sat af, inde midt i byen, hiver jeg hundrede bath op af bæltetasken og spørger hvad de vil have for turen, men det vil de under ingen omstændigheder have noget for og jeg tror faktisk nærmest jeg har fornærmet dem lidt. Vi takker dem mange gange, rørte

over deres venlighed.

Jeg har hørt om en lokal fiskeret, som Eline og jeg kunne tænke os at smage. Fisken der bliver brugt kaldes "Cottonfish" og den bliver skåret på langs og tørret i solen i et døgn, inden den steges og serveres med "Green papaya salad". Vi finder en fiskerestaurant nede ved havnepromenaden og spørger personalet om de retten på menuen. En smilende ung kvinde forklare at det har de, men spørger samtidig, men advarer os samtidig om, at "Cottonfish" er en blæksprutte. Hun foreslår at vi starter med at bestille en enkelt portion og det er vi hende siden, meget taknemmelige for. Den tørrede og stegte sprutte, serveres med sugekopper og det hele på og den smager præcist ligeså dårligt, som jeg altid syntes blæksprutte gør. Heldigvis er de andre flinke at dele deres mad med mig. Omkring os fyldes de andre borde op med lokale familier, som kommer for at spise søndagsmiddag og der er en vældig hyggelig atmosfære.

Nu får ungerne et tiltrængt middagshvil og os andre der kun sover en lille halv time savner verandaen på bungalowen på Ko Samui.

Min sandal går i stykker da jeg tager den på efter luren. POKKERS. Gode sandaler i størrelse ni og tredive er nærmest ikke til at opdrive i Thailand og da garanteret slet ikke i Phrachurap Khiri Khan. Men tænk engang, heldet er da også bare med os hele tiden. Vi har ikke gået hundredemeter, da jeg får øje på en butik med gode sko og sandaler. Det par mine øjne først falder på har de kun et par tilbage af, men heldigvis lige i min størrelse.

Eftermiddagen tilbringer vi med at gå til en legeplads vi har set i udkanten af byen. Den er stor og moderne og ret atypisk for det vi ellers har set i Thailand. På vejen hjem derfra kommer vi igennem et stort marked med masser af madboder og alt muligt forskelligt. Måske er det byens søndagstilløbsstykke, i hvert fald vrimler det med mennesker og tohjulede køretøjer.

Vi handler lidt der men fortsætter hen på aftenmarkedet hvor vi supplerer det vi allerede har købt, med grillkylling og shakes og vi indtager det hele ved et bord på pladsen.

Da vi har spist vil Jan og jeg lige undersøge busforbindelserne videre, så imens børnene går op for at se TV, køber vi i smug en frugtshake mere, som vi drikker på vej til busholdepladsen. Det er helt dejligt at gå hånd i hånd, helt alene, sammen med den man elsker.

23. oktober, 2006, dag 52:

Vi spiser igen morgenmad på hotellet, suppleret med yoghurt fra Seven/ Eleven. Vi ved at busserne går hver time, så vi spiser bare i ro og mag, hvorefter vi går hen for at købe billetter. Billetkontoret ligger lige om hjørnet fra hotellet og vi ved af erfaring, at det er bedst at have børnene med, for at være sikre på vi får de rigtige billetter. Ved billetkontoret siger de, at der først er ledige pladser i en bus klokken tolv, men vi kan se at der både går almindelige lokale busser og VIP busser. Vi kan ikke forklare manden i billetlugen at vi ikke vil med VIP bus, men ved den lokale bus som holder parkeret foran kontoret, står en ung mand og spørger hvor vi skal hen. Han fortæller så, at vi kan køre med hans bus, så vi skynder os hjem og henter vores pik-pak og når bussen otte tredive. Busturen varer knapt fire timer og fører os blandt andet igennem Hua Hin som ser forfærdelig overrendt ud og vi er glade for at vi valgte fra at stoppe i den. Bussen stopper mange gange undervejs, for at samle op og læsse af, men ikke som i Laos hvor man både fik sække og dyr, levende som døde, med. Man betaler ikke for børn, så når sæderne er fyldt op, må man tage ungerne på skødet, for at lave plads. Turen i dag koster firehundredeoghalvtreds Bath.

Vi bliver sat af lige uden for Phetchaburi (45.900 indbyggere ifølge LP), ved siden af en landevej med tre spor i hver retning, på en lille jordbelagt plads med et lille læskur, hvor et par lokale står i ly for solen. Da en taxa, en fin bil næsten som derhjemme, holder ind til siden, løber Jan straks hen til taxaen med LP i hånden, for at aftale en pris og forklare hvor vi skal hen. I det samme stopper en ung mand på motorcykel, for at spørge mig, om vi har brug for hjælp. Jeg peger hen imod Jan, som stadig snakker med taxachaufføren og den unge mand forklarer straks, at det ikke er en lokal taxi og at den derfor vil være alt for dyr. Hvis vi i stedet krydser den store landevej til fods, vil han selv vise os til rette med en lokal taxi og hjælpe os med at aftale en pris. Jeg kalder på Jan og forklarer ham sagen og vi hanker op i bagagen og krydser vejen. Eline er en perle i den slags situationer. Det er helt selvfølgeligt, at Jan skal bære mest og at hun og jeg derfor tager hver sit barn. Da vi er ovre på den anden side, får vi straks øje på den lange række af lokale taxier i songtaw stil. Vores ven aftaler en helt fair, faktisk billig, pris på firs Bath for de fire kilometer.

Vi takker vores ven mange gange og siger farvel.

Det første sted vi kommer til har LP beskrevet som småt og det skal jeg love for det er. Jeg går selv ind og ser på værelserne, imens de andre venter i bilen. Værelset er kun få centimeter større end sengen, der står i det og toiletter og bad er placeret i stueetagen, imens værelserne ligger på første sal. Jeg syntes det er lige primitivt nok. Der er ellers både turarrangører, massage og en hyggelig restaurant på stedet. Damen der viser mig rundt kan ikke et ord engelsk, men forstod alligevel mit problem og peger skråt over på den anden side broen, som krydser floden der løber lige udenfor og jeg beder vores chauffør køre os derhen. Hotellet er en stor grim betonblok og værelserne her, som jeg igen inspicerer alene, er aldeles primitive, med malet betongulv, senge med jernrammer og små badeværelser med koldt vand. Receptionen ligner en garage og i den står der store stabler af gammelt affald, ind imellem en smule møbler, bestående af et par stole, en sofa og et gammelt skrivebord, bag hvilket der sidder en gammel dame, som ser ud til at være ansvarlig for driften af stedet. Det er ikke videre attraktivt, men da vi har læst i LP, at byen ikke vrimler med guesthouses og hoteller, beslutter jeg mig for at vi kan bo her en nat eller to og de andre brokker sig da heller ikke da de ser det.

En storsmilende yngre man, som viser mig rundt, hjælper os bagefter med at bære vores bagage op og låser op ind til værelserne. Vi bliver ikke klar over, om han er med til at drive stedet her, eller om han bare hjælper den gamle dame, men i hvert fald går han med helt ind i værelset og vil forfærdeligt gerne i snak med børnene. Sofus sparker ud efter ham flere gange og det syntes manden er vældigt morsomt og han fortæller, at han selv har været bokser og viser Sofus et stort ar han har i panden. Bagefter hiver han nogle trylleting frem og viser os et par sjove tricks og vi beslutter os for at kalde ham tryllekunstneren.

Vi spiser sen frokost ovre i det guesthouse vi ikke ville bo i. De har et stort menukort og jeg får igen bestilt noget jeg ikke kan lide, fiskesuppe med store stykker fisk, fulde af ben og jeg overlever igen ved at de andre deler deres mad med mig.

Ungerne og jeg læser Bulderby og sover lidt, imens Jan går ud for at undersøge mulighederne for at

leje en bil og derefter hjælper Eline med lektierne.

Det med bilen flasker sig ikke helt. Der er ingen steder i Petchaburi der udlejer biler, men ved det guesthouse vi ikke ville bo på, har Jan sat en dame i gang med at finde ud af, om man eventuelt kan få en fra Hua hin. Jan vil så gerne ud at se en nationalpark i nærheden, men man kan ikke besøge den uden bil. Jan har desuden været på togstationen, hvor han har fået at vide, at vi ikke kan komme med tog til Kanchanaburi, hvilket vi ikke helt forstår, fordi LP siger noget andet. Lettere nedslået går vi op i byen for at finde aftenmarkedet, hvor vi vil købe mad. Der er ikke så langt derhen og markedet har mange boder med mad og heldigvis også en med kylling, en med frugt og en med shakes. På vejen rundt for at købe, ser vi flere elefanter som går rundt med deres ejere og sælger sukkerrør til tyve Bath, som man kan købe og derefter made elefanterne med, men jeg vil ikke støtte den måde at have dyr på, og køber ingen sukkerrør, selvom elefantejerne ihærdigt prøver at overtale mig flere gange. Jan syntes nu det er lidt noget pjat, for elefanterne ser jo ud til at have det godt og det er vel ikke værre at de skal gå rundt og sælge mad, end at deres ejere skal det for at overleve? Hmm, der fik jeg lidt at tænke over.

Jan har set en legeplads på sin færd rundt i byen. Den ligger lige ved banegården, ikke så langt fra markedet, så der går vi hen og spiser. Legepladsen ligger i en ganske lille, men meget hyggelig park og vi tre voksne hygger os med at se på børnene leger, imens vi spiser. Børnene får næsten ingenting, for Sofus der er blevet så god til at komme i leg med fremmede børn, har skaffet dem en hel flok legekammerater og da vi skal derfra bliver der vinket mange farveller. Jan går lige omkring banegården en gang til og finder ud af, at der alligevel går et tog. Men måske den anden togpersonale Jan talte med tidligere, ikke kunne forklare Jan, at vi vil skulle skifte i Takhon Pathon?

Nå, det er da rart at vide, at vi kan komme med tog herfra, men vi ved stadig ikke, om vi kan leje en bil og komme i nationalparken, så på vejen hjem går Jan forbi damen, som har sat en masse i gang, men desværre alligevel ikke kan give os et svar før i morgen tidlig. Da Jan kommer hjem og fortæller det, bliver vi ret hurtigt enige om at tage videre i morgen. Det vil være for surt at skulle blive her en hel dag, hvis vi ikke kan få bilen og hvis vi kan få den, skal den måske hentes helt i Hua Hin og det vil tage hele formiddagen. Byen her skulle ellers være spændende nok, men mest fordi her er så mange templer og så har også denne by et bjerg med aber, men ingen af delene har vores interesse lige nu og hvis vi tager til Kanchaburi er der måske en chance for at nå en anden nationalpark.

Jeg går ind for at give beskeden til Eline og vi går sammen hen til Seven/ Eleven for at hente vand. På vejen får vi os en hyggelig snak, både om ferien som snart er slut og om alt det hjemlige såsom hvor vi skal holde jul, nytår og så videre. Vi taler videre på trappen da vi kommer hjem og når lige at hilse på tryllekunstneren igen.

24. oktober, 2006, dag 53:

Vi står op allerede fem tredive, for toget går syv tredive og da vi ikke har set forfærdeligt mange taxier i denne by, vil vi være i god tid. Jeg banker Eline op og vi gør os hurtigt færdige. Jeg går ned med Sofus og Josefine og en masse bagage og da vi kommer ud foran hotellet, ser vi to egerne der piler op i et træ i morgensolens stråler. Imens vi venter på Eline og Jan, går vi ud til vejen, for det tilfælde at der skulle komme en taxi forbi og det gør der sandelig. Det er godt nok en tuk tuk agtig en, med motorcykel og lad, men et stort lad med to sæder, så jeg vurderer at vi godt vil kunne være der og vinker ham ind. Jeg råber op af trappen til Jan, at de skal skynde sig, men han har netop vækket Eline igen, så hun er knapt færdig. Hun kan slet ikke huske jeg har vækket hende en gang, så i fremtiden må jeg have hende ud af sengen, når jeg vækker hende. Hun er hurtig og chaufføren kommer ikke til at vente længe. Meget tungt og tæt læsset kører vi til banegården, hvor vi læsset af og betaler chaufføren de aftalte treds Bath.

Jan vogter bagage imens Eline, jeg og ungerne trasker hen til en Seven/ Eleven i nærheden, for at købe lidt morgenmad. Netop som vi har fundet yoghurt og en dejlig kakaomaskine, kommer Jan farende og fortæller at vores tog er flere timer forsinket, men at der går et om ti minutter, altså startende fra da Jan løb fra bagagen, som en tog ansat har lovet at passe på. Vi kan ikke nå at betale, så vi løber fra alt morgenmaden og når toget i tide. Vi har fået nummererede pladser, men de er spredt rundt, så vi må bytte os til fire samlede sæder, som alle engang har været til at indstille. Nu kan de enten ligge eller sidde og man kan ikke selv bestemme hvilken af delene, men heldigvis skal vi kun køre i et par timer, inden vi skal skifte til et andet tog. Imens vi venter på det næste tog, skynder jeg mig at købe en pose ulækre søde boller og et par små yoghurt, så vi ikke dør af sult. Det næste tog er et tredjeklasses tog og her er kun træbænke at sidde på, men der er mere benplads og renere, end på det sidste tog som var et anden klasses.

Da vi er hoppet af toget i Kanchanaburi (61.800 indbyggere ifølge LP), godt op af formiddagen, vandrer vi af sted med bagagen på ryggen, for vi har læst i LP at der ligger et dejligt og billigt guesthouse nogle få hundredemeter fra banegården. Desværre er alle værelser optagede, fortæller en nydeligt mand klædt i dametøj, men vi må gerne efterlade bagagen og børnene der, på Apples guesthouse, imens vi går ud og leder efter noget andet. Guesthousesne ligger side om side i denne by, men vi ærgrer os alligevel. Eline indvilger i at se efter børn og bagage, imens vi drager af sted for at finde os et hjem. Vi går ind flere forskellige steder og beslutter os til sidst for Jolly Frog som ligger for enden af en blind vej og har ret små værelser, koldt vand, aircon og ingen håndklæder, men en rigtig dejlig have omgivet af toetages bambusbyggeri med værelser, egen indgang, en fin restaurant og så ligger det lige ud til floden. Desuden vrimler der med backpackere. Vi booker to værelser og henter resten af vores flok. De har fundet kiks og sodavand frem og har haft det helt rart.. Eline bliver glad da hun ser vores nye hjem og Sofus og Josefine smider sig straks i hver sin hængekøje i haven, imens vi slæber bagagen ind. Klokkeren er blevet over tolv og vi haster over i restauranten uden at pakke ud først. Vi er mildt sagt sultne og går nærmest amok i mad, sodavand og øl. Menukortet er stort og meget blandet og maden er både god og billig.

Nogle af os tager et middagshvil, Jan afleverer vasketøj, skriver dagbog og går på turistkontoret imens. Da han kommer hjem har jeg været vågen længe og de små bare lidt. Jeg er ved at være lidt træt af at være i stand by hjemme, men på den anden side får Jan jo ordnet en masse og jeg får hvilet, som jeg trænger til midt på dagen.

Vi tilbringer resten af eftermiddagen på terrassen og spiser til aften i vores egen restaurant, som jo er helt ok. Sofus og Josefine må have smidt deres sandaler fra sig et sted, for vi har ledt og ledt i mørket og kan ikke finde dem. Jeg er var tosset på dem og ærgerlig over at de nu nok vil blive nødt til at gå i sko, resten af turen. Jan påpeger at sandalerne dårligt nok hænger sammen og at det da er godt vi kun har halvanden uge tilbage, men jeg har af en eller anden grund svært ved at se lyst på det og mugger alt for længe over det. Bagefter går Jan, jeg og ungerne op i byen til aftenmarked, imens Eline går på netcafé. Markedet er ikke særligt spændende. De har en masse grimt tøj og tingel tangler og maden er ikke så fristende. Blandt andet kan man få stegte græshopper, larver og biller og her er ingen grillkyllinger. På vejen hjem runder vi lige krigskirkegården, hvor mange af de krigsfanger som blandt andet byggede broen over floden Kwai, ligger begravet, men det er for

mørkt til at man kan se det hele rigtigt, så vi beslutter os for at komme tilbage i morgen.

Jan går på netcafe imens jeg går hjem og bader ungerne og sidder længe bagefter og nyder synet af vores to guldklumper der sidder og leger med lego.

Da Jan er hjemme og vi alle ligger i den brede dobbeltseng, får vi pludselig øje på en kæmpe kakerlak på væggen. Josefine når lige at sige den sidder der, da den letter og flyver rundt i hele værelset. Jeg vil ud og nærmest flår døren op, imens Jan tager min nye sandal og klasker

kakerlakken, så den dør og Sofus slipper for at sove med åbne øjne, som han ellers har truet med.

Heldigvis har de i receptionen lovet at sige til når deres familieværelse bliver frit, så vi kan jo håbe på noget bedre snarest.

25. oktober, 2006, dag 54:

Vi står ret tidligt op og har ikke været forstyrret af flere kæmpeinsekter i nat. Vi går op og spiser efter at have været haven rundt og fundet sandalerne i en busk, hvor nogen åbenbart har smidt dem. Da vi har spist, går vi op til krigskirkegården som ligger få hundrede meter herfra. Kirkegården er for nogle af alle de mange japanske krigsfanger fra Storbritanien, Australien, Holland og Frankrig der døde under opførelsen af jernbanen imellem Thailand og Myanmar og broen over floden Kwai. Kirkegården er meget velholdt og nydelig og der er skrevet mindeord fra pårørende til de afdøde soldater på mange af gravstenene.

Eline er meget optaget af at gå og se på de smukke sten og læse skriften på dem og vi venter på hende ved udgangen, da vi er færdige længe før hende. Museet, der fortæller historien om hvordan jernbanen og broen blev til og hvilke store menneskelige omkostninger det havde, er helt nyt og ligger lige ved siden af kirkegården og også det fanger Elines interesse.

Vi aftaler at køre over broen over floden Kwai i morgen.

Jeg gik på netcafe for at besvare en arbejdsrelateret mail hjemme fra og jeg mærker hvordan virkeligheden trænger sig mere og mere på.

Da vi spiser frokost oplyser personalet på Jolly Frog os om, at familieværelset er blevet ledigt og vi går med ned for at se det. Det er stort og rummeligt, men uden air con. Til gengæld koster det kun firehundrede Bath og har en dejlig altan og så ligger det helt ned til floden, lidt for sig selv, så vi flytter med det samme og nogle af os går til ro, imens Eline og Jan kigger på matematik. Da jeg står op er de i fuld gang, men stemningen er dårlig, fordi Eline ikke forstår Jans forklaringer og det forstår han ikke, at hun ikke forstår.

Jeg henter frugt og sodavand for at rette lidt op på stemningen, men da Sofus og Josefine står op, er der alvorlig far/ datter krise og mit forslag om at tage en tuk tuk til abeskolen lige uden for byen, vækker kun jubel hos rollingerne. Jan tager kun modvilligt med og Eline bliver hjemme med udtværet maskara i hele ansigtet og røde forgrædte øjne.

Tuk tukén vi hyrer lige oppe forenden af vores vej til hundrede Bath frem og tilbage, er af den sjældent ubehagelige slags, med et jerntremmesæde uden polstring på langs af motorcyklen og Jan og jeg bliver hurtigt enige om, at de nu godt kunne have pyntet køretøjet med en blomstret hynde. Jan har læst, at man ikke skal besøge abeskolen, hvis man ikke kan lide at nogen holder dyr, bare for at underholde mennesker. Jan får associationer til ”The snakefarm” i Chiang mai, hvor forholdene var yderst kritisable og han bliver ikke særligt formildet, da vi kommer til abeskolen og ser, to aber bundet i ret kort snor og uden vand og en leguan og en vaskebjørn i ret små tremmebure og uden vand og mad. Der står i brochurerne om abeskolen, at den redder aber fra dårlige forhold og træner aber til at plukke kokosnødder. Den primitive låge indtil abeskolen er lukket og vi kan høre at et show er i gang derinde bagved.

Det fungerer åbenbart sådan, at når der kommer et par turister, opfører de et show. Stedet er ikke særligt stort og passes af en mand og en kvinde og deres søn på omtrent ti år.

Det koster to hundrede Bath per voksen, halv pris for børn. En meget venlig dame lukker op, for os og et enkelt andet par og siger at vi må gå ind og se på aberne inden de vil opføre et show for os. Der er flere aber i ret små bure og uden mad eller legetøj. En enkelt abe er bundet til en pæl, med en snor om halsen og den springer hen og sætter sig på Jan, da han står og ser på den. Damen viser os rundt og kæler med alle dyrene og forklarer at den abe der sprang op på Jan, ikke kan lide børn, men at børnene senere kan blive fotograferet sammen med en anden abe. To Gibbonsøstre i et bur kan vældigt godt lide børn, særligt små piger med lyse fletninger, så de rækker ud efter Josefine og både holder hende i hånden og trækker hende i håret.

Da showet skal til at begynde bliver vi bedt om at sætte os på nogle støbte betonbænke, omkring en meget lille arena. Showet går i gang og viser sig faktisk at være ret underholdende, med forskellige aber der kan plukke kokosnødder, cykle, spille bold og andet. Josefine medvirker i et at numrene, hvor hun får bundet sine hænder sammen, hvorefter aben kommer og gør hende fri og Sofus får lov at vælge nogle tal i et andet nummer. Børnene bliver desuden fotograferet sammen med en børnevenlig abe og køber, for ti Bath, en lille bøtte tigerbalsam som aben giver dem i hånden. Alt i alt er det en okay oplevelse. Jeg syntes de ret dårlige bure til dels bliver opvejet af de meget varme

mennesker der driver skolen og deres tydelige engagement i aberne. På vej hjem i den ukomfortable tuk tuk reflekterer vi lidt over hvad vi har set. Vi taler om de bitte små elendige hjem vi har set rundt på vores rejse og om at det måske på den baggrund ikke er rimeligt at forvente samme forhold til dyr i Thailand, som til dyr i Danmark.

Børnene syntes, uden forbehold, at det hele har været alle tiders.

Da vi kommer hjem er Eline tøet noget op og det samme er Jan, så de går igen krig med matematikken, imens jeg kommer i snak med to danske damer, der er flyttet ind idag, lige nedenfor vores værelse, i den flydende del af guesthouset. De er netop landet i Bangkok i går og kun den ene af damerne har været i Thailand før.

Jeg går alene op for at hente grillkylling, vi har set ved en bod på vores gade og frugt og drikkevarer til aftensmaden. Josefine underholder de øvrige backpackere i haven i hver en ledig stund og Sofus er begravet i legoklodser.

Da jeg kommer tilbage med alle lækkerierne, må ungerne og jeg lige et par skridt ned af vores trappe, til floden, hvor en lokal ung mand er i gang med at fiske imellem kæmpeåkanderne. Faktisk har han fanget et par helt pæne fisk lige her under vores altan. Vi spiser og drikker her på altanen og slutter måltidet af med Gris og Røvhul under en vrimmel af firben og til lyden af dårlig popmusik. Der sejler nemlig flydende og meget højrystede karaokebarer forbi vores nye hjem. Sofus foreslår Jan at skyde dem ned med Sofus's slangebøsse, Jan syntes bare de skulle synge noget ordentlig europæisk popmusik og Eline foreslår med et smørret grin, at det så kunne være "I'm a Barbie girl" eller "Dubidu".

Sofus siger: "Mor, der er ikke ret meget der rimer på tæppelul, kartofler og pandekager". Josefine skriver nu hele alfabetet korrekt og i rigtig rækkefølge.

27. oktober, 2006, dag 56:

Jan er tidligt oppe og har som sædvanligt været ude at trave en tur da vi står op før syv.

Vi går op og spiser morgenmad og Josefine får øje på en ung dame hun legede med i går. Josefine skriver både sit eget og Sofus' navn på et stykke papir og går hen og viste damen det, så hun kan se hvad de hedder. Jeg syntes det er godt fundet på af en femårig. Efter morgenmaden drager vi af til madvaremarkedet som vi ikke har besøgt før. Det er en meget tilpas gåtur derhen, men solen bager hårdt. Markedet ligger i nogle små markedsbygninger og har alt hvad et ordentligt marked skal have, undtagen de sædvanlige utallige frugtsorter. De har grøntsager, fisk, kød, køkkener, tørret frugt og fisk, tøj og alt muligt andet. En alvorligt udseende mand og hans kone står og skræller kokosnødder og river dem i en maskine og da ungerne kigger interesserede giver manden dem hver et stykke kokos.

På vej til markedet har Sofus netop spurgt hvorfor man egentlig kan lugte og vi har haft en længere samtale om det at lugte og dufte i al almindelighed og vi fortsætter samtalen der i alle duftene af ovennævnte varer, samt duften af forbipasserenes parfumer. Og vi konstaterede sammen at Josefine er blevet meget bedre til at være i stærke lugte. De første gange vi var på marked var hun ved at kaste op når vi kom til kød eller tørret fisk afdelingen, men i dag går det fint.

På vej hjem kommer vi forbi en slags isdistributionssted. Isen bliver transporteret til isdistributionen i store blokke på ladet af en pickup. Fra ladet bliver isen skubbet ned af en sliske og når det lander i, hvad der ligner gulvet af en garage, bliver det enten hakket i store stykker med en hakke, eller smidt i en maskine der hakker det i småstykker. Jeg tager en masse billeder og da Sofus brokker sig over ventetiden, lover jeg is på hjemvejen. Det finder vi desværre ikke, men da vi kommer til vores egen Seven/Elleven bliver isene konverteret til iskold kakao og jeg og børnene går hjem, imens Jan går ud for at bytte en harddisk han købte forleden.

Sofus leger med lego, Josefine gynger i hængekøjen på græsplænen, som en lidt ældre thaipige holder i gang for hende, Eline læser og jeg soler mig.

Da Jan kommer hjem har han både fået gang i harddisken og har lejet en bil med fuld forsikring. Til frokost går vi hen på en indisk restaurant Jan spottede forleden og letsindigt fortalt mig om, velvidende at jeg elsker indisk mad og at det er meget dyrere end thaimad. To til tre gange så dyrt og regningen kommer da også til at lyde på næsten syvhundrede Bath, selvom vi drikker vand til maden.

Imens vi spiser får Josefine øje på et par kattekillinger uden for en rodebutik på den anden side af vejen og hende og jeg går over for at hilse på dem. Da vi siger farvel igen, giver damen der har butikken og kattene, Josefine en klase små bananer der ellers koster ti Bath.

Jan putter eftermiddagsbørn og Eline og jeg går op for at få massage. På den lille, blinde vej hvor vi bor, kan man både få vasket tøj, gå på netcafé og få massage så det benytter vi os af. Eline får en times thai og jeg en times fodmassage. Det koster i alt tohundredefyrre Bath.

Da vi vender tilbage fra himlen, kan vi lige nå at sole os en times tid, inden de små vågner og vi vil op til broen over floden Kwai for at tage billeder og se på en T-shirt til Sofus som jo blev snydt igår. Josefine har haft sin på i dag og er meget glad for den.

Vi laver en aftale med chaufføren fra turen til abeskolen, han holder parkeret lige for enden af vores vej. Vi forhandler os ned til fyrre Bath for køreturen derud, som er lidt kortere end turen til abeskolen.

Ved siden af broen er der et par forskellige markeder og en masse boder og vi får både kigget på varer og taget billeder af broen og gået lidt på den. Sofus ombestemmer sig med trøjen og gider alligevel ikke have en, selvom de har en blå, magen til den han så brændende ønskede sig igår. Jan og Sofus finder nogle smarte sammenklappelige stykker værktøj, som Sofus godt kunne tænke sig, men Jan syntes de er for dyre og satser på han kan få dem billigere i Bangkok. Jeg syntes det er tosset og har efterhånden selv lært at uanset hvor stort et marked er, har det aldrig alt og når man ser noget man meget gerne vil have, gør man klogt i at købe det, for måske ser man det aldrig mere til igen.

Sofus og Josefine falder i leg med nogle thaibørn på pladsen ved siden af jernbanen, imens vi venter på at toget skal køre over broen, så vi kan få et billede af det også.

Jeg købte Durian, Thailands dyreste frugt, som jeg ikke har set i pakker før og lidt andet frugt til aftensmaden.

Vi går hjemad og på vejen snakker Eline og jeg om ferier fra hendes tidlige barndom.

Da vi går forbi kattedekillingsdamen hilser vi på killingerne igen og køber to øl i hendes butik og senere ved Seven/ Elleven køber Jan og ungerne sodavand og snoller til fredagsslik, imens jeg henter en grillkylling ved kylligemanden. Vi spiser på terrassen og jeg lærer at jeg ikke bryder mig om Durian og det er da på tide, selvom Jan ærger sig over de tyve Bath han syntes, jeg har spildt på det. Jeg syntes ikke pengene er spildt, for hvis jeg ikke havde købt Durian, havde jeg jo aldrig lært at jeg ikke bryder mig om den. Vi planlægger en rute til i morgens biltur og spiller kort og spiser snoller. Sofus og Josefine leger også med lego og aftenen slutter for dem med, at Eline læser godnathistorie for dem.

Jan har forresten forsøgt at fange et af de firben, der sidder over os og mæsker sig med insekter i skæret fra vores terasselampe, til Sofus i hans insektglas, men firbenene er for hurtige og Jan fanger ikke et eneste.

28. oktober, 2006, dag 57:

Vi drager tidligt afsted, men desværre ikke i den bil Jan igår blev lovet med fuld forsikring, men i en anden, uden det de kalder tredjepartsforsikring. Det betyder at eventuelle skader forårsaget af os selv, ikke vil blive dækket af forsikringen. Bilen Jan blev lovet i går er ifølge udlejerer ikke blevet afleveret som aftalt og det eneste han kan tilbyde os, er den anden her, så jeg må leve med at have ondt i maven over det, hvis vi ikke vil aflyse dagens planlagte tur.

Først vil Jan gerne ud til et tempel han har læst om skulle have et par tigre. Det er efter sigende ikke så stort som det egentlige tigertempel vi kender fra TV, men det ligger kun toogtyve kilometer væk og derfor måske et besøg værd. Jan tror naturligvis at det tager cirka fem minutter at køre toogtyve kilometer, men i virkeligheden tager det næsten to timer fordi vi kører forkert et par gange og fordi vejene vi kører på er meget små og dårlige. Heldigvis bliver køreturen opvejet af at vi ser en kæmpe varan på næsten to meter, der ligger og soler sig på asfalten, på den lille vej vi kører på. Desværre har jeg for en gangs skyld ikke fået kameraet om halsen og varanen når at løbe sin vej, inden jeg får udstyret frem.

Pludselig kan vi se templet med dets mange tårne på lang afstand over det ret flade landskab vi kører i og det er et imponerende syn. Templet består af flere bygninger eller tårne, som alle er meget forskellige. Et tårn ser kinesisk ud, et andet er kegleformet i mange etager og ligner boliger til munkene. Det hele er smukt dekoreret med guld og mange farver. Vi kan parkere på en stor grusplads foran templet. For ti Bath, kan man slippe for at gå op af de stejle trapper til templet og blive kørt i en lille tandhjulsbane.

Vi går lidt rundt men ser ikke nogle tigre og da det pludselig begynder at vrimle ind med japanske turister, skynder vi os ned til bilen og kører videre.

Så vil vi gerne se det andet, rigtige tigertempel, men det passer ikke rigtigt med klokken, for der kan man komme tæt på tigrene klokken halv to og det er den slet ikke endnu, men heldigvis ligger der flere ting vi gerne vil se på den samme strækning og efter lige at have været et smut hjem forbi og hente tempeltøj som vi har glemt, kører vi nordøst på imod Sangkhlaburi som ligger tohundredtyve kilometer væk. I Sangkhlaburi ligger en meget lang "Mon"træbro, den længste i Thailand og den er omgivet af flydende huse, butikker og restauranter. Den har titusinde indbyggere og støder næsten op til Burmas grænse. De første to tredjedele af vejen er god og meget smuk, den næste tredjedel er kringlet, hullet, stejl og endnu smukkere, så først klokken femten er vi ved Sangkhlaburi. Da vi kommer til byen spørger vi en taxichauffør om vej til broen og han viser os ud af byen. Vi ender i første omgang, noget forvirrede, på "Mon" siden af broen og syntes bestemt ikke den stemmer overens med beskrivelserne i LP. Efter nogen spørgen og køren rundt finder vi dog Sangkhlaburi og noget der hedder P-guesthouse med restaurant, som ligger fantastisk idyllisk, med udsigt over floden. Vi spiser og kører ned til broen. Det ser sjovt ud med alle de flydende hytter som bliver holdt flydende af bambusrør og også er forbundet med bambusrør som danner gangbroer imellem husene og bredden og børn og voksne bader og fisker fra hytterne.

Det er sjovt at gå på den lange bro, men man skal gå forsigtigt, for den er ikke så velholdt og der er masser af huller, store nok til at man med lethed kan få en fod i klemme.

Da vi kommer over på den anden side af broen, kan vi se "Mon"husene, hvoraf et enkelt præcist ligner Suankeo fra Luam Prabang i stilen. Vi ser på nogle børn spiller bold og køber en pandekage ved en lille bod, hvorefter vi returnerer til bilen, med udsigten til en lang køretur hjem. Vi vender godt trætte hjem klokken halv ni og det med en aldeles tom tank. Airconditionen i bilen har desuden været i stykker det meste af dagen, så svedige er vi også og vi aftaler at i morgen skal være kortere og indeholde besøg til Hellpass, Vandfald og Tigertempel. Bilen vi er blevet lovet til i dag er stadig ikke kommet hjem, så vi må sikkert igen i morgen tage til takke med den vi har haft i dag. Vi spiser herhjemme til Supermand på restaurantens TV. Hver aften viser de to film og vi finder ud af, at man kan ønkse hvad man gerne vil se, så Eline går op i receptionen og ønsker film til imorgen.

29. oktober, 2006, dag 58:

Vi får en anden bil end den igår, men med samme type forsikring.

Først kører vi til Hell fire pass, som er et sted på Burma- thailand dødens jernbane, hvor krigsfanger under anden verdenskrig, skulle hugge sig vej igennem bjerge og klipper, hele fire kilometer, kun ved brug af almindeligt værktøj og dynamit. I forbindelse med Hell fire pass, ligger der et nydeligt museum som fortæller om hvordan det hele gik for sig. Det er gratis at komme ind og stedet drives udelukkende ved hjælp af donationer. Eline bliver så optaget af museet, at vi står udenfor og venter på hende i næsten en halv time, inden vi går af den cementerede sti ned til passet.

Da vi har set det hele og fortalt historier til børnene om stedet, er det godt op af formiddagen og vi fortsætter turen videre til Nam Tok for at se vandfaldet fra forleden. Langs vejen ved Nam Tok ligger mange spisesteder og vi finder et meget lokalt et, som vi spiser et okay lokalt thaimåltid hos. Pris: tohundrede Bath.

Imens vi spiser kommer flere busser fulde af gulklædte thaiturister til.

Vi går op imod vandfaldet og på vejen kommer vi forbi et gammelt lokomotiv, som børnene kan klatre på, så det morer de sig meget med, imens jeg går på toilet. Toilettet ligger bag ved en restaureret, lavet af blik og toilettet selv er også meget primitivt. Vandtønden er en rusten olietønde og resten er fuldstændigt grønt af alger, så det er da rart at det i det mindste er et stå toilet.

Der er rigtigt mange mennesker ved vandfaldet og alle, på nær jeg, smider tøjet og går vandet og Eline og Josefine poserer hver for sig for blondine glade amatørfotoografer.

Vi kører videre til tigertemplet som vi har set så mange reklamer for og det er da også meget specielt. Det koster trehundrede Bath at komme ind, også for børn og så må man ikke bære "hotte" farver som pink, gul og rød, fordi tigrene ikke kan lide det, men heldigvis for Josefine og Eline kan man låne en hvid skjorte at tage udenover sit eget tøj.

Ved indgangen til tigertemplet bliver vi klar over at det mere er en dyrepark end et tempel vi besøger. Mange slags dyr går frit rundt bag indhegningen af parken, svin, heste, vandbøfler, fasaner, høns og mange andre.

Tigrene, måske en seks – syv stykker, ligger i en slags kunstig kløft i det fri, alle bundet, med en blåklædt oppasser ved sin side og bag en afspærring bestående af et enkelt reb. Man kan sidde bag rebet og betragte tigrene, men man har også mulighed for, med en blåklædt person i hånden, at røre ved tigrene og få taget sit billede sammen med dem. Da vi ankommer til kløften er der, trods de mange, mange blåklædte mennesker og en ti- femten turister, en fredelig og rolig stemning over stedet. Kun en enkelt munk, den berømte fra TV, er til stede og han spotter straks vores lille lyshårede prinsesse og kommer hen og tager hende i hånden. Lidt betuttet, følger Josefine med hende hen til en tiger. Jeg forsøger at følge efter men bliver bremsset. Kun med munken eller en blåklædt i hånden, må man gå bag afspærringen og kun med det formål at røre ved dyrene. En blåklædt mand tager mit kamera og han fotograferer Josefine, siddende på en levende tiger, med en berømt munk ved sin side. Pyh ha. Mange turister foruden os, står i kø og vil gerne ind og klappe tigrene. Ingen får helt samme hurtige ekspedition som Josefine, men vi bliver alle fulgt hen til tigrene en efter en, hele tiden med en blåklædt i hånden og hver gang med en anden blåklædt til at tage billeder. En sød dansk pige som fortæller at jobbet som blåklædt er ulønnet, har til opgave at råbe på engelsk hvad man må og skal: "Feel free to go as many times as you like osv. Please sitt down and stay behind the fence".

Hun taler perfekt engelsk, men dansk til os. Eline, Jan og jeg får også taget vores billeder med en tiger og det er en helt vild fornemmelse at sidde der og klappe en tiger. Sofus skal ikke nyde noget, han ved nemlig en masse om dyr og begriber ikke vi vil så tæt på så farligt et rovdyr.

Vi går en tur rundt i parken og ser på de mange andre dyr og får lov at fodre en bjørn der står bundet til et træ. Vi kan se det hele bliver passet af orangeklædte munke, men vi ser ikke noget flot tempel, bare en lidt primitiv bygning, som måske eller måske ikke, huser munkene.

Da vi har set det hele kører vi tilbage imod Kanchanaburi, ud for at se "The giant tree" som kanchanaburi bryster sig meget af og det viser sig da også at være ubegribeligt stort. Børnene klatrer lidt på træet og vi slutter dagen af med at køre til stort supermarked "Lotus Tesko" som er lige så stort som Frangkrigs "Geant". Jeg føler vemod da vi går ind i den kæmpe butik, fordi jeg ikke kan

lade være at tænke på, at dette med tiden er slutningen på de hyggelige markeder og begyndelsen på Europas stressede kassedamer, børn i institutioner i mange timer og meget andet bras jeg ikke savner hjemmefra.

I Supermarkedet er der et dejligt legehjørne hvor man kan parkere sine børn i for trediven Bath og vores får lov at prøve og bliver sure da vi andre vil hjem, uden at have købt andet end et par enkelte ting.

Aftenen tilbringer vi på Jolly Frog med "Monsters Inc." på Tv-et i restauranten.

30. oktober, 2006, dag 59:

Jeg og ungerne sover helt til klokken otte, men så har Jan også spist morgenmad da vi står op. Altså første gang. Efter morgenmaden går jeg en tur rundt i byen for at tjekke bus og togtider og for at finde en pøl vi eventuelt kunne tage hen til idag. Desværre finder jeg ikke en børneegnet pøl, men jeg finder ud af at det vil være lettest at tage et tog til Bangkok i morgen, frem for en bus og det eneste morgentog går tyve minutter over syv, altså før vores restaurant åbner.

Resten af dagen går med solbadning, massage og Bulderby og så har Sofus og Josefine fundet en ny legekammerat. En lille pige på cirka seks år, datter af en thaikvinde og en fortrukken franskmand. De bor i et af værelserne her, men faderen går rundt i bar mave og boksershorts hele dagen, med et glas whisky i hånden og pigen og moderen ser man ikke meget til, så hvad de laver her har vi ikke regnet ud.

I skrivende stund ligger Eline og læser og de tre børn leger med lego. Jan er gået en tur for at blive klippet og måske købe et stykke værktøj til Sofus og fætter Søren.

Jeg spørger børnene hvad der har været det bedste på rejsen. Josefine siger at ride på elefanter, Sofus siger badeland i Hanoi og Eline kan ikke svare. For Jan og jeg har det bedste været landsbybesøget i Laos, det tør jeg godt skrive uden at spørge Jan.

I aften vil vi spise her og se film i restauranten bagefter og når vi har set film vil vi pakke til det tidlige tog imorgen.

31. oktober, 2006, dag 60:

Vi står op kvater over fem for at være i god tid til toget. Jeg går på Seven/ Elleven for at skaffe lidt morgenmad, men udvalget passer ikke så godt til vores kræsne ganer og Sofus får kun cacao og Eline chokolade fra forleden. Vi slæber alt grejet op til toget og kører på tredje klasse til Thonburi i Bangkok. Det tager tre timer. Desværre er Thonburi ikke forbundet med Hualamphong, som ligger tættere på Jysk hotel hvor vi skal bo efter anbefaling af Carsten og Marianne. Jan læser lidt i LP og finder ud af at, vi kan tage en flodbus. Da vi ankommer til Thonburi spørger vi om vej og finder, efter kun kort tids søgen, stationen i markedsmylderet. Helt ude ved flodbredden ligger primitivt overdækkede markedsboder, der ligesom danner en gang i midten som fører til flodbådsstationen, som består af en flydebro lavet af planker og et meget lille billetkontor. Desværre vil damen der passer det lille billetkontor, ikke sælge os en billet og kan heller ikke helt forklare os hvorfor. Efter nogen snakken frem og tilbage, viser en anden dame os vej til en anden station som vel ligger femhundrede meter væk. Her er flere stoppesteder langs et slags gadekøkkenmarked som følger floden. En ny billet dame fortæller at vi heller ikke kan købe billetter her, men at vi skal til et andet stoppested. Vi går videre som anvist, hvorefter vi kom til endnu en dame som heller ikke vil sælge os billetter, men anviser os til endnu en ny billetdame, som også forklarer en hel masse vi ikke forstår. Vi går tilbage til den forrige, som fik forklaret den sidste, at vi skal købe billetten hos den sidste, men transporteres fra den næstsidstes stoppested. Pyh ha, sikken en omgang, men jeg når da at købe et par varme vafler ved en af boderne, imens vi venter på at Jan løber frem og tilbage og bliver afvist. Mine skuldre og arme er nærmest følelsesløse af vægten fra bagagen, som vi nu har båret på i næsten to timer.

Flodbåden fungerer fint, den lægger ind til flydekajen i løbet af få sekunder og folk springer af og hopper på, i samme tempo som havde det været en metro. Jeg er bange for vi ikke når at få alt bagagen og børnene med på og råber af de andre for at få dem til at skynde sig, men de har travlt med at spise vafler og tager den med ro. Der er et mylder af både og pramme på floden og det er næsten som en helt almindelig by, vejene er bare lavet af vand.

Da vi bliver sat af foreslår jeg at vi skal hyre en taxa til at køre os til hotellet, som ganske vist ifølge kortet ikke ligger så langt væk. Jan syntes det er noget pjat, men jeg er ved at brase sammen under bagagens vægt og orker bare ikke mere. Jan hyrer en taxa, men jeg er vred på ham og han på mig og vi hakker af hinanden hele vejen til hotellet. Vores lunter er ikke forfærdeligt lange, når vi er pressede og det til trods for at børnene ikke har klaget en eneste gang over den lange tur i fyrre graders varme.

Det familieværelse vi på forhånd har reserveret er desværre pludselig under renovering og vi kan i stedet få to almindelige værelser til reduceret pris, men vi kommer til at flytte værelser under vores ophold, for at de kan få det til at gå op. Værelserne er små, men rene og har køleskab, aircon og varmt bad.

Vi spiser frokost på hotellet i den dårlige stemning Jan og jeg har skabt. Det er jo nogle andre priser end på Jolly Frog og udvalget er ikke så stort, men imens vi sidder og spiser, arriverer familien Eriksen, en dag før tid og det er så dejligt at se dem og at høre de også havde haft det godt, selv om de to store drenge, Rasmus og Frederik har været noget plaget af mellemøresbetændelse. Efter at en venlig dame har bedt os, bede vores børn, lade være at bruge elevatoren og vi har skudt skylden på hinandens børn, går vi op for at hvile.

Bagefter gider Eline kun at blive hjemme og vi andre beslutter os for at gå i Lumphiniparken. Der er et stykke vej derhen, men her er jo en masse at kigge på. Et sted sidder en dame på fortorvet og sælger friske fisk og løfter en si fuld af ål op, så børnene kan røre ved dem. Josefine tør nu ikke, men for Sofus er det sund fornuft at røre ved en ål, som jo næppe kan gøre ham fortræd, imens det er en stor kalkuleret risiko at røre ved en tiger. For Josefine er det anderledes.

Det er helt skægt at komme til Lumphiniparken, fordi det jo også var der vi tilbragte den allerførste dag i Thailand og vi tænker tilbage på, hvordan den første dag var og hvad vi tænkte på og talte om. Vi er vel nok blevet meget klogere siden.

I parkens sø tror jeg pludselig, jeg ser en skildpadde, men senere kan jeg se, at det er en af flere kæmpe varaner og en er endda lige ved at kravle op på kanten.

Børnene leger på legepladsen hele eftermiddagen og leger også med andre børn. Da solen går ned, går vi hen til et natmarked lige ved siden af ved Siam Square. Det er let at få øje på, på afstand, fordi et kæmpe pariserhjul og en stor søjle med lys i, gør opmærksom på hvor markedet ligger. Da vi ser markedet overvejer vi at skrive til Eline og spørge om vi skal hente hende, men i Bangkok's mylder vil det tage en mindre evighed.

Markedet er ret stort, men nærmest udelukkende henvendt til turister. I udkanten af markedet, længst ind imod centrum, er der overdækket en kæmpe plads, med en scene i den ene ende og pariserhjulet i den anden. Langs med siderne står der boder der sælger mad af mange forskellige slags og i midten af pladsen står borde og stole tæt. Vi møder familien Eriksen, der også er ude for at handle og spise. Vi får noget middelmådig mad at spise, til den høje lyd af dårlig amatør popmusik og ungerne får os overtalt til en dyr tur i pariserhjulet. hundrede Bath for alle over hundrede centimeter, treds for alle under. Jan bliver nede, skræmt af prisen, men da vi skal til at køre op i hjulet, siger Josefine med fryd i stemmen: ”Åh, hvor jeg altså bare glæder mig til det her”, så det er prisen værd.

Da vi til sidst syntes vi er færdige med at kigge og købe, spørger vi ungerne, om de helst vil køre taxi eller skytrain hjem. De er selvfølgelig ikke enige og Josefine vinder lodtrækningen og bestemmer at vi skal køre i skytrain. Sofus er så træt, at han småpiver det meste af vejen hjem og det er forståeligt, for der er et godt stykke at gå i begge ender af skytrainstationerne og så er det endda dyrere end familien Eriksens taxa ind til markedet, som kun kostede seksoghalvtreds Bath. Vi giver treds Bath for at komme hjem med skytrain.

Eline har spist på hotellet.

Nu vil vi gå til ro.

1. november, 2006, dag 60:

Vi står op og spiser morgenmad og møder i den forbindelse familien Eriksen, som inviterer os ind for at se deres familie værelse, som vi er blevet tilbudt at overtage efter dem. De har absolut ikke luksuriøse forhold og værelset er endda næsten ligeså dyrt, som hotelchefens lejlighed på øverste etage, som Jan var oppe at se igår. Lejligheden lejes egentlig ikke ud, men eftersom hotellet har begået en fejl da vi forhåndsbookede, vil de undtagelsesvis tilbyde os at leje lejligheden til kun sekstenhundrede Bath per døgn. Det er selvfølgelig væsentligt mere end vi nogensinde før har betalt for et værelse, men vi lader os alligevel friste og tager imod tilbuddet. Det tager det meste af formiddagen at få alt arrangeret, men vi når da også lige et spil pool i hotellets bar, der ligger i en bygning ved siden af hovedbygningen og vi når at gå til den skrædder som Jysk hotel anbefaler og får bestilt tøj til Jan. På vej til skrædderen konsulterer Jan en gade skomager og får limet sin sandal. Desværre glemmer Jan at aftale en pris på forhånd og det bliver derfor tohundrede halvtreds Bath for fem minutters arbejde.

Jan har bestemt at vi skal shoppe i MBK centret i dag og vi vælger at tage en taxa derhen fordi klokken er blevet så mange. Centeret er kæmpe stort, men fint opdelt og nummereret, så det er let at finde hvad man går efter. Jeg køber et par "Dieseljeans" til ottehundrede Bath, men det er svært at "ose" rigtigt med to femårige der ikke gider. Vi spiser frokost i et hæsligt og højrystet spisecenter med mange små spisebikse og borde og et ubegribeligt besværligt betalingssystem, som fungerer på den måde at man ved en skranke skal købe nogle betalingskuponer, som man derefter skal bruge til at betale maden med. Desværre ved man jo ikke hvad maden kommer til at koste, så hvis man har for få kuponer må man tilbage og i køen igen for at købe flere, har man for mange, må man samme vej, blot for at få det resterende beløb retur.

Jeg tilbyder Jan og Eline at vi kan tage hen på en slangefarm, som skulle være af væsentligt bedre kvalitet end den i Chiang Mai og at jeg derefter kan gå i Lumphiniparken med Sofus og Josefine, imens Jan og Eline shopper videre i MBK.

Vi tager en taxa til slangefarmen, som er ejet af Røde kors og har til formål at forske i slanger og slangegift og den slags. Lokalerne er fine og nærmest lidt sygehusagtige og omkranser en udendørs tribune, med et dejligt grønt areal i midten, hvor der bor en del slanger. Først bliver der vist lysbilleder og bagefter går man udenfor, hvor forskellige slanger bliver taget ud af deres bure og der bliver fortalt noget om hver enkelt art. Det er meget seriøst og levende fortalt, men desværre forstår vi kun en brøkdel af hvad den nydelige, mandlige slangeforsker fortæller og børnene har svært ved at se slangerne, fordi de voksne foran os rejser sig op i iver efter at se mest muligt. Til slut kan man få en kæmpe Python om halsen og det prøver både Jan og Eline imens Sofus og jeg nøjes med at røre og Josefine med at kigge. Jeg spørger Sofus hvorfor han tør røre en Python når han ikke tør røre en tiger og Sofus forklarer at det er fordi slangemanden lovede at den ikke ville bide. Børnen og jeg går i Lumphini, der ligger lige ved slangefarmen, imens Jan og Eline tager på shopping. Vejret er solrigt og varmt og ungerne jubler over at kunne løbe frit i parken. Vi ser i dag flere store varaner i vandkanten ved søen og da en uniformeret herre ser, at vi går og peger fotograferer dem, kommer han og viser os, at der ligger en kæmpe varan og sover nede i en kloakrist.

Ungerne leger så godt og jeg sidder bare og nyder synet. Da jeg kan høre den manglende middagslur begynder at sætte sit præg på humøret, går vi hen til en frugtbod og køber frugt til i aften og derefter handler vi drikkevarer i en Seven Eleven tæt ved parken. Så prajer vi en taxa hjem og det går cirka ligeså hurtigt, som hvis vi havde redet på en snegl, for det er sidst på eftermiddagen og trafikken er helt umulig. Taxichaufføren prøver at snyde mig for byttepenge, ved at sige han ikke kan give tilbage på en seddel, men så finder jeg alle mine småpenge frem og afregner på den måde. Familien Eriksen når lige at se vores nye "hjem" på tagetagen inden Jan og Eline kommer hjem og vi spiser indisk til aften på en restaurant lige i nærheden. Så har vi hygge med sodavand, frugt og kortspil og Josefine falder i søvn i Sofus's favn imens han ligger og læser i et Anders And blad der lå i lejligheden da vi flyttede ind.

2.november, 2006, dag 61:

Vi ville egentlig tidligt op, men Eline og jeg faldt i snak i går og vi har derfor sovet længere end vi havde tænkt. Eline vil ikke med på tur i dag fordi hun er for træt, så vi andre går selv ned og spiser og kommer i snak med en dansk kvinde som er på et halvt års rejse med mand og børn. De har sagt deres job op og fremlejet deres hus for at rejse.

Vi tager afsted med flodbussen til morgengryets tempel. Det er sjovt at se alt livet på floden. Store pramme hægtet efter hinanden, slæbt af tre eller fire slæbebåde, longtailboats og flodbusser i et virvar. Det er nemt at hoppe af og på ved de flydende anlægsbroer og det er en hurtig måde at komme frem på. Templet er flot, men trods alt ikke noget særligt i forhold til hvad vi ellers har set og vi kan sagtens nå at se kongepaladset også, så der tager vi hen bagefter. Særligt Jan gør sig nogle overvejelser i forhold til om det er fair overfor Eline, som jo ikke ved vi vil se det også, eftersom det ikke var planlagt, men man kan nu ikke både være væk og være med og vi finder da også senere ud af at hun er aldeles ligeglad. Paladset er kæmpestort og hegnet ind af en hvid mur, hvis porte er bevogtet af uniformerede vagter. Området omkring murene er præget af, at der kommer mange turister og der er således masser af handlende som sælger mad eller souvenirs. Skilte advarer turister imod fupmagere, som vil bilde dig alt muligt ind, for eksempel at kongepaladset er lukket, men at de gerne vil køre dig hen til noget der er åbent, simpelt hen for at "score" en køretur. For at komme ind bag murene må man hoste op med tohundrede halvtreds Bath for voksne, børn er gratis. Der er mange bygninger på området, den mest berømte er et stort tempel hvis hovedattraktion er en buddafigur i ægte smaragd og den sidder vi længe og ser på, sammen med hundredevis af andre. En lyshåret kvinde kommer til at vende fodsålerne imod budda og bliver straks irettesat af en uniformeret vagt. Igen oplever vi, at der på forunderlig vis, falder ro over børnene imens vi sidder der på gulvet i skrædderstilling og vi voksne vil videre før børnene. Foruden flotte guldbelagte og smukt dekorerede templer ligger også flere museer på området og det tager en rum tid at se det hele. Da vi er færdige går vi til flodbåden igen, men opdager snart at vi er gået til det forkerte stoppested så vi bruger lidt tid på at finde det rigtige.

Vi har aftalt at mødes med Eline hos skrædderen for at prøve det bestilte tøj og vi er små ti minutter forsinkede, men hun har prøvet sin top da vi kommer og den er så fin og skal blot lige rettes lidt til. Jeg prøver også min og den er så fin at jeg straks bestiller en mere mage til, men i noget andet stof. Vi kan hente det hele i morgen aften.

Vi spiser frokost på en lille billig indisk restaurant vi finder ret tæt ved hotellet og så går vi hjem for at hvile. Da vi står op vil vi på Pat Phong markedet som ligger i gade hvor mange prostituerede holder til, men Eline bryder sig slet ikke om stemningen der og så vi trasker snart videre og ender med at spise aftensmad på MC Donalds. Vi vil gerne have et par bukser mere og ungerne fabler om rulletrapper og MBK har jo det hele, så der kører vi hen i taxi. Det er dog lidt svært at finde en taxa der vil køre efter taxameter, de vil hellere "overcharge". Starttaksten er femogtredivethusend Bath og hvis turen er lang og trafikken slem, vil chaufførene hellere aftale en overpris fordi størstedelen af prisen er startgebyret.

I centret kører Jan først på rulletrapper i tyve minutter med ungerne imens Eline og jeg suser efter bukser, derefter kører Eline på rulletrapper med ungerne imens jeg hjælper Jan med at finde bukser. Eline fortæller bagefter, at hvis man vil vække opsigt i MBK, kan man tage sine små søskende i hånden og løbe gadedrengehopp igennem centret, så får de lært at hoppe gadedreng og man selv bliver lidt til grin.

Da vi kommer hjem til hotellet, er familien Eriksen ved at gøre sig klar til at skulle hjem og det er lidt vemodigt at skulle sige farvel, efter at have oplevet så meget side om side.

Forresten så jeg i dag en mægtig sjov handlende. Han havde en lang stok. Måske to meter høj med omkring hundrede små poser, med en sjat vand og en lille akvariefisk i, bundet fast til stokken. Sådan kan man altså også sælge akvariefisk. Jeg kunne ikke lade være at forestille mig den samme handlende i Kolding storcenter.

3. november, 2006, dag 62:

I dag er næstsidste dag af vores rejse. Jeg græder indvendigt over at rejsen næsten er ved dens ende, samtidig med at jeg godt ved, at vi er usædvanligt heldige, overhovedet at have haft mulighed for at rejse så længe som vi har gjort. Vi står tidligt op for at tage på klongetur. Imens vi sidder og spiser møder vi damerne fra Kanchanaburi. De har været i elefantlejr i tre dage og det har været så godt at den ene af damerne næsten ikke høre ord der rækker til at beskrive sin begejstring. Næste gang vi skal til Thailand vil jeg også i elefantlejr i tre dage.

Vi tager en flodbus op af floden og stiger af, hvor vi kan se der går en kanal ind imod byen. Idet vi stiger af, får vi øje på ubeskriveligt mange "Catfishes" bag ved anløbsbroen og lige ved siden af kan man købe mad til de, ret store fisk, der kæmper sådan om det mad vi smider ned, at store mængder vand sprøjter op på os og børnene jubler over scenariet. En venlig mand har købt nogle fisk på det lokale marked for at slippe dem ud og redde deres liv og han tilbyder børnene at slippe fiskene ud af posen han opbevarer dem i, men desværre er de for generte til at tage imod tilbuddet. Som vi går ned langs kanalen, kan vi se der ikke sejler skibe på den, så vi vælger at tage en taxi ind til noget der hedder "Det gyldne bjerg", fordi "Turen går til" beskriver en tur fra en kanal lige ved siden af bjerget. Vi finder hurtigt anløbsbroen ved hjælp af guidebogens kort og betaler de firs Bath per voksen, det koster at sejle med, helt til endestationen, som ligger i udkanten af Bangkok og som ikke er med på vores Bangkokkort. Båden har vel plads til omtrent halvtreds passagerer og har hårde sæder hele vejen på tværs af båden, så det er noget af en klatretur, når man skal af og på, særligt hvis man har fået plads på de midterste siddepladser. Primitive huse og smalle, smalle gader ligger helt ud til kanten af kanalen og mange steder vælter blomsterne, som næsten altid er plantet i en plastik spand eller en gammel beholder af en slags, frodigt ud over altanerne. Der oses af liv og vi kan se mange lokale benytter kanalbåden som trabsportmiddel og de springer noget lettere op og ud af båden end vi store danskere. På bådens smalle kant, står to unge mennesker iført vandtæt tøj og hjelm under hele turen. Deres opgave er at trække båden ind til anløbsbroerne når der skal tages passagerer op og sættes passagerer af og desuden sænker de taget på båden, hver gang vi skal under en gangbro. To billetsælgere ombord på båden passer presseningen som hænger langs kanten af båden. Når det sprøjter med vand trækker de presseningen op så vi ikke bliver våde og heller ikke kan se ud og når vandet er mere roligt lader de presseningen dumpe ned, så vi igen kan nyde udsigten. Undervejs på turen må vi skifte til en anden og lidt mindre båd og de andre passagerer er venlige at fortælle os hvordan. Vi kan tydeligt se da vi nærmer os endestationen, fordi der bliver længere mellem husene langs kanten og kortere mellem store fabrikker og virksomheder. Nogle steder på kanalen ligger der små tømmerflådelignende fartøjer og vipper i kanten og vi kan se at man ved hjælp af et system med nogle snoretræk, kan trække sig på tømmerflåden, på tværs af kanalerne fra den ene bred til den anden. Da vi når endestationen skifter vi båd og tager hele turen tilbage igen.

Tilbage ved "Det gyldne bjerg" spadserer vi hen til Kaosang road som er en gade i Bangkok der er berømt for sine mange backpacker guesthouses og spisesteder. Det er en festlig gade med ufatteligt mange souvenirbutikker og tøjbutikker og næsten lige så mange barer og guesthouses. Vi går en tur op og ned af gaden og Eline kigger begejstret på tøj, smykker og musik inden vi spiser i en lille bitte biks hvor vi køber sandwiches til tredivte Bath per styk.

Vi tager flodbussen hjem for at komme uden om traffikkaosset, som i Bangkok er helt forfærdeligt om dagen og børnene falder i søvn på få minutter.

Efter middagsluren på hotellet foreslår jeg at vi tager ind til Chinatown barefor at se det. Vi skal først lige omkring skrædderen for at hente vores nysyede tøj, så det er mørkt da vi hyrer en taxa. Vi beder bare chaufføren om at sætte os af i Chinatown, for vi ved jo ikke hvad vi leder efter. Det er skægt at se hvor anderledes det ser ud i Chinatown i forhold til resten af byen. Alle skilte er i neon og med kinesiske bogstaver og vi ser et mylder af madboder. Jan bliver hurtigt stresset over at vi ikke helt kan finde ud af hvor vi er i forhold til kortet, mens jeg er nærmest ligeglad, fordi jeg syntes det er så hyggeligt bare at gå og se. Vi kommer ikke rigtigt forbi nogle rigtige restauranter og vi har ikke lyst til at købe mad ved boderne i menneskemylderet, men Jan finder på at gå efter en indisk restaurant som er omtalt på "Nancy Chandlers kort" som Jan netop har anskaffet sig idag. Vi

spadserer af små smalle gader, som om dagen må huse et marked, for nogle af boderne er stadig ved at lukke ned og endelig finder vi det indiske spisested som har vundet flere priser for dets madlavning. "Royal India" hedder restauranten som er lille bitte og på ingen måde prangende, men maden er helt fantastisk og overhovedet ikke dyr.

Vi slutter dagen af med at pakke vores bagage for sidste gang og tage et spil kort, måske for sidste gang i Bangkok.

4. november, 2006, dag 63:

Vi står op før seks for at kunne få pakket det sidste og komme tidligt afsted til Bangkoks kæmpe weekendmarked, Chatuchak. Vi bærer vores bagage ned i bagagerummet på hotellet, spiser morgemad, checker ud og betaler vores regning som lyder på godt syvtusind Bath inklusive morgenmad for de fire døgn.

Bevæbnet med "Nancy Chandlers kort" over Bangkok og over weekend markedet drager vi afsted imod skytrain som vi kører med derud. Markedet er kæmpe, kæmpe stort og selv med kortet svært at finde rundt i. Jeg vil have købt en rattanbold til fætter Søren og Jan har lovet børnene en lomme kniv, men ingen af delene er så lette at finde. Plastikrattanbolden er ikke til at opdrive, men en kniv finder vi da til sidst. Markedet er overdækket i lange sektioner og mærket af og delt op i kategorier. Dyresektionerne har masser af hunde og farvestrålende fisk, foruden flere truede dyrearter og egern, som er latterligt klædt ud i små kyser og andet tøj. Børnene syntes det er herligt at se på, men Eline bliver helt dårlig af det og ville helst have taget alle dyrene med hjem. Flere steder står der at man ikke må fotografere og et enkelt sted tager de penge for det.

Jeg køber kokoskallefyrfadsstager og Jan køber kokoskallekøkkengrej.

Vi kan ikke rigtigt finde et sted at sidde og spise frokost, men vi trænger sådan til skygge i varmen, så Eline får den lyse ide at købe mad ved en bod og så tage maden med hen til en drikke bod med borde og stole og købe drikkevarerne der for en siddeplads. Vi møder et ældre dansk ægtepar som vi snakker lidt med.

Jan føler sig slet ikke færdig med at kigge, men ungerne er trætte og jeg er irritabel over det med rattanbolden. Hvorfor købte jeg den ikke bare da jeg havde mulighed for det? Jeg har nu lært at selv på det største marked, er udbuddet begrænset og jeg vil fremover købe de ting jeg vil have, når jeg ser dem. Vi trasker hen til et børnemuseum vi har læst om og som ligger lige i nærheden af Chatuchak.

Museet har helt åbenlyst "farangpriser" og vi må betale dobbelt så meget i entre' som thai's. På en måde syntes jeg det er okay, hvis det betyder at flere af de lokale vil have mulighed for at bruge museet, men da vi så kommer ind på museet, ser vi at alle skilte står på thai og at vi derfor, til trods for den høje entre', ikke engang kan læse skiltene. Jeg bliver lidt knotten og henvender mig til personalet og spørger om vi kan få en engelsktalende guide der kan fortælle os hvad der står på skiltene, men desværre forstår hun mig ikke og jeg må smide min irritation væk, for at kunne nyde stedet med børnene.

Museet er direkte henvendt til børn og delt op i små legeværksteder hvor børnene kan lege forskellige ting. Et sted er der en lille købmandsbutik med varer i plastik, indkøbskurve og kasseapparat, et andet sted en brandbil med dertil hørende brandmandstøj, en tandklinik og et sygehus, en stue med køkken og vaskefaciliteter og flere andre ting. I andre værksteder kan man producere noget. Josefine maler en lille klemme og en træfigur som limes på klemmen. For os koster det tyve bath, for thai's er det gratis.

Udenfor er der en god, stor og udfordrende legeplads og en dejlig vandlegeplads med slisker man kan lade legetøj sejle ned af og vi bliver hængende der i temmelig lang tid..

Vi tager skytrain til MBK-centret for at købe rattanbolde og en CD som Jan forleden lovede Eline hun kunne købe på markedet, men der fandt vi den ikke. Til gengæld finder vi nu både rattanbolde, CD og billige "mærkebælter". Eline bliver væk i menneskemylderet, men går ikke i panik og sender os bare en SMS. Trætte tager vi en taxi hjem og Sofus falder i søvn i bilen. Vi spiser på hotellet og klæder om til vintertøj i bagagerummet. Så låner jeg, imod depositum, en nøgle til et rum overfor, hotellet, oven over baren og en tegnefilm. Vi går over og planter ungerne foran TV-et og tager selv et par øl og et par spil pool. Lige efter klokken enogtyve tager vi en taxi ud til lufthavnen, hvor der hersker et kaos så stort, at det tager tre timer at komme igennem til gaten.

Da flyet letter og jeg kan se ud over Bangkoks lys i mørket græder jeg indvendigt over at rejsen nu er slut.